

ପରିତ୍ର ପୁଣ୍ଡି ମୌତିଶାନ୍ତରିତେ ଉଦ୍‌ଧୃତ ।

୧୨୦

ମିତ୍ରଲାଭ ସୁହାଜେଦାର ବିଗୁହ ମନ୍ତ୍ର ।

ଏତକ୍ଷତଟେହାବୟବ ବିଶିଷ୍ଟ (ହିତୋପଦେଶ)

ମୁଦ୍ରାପତ୍ର

ବିଶୁଳ୍ମର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତ୍ରକ ମଂଗୁହିତ ।

ବାଲାଲା ତାହାଠେ ।

ମୂର୍ତ୍ତ୍ରାଙ୍ଗ ପର୍ମାକିର୍ତ୍ତ ।

ପରିମାଣିତ ପରିମାଣିତ

ଶୈଖ ନଂ

ଅରିମନ୍ଦର କତ୍ତିଯାର ଛାପା ଇଲ ।

୨୫ ମୟ ୧୮୨୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ।

College of Fort William





হিতোপদেশ।

প

সংগৃহ ভাষাতে।

পুনর্কারণ্তে বিশ্ববিনাশের নিমিত্তে পুথমতঃ পুর্ণারঞ্জনলা,
চরণ করিতেছেন।

জাহবীর ফেণরেখার ন্যায় চন্দুকলা যাহার মন্তকে আছেন সে
শিবের অনুগুহেতে সাধু লোকেরদিগের সাধ্য কর্ম সিদ্ধ হ'উক।

শুভ যে এই হিতোপদেশ ইনি সংস্কৃত বাক্যেতে পটুতা ও
সর্বজ্ঞ বাক্যের বৈচিত্র্য ও বীতিবিদ্যা দেন। পুজ লোক অজন্তু
ও অয়রের ন্যায় হইয়া বিদ্যা এবং অর্থ চিন্তা করিবেক আর
যমকর্তৃক কেশে গৃহীতের মত হইয়া ধৰ্মাচরণ করিবেক। এবং
সকল দুর্বোধ্যে বিদ্যাই অভ্যন্তর দুর্ব্যাইহা পণ্ডিতেরা কহি
যাচেন যেহেতুক বিদ্যার সর্বকালে ক্ষেত্রাদিকর্তৃক অহরণীয়ত্ব
ও অমূল্যত্ব ও অক্ষয়ত্ব। আর বিদ্যা যদি বীচ লোকের হয়
তবে সেই মনুষ্যকে দুর্লাপ্য রাজাকে পাওয়ান् যেমন বীচগা
নদী মনুষ্যকে দুর্লাপ্য সমন্বকে পাওয়ান্ রাজাৰ সঙ্গে মেলন
হেতুক বিদ্যা উৎকৃষ্ট ভাগ্য পাওয়ান্। বিদ্যা বিনয় দেন বিন
য়েতে পাত্রতা পায় পাত্রতাহইতে থন পায় ধনহইতে ধৰ্ম পায়
ধৰ্মহইতে সুখ পায়। শক্রবিদ্যা ও শাক্রবিদ্যা এই দুই বিদ্যা
পুতিপত্রি নিমিত্তে হন কিন্তু আদ্যা শক্রবিদ্যা দূৰাবহাতে হা
স্যোর নিমিত্ত হন ছিতীয়া শাক্রবিদ্যা সর্ব কালে আদুরণীয়া হ'ল

অপর যেহেতুক নৃতন গাত্রে সংশয় যে চিহ্ন সে অন্যথা হয় না
সেইহেতুক গপ্পের ছলেভে বালকেরদের সম্মতে এ গুহ্য নীতি
কহা যাইতেছে। ঘির্তলাভ ও সুহৃদ্দের ও বিগুহ ও সঙ্গি এত
চতুর্ট্যাহুক নীতিশাস্ত্র পঞ্জতন্ত্রইতে ও আরু গুহহইতে আক
র্ষণ কৰিয়া নিখা যাইতেছে।

ভাগীরথী তীরে পাটলিপুত্র নামে মগর আছে সেখানে সকল
রাজগুণে যুক্ত সুমূর্চ্ছি রাম রাজা ছিলেন, সেই ভূগতি এক সময়
কাহারও কর্তৃক পঠ্যমান শ্লোকসম্বন্ধ শুবণ করিলেন তাহার অর্থ
এই অনেক সন্দেহের নাশক এবং অপৃত্যাক্ষ বিষয়ের জাপক
যে শাস্ত্র সে সকলের চক্ষু ইহা যাহার নাই সে অস্ত। আর
যৌবন ও ধনসম্পত্তি ও পুতুল্য ও অবিবেকতা এই চতুর্ট্য পুত্রে
কেও অনর্থের নিরিষ্ট হয় যেখানে এ চতুর্ট্য সেখানে কি হয়
কহিতে পারিনা। ইহা শনিয়া সে রাজ্য অজ্ঞাতশাস্ত্র এবং
সর্বদা বিপর্যায়ী আপন পুত্রেরদিগের শাস্ত্রবিজ্ঞাপনার্থে উদ্বি
গ্নচিত্ত হইয়া চিন্তা করিলেন। যে পুত্র পশ্চিম ও ধার্মিক মুসু
লে পুত্র হওয়াতে কি পুরোজন বরং অনর্থ হয় যেমন কান
চক্ষুতে কিছু পুরোজন নাই পুতুল কান চক্ষু কেবল পীড়ারি
কারণ। এবং অজ্ঞাত ও মৃত ও মুর্ধা ইহার মধ্যে আদ্যাবয়
ভাল অঙ্গিম ভাল নয় যেহেতুক আদ্যাবয় একবার দুঃখদায়ক
হবে অঙ্গিম পুরুষ পদের দুঃখদায়ক হয়। অপর গর্ভসূবণ
ভাল শ্রীঅভিজ্ঞানন না করাও ভাল জনিয়া মরাও ভাল কর্ম্ম হও
কাও ভাল ভার্যা বৃক্ষা হওয়াও ভাল গর্ভহইতে ভূমিষ্ঠ না হও
কাও ভাল কৃপ ও ধনসমূহবিশিষ্ট মুর্ধা পুত্র কিছু নয়। এবং
যে পুত্র অগ্নিলে বৎস উত্তি পায় সে জগুক সতুরা জগ মরণ

খর্ষশালি সংসারে কে রয়িয়া না জয়ে । অপর শুণিয়েছুন,
গণনারস্তি, সত্ত্বমতে খঁড়ী যাহার না পড়ে, সে পুত্রেতে মাতা-
হন্দি পুত্রবতী হয় তবে কই বষ্ট্যা, কেমন হয় । এবং মার-
ও তপস্যা ও শৈর্য্য ও বিদ্যা ও ধনজিমতে যাহার মন সচেক্ত
না হয়, সে মাতার বিষ্টামাত্র । এবং শুণিবান् এক পুত্রও ভাল
শতৎ মুর্খ পুত্রেতে পুরোজন নাই যেমন এক চন্দ্ৰ অস্তকার মন্ত্ৰ
কৰেন তাৰাসমূহ দিছু কৱিতে পারে না । এবং যে কোন
পুণ্যতৃথে অতিদৃষ্টি তপস্যা কৱিয়াছে তাহার শুভ্র অবশ্য ধৰ-
বান ও ধার্মিক ও পণ্ডিত হয় । সেই পুকার প্রণিতেরা কহি-
যাচ্ছেন । মিতা অর্থের আগমন ও অরোগিতা এবং পুরু-
ভার্য্যা ও পুরুবাদিনী ভার্য্যা ও বিনয়ী পুত্র ও অর্থকরী বিদ্যা
এই ছয় সংসারে সুখদায়ক হয় । আৱ গোলাগৃহেৰ পূৰ্ণার্থ,
যে আঢ়ি তত্ত্বুল্য অনেক পুত্রেতে কে ধৰ্য হয় কিন্তু কুলাচার্যা
বলমুৰি এক পুত্রও ভাল যাহাতে পিতা শ্যাত হন । অতএব
এখন এই আমাৰ পুত্রেৱা শুণিবত্ত কৰা যাউন । যেহেতুক
আহাৰ ও মিদু ও তয় ও মৈধুন এই সকল ব্যবহাৰ পঞ্চম
দেৱ যাদৃশ মনুষ্যেৱদেৱও তাদৃশ কিন্তু পঞ্চমদেৱহইতে মানু-
ষেৱদেৱ অধিক ধৰ্য্য এই দিশেৰ অতএব ধৰ্মেতে হীন মনুষ্যে
য়া পঞ্চমদেৱ সম্মাৰ । যেহেতুক ধৰ্য্য ও অৰ্থ ও কাম ও মৌলি,
ইহার মধ্যে একও যাহার নাই তাহার জন্ম অজ্ঞান গলহ
ন্তনেৱ ন্যায় বিৱৰ্থক । অপৱত্ত কহা যাইতেছে আশু আৱ
কৰ্ম আৱ ধৰ্য্য আৱ বিদ্যা আৱ মৱণ এই পাঁচ গৰ্ভস্থাবস্থাতে
জাৰীৱ সৃষ্টি হয়, আৱ অৰ্বাচীভাবি পূৰ্ণার্থ সকল মহত্ত্বেৱও হয়
ইহার দৃষ্টান্ত বীণকষ্টেৱ নথত্ব এবং হিৱিৱ মহাসৰ্পণ্যা ।

ଏବଂ ଯେ ହିନ୍ଦୀର ଉପଯୁକ୍ତ ବରୁ ସେ ହିନ୍ଦୀର ନା ଯେ ହିନ୍ଦୀର ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷାର ଅନ୍ୟଥା ହିନ୍ଦୀର ନା ଏତାଦୃଶ ଚିତ୍ତାବଳୀରୁ ବିଷନାଶକ ଉଥ ସିକ୍ତି ଲୋକରୁକୁ ପୌତ ହୁଏ ନା ଅର୍ଥାତ୍ ଅବଶ୍ୟ ହୁଏ । ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କୁମ୍ଭ କୋଣ ଲୋକେରଦିଗେର ଆଲମ୍ୟବଚର ଯେହେତୁକ ଯେମେ ଏକ ଚକ୍ରତେ ଇଥେର ଗତି ହୁଏ ନା ଏମନ ପୁରୁଷଙ୍କାର ବ୍ୟାତିରେକେ ଦୈଵ ସିକ୍ତ ହର ନା ପୂର୍ବଜୟକୃତ ଯେ କର୍ମ ଭାଷାର ମନ୍ଦ ଦୈଵ କହା ଯାଏ ମେହିହେତୁକ ନିରାଲମ୍ବ ହିଯା ପୁରୁଷଙ୍କାରେତେ ଯତ୍ନ କରିବେକ । ଆର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉଦ୍‌ୟୋଗୀ ପୁରୁଷମିଶ୍ରକେ ପାନ୍ ଅନ୍ତପୁରୁଷ ହୁଏ ଇହା କାପୁକବେରା କୁହେ ଅତ୍ୟବ ଅନ୍ତକେ ଅନାମର କରିଯା ଆପନ ଶକ୍ତି ନୁହାରେ ପୁରୁଷାର୍ଥ କରିଛ ଯତ୍ନ କରିଲେ ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟ ସିକ୍ତ ନା ହୁଏ ତବେ କିମୋବ । ଯେମନ କୁଳାଳ ସଟ ଶରାବାଦି ଯା ଯା ଇଚ୍ଛା କରେ ତା ହାଇ ଏକ ମୃଦ୍ଧିପିଞ୍ଜଳିଇତେ କରେ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ଆପନ କୃତକର୍ମ ହିତେ ନାହା ଫଳ ପାଇ । ଆପର ମନୁଖେତେ କାକତାଲୀଯେର ମାଝ ଅକ୍ରମୀଂ ପୁଣ୍ୟ ନିଧିକେ ଦେଖିଯାଉ ଦୈଵ ଆପନି ଆନିଯା ଦେନ ନା କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା କରେ ଯେହେତୁକ ଉଦ୍‌ୟୋଗେତେ କାର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦ ସିକ୍ତ ହେଯ ମନୋରୁଥମାତ୍ରେତେଇ ହୁଏ ନା କେବଳ ମୁଣ୍ଡ ମିଶ୍ର ହେର ମୁଖେତେ ମୁଗୋର ପୁରେଶ କରେ ନା । ପଣ୍ଡିତରଦେର କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟ ମେହି ପୁରୁଷ ଉକ୍ତ ହିଯାଛେ ଯେ ପିତା ଓ ମାତା କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟ ବାଲକ ପ୍ରାଚିତ ହର ନାଇ ଲେ ପିତା ଓ ମାତା ଶତ୍ରୁ ଏ ବାଲକ ସଭାମଧ୍ୟେ ଶୋଭା ପାଇ ନା ଯେମନ ହୁଏମେର ମଧ୍ୟେ ବକ୍ତ୍ବ । ତୁମ ଓ ଯୌଧନେ କେ ମନୁଷ୍ୟ ଏବଂ ମହାକୁଳମୁଣ୍ଡର ଯେ ମନ୍ଦ ଭୁବନୀର ବିଦ୍ୟାହିନୀ ହିଲେ ଶୋଭା ପାଇ ନା ଯେମନ ଗନ୍ଧହିନୀ ପଲାଶ ପୁଣ୍ଡ । ଅପର ଯେ କାତି ଗୁରୁକଟଟେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ କରେ ନାହିଁ ଓ ଆପନିଓ ପୁଣ୍ଡକ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ କରେ ନାହିଁ ମେ ମଭାମଧ୍ୟେ ଶୋଭା ପାଇନା କୁନ୍ତି ଉପପତି

ହଇତେ ହସ୍ତ ଯେ ଗର୍ଜ ମେ ସେମନ । ଇହା ଚିନ୍ତା କରିଯା ଦେଇ ରାଜା
ପଣ୍ଡିତ ସଭା କରାଇଲେନ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କହିଲେନ ତୋ ତୋ ପଣ୍ଡିତେଣ
ଆମାର କଥା ଶୁବଳ କରନ । ଆହେ କେହ ଏମନ ପଣ୍ଡିତ ଯେ ନିତ୍ୟ
ବିପଥଗାନୀ ଅବିଦିତଶାସ୍ତ୍ର ଆମାର ପୁନ୍ନେରଦେର ଏଥିନ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର
ପଦେଶଦାରୀ ପୂର୍ବର୍ଜୟ କରାଇତେ ସମ୍ମର୍ଥ ହୁଯ । ଯେହେତୁକ କାନ୍ଧାର
ସଂ-ସର୍ଗେତେ କାଂଚ୍ ସେମନ ମରକରେତେ ଦୂରତି ଧାରଣ କରେ ତେମନ
ପଣ୍ଡିତସମ୍ମିଧାନେତେ ମୂର୍ଖଓ ପୁରୀଗନ୍ତ ପାଇ । ପଣ୍ଡିତେରଦେର କର୍ତ୍ତୃକ
ମେ ପୁକାର ଉତ୍ତର ହିୟାଛେ । ହୀନ ଲୋକେରଦେର ସହିତ ବାବେ
ତେ ମତି ହୀନା ହୁଯ ଏବଂ ବ୍ସମାନ ଲୋକେରଦେର ସହିତ ବାବେ
ତେ ମତି ସମତାକେ ପାଇ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ଲୋକେରଦେର ସହିତ ବାବେ
ତେ ମତି ଉତ୍ତମତାକେ ପାଇ । ଇହାର ମଧ୍ୟେ ବୃହତ୍ତିତୁଳା ମରଳ,
ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରେର ଯଥାର୍ଥଜାତା ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମ ନାମେ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେନ ହେ
ମହାରାଜ ସଂକୁଲୋଦ୍ଧ ଏହି ରାଜଗୁର୍ବେରା ଏହିହେତୁକ ଆମାହିଇତେ
ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର ଶୁବଳ କରିବେ ଶକ୍ତ ହିୟେବେଳ ଯେହେତୁକ କୋନ କିମ୍ବା
ଅହାନେ ପତିତା ହିୟେ ଫଳବତ୍ତି ହୁଯ ବା ସେମନାବା ପୁକାର
ଅତ୍ରେତେ ଶୁକପକ୍ଷିର ନାଯା ବକ୍ତ ପାଠିତ ହୁଯ ବା । ଆର ଏ ଗୋଡ଼େ
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ମୃତ୍ୟୁନ ଜୟେ ନା କୌହେତୁକ ପଦ୍ମାରାଗ ମନିର ଆକରେତେ କାଂଚ୍
ମନିର ଜୟେ କୋଥାଯ ଏହିହେତୁକ ଆମି ହୁଯ ମାନେର ମଧ୍ୟେ ତେବେଳର
ପୁନ୍ନେରଦିଗକେ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରଜ କରିବ । ରାଜା ପୂର୍ବାର ବିନନ୍ଦପୂର୍ବକ
କହିଲେନ ପୁଷ୍ପ ସହବାବେତେ କୌଟିଓ ସଙ୍ଗୋକେରି ମୃତ୍ୟୁକେ ଆରୋହନ
କରେ ଏବଂ ସଙ୍ଗୋକେରଦେର କର୍ତ୍ତୃ ସୁପୁତ୍ରିଷ୍ଠିତ ପୁନ୍ତରଓ ଦେବତା
ପାଇ । ଆର ସେମନ ଉଦୟାଚଲର ଦୁର୍ଯ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟମର୍ମିଧାନେ ଦୀପି ପାଇ
ତେମରି ସଂସମ୍ମିଧାନେତେ ହୀନବର୍ଗଓ ଦୀପି ପାଇ ଲେଇହେତୁକ ଏହି
ଆମାର ପୁନ୍ନେରଦିଗକେ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରାପଦେଶେର ନିମିତ୍ତ ତୋରିଯାଇ

প্রাণ হইয়াছ। ইহা কহিয়া সেই বিষ্ণুশর্মার বহু সম্মানপূর্ণ
পুত্রেরবিগক্তে সমর্পণ করিলেন।

অনন্তর পুস্তাদের উপর সুখেতে উপবিষ্ট রাজপুত্রেরদিগের
সমুখে পুত্রাবজ্ঞামতে সেই পণ্ডিত কহিলেন। কাব্য শাস্ত্রের
আমোদেতে পণ্ডিতেরদের কালযাপন হয় ব্যসন ও নিদ্রা ও কল
হেতে মুর্ধের পুনঃ কালযাপন হয়। সেইহেতুক তোমার
দের আমোদের নিমিত্ত বিচিত্র কাক কুর্মাদির কথা কহি। রাজ
পুত্রের কহিলেন কহ। বিষ্ণুশর্মা কহিতেছেন শুন।

রাজপুত্রের সন্মুতি মিত্রলাভ পুত্রাব করি যাহার আদিতে এই
শ্লোক কাক ও কুর্ম ও মূগ ও মুধিক ইহারা উপায়রহিত অথচ
শুনহীন হইয়াও বুদ্ধিমত্তা ও সুস্থত্তমতাপুর্যুক্ত শীঘ্ৰ কার্য সাধন
করে। রাজপুত্রের কহিলেন এ কি পুকার। বিষ্ণুশর্মা কহি
লেন।

গোদাবরীর তৌরে এক বড় শালুলী বৃক্ষ থাকে নানা দিগন্বে
হইতে আশি পক্ষিয়া এ বৃক্ষে রাত্রিকালে বাস করে। অন
ন্তর কোন দিন রাত্রি অবস্থা হইলে কুমুদিনীরায়ক অথচ ভূ
মূর্চ্ছা অন্তাচল চূড়াবলম্বী হইলে আর্থাৎ অন্ত গেলে পর লম্ব
শেষে বার তাহাকে দেখিল এবং তাহাকে অবলোকন করি
যাচিষ্ঠা করিল অস্তি পুত্রাঙ্কালেই অমঙ্গল দর্শন হইল না জানি কি
অমঙ্গল দেখাইবে। ইহা কহিয়া ব্যাকের পঞ্চাং গমন কর্মেতে
কাকুল হইয়া চলিল। যেহেতুক শোকহান সহস্র এবং ভয়
হান শত ইহারা পুত্রাঙ্ক মৃচ লোককে অভিভব করে পণ্ডিতকে
মন। আর বিষয়িরদের ইহা অবশ্য কর্তব্য উপস্থিত যে

ମହାତର ତାହା ଉଚ୍ଛିଯାଇ ବୁଝିବେ କେବଳ ମରଣ ଓ ସ୍ଥାନି ଓ ଶୋଭା
ଇହାର ମଧ୍ୟେ ନା ଜାନି କି ଆପ୍ଯ ପଡ଼ିବେ । ଅନ୍ତର ଦେଇ ବ୍ୟାଧ ତଞ୍ଚିଲ
କଥା ଛାଡ଼ିଯା ଏବଂ ଜାଲ ବିଟ୍ଟିଗ କରିଯା ଆପାନି ଲୁହାଯିତ ହିଁଯା
ଥାକିଲ । ଏଇ କାଳେ ମଧ୍ୟରିବାରେ ଚିତ୍ରଗୁରୀ ବାମେ କପୋତରାଜ
ଆକାଶେ ଚରତ ଦେଇ ତଞ୍ଚିଲକଥା ଅବଲୋକନ କରିଲ । ଅନ୍ତର
କପୋତରାଜ ତଞ୍ଚିଲକଥାଲୋଭି କପୋତେରଦିଗେର ପୁଣି କହିଲ କି
ବିପେ ଏ ନିର୍ଜନ ସମେ ତଞ୍ଚିଲକଥାର ସମ୍ଭବ ତାହା ନିରାପଦ କର ଏ ଭାଲ
ଦେଖି ନା ଏହି ତଞ୍ଚିଲକଥାର ଲୋଭେତେ ଆମରା ଓ ପ୍ରାୟ ତେମରି ହିଁଏ
ଯେମନ କଙ୍କଳଲୋଭେତେ ଦୁଷ୍ଟର ପାହେତେ ଯଗ୍ନ ଯେ ପଥିକ ମେ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟାକୁ
କର୍ତ୍ତ୍ତକ ପ୍ରାଣ ହିଁଯା ମରିଯାଛେ । କପୋତେରା କହିଲ ଏ କି
ପୁକାର ।

କପୋତରାଜ୍ କହିଲ ଆମ ଏକ ସର୍ବେଦଜ୍ଞିନୀରଙ୍ଗେ ଚରତ ଦେଖି
ଲାମ ଏକ ସରୋବରର ଡୀରେ ଏକ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟାକୁ ଦ୍ୱାରା ଓ ତୁମହତ
ହିଁଯା କହିତେଛେ ତୋ ପଥିକ ଏହି ସୁରକ୍ଷକଟଳ ଗୁହଣ କର । ପରେ
ଲୋଭୀ କୋନ ପଥିକ ପରାମର୍ଶ କରିଲ ଭାଗ୍ୟକୁମେ ଏତାଦୁଲ ଲାଭ
ହର କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣେର ମନ୍ଦେହ ଏ ବିଷୟେତେ ପୁରୁଣ୍ଠିରୁର୍ଦ୍ଦୟ କର ଯେ
ହେତୁକ ଅନିଷ୍ଟହିତେ ଇନ୍ଦ୍ରିଲାଭେତେଓ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ ନା ଯେମନ ଯା
ହାତେ ବିଷୟର ସଂମର୍ଗ ଆଛେ ମେ ଅମୃତର ଅରଣ୍ୟର ନିରିତ ହୁଏ
କିନ୍ତୁ ସର୍ବତ୍ର ଧରୋପାର୍ଜନେ ପୁରୁଣ୍ଠି ମନ୍ଦେହେତେଇ ହୁଏ । ପଥିକର
ଦେଇ କର୍ତ୍ତ୍ତକ ମେ ପୁକାର କଥିତ ହିଁଯାଛେ ସଂଶୟକେ ଆରୋହନ
ନା କରିଯା ମନ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ ଦେଖେ ନ) କିନ୍ତୁ ସଂଶୟକେ ଆରୋହନ
କରିଯା ଯଦି ବୀଚେ ତବେ ମଙ୍ଗଳ ଦେଖେ ଅତ୍ୱବ ତାହା ନିରାପଦ
କରି । ପଥିକପୁକାର କରିଯା କହିତେଛେ ତୋମାର କଣ୍ଠନ କୋଣାରୁ

ব্যাকু হত বিস্তার করিয়া দেখাইজেছে। অনন্তর পথিক কহিল
 লেৱ তুমি হিংসুক তোমাতে কি পুকার বিশ্বাস হয়। ব্যাকু
 কহিল তন যে পথিক পুরুষকালে যৌবন দশাতে আমি অতিদুর্বৃত্ত
 ছিলাম আমেক গো ও রবুয়েরদিগের বধ করাতে আমার পুত্রে
 রা ও হারার। মরিয়াছে অতএব বৎশহীন হইয়াছি অনন্তর
 কোন ধার্মিক আমাকে কহিয়াছেন যে তুমি দার ও ধর্মাদি আচ
 রণ করহ সেই উপদেশপুষ্ট এখন আমি সুনশীল ও দাতা ও
 দৃষ্ট ও গণিতনথদত্ত হইয়াছি ইহাতে কেন বিশ্বাস হাব না হই।
 যেহেতুক যজ্ঞ ও দান ও অধ্যয়ন ও তপস্যা ও সত্য ও ধৃতি ও
 জ্ঞান ও অলোভ এই আটি পুকার ধর্মের পথ তাহার মধ্যে পূর্ব
 চতুর্ষয় দণ্ডের নিমিত্তও সেবা করে উত্তর চতুর্ষয় মহাজ্ঞাতেই
 থাকে। আমার এমৰি লোভবিরহ হইয়াছে যে আপন ইন্দ্রগত
 সুবর্ণকঙ্কন কোন লোককে দিতে ইচ্ছা করিতেছি। তথাপি
 ব্যাকু মর্মুয়াকে থায় এই অপবাদলোকে আছে তাহা নিবারণ
 কৰা যায় না যেহেতুক ধারাবাহিক লোকেরা উপদেশিণী কুটি
 ভীকে ধর্ম বিষয়ে পুরাণ করে না যেমন গোকু ব্যাকুকে পুরাণ
 করে না। আমাকর্তৃক ধর্মশাস্ত্র পঠিত হইয়াছে তন যেমন আ
 পুনার পুরাণ ইষ্ট তেমন সকল জীবের পুরাণ ও ইষ্ট হয় অতএব
 সাধু লোকেরা অ্যাছুবৎ সকল জীবকে দয়া করেন। অপর
 নিষেধ কৰাতে অর্থাৎ যাচকের বেআপুর দুঃখ এবং দান
 দেওয়াতে যে লিয়ু সুখ তাহা সংপুর্ণেরা আজ্ঞাদৃষ্টিতে পু
 রাণ জানেন ন্যায় যে লোক পতনভীকে গাতার ন্যায় ও পরের
 দুর্য লোকের তুল্য ও সকল জীবকে আপনার ন্যায় দেখে সেই
 পণ্ডিত। তুমি অতিদৰিষ্ট সেইহেতুক তোমাকে দিতে আমি

ପାଇଁ ହିଁଯାଛି । ସେଇ ପୁକାର ପଣ୍ଡିତରମେର କର୍ତ୍ତୃକ କହିଲୁ
ହିଁଯାଛେ ସେ ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦରିଦ୍ର ଲୋକକେ ଗୁଡ଼ିପାଳନ କରି ଥିଲିକେ
ଥମ ଦିଓ ନା ଯେମନ ରୋଗିର ଔଷଧ ପର୍ଯ୍ୟ ଅରୋଗିର ଉଷ୍ଣରେ କି ପୂର୍ବୋ
ତର । ଅପର ଦେଉୟା ଉପଯୁକ୍ତ ଇହା ମନେ କରିଯାଇଲୁଛାଦି ତୁମେ
ଶୁଭଗାନ୍ଦିକାଲେ ଅଗିହୋତ୍ରାଦି ପାତ୍ରେ ଅନୁପକାରିକେ ଯେ ଦାନ
ସେଇ ଦାନକେ ସାତ୍ତ୍ଵିକ କରିଯା ପଣ୍ଡିତରା ଜାନେନ୍, ଅତ୍ୟବ ଏହି ମନେ
ବରେ ଦୂମ କରିଯା ସୂର୍ଯ୍ୟ କହଣ ଗୁହନ କରଇ । ଅମନ୍ତର ସଖନ ପରିବିକ
ଭାବାର ବାହ୍ୟତେ ପୁତ୍ରର କରିଯା ଲୋଭତେ ଦୂନ କରିବାର ନିମିତ୍ତ
ସରୋବରେ ପୁରିଷ୍ଟ ହଇଲା, ତମଙ୍କ ମହାପକ୍ଷେ ମଞ୍ଚ ହିଁଯା ପଳାଇତେ ଅ
ମର୍ଗ ହଇଲା । ପକ୍ଷେ ପତିତ ପରିକଳେ ଦେଖିଯା ବ୍ୟାୟ କହିଲ ହାୟ
ହାୟ ବୃଦ୍ଧ ପକ୍ଷେ ପତିତ ହିଁଯାଛ ଅତ୍ୟବ ତୋମାକେ ଆମି ଉଚ୍ଚାଇ
ଇହା କହିଯା ଅଛ୍ୟେ ନିକଟେ ଗିରା ସେଇ ବ୍ୟାୟକର୍ତ୍ତକ ଧୂତ ହିଁଯା
ଚିତ୍ତୀ କରିଲ ଦୂରାଆର ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରର ପାଠ ଓ ବେଦେର ଅଧ୍ୟାତ୍ମନ ଧର୍ମିଷ୍ଠ
ଭାବବେର କାରଣ ନହେ କିନ୍ତୁ ଗକର ଦୂପ ବ୍ୟାୟବେତେଇ ଯେମନ ମଧୁର
ହୟ ତେମନି ସଭାବ ଅତିରିକ୍ତ ହୟ ଏବେ ମନ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅବଶ
ହାହାରଦିଗେର ତାହାରଦିଗେର କ୍ରିୟା ହଣ୍ଟିର ଦୂନେର ନ୍ୟାୟ ଆରୁ
ଦୂର୍ଗା ଶ୍ରୀର ଅଳକାରେର ନ୍ୟାୟ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନବ୍ୟାତିରେକେ ଜୀବ ଭାବ
ମାତ୍ର । ଅତ୍ୟବ ଆମି ଭାଲ କରି ନାହିଁ ଯେହେତୁକ ମାରାଯକ
ବ୍ୟାୟେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଯାଛି । ସେଇରପ ପଣ୍ଡିତରଦିଗେର କର୍ତ୍ତୃକ କ
ଥିତ ଆଛେ ନଦୀ ଓ ଶକ୍ରଧାରୀ ଓ ନର୍ଥୀ ଓ ଶୂନ୍ୟୀ ଓ ତ୍ରୀ ଓ ଯାଜକୁଳ
ଏ ସକଳେ ବିଶ୍ୱାସ କର୍ତ୍ତ୍ୟ ନହେ । ଅପର ସକଳେରି ସଭାବ ପରୀକ୍ଷା
ଅବଶ୍ୟ କରିବେକ ଅନ୍ୟ ଓହ ପରୀକ୍ଷା କରିବେକ ନା ଯେହେତୁକ ସକଳ
ପ୍ରଥମକେ ଅତିକ୍ରମଣ କରିଯା ସଭାବ ମନ୍ତକେ ଥାକେ ଆର ଆକାଶ
ବିହାରୀ ପାପନାଶକୀୟ କୋତିର୍ଜୁର୍ଯ୍ୟଚାରୀ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ

ଦେବମୋହତେ ରାହକର୍ତ୍ତକ ଗୁଣ ହସ ଅତ୍ୟବ କପାଳେ ଯେ ନିରିଷ
ଆଛେ ତାହା ଖଣ୍ଡିତେ କେ ଶକ୍ତ ହୁଏ । ଏହି ପୁକାର ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ଏହି
ପରିକଳ୍ପନା ଯାଥୁକର୍ତ୍ତକ ମୃତ୍ୟୁ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ହିଲ । ଅତ୍ୟବ ଆମି କହି
ବକଣେର ଲୋଭତେ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ନିରିଷ ସର୍ବ ପୁକାରେ ନିରିଷ
ରିତ କର୍ମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ । ଯେହେତୁକ ବିଲଙ୍ଘନ ଜୀବ ଅଥ ଓ ଉତ୍ତମ
ପଞ୍ଜିତ ପୂଜା ଓ ଅତିଶୟ ବଶିଭୂତା କ୍ଷୀ ଓ ସୁନେବିତ ର୍ଯ୍ୟାଜା ଓ ବିଲ
ଙ୍ଘନ ବିଚାର କରିଯା କର୍ଯ୍ୟ ଇହାରୀ ବହୁକାଳେତେ ବିକାର ପାଇଁ ନା ।

ଏ କଥା ତନିଯା କୋନ କପୋତ ଦର୍ପ କରିଯା କହିଲ ଆଃ ଏ କି
କହିବେଛ । ଆପଣଙ୍କାଳ ଉପାଧିତ ହଇଲେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକେର ବାକୀ
ଗୁହ୍ୟା ହୁଏ ଜୀବ ଅନ୍ୟତା ବିଚାରକମେ ଗୁହ୍ୟ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଡୋଜନ
ବିଜନେ ଗୁହ୍ୟ ନାହିଁ । ଯେହେତୁକ ପୃଥିବୀମଞ୍ଚଲେ ସକଳ ଅଥ ଓ ଜନାଦି
ଆଶକାରତ୍ତକ ବ୍ୟାପ ତାହାତେ କୋଥା ପୁରୁଷି କର୍ତ୍ତବ୍ୟା କି ପୁକାରେ
ବା ଜୀବର ଧାରଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସେଇ ପୁକାର ପଞ୍ଜିତେରଦିଗେରକର୍ତ୍ତକ
କଥିତ ହଇଯାଛେ ଈର୍ବାବିଶିଷ୍ଟ ଓ ଶୃଗୁଵୁକୁ ଓ ଅସମ୍ଭବ ଓ ଜ୍ଞାନ ଓ
ଶର୍ଵମା ମଧ୍ୟ ଜୀବ ପରିବାରୀଙ୍କୁ ଏହି ଛୟଜନ ଦୂଃଖଭାଗୀ ହୁଏ ।
ଇହା ତନିଯା ସକଳ କପୋତ ମେହାରେ ଉପବିଷ୍ଟ ହଇଲ ଯେହେତୁକ
ପଞ୍ଜିତରା ମହାଶ୍ରଦ୍ଧ ଜୀବିଯାଓ ଆରମ୍ଭଯେଇ ଛେଦକର୍ତ୍ତା ହଇ
ଯାଏ ଲୋଭ ମୁଣ୍ଡ ହଇଯା କ୍ଲେଶ ପାଇ । ଲୋଭହେତେ କୋଥ ହୁଏ
ଲୋଭହେତେ କାମ ଜୀବେ ଲୋଭହେତେ ମୋହ ଓ ନାଶ ହୁଏ ଲୋଭ
ଦ୍ୱାରାପର କାରଣ । ପରେ ନବଲ୍ଲେଇ ଜାଲେତେ ବସି ହଇଲ ଅନୁଭବ
ଯାହାର ବାକୋତେ ମେ ହାନ ଅବଲକ୍ଷନ କରିଯାଇଲ ତାହାକେ ସକଳେ
ତିରକାର କରିବେ ଲାଗିଲ । ସେହେତୁକ ଗଣେର ଅଗ୍ରେ ଯାଇବେ ନା
କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହଇଲେ ନକଲେରି ମୟାକୁ ଫଳ ଯାଦି କାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ
ହୁଏ ତବେ ପୁରୁଷ ଯତି ଦୋଷଭାଗୀ ହୁଏ । ଏହି ପୁକାର କଥିତ

ଆହେ ଇନ୍ଦ୍ରି ସକଳେର ଯେ ଦମନ ନା କରା ମେଇ ବିପତ୍ତିର ପଥ୍ୟ ଆର ତାହାରଦିଗେର ସେ ଦମନ କରା ମେ ସମ୍ମତିର ପଥ୍ୟ ଯେ ପଥ୍ୟରେ ଇଚ୍ଛା ମେଇ ପଥ୍ୟରେ ହାଏ । ତାହାର ଅପମାନ ଉନିଯା । ଚିତ୍ରଗୁଣି କହିଲୁ ଇହାର ଏ ଦୋଷ ନର ସେହେତୁକ ହିତ ଓ ପତନଶୀଳ ଆପି ଦେର କାରଣତାକେ ପାଇ ସେମନ ଜାତାର ଜଡ଼ୀ ବଂଦେର ବନ୍ଦନେର ବି ମିଳେ କୃଷ୍ଣ ହୁଁ । ଆର ବିପଦ୍ୟାନ୍ତ ଲୋକେର ଆପଣ ଉତ୍କାର କରିଲେ ଯେ ଯୋଗ୍ୟ ମେଇ ବନ୍ଦୁ ଭୀତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିଜ୍ଞାଗେର ନିମିତ୍ତେ ଧୂନଶୁହିଣେ ପଣ୍ଡିତ ଯେ ମେ ବନ୍ଦୁ ନର । ବିପଦ୍କାଳେ ବିନ୍ଦୁଯାପନ୍ନ ହୁଅରୁା କାପୁ ରୁବେର ଲକ୍ଷଣ ମେଇହେତୁକ ଏ ସମୟ ଧୈର୍ୟ ଅବ୍ୟଳବେଳ କରିଯା ଉପାର୍କ ଚିତ୍ତା କରିବ । ସେହେତୁକ ବିପଦ୍କାଳେ ଧୈର୍ୟ ଆର ବୃଦ୍ଧିକାଳେ ଜମ୍ବୁ ମତାତ୍ତ୍ଵ ବାକେର ପଟୁତା ଯୁଦ୍ଧେ ପରାକ୍ରମ ଆର ସଥିତେ ଅଭିଭିତ୍ତି ଶାନ୍ତିଶୁଦ୍ଧିବିନ୍ଦୁ ଆସନ୍ତି ଏହି ସକଳ ଉତ୍ସମ ଲୋକେରଦିଗେର ବନ୍ଦୀବସିନ୍ଦ୍ରି ହୁଁ । ଯାହାର ସମ୍ବନ୍ଧକାଳେ ଆହୁନ୍ଦ ହୁଁ ନା ବିପଦ୍କାଳେ ବିବାଦ ହୁଁ ନା ଯୁଦ୍ଧରେ ପାଞ୍ଚିତ୍ୟ ହୁଁ ଏମନ ତିଭୁବନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରୁଷେ ଯେ ଜମନୀ ଜଗାନାମ ମେଦୂର୍ବତ । ଆର ଏଥର୍ୟେକୁ ପୁରୁଷ ନିଦ୍ରା ତତ୍ତ୍ଵ ଭୟ କୋଣ ଆଲମ୍ୟ ଅଲ୍ଲକାଳମାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ବଳକାଳେ କରା ଏହି ଛର ମୌର ଭ୍ୟାଗ୍ନ କରିବେକ । ଏଥନ ଓ ଇହା କର ସକଳେ ଏକଚିନ୍ତ ହିଁଯା ଜାଲ ଲଇଯା ଉଡ଼ । ସେହେତୁକ ତୁଳ୍ବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧ ମେଓ କାର୍ଯ୍ୟମାଧିନ ହୁଁ । ସେମନ ରଙ୍ଗୁରୁ ପାଇଲେ କୁଣ୍ଡମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମହ ହଣ୍ଡି ବନ୍ଦ ହୁଁ । ମଜା ଭୀଯ ତୁଳ୍ବ ବନ୍ଦରକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପୁରୁବେର ମଜଳଦାୟକ ହୁଁ ଇହିରେ ମାର୍କ୍ଷି ଦେଖ ତଣୁଳ କୁବେତେ ବିହିନ୍ଦୁ ହଇଲେ ଅଛୁର ହୁଁ ନା । ଇହା ଚିତ୍ତା କରିଯା ସକଳ ପକିରା ଜାଲ ଲଇଯା ଉପରେ ଉଡ଼ିଲ । ଅବନ୍ତର ମେ ବାଧ ଅଭିନ୍ଦୁରୁହିତେ ଜାଲେର ଅପହାରକ କପୋତେରଦିଗକେ ଦେଖି ରା ପଞ୍ଚାଂ ଧାରମାନ ହିଁଯା ଭାବନା କରିଲ ସେଏ କପୋତେରା ମ

କଲେ ଏହି ହିନ୍ଦୀ ଆମାର ଜାଲ ହରଣ କରିଯାଛେ କିନ୍ତୁ ସଥଳ ପୃଷ୍ଠା
ବୀତେ ପଡ଼ିବେ ତଥାର ଆମାର ବଶୀଭୂତ ହିବେ । ତେଣୁ ମେଇ ପେ
କିରୀ ବ୍ୟାଧେର ଚଙ୍ଗୁ ଦୃଷ୍ଟି ଅତିକ୍ରମ କରିଲେ ମେଇ ବ୍ୟାଧ ନିର୍ଭ୍ରତ
ହିଲ । ତାହାର ପର ବ୍ୟାଧକେ ନିର୍ଭ୍ରତ ଦେଖିଯା କପୋଡ଼େରା କହିଲ
ଏଥିର କି କରିତେ ଉଚିତ ହୁଏ । ଚିତ୍ରଗୁରୀ କହିଲ ମାତା ଓ ପିତା ଓ
ମିତ୍ର ତାହାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଧରେ ନିର୍ଭ୍ରତ ଦେଖିଯାଇଲେ ମିତ୍ର ହିରଣ୍ୟକ
ନାମେ ମୁଦିକେରଦିଗେର ରାଜା ଚିତ୍ରବନେ ଗଞ୍ଜକୀତୀରେ ବାସ କରେ ମେ
ଆମାରଦିଗେର ପ୍ରାଣ କୁଟିଲେକ ହିନ୍ଦୀ ବିବେଚନା କରିଯା ସକଳେ ହି
ରଣ୍ୟକର ଗର୍ଭର ନିର୍ଭ୍ରତ ନିର୍ଭ୍ରତ ଗେଲ । ହିରଣ୍ୟକ ସର୍ବଦା ଉପଦ୍ରବ ଶକ୍ତାତେ
ଶତରୂର ଗର୍ଭ କରିଯା ସମ୍ଭବ କରେ । ଅନୁଭ୍ରତ ହିରଣ୍ୟକ କପୋଡ଼େର
ଦେଇ ପତର ଶଦେଶ ଭଯେତେ ଭିତ ହିନ୍ଦୀ ଚୁପ କରିଯା ଥାକିଲ । ପରେ
ଚିତ୍ରଗୁରୀ ବଲିଲ ହେ ମିତ୍ର ହିରଣ୍ୟକ କେବ ଆମାରଦିଗକେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କର
ନା । ଅନୁଭ୍ରତ ହିରଣ୍ୟକ ମିତ୍ରେର ବାକ୍ୟ ବୁଝିଯା ଶୌଭୁ ବାହିର ହିନ୍ଦୀ
ବଲିଲ ଆୟୁଃ କି ପୁରୁଷାନୁ ଆମି ଆମାର ପରମସୁହୃଦୀ ଚିତ୍ରଗୁରୀ ଆମି
ଯାହୁନେ କେବନା ମିତ୍ରେର ସହିତ ସାହାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମିତ୍ରେର ସହିତ ଯା
ହାର ବାସ ଓ ମିତ୍ରେର ସହିତ ସାହାର ପରମାର କଥୋପକଥନ ତାହାହ
ହିତେ ପୃଥିବୀତେ ପୁଣ୍ୟରାନୁ ଆର ନାହିଁ । ତାହାର ପର କପୋଡ଼େରଦି
ଶକେ ଜାଲେ ବନ୍ଦ ଦେଖିଯା ବିଶ୍ୟାପନ ହିନ୍ଦୀ କିଣିଥିଲ କାଳ ଥାକିଯା
କହିଲ ସଂଖେ ଏ କି । ଚିତ୍ରଗୁରୀ କହିଲ ହେ ମିତ୍ର ଆମାରଦେଇ ପୂର୍ବ
ଅଭ୍ୟକୃତ କର୍ମୀର ଫଳ ଏହି ସାହାହିତେ ଯତ୍କରଣକ ଯେ ପୁକାରେ ସେ
କାଲେ ସେ ହାନେ ସତ ଶୁଦ୍ଧ କିମ୍ବା ଅନୁଭ ଅଭ୍ୟକୃତ କର୍ମ ମେ ସକଳ
କର୍ମ ତାହାହିତେ ତଥକରଣକ ମେଇ ପୁକାରେ ମେଇ କାଲେ ମେଇ ହାନେ
ହିନ୍ଦୀରେଛା ପୁରୁତ୍ତ ଜୀବକେ ପାର । ମିତ୍ରକୃତ ଅପରାଧ ବୃକ୍ଷଦୂରପ ମେ

ହିନ୍ଦୁରୋଷ୍ଟ ଶୋଭ ପରିତାଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯୁଗମ ଇହାରା କଲ । ଉଚ୍ଚୁଳ ଚି
ତ୍ରଗୁଣରେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେନ କରିତେ ଶୀଘ୍ର ସମୀପେ ଯାଇତେହେ ଚିତ୍ର
ଗୁଣ ତାହା ଦେଖିଯାଁ କହିଲ ହେ ମିତ୍ର ଏମନ କରିଓ ନା , କିନ୍ତୁ ଆ
ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚିର ଏହି କପୋଡ଼େରେ ପାଶ୍ ଛେନ କରୁଥିଲା ଆମାର
ଜାଲ ପଞ୍ଚାଂ ଛେନ କରିବା । ହିରଣ୍ୟକ କହିଲ ଆମି ଅଲ୍ଲବଳୀ
ଆର ଆମାର ଦୃଷ୍ଟି କୋମଳ ଏହି କାରଣ ଇହାରଦେର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
କରିତେ କି ରମେ ଶକ୍ତ ହେବ । ତବେ ଆମାର ଦୃଷ୍ଟ ଯତଙ୍କଳ ନା
ଭାବେ ତତଙ୍କଳ ତୋମାର ପାଶ୍ ଛେନ କରି ପଞ୍ଚାଂ ଇହାରଦେରଙ୍କ
ସମ୍ବନ୍ଧ ପାରିବ ଛେନ କରିବ । ଚିତ୍ରଗୁଣ କହିଲ ଏହି ହିନ୍ଦୁ
ତଥାପି ଯେମନ ମାନ୍ୟ ଇହାରଦିଗେର ସମ୍ବନ୍ଧ କାଟ । ହିରଣ୍ୟକ କହିଲ
ଯେ ଆପନାକେ ପରିତାଗ କରିଯା ଆଶ୍ଚିର ଲୋକେର ଯେ ରଙ୍ଗ କରା
ପେ ନିତିଜ ଲୋକେରଦେର ମୟୁତ ନହେ ଯେହେତୁକ ବିପତ୍ତିଗେର ନି
ମିତ୍ତେ ଧନରଙ୍ଗା କରିବେ ଆର ଧନଦୀରା ଦ୍ଵୀପେରଙ୍ଗା କରିବେକ । ଆର
ଆପନାକେ ସର୍ବଦା ଦ୍ଵୀପାରା ଏବଂ ଧନଦୀରାଓ ରଙ୍ଗା କରିବେକ । ଆ
ପର ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷେର ମଂହିତିର କାରଣ ଯେ ପୁଣ୍ୟ ମେଇ
ପୁଣ୍ୟକେ ଯେ ଜମ ନକ୍ତ କରେ ତଥକର୍ତ୍ତ୍ବ କି ନକ୍ତ ନା ହୁଏ ଆର ପୁଣ୍ୟ
କେ ଯେ ରଙ୍ଗା କରେ ତଥକର୍ତ୍ତ୍ବ କି ରଙ୍ଗିତ ନା ହୁଏ । ଚିତ୍ରଗୁଣ ବଲିଲ
ହେ ମିତ୍ର ନିତିଶାନ୍ତ ଏଇରପଇ ବଟେ କିନ୍ତୁ ଆମି ଆମାର ଆଶ୍ଚିର
ଲୋକେରଦିଗେର ଦୂର୍ଥ କୋନ ପୁକାରେ ସହିତେ ପାରି ନା ମେଇ ନି
ମିତ୍ତେ ଇହା ବଲି । ଯେହେତୁକ ଧନ ଓ ପୁଣ୍ୟ ପରେର ନିମିତ୍ତେ ପଞ୍ଜିତ
ଲୋକେରା ତ୍ୟାଗ କରେ କେବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିନାଶ ଅବଶ୍ୟ ହୁଏ ଅତି
ଏବ ସାଧୁ ଲୋକେର କାରଣ ପୁଣ୍ୟଦିର ତ୍ୟାଗ ଜାଲ । ଆର ଏହି ଅମ୍ବା
ଧାରଣ କାରଣ ଆମାର ବହିତ ଇହାରଦିଗେର ଜାତି ଓ ଦୁର୍ବ୍ୟ ଓ ବଲେର
ଦୂଲ୍ୟତା ତବେ ଆମାର ପୁଭୁଦ୍ଵରେ ଫଳ କଥନ କି ହୁଇବେ ତାହା ବଲ ।

ଅନ୍ତର ଇହାରୀ ବର୍ତ୍ତବ ସାତିରେକେଓ ଆମାର ବିକଟ ଡାଗ କରେ ନୀ
ଦେଇଛେତୁକ ଆମାର ପୁଣେର ବିନାଶ ହଇଲେତୁ ଆମାର ଆଶ୍ରିତ ଇ
ହାତବିଗକେ ସାଂଚାଓ । ଆର ହେ ଆମାର ମିଜ' ମାନ୍-ସ ଓ ମୂତ୍ର ଓ
ରିଟ୍ରି ଓ ଅରିତ୍ରେ ବିରିତ ବିନାଶକିଳ ଶରୀରେ ଆଶା ପରିତ୍ୟାଗ
କରିଯା କୌର୍ତ୍ତ ରୁକ୍ଷା କର । ଏବଂ ଦେଖ ଅନିତ୍ୟ ଓ ଗଲବାହି ଶରୀର
କର୍ତ୍ତକ ବିତ୍ତ ଅଥଚ ରିର୍ବଲ ଯଶ ଯଦି ଲକ୍ଷ ହୁଯ ତୁବେ କି ନା ଲକ୍ଷ ହୁଯ ।
ଯେହେତୁକ ଶତୀରେ ଓ ଶୁଣେର ସେ ଦୂର ମେ ଅଭାବ ଅତର କେନା ଶ
ରୀର ଅନ୍ତରକାଳହାରୀ ଶୁଣ ବହକାଳହାରୀ । ଇହା ଅନିଯା ହିରଣ୍ୟକ
କର୍ତ୍ତଚିତ୍ତ ଏବଂ ପୁନରକିତ ହଇଯା ବଲିଲ ସାଧୁ ମିତ୍ର ସାଧୁ ଏହି ଆଶ୍ରିତ
ବାଞ୍ଚମଣ୍ୟେତେ ତିଳୋକେର ପୁନ୍ତୁ ତୋରାତେ ଉପଯୁକ୍ତ ହୁଯ । ଇହା
କହିଯା ଦେଇ ହିରଣ୍ୟକକର୍ତ୍ତକ ସକଳ କପୋତେର ସନ୍ତବ ଛିବ ହିଲ ।
ଅଭୁତର ହିରଣ୍ୟକ ସକଳ କପୋତକେ ସମ୍ମାନ କରିଯା କହିଲ ହେ ସଥେ
ଚିତ୍ରଗୁବ ଏହି ଜାଲେ ସନ୍ତବ ହତ୍ୟାତେ ମୋଦାଶଙ୍କା କରିଯା ଆପନା
କୁ ଅବଜ୍ଞା କର୍ତ୍ତବ୍ୟା ନହେ ଯେହେତୁକ ସେ ପର୍ବତୀ ଶତ ଯୋଜବହିତେ
ଅଧିକେତେ ଆହାର ଦେଖେ ଦେଇ ପର୍ବତୀ ମୁତ୍ୱକାଳେ ଉପହିତ ହିଲେ
ପାଶବଦ୍ଧର ଦେଖେନା । ଆର ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟର ରାତ୍ରି ଶୀଘ୍ର ଓ ଇଣ୍ଡି
ଓ ସର୍ପେର ସନ୍ତବ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନେର ଧାରିଦ୍ରୁ ଦେଖିଯା ଏହି ଆମାର ବିବେ
ତମା ସେ ବ୍ରିଧିତୁଇ ବଲବାନ୍ ଏବଂ ଆକାଶବିହାରୀ ଓ ପକ୍ଷିଯା ବିପରେ
ଥାଏ ଆର ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଲୋକକର୍ତ୍ତକ ଅର୍ତ୍ତଲମ୍ବନ୍ ଜଳ ସେ ସମ୍ମୁ ଆହା
ହିତେତେ ମଧ୍ୟ ଥିଲ ହୁଯ ଇହାତେ ଦୂର୍ଗାତ କି ଆଛେ ମୁଚ୍ଚରିଜ୍ଜ
କି ହାନ ମାତ୍ରେ କି ଖେ ଯେହେତୁକ ସ୍ଵାମୀରଙ୍ଗ ବିଷାରିତ ହଣ ହେ କାଳ
ତିବି ଦୂରହିତେ ଓ ମୁହଁଷ କରେନ । ଏହି ପର୍ବତରେ ପୁରୋହ କରିଯା
ଆତିଥୀ କରିଯା ଆନିଦନ କରିଯା ବିଦ୍ୟା କରିଲ ଚିତ୍ରଗୁବଙ୍କ ପାରିବାରେ ଆପନ ଅଭିନ୍ବିତ ଦେଖେ ଗେଲ । ଶତ ସେ ଲୋମ ମିତ୍ର

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦେଖେ ଉଚ୍ଚର ନିଜେତେ କଣୋଡ଼ରା ସହମହିତେ ମୁକ୍ତ ହିଁଲ ।
ହିରଣ୍ୟକ ଆପର ବିବରେ ପୁରୁଷ ହିଁଲ ।

ଅନ୍ତର ଲକ୍ଷ୍ମୀଭବ ନାମେ କାଳ ସକଳ ଦୃଢ଼ାତ ଦେଖିଯା ଇହା ଏ
ଲିଲ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେ ହିରଣ୍ୟକ ତୁମି ଶ୍ଵାସ । ଅତେବେ ଆମିତେ
ତୋମାର ମହିତ ଦିନତା ଇଚ୍ଛା କରି ଏହି ନିମିତ୍ତ ଆମାକେ ଦିନ
ତାତେ ଅନୁଗ୍ରହ କରିଲେ ସୋନ୍ତ ହୁଏ । ଇହା ତମିରା ହିରଣ୍ୟକ ଓ
ଗର୍ଭର ଯଥେ ଥାକିଯା କହିଲ କେ ତୁମି ମେ ବଲିଲ ଆମି ଲକ୍ଷ୍ମୀଭବ
ନାମେ କାଳ ହିରଣ୍ୟକ ହାଦିରା ବଲିଲ ତୋମାର ମହିତ ଦିନତା ହି
ଯେହେତୁକ ଲୋବେତେ ଯେ ଯାହାର ମହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ହର ପଞ୍ଜିତ
ଲୋକ ତାହାକେ ତାହାର ମହିତ ଦିନର କ୍ରୂହିବେକ ଆମି ତୋମା
ତୁମି ତୋକୁ ଇହାତେ କି ପୁକାରେ ପୌତି ହିଁବେ ଆମ ଯେହେତୁକ
ଭଙ୍ଗା ଓ ଭଙ୍ଗକେରେ ଯେ ଶୁଣି ମେ ବିପଦିର କାରଣ କେବଳ ଶୂନ୍ୟାଳ
ହିଁତେ ପାଶେତେ ସବୁ ମୂଳ କାକକର୍ତ୍ତକ ରଙ୍ଗିତ ହିଁଲ । କାଳ କହିଲ
ଏ କି ପୁକାର । ହିରଣ୍ୟକ କହିତେଛେ ।

ମନ୍ଦିରମେଣେ ଚଙ୍ଗକାବତୀ ନାମେ ଏକ ବନ ଥାକେ ତାହାତେ ହରିଶ
ଓ କାଳ ମୁହି ଅନ ବହୁକାଳ ସହ ଦ୍ରୋହେତେ ବାସ କରେ ମେହି ହରିଶ
ଆପର ଇଚ୍ଛାତେ ଭୁର୍ବନ କରି ହଟପୁଟୀର ହିଁଯା କୋମ ଶୂନ୍ୟାଳ
କର୍ତ୍ତକ ଦୃଢ଼ ହିଁଲ । ତାହାକେ ଦେଖିଯା ଶୂନ୍ୟାଳ ଚିଠା କହିଲ ଆମ
କି ପୁକାରେ ଏହି ଉତ୍ତମ ମଲିତ ମାନ୍ୟ ଥାଇବ ଥା ହଟକ ବିଦ୍ୟାନ
ଅର୍ଥାଇ । ଏହି ପାରାମର୍ଶ କରିଯା ଗମୀପେ ଗିଯା ବଲିଲ ହେ ମିର୍ବ ତୋ
ମାର ମହିଲ । ମୂଳକର୍ତ୍ତକ କହିତ ହିଁଲ କେ ତୁମି ଶୂନ୍ୟାଳ କହିତେ
ହେ କୁରୁକ୍ଷି ନାମେ ଶୂନ୍ୟାଳ ଆମି ଏହି ବନେତେ ମୁକ୍ତ ଶରୀରର ନାମ
ବାହ୍ୟବିନ ହିଁଯା ବାସ କରି ଶୁଭି ତୋମାକେ ଦିନ ପାଇଯା ପୂର୍ବ

କାହାର ପଦାଳର ହିଇଯା ଅଜୀବ ହିଲାମ ଏଥିନ ଆମି ଶର୍ଵଦୀ ତୋରିଲ
ଅନୁଚର ହିଇବ ଶୁଗାଲ ମୃକର୍ତ୍ତକ କଥିତ ହିଲ ଏହି ହଟକ । ଅନ୍ତରୁ ଭଗବାନ ମରୀଚିଆଲୀ ଶୂର୍ଯ୍ୟ ପଞ୍ଚମେ ଅନ୍ତ ଗେଲ ପରେ ମୃଗେର
ଧାସ ହାମେ ସେଇ ଶୁଗ ଓ ଶୁଗାଲ ଗେଲ ସେଥାମେ ଚମ୍ପକ ବୁଝିର ଡା
ଲେତେ ମୃଗେର ଚିରକାଳେର ମିତ୍ର ସୁନ୍ଦର ନାମ କାକ ବାସ କରେ
କରିଥ ଆର ଜୟୁକକେ ଦେଖିଯା କାକ ବଲିଲ ମିତ୍ର ଦିତୀଯ ଏକେ ହ
ରିପ କହିତେହେ ଇମି ଜୟୁକ ଆମାର ସହିତ ମିତତା କରିତେ ବାଞ୍ଛ ।
କରିଯା ଆସିଯାଇବେ କାକ ବଲିତେହେ ମଧ୍ୟ ଅକ୍ଷୟାଂ ଆଗନ୍ତୁକର
ସହିତ ମିତତା ଉଚିତ । ଯଯ ଏହି ବିଜକର୍ତ୍ତକ କଥିତ ଆଛେ ଯାହାର
କୁଳ ଓ ସଭାର ଜ୍ଞାନ ନହେ ତାହାକେ ବାସଦ୍ଵାନ ଦେଓଯା ଉପଯୁକ୍ତ
ଅଛେ । ଯେହେତୁକ ବିଡ଼ାଳେର ଦେବେତେ ଜର୍ଦ୍ଦିବ ନାମେ ଗୁପ୍ତ ନନ୍ତ
ହିଲ । ଶୁଗ ଆର ଶୁଗାଲ କହିଲ ଏ କି ପୁକାର । କାକ କହି
ପାରିବେ ।

ଗଜାତୀରେ ଗୁରୁକୁଟି ମାର ପର୍ଯ୍ୟତେ ବ୍ରହ୍ମ ଏକ ପର୍ବତୀ ବୃକ୍ଷ ଥାକେ
ତାହାର କୋଟରେ ଦୈତ ବିପାକେ ରଥ ଓ ଚକ୍ରତେ ରହିତ ଜର୍ଦ୍ଦିବ ନାମେ
ଏହି ଗୁପ୍ତ ବ୍ରତ କରେ । ଅନୁତର ତାହାର ଜୀବନେର ନିମିତ୍ତେ ସେଇ
ଶୁକ୍ରବାସି ପଞ୍ଜିଯା କୃପା କରିଯା ଆପନୀ ଆହାରହିତେ କିଛିୟା
ପିତାର କରିଯା ଦେଇ ତାହାତେ ଏ ଜର୍ଦ୍ଦିବ ବୁଢ଼େ । ପରେ କୋନ୍ଦିର
ଶୀର୍ଷକର୍ମ ନାମେ ଏଣ ମାର୍ଜାର ପଞ୍ଜିବାଲକେ ଦିଗାକେ ତଙ୍କଣ କରିବାର
ନିମିତ୍ତେ ସେଥାମେ ଆଇଲ । ତାହାର ପର ସେଇ ବିଡ଼ାଳକେ ଆସି
ତେବେତିକୀ ପଞ୍ଜିବାଲକେରା ଭୱାଷ୍ଟ ହିଇଯା କୋଲାହଳ କରିଲ ତାହା
କରିଯା ଜର୍ଦ୍ଦିବକର୍ତ୍ତକ ବିଡ଼ାଳ ଉକ୍ତ ହିଲ ଏ କେ ଆଇଲେ । ଦୀର୍ଘ
କର୍ମ କେ ଦେଖିଯା ମତ୍ୟ ହିଇଯା ଖେଦେତେ କହିଲ ଆମି ମନ୍ତ୍ର
ରାଇଲାମ ଯେହେତୁକ ଭୟ ହାବନ୍ତ ନା ଆଇଦେ ତାବେଗ୍ଯାନ୍ତ ଭୟକେ

କର କରା ଉପଯୁକ୍ତ ଭୟକେ ଆମତ ଦେଖିଯା ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଉଚିତ ଭୟ
ଭାବୀ କରିବେକ । ମେଇହେତୁ ଏଥି ନିକଟେ ପଲାଇତେ ଆମରେ
ତବେ ଯେ ଭବିତବ୍ୟ ଭାବୀ ହୃଦୀ ବିଶ୍ୱାସ ଜୁବୁଇଯା ଇହାର ସମୀଳେ
ଗାଇ କରି । ଇହା ଆଲୋଚନା କରିବା ନିକଟେ ଗିଯା ସଲିଲ ହେ
ଆର୍ଯ୍ୟ ତୋମାକେ ଅଭିଭାବନ କରି ଗୁଣ୍ଡ କହିଲ ହେ ତୁମ ମେ କହିଲ
ବିଢାଳ ଆମି ଗୁଣ୍ଡ ସଲିତେଛେ ଦୂରେ ଯାଓ ଯଦି ମା ଯାଓ ତବେ ତୁମ
ଆମାର ହଣ୍ଡଯ ହଇବା ମର୍ଜାର ସଲିଲ ଆମାର ବାକ୍ୟ ତମ ଭାବରେ
ଯଦି ଆମି ବଧ୍ୟ ହେ ତବେ ବଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତ୍ୱ ଯେହେତୁ କୋଷାଯ କେତେ
କି ଅତିମାତ୍ରେ ବଧ୍ୟ କିନ୍ତୁ ପୂଜ୍ୟ ହ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଆମିଯା ହ୍ୟ
ଅଥବା ପୂଜ୍ୟ ହ୍ୟ ଗୁଣ୍ଡ କହିତେଛେ ବଲ କି ନିରିତେ ତୁମି ଆମି
ଥାଇ ମେ ସଲିଲ ଆମି ଏଥାମେ ଗଞ୍ଜାତିରେ ନିଜମୁହୀ ନିରାମିଶ୍ରାଣୀ
ବ୍ୟକ୍ତିଚାରୀ ଚାନ୍ଦୁଯିଥେ ନୁହ ଆୟରତ ଆମି ବିଶ୍ୱାସଭୂମି ପାଇଁ ନକଳେରା
ଆମାର ଅଗ୍ରେତେ ସର୍ବଦା ଧର୍ମଜ୍ଞାନରୁତ ତୋମାଯିଦିଗକେ ପୁଣ୍ୟକୀୟା
କରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତେ ଦୂର୍କ୍ଷ ଯେ ତୋମରା ତୋମାରଦେଇ
ହାରେ ଧର୍ମ ଉନ୍ନିବାର ନିମିତ୍ତ ଏଥାମେ ଆମିଯାଛି । ଆପମାରା ଏମନ୍
ଧର୍ମଜ ଯେ ଅତିଥି ଆମାକେ ମାରିତେ ଉଦ୍‌ୟତ ଗୁହରେ ଏ ଧର୍ମ ଏଟେ
ଗୁହେ ଆଇଲେ ଶବୁନ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ଆତିଥ୍ୟ କରିବେକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଛେନ୍
କର୍ତ୍ତାର ସମୀପସର୍ତ୍ତ ଛାଯାକେ ବୁଝ ଅପହରଣ କରେ ନା ଯଦି ବା ଧର୍ମ ନା
ଥାକେ ତବେ ପ୍ରିୟ ବାକ୍ୟରେ ଅତିଥି ଅବଶ୍ୟକ୍ୟ ହମ ସେହେତୁ
ଆସନ ଓ ଇନ ଓ ଜଳ ଓ ପ୍ରିୟବାକ୍ୟ ଏ ସକଳ କାଥୁ ଲୋକେରମେର
ହରେତେ କଥନ ଅପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ନା । ଆର ସମ୍ବ୍ଲୋକେରା ନିର୍ମଳ ଶ୍ରାନ୍ତିତେ
ଯାଇ କରେନ ଏହି ବିଶ୍ୱିତେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଗୁହେ ପାତିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଅପହରଣ
କରେ ନା । ଅପର ବ୍ୟାଙ୍ଗନ କୁଳିଯ ବୈଶ୍ୟର ଅଧି ତର ବ୍ୟାଙ୍ଗନ ଅତିକୁ

तेजो शुद्धेर त्रासां ओऽलोकेनिगेर पतिष्ठ श्रव नक्ल ताम्
त्वं अतिरि श्रव । एवं अतिथि निराश हइया याहार गृह
हीते निरिया यार से आपन पाप ताहाके दिया, ताहार शुद्ध
हइया यार आर अस्त्र बर्षत यदि उत्तम वर्णेर थरे आईसे
तबेरे अखोपत्तुक पूज्य हय बेमना अतिथि नर्वदेवह क्लप ।
गृह बलिल विडाल झांसक्ति एकाबे पक्षिर छान्ना नक्ल आचे
लेइ निमित्ते आमि एই पुकार बलि । विडाल ताहा, उनिया
ज्ञानिक्ष तरिका दूइ कर्ण लृष्ट करितेहे एवं कृष्ण, कहितेहे
आर तहिल श्रुमाकर्त्तुक धर्मशास्त्र उनिया, बैराग्याते दूस्तर चान्दा
सुन श्रुत अस्त्रुक हइयाचे, येहेतुक अहिंसा-उत्तम धर्म हिहाते
प्रत्यक्ष विवदमार, नक्ल धर्मशास्त्रेर समाति आहे, येहेतुक ये
अनुयोद्योगा नक्ल हिंसाह इते निवृत्त हय, आर ये लोकेरा
नक्ल नहे आर ये अनुकेर आशुर हय, से मानुषेरा धर्म
गावी हय । एवं धर्मह एक मिज, ये मरिलेऊ नजे याय
आर नक्ल नारीयेर सहित नाश पाय । अपर ये याहार
आंस खाय एই दूइर, अस्त्र, देख, एकेर कृष्णाज्ज तृष्णि हय
अन्य प्राणे मक्त हय । एवं मरिते हइल एই ये दूस्त लो
केर हय से दूस्त शरण अनुमानज्ञारा कहिते पारे ना । पूर
हीर तर ब्रह्मदे वरेते ज्यो ये शाक ताहाते उत्तर पूरुष
हइ तबे एই पोडा पेटेर निमित्ते हे महापाप करू । से
ज्ञात्तर एই पुकार विश्वास ज्ञाहिया वृक्ष कोट्टरे धाकिल ।
अस्त्र बित्त दिन मेले परे पक्षिर छानार दिगते धरिया आपल
कोट्टरमध्ये अनिया शुद्धाह खाय । ये पक्षिहदेर मठावेर दिग
के खाइल ताहाया शोकात्त हइया योग्य फरिते इतक्तो

ଜିଜ୍ଞାସା କରିବେ ଲାଗିଲ । . ବିଡାଳ ତାହା ଜୀବିଯା କୋଟିରବୈକୁଣ୍ଠ
ନିର୍ଗତ ହିଁଯା ବାହିରେ ପଲାଇଲ । ତାହାର ପର ଇତରତ ଛବେ
ବନ କରି ପକି ସକଳକର୍ତ୍ତକ ପକ୍ଷିଶାଖକେର ଅଛି ପ୍ରାଣ ହିଁଲେ ।
ଅନ୍ତର ତାହାର କହିଲ ଏହି ଜୟଦୟେକର୍ତ୍ତକ ଆମାରନିଶେଷ କଷାର
ଡକିତ ହିଁଯାଛେ ଇହା ନିଶ୍ଚର କରିଯା ସକଳ ପକ୍ଷିକର୍ତ୍ତକ ମୁଣ୍ଡ
ହତ ହିଁଲ ଅତ୍ୟଥ ଆମି ବଲି ଅଜ୍ଞାତ କୁଳ ଶୀଳେର ବାଲ ମେତେ
ଯା ଉଚିତ ନାହିଁ । ଦେୟ ମୂଳ ଇହା ତୁମିଆ କ୍ଷୋଦେତେ କହିଲୁ
ମୁଣ୍ଡେର ପୁରୁଷ ଦେଖିଲୁ ଆପନିଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞାତକୁଳଶୀଳ ହିଁଲେ
ତବେ କି ପୁରୁଷେ ଆପନକାହିଁ ଦହିତୁ ଇହାର ଉତ୍ତରମୁଣ୍ଡିତର ଆ
ଧିକ୍ ହିଁତେଛେ । ଆର ତନ ସେଥାରେ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ନାହିଁ ଦେଖା
ନେ ଅନ୍ଧବୁଦ୍ଧି ଲୋକର ପୁଣ୍ୟମିତ ହୟ ସେ ଦେଖେ ବୁଝ ନାହିଁ ମେ
ଦେଖେ ଭେବେଣ୍ଠା ଓ ବୁଝ ହୟ । ଅପର ଇନି ଆଜୀଯ ଇବି ପର ଏହି
ଗଣମା କୁନ୍ତାତଃକରଣ ଲୋକେରଦେର ହୟ ସନ୍ଧରିତ ଲୋକେରଦୀରାର
ପୃଥିବୀର ସକଳ ବ୍ୟକ୍ତିଇ ନିଜ ଯେତାର ଏହି ମୂଳ ଆମାର ମଧ୍ୟ ତେବେନି
ଆପନିଓ ଆମାର ମଧ୍ୟ । . ହରିଣ ବଲିଲ ଏ ଉତ୍ତରେ କି ପୁରୋଜନ
ଏକତ୍ର ସକଳେ ପୁଣ୍ୟମୂଳାପେତେ ମୁଖେ ଥାକ ଯେହେତୁକୁ ସଭାବତଃ କେହି
କାହାର ଓ ମିତ୍ର ନାହିଁ କେହା କାହାର ଓ ଶତ୍ରୁ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବ୍ୟବହାରେତେ
ମିତ୍ର ଓ ଶତ୍ରୁ ହର ପରେ କାହକର୍ତ୍ତକ କର୍ମିତ ହିଁଲ ଏହି ହଟିକ ଅନ୍ତର
ପୁତାତେ ସକଳେ ଆପନିଏ ଅଭିନିଷ୍ଠିତ ଦେଖେ ଗେଲ । ଏକ ମିରଳ
ନିର୍ଜନେ ଜୟନ୍ତ ବଲିତେଛେ ହେ ମିତ୍ର ମୂଳ ଏହି ବନେର ଏକ ପୁରୁଷେ
ଶମ୍ଭୁପୁଣ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଆଛେ ଆମି ତୋମାକେ ଲାଇଁଯା ତାହା ଦେଖାଇ ଇହା
କହିଯା ତାହା କରିଲେ ପରେ ହରିଣ ପୁତିଦିନ ଦେଖାନେ ଯାଇଁଯା
ଶମ୍ଭୁ ଥାଏ । ଅନ୍ତର କ୍ଷେତ୍ର ଦେଖିଯା କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରକର୍ତ୍ତକ ଜାମ ଯେ
ହିଁଲ ହିଁଲ ତାହାର ପର ପୁନର୍ବାର ମୂଳ ଆଇଲେ ପାଶେତେ ବନ୍ଦ ହିଁ

କାହିଁ କରିଲ କେ ଆମାରେ ସମ୍ପାଦେଶର ମାତ୍ର ଏହି ସ୍ୟାହେର
ନାଶହିତେ ମିତ୍ରବ୍ୟାତିରେକେ ପାରିତ୍ରାଣ କରିଲେ ଶକ୍ତ ହୁଏ । ତଥି
ପରି ଅନୁକ ମେଥାରେ ଉପର୍ବିତ ହେଇଥା ଭାବନା କରିଲ । ଏତ ଦିନେ ଆ
ମାତ୍ର କାପଟୋତେ ମନୋଭିଲାଷ ସିଦ୍ଧ ହେଇଲ ଛିଦ୍ୟମାନ ଏହି ଘୃଣେର
ମାଂସ ରୁକ୍ଷେତେ ଲିପ୍ତ ଅଛି ଆମି ଅବଶ୍ୟ ପାଇବ ତାହାତେ ବିଲ
କାଶରୁପେ ଭୋଜନ ହୁଇବେ । ହରିଗ ତାହାକେ ଦେଖିଯା ଆହୁମିତ
ହେଇଥା ବନିତେଛେ ମଥେ ଶୂଳାଳ ଆମାର ବସନ୍ତ ଛେଦନ କର ଶୀଘ୍ର
ଆମାର ରଙ୍ଗା କର ଯେହେତୁକ ମିତ୍ରକେ ବିପନ୍ତିତେ ଆର ଶୂରୁକେ ଯୁକ୍ତ
ତେ ଆର ଫୁଟିକେ ଖଣ୍ଡତେ ଆର ନିର୍ଧର ହେଇଲେ ଭାର୍ଯ୍ୟାକେ ଓ ସ୍ୟାମରେ
ତେ ବାନ୍ଧବକେ ଜାନିବେକ ଏବଂ ଉତ୍ସବେତେ ଓ ସ୍ୟାମରେ ଓ ମୁଡି
କେତେ ଓ ମେଶୋପଦ୍ମବେତେ ଓ ରାଜଦ୍ଵାରେତେ ଓ ଶଶାନେତେ ଯେ
ଥାକେ ମେହି ବାନ୍ଧବ । ଶୂଳାଳ ପାଶ ଦେଖିଯା ବାନ୍ଧବାର ଚିନ୍ତା କରିଲ
ଏହି ବନ୍ଧ ଦୃଢ଼ ହେଇଥାଛେ ଆର ବହିତେଛେ ହେ ମିତ୍ର ଏ ପାଶ ଦୂର୍ୟ
ରୁଚିତ୍ ଏହିହେତୁକ ଆଜି ରବିବାରେ କି ପୁକାରେ ଇହା ଦନ୍ତେ ଜଳ୍ପ
କରିବ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଅନ୍ତଃକ୍ରମେ ଅମ୍ବ ପୁକାର ନା ମାନ୍ ତବେ ତୁମି
ଥାହା କହିବା ତାହା ପୁତ୍ରାତେ ଆମାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଅନ୍ତର ମେ କାକ
ଅନ୍ତା କାଳେ ମୂଳରେ ଆସିତେ ନା ଦେଖିଯା ଇତନ୍ତ ଅନ୍ତେଷ୍ଟ କରନ୍ତ
ମେହି ପୁତ୍ରାର ଦେଖିଯା କହିଲ ମଧ୍ୟ କି ଏ ମୂଳ କହିଲ ହେ ତିନି
ମିତ୍ରବାକ୍ୟର ଅବଜ୍ଞାର ଫଳ ଏହି ପନ୍ତିତକର୍ତ୍ତକ ତାହା ଉତ୍ତ ଆଛେ
ହିତାଭିଲାଷି ମିତ୍ର ଲୋକେରଦେର କଥା ଯେ ନା ଉତ୍ତରେ ତାହାର ବିପନ୍ତ
ଅଭିନିଷ୍ଠା ଆର ମେ ଲୋକ ଶତ୍ରୁର ଆନନ୍ଦଜନକ । କାକ ବଲିତେ
ହେ ମେ ବନ୍ଧକ କୋଥାଯା ଆଛେ ହରିଷକର୍ତ୍ତକ ଉତ୍ତ ହେଇଲ ମେ ଆମାର
ମାଂସ ଭୋଜନେର ନିମିତ୍ତ ଏହି ହାନେଇ ଆଛେ କାକ କହିତେ
ହେ ଆମି ପୂର୍ବେଇ ହହିଯାଛି ଆମାର ଅପରାଧ ମାଇ ଏ ବିଷ୍ଵାସେର

କାରଣ ନୟ ସେହେତୁକ ଶୁଲହିତେ ପ୍ରଥମାନେରାଓ ଡର ଆଛେ ଆରୁ
ତନ ଗତାୟ ଲୋକେରା ପୁଦୀପ ମିର୍ବାଣେର ଗନ୍ଧ ପାଇଁ ନା ଓ ଶୁଲହ
ଲୋକେର ବାକ୍ୟାଓ ଉନ୍ନେ ନା ଓ ଅରସ୍ତତୀ ନାମେ ମନ୍ତ୍ର ଦେଖିତେ ପାଇଁ
ନା । ଆର ଅନ୍ତକ୍ଷାଂ କାର୍ଯ୍ୟହତ୍ତା ଓ ସାଙ୍ଗାଂ ପ୍ରୁଯ୍ୟବାଦୀ ଅଛି
ମିତିକେ ତ୍ୟାଗ କରିବେକ ଯେମନ ପ୍ରୟୋଗୁଥି ବିଷଗୁରିତ କୃଷ୍ଣ ତ୍ୟାଗ
କରିବେକ । ~~ପରେ~~ କାଳ ଦୀର୍ଘ ନିଷ୍ଠାମ କ୍ରେଲିଯା କହିଲ ଓରେ ବନ୍ଧୁ
ଶ୍ରୀଗାଲ ତୁହି ପାପୀ କି କରିଯାଛିସ ସେହେତୁକ ମିଷ୍ଟ ବାକ୍ୟେତେ ଆ
ଲାପିତ ଯେ ଲୋକ ଆର ମିଥ୍ୟୋପାଚାରେତେ ବଣୀକୃତ ଯେ ଲୋକ ଆର
ଆଶ୍ୟକୁ ଓ ଶୁଦ୍ଧାଯକୁ ଯେ ଯାଚକ ଇହାରଦିଗେର ଯେ ବନ୍ଧନା କରା
ଗେ କି । ଅପର ଉପକାରୀ ଓ ବିଷ୍ଟ ଓ ନିର୍ମଳାନ୍ତଃକରଣ ଯେ ଲୋକ
ତାହାତେ ଯେ ସତି ଅଧିର୍ମାଚରଣ କରେ ହେ ତମବତି ପୃଥିବି ମିଥ୍ୟା
ଭିନ୍ଦି ଦେ ଲୋକଙ୍କେ କି ପୁକାରେ ଧାରଣ କରିତେହ । ଆର ଦୂର୍ଜ୍ଞ
ଲୋକେର ସହିତ ରିଅଭା କରିବେ ନା ଓ ପ୍ରୀତି କରିବେ ନା କେବଳ
ତପ୍ତ ଅଙ୍ଗାର ହତ୍ତଦାହ କରେ, ଓ ଶିତଳ ଅଙ୍ଗାର ହାତ କାଳ କରେ ।
କିମ୍ବା ଦୂର୍ଜ୍ଞମେରଦେର ଏଇ ହତ୍ତାର ଆଗେ ପାରେତେ ପଡ଼େ ପଞ୍ଚାଂ ପୂ
ଷ୍ଟେର ମାଂସ ଥାଯ ଅଙ୍ଗେର କଣ୍ଠେତେ ଆଶର୍ଯ୍ୟ ମୁଦୁର ଶବ୍ଦ କରେ ପଞ୍ଚାଂ
ଛିନ୍ଦୁ ନିରଗନ କରିଯା ନିଃଶଳ୍ପ ହଇଯା ଅକମ୍ଭାଂ ପୁରେଶ କରେ ହଣ୍ଡୀ
ଏଇ ପୁକାରେ ମନ୍ତ୍ରକ ଥିଲେର ଚରିତ ବ୍ୟକ୍ତ କରେ । ଏବଂ ଦୂର୍ଜ୍ଞ ଅ
ଥଚ ପ୍ରୁଯ୍ୟବାଦୀ ଏମନ ଲୋକ ପୁତ୍ରଯେର ହାନ ନହେ ଯେ ନିରିତେ ଲି
ହୁଗ୍ରେ ମଧୁ ଓ ହୁମ୍ରେ ବିଷ ଆଛେ । ଅନ୍ତର ପ୍ରାନ୍ତଃକାଳେ କ୍ଷେତ୍ର
ପତି ଲାଠି ହାତେ କରିଯା ଦେଇ ହାନେ ଗମନ କରିତେହେ ଇହା ବା
ଇମକ୍ରତ୍ତକ ଦୂର୍ଜ୍ଞ ହଇଲ କ୍ଷେତ୍ରପାଲଙ୍କେ ଦେଖିଯା କାଳ କହିଲ ହେ ମିତ୍ର
ଶ୍ରୀ ତୁମ ନିଷ୍ଠାମ ବନ୍ଧ କରିଯା ପୋଟ ଫୁଲାଇଯା ଗା ମନ୍ତ୍ର ହିର
କରିଯା ଆପନାକେ ମୂତ ଶରୀରେ ବ୍ୟାହ ଦେଖାଇଯା ଥାକୁ ଆପି

ଆମାର କ୍ଷୁଟୋଟେ କରିଯା, ତୋକରାଇ, ସଥିର ଆମି ଥିଲ କରିଯି
ତଥିର ଭୂମି ଉଚିତ୍ତା ଶିଥୁ ପଳାଇବା କାକେର କଥାତେ ଗୁଣ ମେହି
ପୁକାର ଥାଲିଲ । ତାହାର ପର ଆହଁଦେତେ ପୁକୁଳନୟନ ଯେ କ୍ଷେତ୍ର
ପତି ମେ ମେହି ପୁକାର ମୁଗକେ ଦେଖିଯା ଆଃ ଆପନି ମରିଯାଇଛ
ଇହା କହିଯା ବନ୍ଦ ଛାଡ଼ାଇଯା ଜାଲ ଅଢ଼ କରିଯାର ନିର୍ମିତେ ସମ୍ଭବ
ହେଲ ଅନତର ଗୁଣ କାକେର ଶଙ୍କ ଉଚିତ୍ତା ଶିଥୁ ଉଚିତ୍ତା ପଳାଇଲ
ପରେ କ୍ଷେତ୍ରପତିକର୍ତ୍ତକ, ଜୁଗେର ଉଦ୍‌ଦେଶେ କିଞ୍ଚି ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାହାତେ
ଶୂନ୍ୟାଳ ମଟ ହେଲ । ପତିତେରା ତାହାଇ ବହିଯାଇନ ଅତାତ
କ୍ଷେତ୍ରଟି ଯେ ପାପ ଓ ପୁଣ୍ୟ, ଡକ୍ଷାରୀ ଇହ ଲୋକେତେଇ ତିନ ଦିନେତେ
କିମ୍ବା ତିନ ପକ୍ଷେତେ ବିଷ୍ଣ୍ଵା ତିର ଆସେତେ ବିଷ୍ଣ୍ଵା ତିନ ସଂସରେତେ
କଳ ତୋଗ ହୁଏ, ଅତ୍ୟବ ଆମି ବଲି ଖାଦ୍ୟ ଆର ଖାଦକେର ଯେ
ପୁଣ୍ୟ ମେ ଆପଦେର କାରଣ । ଲକ୍ଷ୍ମୀତମ ନାମେ କାକ ପୁରୁଷର କହିଲ
ଭୂମି ଆମାକର୍ତ୍ତକ ଭକ୍ଷିତ ହେଲେଓ ଆମାର ଭୂପତିନକ ଆହାର
ହେବା ନା ଚିତ୍କୁବୀରେ ମାଯ ନିର୍ମାପ, ଭୂମି, ବାଁଚିଲେଇ ଆମି
ହାତି । ଏବଂ ଉତ୍ତର ଲୋକେରଦିଗେର ସାଧୁ ହତ୍ତାବସ୍ତୁହେତୁ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା
ଡିର୍ଯ୍ୟନୋବିରଦେର ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଖା ଗିଯାଇସେ ସେମନ ତୋମାର ଓ
ଚିତ୍କୁବୀରେ । ଆର ସାଧୁଲୋକ କୁନ୍ତ ହେଲେଓ ତାହାର ଘନ ବି
କାରକେ ପାଇଁ ନା ସେମନ ଶାସେର ଅଧିତେ ସମ୍ମଦ୍ରର ଜଳ ତଥ କରିତେ
ପାଇଁନା । ହିରଣ୍ୟକ ବଲିତେଛେ, ଭୂମି ଚପଳ ଚପଳେର ସହିତ
ପୁଣ୍ୟ କୋନ ପୁକାରେ ବର୍ତ୍ତଯ ନଯ ପତିତେରା ଇହା ବହିଯାଇନ ମା
ର୍ଜୀର ଓ ରହିବ ଓ ମେବ ଓ କାକ ଓ କାଖୁକ୍ରୟ ଇହାରୀ ବିଶ୍ୱାସେତେ
ଶୁଭୁ ହୁଁ ଏହେତୁକ ଏ ମନ୍ଦିରେତେ ବିଶ୍ୱାସ ଭାଲ ନହେ ଆର କି
ବହିବ ଭୂମି ଆମାରଦିଗେର ଶତ୍ରୁର ପକ୍ଷ । ପତିତେରା ଇହା କହି
ପାଇଁନ ମନ୍ଦିର ହେତୁକ ହୁଁବ ଆଲିହିତ ଦୂଷି ବିଗକେର ସହିତ ମନ୍ଦିର

କରିବେ ନା ଯେହେତୁକ ଅଭିବଢ଼ ଉପରେ ଯେ ଜଳ ମେଓ ଆପଣ ମିର୍ରାବ
କରେ ଆର ଦୁଃଖ ଲୋକ ବିଦ୍ୟାତେ ଭୂଷିତ ହିଲେଓ ତାହାକେ ତାଙ୍ଗ
କରିଦୁଇକ । କେନମା ମଣିତେ ଭୂଷିତ ଯେ ମର୍ମ ମେ କି ଭୟଦାୟିକ
ହୁଯ ନା । ଏହିଁ ସାହା କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ନହେ ତାହା କରା ଯାଏ
ନା ଆର ଯାହା କରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ତାହା ଅବଶ୍ୟ କରା ଯାଏ ଅତିଥି
ଜଳେ ଶକ୍ତି କଥନଓ ଯାଏ ନା ଏବଂ ହଳେ ନୌକା ଯାଏ ନା । ଅପରା
ହକ୍ ଉତ୍ତମ ଧରହେତୁକ ବୈରିତେ ଏବଂ ବିରକ୍ତ ତ୍ରୀତେ ଯେ ଲୋକି
ବିଦ୍ୟାମ କରେ ତାହାର ଜୀବନ ସେଇପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଲହୁପତନ ବଲିତେହେ
ଆମି ସକଳ ଶନିଯାଛି ତଥାପି ଆମାର ଏହି ପୁତ୍ରଜୀ ତୋମାର
ମହିତ ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯଦି ମିତତୀ ନା କର ତବେ ଅନାହାରେ
ତେ ଆପନାକେ ନଷ୍ଟ କରିବ । ଆର ତମ ମୃଗ୍ୟ ଘଟେର ତୁଳ୍ୟ ଦୂର୍ଜନ
ଲୋକ ମୁଖେତେ ତାଙ୍ଗା ଯାଏ ଦୁଃଖେତେ ମିଳାନ ଯାଏ ନା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଘଟେର
ମ୍ୟାଯ ମୁଜନ ଦୁଃଖେତେ ତାଙ୍ଗା ଯାଏ ମୁଖେତେ ମିଳାନ ଯାଏ । ଆର ସକଳ
ତୈଜ୍ସ ପାତ୍ରେ ଦୁର୍ବ୍ଲହେତୁକ ଏବଂ ମୃଗ୍ୟ ଓ ପଞ୍ଚିକିଦେର କୋର କାରଣ
ହେତୁକ ଏବଂ ମୂର୍ଖେର ଭୟ ଓ ଲୋଭହେତୁକ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ଲୋକେର
ଦର୍ଶନହେତୁକ ମିଳନ ହୁଯ ଆର ଉତ୍ତମ ଲୋକେରା ନାରିକେଲେର କ୍ଷଳେର
ତୁଳ୍ୟ ଅନ୍ତର ଶ୍ରୀ ଦେଖିତେଛି ଅଧିକ ଲୋକେରା ବସନ୍ତଫଲେର ତୁଳ୍ୟ
ବାହିରେଇ କୋମଳ ଅନ୍ତର କଟିନ । ଆର ସାଧୁ ଲୋକେରମିଳଗେର ଶ୍ରୀ
ତିର ବିଚ୍ଛେଦ ହିଲେଓ ଶ୍ରୀ ବିକାର ପାଇ ନା ଯେହେତୁକ ମୃଗ୍ୟଲେର
ଭଜେତେ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦୂଇ ଧଞ୍ଜେତେ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଥାକେ ଅପର ଧଚିତା ଓ
ଧାରଶୀଳତା ଓ ଶୂରସ୍ତ ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଦୁଃଖେତେ ସମାନତା ଓ ନିର୍ମଳ
ତା ଓ ଆନୁରତି ଓ ସତ୍ୟତା ଏହି ସକଳ ମିତ୍ରେର ଶ୍ରୀ ଏହି ସକଳ ପ୍ରଣେ
ତେ ଯୁକ୍ତ ତୋମାଭିନ୍ନ କୋନ ପୁରୁଷକେ ଆମି ପାଇବ । ଲହୁପତନେର

ଏই ସକଳ କଥା କହିଯା ହିରଣ୍ୟକ ବାହିରେ ନିର୍ଗତ ହଇଯା ସଲିଲ
ଆମି ତୋମାର ଅମୃତବାହେଁତେ ଆଶ୍ଚର୍ମିତ ହଇଲାମ । ପଞ୍ଜିତେ
ଯା ଇହା କହିଯାଛେ ପୁଣ୍ୟବାନ୍ ଲୋକେରୁଦେର ଆକର୍ଷଣ ଅନ୍ତେର
ଭୂଲ୍ୟ ସମ୍ମୁଖିତେ ଆଦୃତ ପୁଣୀତିକରଣକ ସେ ସଜ୍ଜନେର ବଚନ ମେ ଅନ୍ତଃ
କରଣେ ଫେମନ ସୁଖଦାରକ ହୟ ତେମନ ସର୍ପାର୍ତ୍ତକେ ଅନ୍ତିଶ୍ରୀତଳ ଜଳ
କରଣ୍କ ସ୍ନାନ ଓ ମୁକ୍ତାମାଳା ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କ ଅନ୍ତେତେ ଦୃଢ଼ ଚନ୍ଦନ ସୁଖ
ଦେଇ ନା ଏବଂ ନିର୍ଜନେତେ ଅଭେଦକ୍ଷପେ ବାବହାର କରା । ଆର ଯାଆ
ଆର ନିଷ୍ଠୁରତା ଆର ମନେର ଚାହଳ୍ୟ ଆର କ୍ରୋଧ ଆର ମିଥ୍ୟାବାକ୍ୟ
ଆର ଦ୍ୟାତକ୍ରିଡ଼ା ଏଇ ସକଳ ମିତ୍ରେର ମୋଷ ଏଇ ବଚନେର ଅନୁମାରେ
ତେ ଏକଓ ଦୂର ତୋମାତେ ଦେଖି ନା ଯେହେତୁକ କଥାର ଦ୍ୱାରା ପଟ୍ଟୁତା
ଓ ସତ୍ୟବାଦିତା ଜାବା ଯାଇଁ ଆର ଯାହଳ୍ୟ ଅଚାଳଳ୍ୟ ପ୍ରତିକ୍ରିତେ
ବୁଝା ଯାଇଁ । ଅପର କୋମଳ ଅର୍ଥଚ ରିମ୍ବଲ ଚିତ୍ତ ଯାହାରଦିଗେର ତା
ହାରଦେର ମିତ୍ରତା ଏକ ପୁକାର ହୟ ଆର ଖଲତାତେ ଦୂଷିତ ଚିତ୍ତ ଯାହାର
ଦେଇ ତାହାରଦେର କଥା ଅନ୍ୟ ପୁକାର ହୟ ଦୂରାଜ୍ୟାରଦିଗେର ମନେ ଏକ
ପୁକାର ବାକ୍ୟେତେ ଆର ପୁକାର କର୍ମ ଅନ୍ୟ ପୁକାର ମହାଜ୍ୟାରଦେର
ଅନ୍ତଃକରଣେ ଯାହା ବାକ୍ୟେତେ ତାହା କ୍ରିୟାତେଓ ତାହାଇ । ତୋମାର
ଅଭିମନିତି ହଟ୍ଟକ ହିରଣ୍ୟକ ଇହା କହିଯା ମିତ୍ରତା କରିଯା ଥାମ୍ୟ ସାମ
ଗୁରୁଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ୟପତନକେ ସନ୍ତୋଷ କରିଯା ଗର୍ବେ ପୁରିଷଟ ହଇଲ କାନ୍ତି
ଆପର ହାନେ ଗେଲ । ମେଇ ଅବଧି ଏ ଦୁଇର ପରଙ୍ଗର ଆହାରଦାନେ
ତେ ଓ ମହିଳ ପୁଣ୍ୟତେ ଓ ଆଲାପେତେ କାଳ ଯାଇତେଛେ । ଏକ ଦିବସ
ଲକ୍ଷ୍ୟପତନ ହିରଣ୍ୟକକେ କହିଲ ଏ ହାନେ ଆହାର ଲାଭ ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ
ହୟ ଉତ୍ତେଷ୍ଟ ଏ ହାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ହାନାମ୍ଭର ଯାଇତେ ଇଚ୍ଛା
କରି ହିରଣ୍ୟକ ସଲିତେଛେ ମିତ୍ର କୋଥା ଯାଇବ ମେଇ ପୁକାର ପଞ୍ଜି
ନେତ୍ର କହିଯାଛେ ସନ୍ଧିମାନ ଲୋକ ଏକ ପାଦେତେ ଯାଇବେ ଏକ ପାଦେ

ତେ ଥାକବେ ଅପର ହାଲ ନା ମେଦିଆ ପୂର୍ବହାନ ଡ୍ରାମ କାରବେ ନା ।
କାକ କହିତେଛେ ବିଲଙ୍ଗ ନିର୍ଣ୍ଣାତ ଶାନ ଆଚେ । ଚିରମାତ୍ର ସମୀଳ
ମେ କି କାକ କହିଲ ।

ଏ ମନୁକବରମତେ କପ୍ରିଯାଗୀର ନାମେ ଏକ ସମୋବର ଆଛେ ତାହାତେ
ଆମାର ଅନେକ କାଳେର କୁରୁ ମିତ୍ର ଧ୍ୟାନ୍ୟକ ମହାନାମ୍ଭା କରୁଗ ବାସ
କରେ ଯେହେତୁକ ପରେର ଉପଦେଶେ ସକଳ ଲୋକଙ୍କୁ ପାଞ୍ଜିତ୍ତାହୟ ହିନ୍ତ
ଥର୍ମେତେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କୋନ ଇହାଆର ହୟ ଅତ୍ୟବ ମେ ଉତ୍ତର ଭୋଜନ
ଦ୍ୱାରା ଆମାକେ ସମ୍ବନ୍ଧନା କରିବେକ । ହିରଣ୍ୟକ ଓ କହିଲ ତବେ ଆମି
ଏଥାମେ ଥାକିଯା କି କରିବ । ଯେହେତୁକ ସେ ଦେଶେ ସମ୍ବାନ ନାଇ ଓ
ବୃତ୍ତି ନାଇ ଓ ବାନ୍ଧବ ନାଇ ଓ ବିଦ୍ୟା ନାଇ ମେ ଦେଶ ପରିଭ୍ୟାଗ କରି
ବେକ ଏବଂ ଲୋକେର ଗମନାଗମନ ଓ ଭୟ ଓ ଲଜ୍ଜା ଓ ନିପୁଣ୍ୟତା ଓ
ଦାନଶିଳତା ଏହି ପାଂଚ ସେ ଦେଶେ ନାଇ ମେ ଦେଶେ ବାସ କରିବେ ନା ।
ଅପର ହେ ସଥା ମେ ହାନେ ବାସ କରା ନହେ ଯେଥାମେ ଅନଦାତା ଆର
ଚିକିତ୍ସକ ଆର ବ୍ୟାଙ୍ଗନ ଆର ସଜଳ ମଦୀ ଏହି ଚାରି ନାଇ ଅତ୍ୟବ
ଆମାକେଓ ମେଥାନେ ଲହ । ଅନନ୍ତର କାଳ ସେଇ ମିତ୍ରେ ମହିତ
ନାମାପୁକାର ଆଲାପ କରିତେ ମୁଖେତେ ଏହି ସମୋବରର ନିକଟ
ଗେଲ । ପରେ ମହା ଦୂରହିତେ ଦୋଧୀଯା ଲମ୍ବପଦନେର ଉଚିତ ଆ
ତିଥ୍ୟ କରିଯା ମୂରିକେର ଆତିଥ୍ୟ କରିଲ । ଯେହେତୁକ ବାଲକ କିହା
ବୁଦ୍ଧ କିମ୍ବ ଯୁବା ଯଦି ଥରେ ଆଇଥେ ତବେ ତାହାର ସମ୍ବାନ କରିବେକ
କେବଳ ସକଳ ବର୍ଣେର ଅତିଥି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ହିଜାତିର ଆଗ୍ନି ଶ୍ରଦ୍ଧା ସକଳ
ବର୍ଣେର ବ୍ୟାଙ୍ଗନ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ଵୀଲୋକେରଦିଗେର ଭର୍ତ୍ତାହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ସକଳ ବର୍ଣେର
ଅତିଥି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ ଜାତିର ଗୁହେ ଯଦି ଅଧିମ ଜାତି ଆଇଲେ
ତବେ ତାହାରୁ ମ୍ବାନ କରିବେକ ଯେହେତୁକ ଅତିଥି ସର୍ବଦେବତା

ଅର୍ଥ । ବାସ କହିଲ ହେ ଯିତ୍ର ମହୁର ଇହାର ପୂଜା ବିଶେଷକଣେ କରିବ ସେହେତୁକ ଇନି ପୁଣ୍ୟବାନେରଦେର ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ଦୟାର ସମ୍ମୁଖ ହିରଣ୍ୟକ ନାମା ମୂର୍ଖକରାଜ ଇହାର ଉଗେର ତବ ସର୍ପେରବିଶେଷ ରାଜା ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୁଏ ହାତର ଜିହ୍ଵାତେ ସମ୍ମାନକରିବାକୁ କହିତେ ପାରେ ଇହା କହିଯା ଚିତ୍ରଗୁବେର ସ୍ତାନ୍ତ କହିଲେନ । ମହୁର ଆଦରେ ହିରଣ୍ୟକକେ ସମ୍ମାନ କହିଯା କହିଲେନ ତୋମାର ବଳ ଆର ଆପନକାର ନିର୍ଭବ ସବେ ଆସିବାର କାରଣ କହିତେ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ହିରଣ୍ୟକ ବଲିଲ ଖର୍ବ କାରଣ ଆଛେ ସମ୍ମାନିତେ ।

ଚଙ୍ଗକାମାରେ ନଗରୀତେ ସର୍ବସିରା ବାସ କରେ ମେଇଖାନେ ଚୁଢାକର୍ଣ୍ଣ କାମେ ସବ୍ୟାସୀ ଥାକେ ମେ ତୋଜନାବଶିଷ୍ଟ ଡିକ୍ଷାବେର ମହିତ ଡିକ୍ଷା ପାଇ ନାଗଦନ୍ତକେତେ ରାଖିଯା ଶରୀର କରେ ଆମି ଲାକିଯା ମେଇ ଅଜ୍ଞ ପ୍ରତିଦିନ ଥାଇ ପରେ ତାହାର ପୁରୁ ଯିତ୍ର ବୀଣାକର୍ଣ୍ଣମାମା ସବ୍ୟାସୀ ଏକ ଦିବସ ଆଇଲ । ତାହାର ମହିତ କଥା ପୁନଃକେ ଉପବିଷ୍ଟ ହିଯା ଆମାର ଆସେର ରିମିତେ ଜର୍ଜର ବଂଶଶନ୍ତାରା ଭୂମି ତାଢ଼ନ କରିଲେ ଛିଲ । ତଥନ ବୀଣାକର୍ଣ୍ଣ କହିଲ ହେ ଯିତ୍ର କି ଆମାର କଥାତେ ବିସ୍ତର କେନମା ଭୂମି ଅନ୍ୟମନା ହିଁତେହ ଚୁଢାକର୍ଣ୍ଣ କହିଲ ମଧ୍ୟ ଆମି ବିରକ୍ତ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଦେଖ ଏହି ଉନ୍ଦୁର ଆମାର ଅପକାରୀ ଲାକିଯା । ମଦା ପାଇ ମହିତ ଡିକ୍ଷାବେ ଥାଯ ବୀଣାକର୍ଣ୍ଣ ନାଗଦନ୍ତକ ଦେଖିଯା କହିଲ କି ପୁରାରେ ଅତ୍ର ବୁଲବାନ୍ ମୂରିକ ଏତ ଦୂରେ ଲାକିଯା । ଉଠେ ଅତ୍ରଏବ ଇହାତେ କୋନାହ କାରଣ ଥାକିବେ । ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା କହିଯାଛେ ଯୁଦ୍ଧଭୀ ଶ୍ରୀ ବୃଦ୍ଧ ପତିକେ ଅକଳ୍ୟାଂ ନିର୍ଭର ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଯା ଚୁଲେ ଥରିଯା ଚତୁର କରିଲ ଇହାତେ କାରଣ ଥାକିବେ । ଚୁଢାକର୍ଣ୍ଣ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ ଛେ ଏ କି ପୁକାର । ବୀଣାକର୍ଣ୍ଣ କହିତେହେ ।

ଗୌତ୍ମଦେଶେ କୌଶାଲ୍ୟ ନାମେ ଏକ ନଗରୀ ଆଛେ ତାହାତେ ଚନ୍ଦ୍ର

ମାସ ମାଘେ ସତ ଥାରୀ ଏକ ବନିକ ବାସ କରେ ସେଇ ବନିକ ବୃଦ୍ଧାବହାତେ ଥିଲମ୍ଭତାହେତୁକ କାମଗୀଣିତ ହଇଯା ଲୀଲାବତୀ ମାଘେ ବନିକପୁଣ୍ଡୀ କେ ବିବାହ କରିଲ ଲେ ଲୀଲାବତୀ କଞ୍ଚପେରୀ ଅହୁଗତାକାର ଦୟାରୁ ଶୌବନବିଶିଷ୍ଟା ହଇଲ ଲେ ବୃଦ୍ଧ ଥାରୀ ତାହାର ସନ୍ତୋଷେର ନିରିକ୍ଷେ ହଇଲ ନା । ଯେହେତୁକ ହିମାର୍ତ୍ତ ଲୋକେରଦିଗେର ଚାନ୍ଦୁ କିମ୍ବଣେତେ ଯେମନ ମନ ତୁଟ୍ଟ ହୁଯ ନା ଏବଂ ହର୍ମାର୍ତ୍ତ ଲୋକେରଦିଗେର ଦୂର୍ଯ୍ୟ କି ରଖେତେ ଯେମନ ମନ ତୁଟ୍ଟ ହୁଯ ନା ତେମନି ବୃଦ୍ଧ ପତିତେ ବୁଝି ତ୍ରୀର ଦେଇ ମନ ସନ୍ତୃଟ ହୁଯ ନା । ଆର ପୂର୍ବେର ମାଂସାଦି ଲୁଳିତ ଲେ ଥିଲେ କାମେର ବିଷୟ କି ଯେହେତୁକ ଅନାମନା ତ୍ରୀ ଲେ ପୁରୁଷଙ୍କେ ଖୁବ୍ ଦେଇ ତୁଳ୍ୟ ଜାନେ । ସେଇ ବୃଦ୍ଧ ଥାରୀ ତାହାତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁରାଗୀ ହଇଲ ଗେହେତୁକ ପୁଣିରଦେଇ ଧନାଶା । ଏବଂ ଜୀବିତାଶା ଶର୍ଵଦା ଶର୍ଵାପେକ୍ଷୟା ବଡ଼ହୁଣ୍ଡ ବୁଜେର ଯୁବତୀ ଭାର୍ଯ୍ୟା ପୁଣିହଇତେଓ ବଡ଼ହୁଣ୍ଡ ଅପର ବୃଦ୍ଧ ଲୋକ ବିଷୟୋପତ୍ରୋଗ କରିତେ ପାରେ ନା ଓ ଭାଗ କରି ତେଓ ପାରେ ନା ଯେମନ ଦ୍ୱାରାହିତ କୁକୁର ଜିହାତେ କରିଯା ଅଛି କେବଳ ଆସାଦନ କରେ ।) ଅନ୍ତର ସେଇ ଲୀଲାବତୀ ଯୌବନ ଯେତେ କୁଳାଚାର ଅତିକ୍ରମ କରିଯା କୋନ ବନିକପୁଣ୍ଡୀର ସହିତ ଅନୁରାଗୀ ଦୀ ହଇଲ । ଯେହେତୁକ କର୍ତ୍ତ୍ତ ଏବଂ ଶିତ୍ଯାହେ ବାସ ଏବଂ ଯାତ୍ରୋ ଯାଦେ ଏବଂ ଏବଂ ଅନେକ ପୂର୍ବେର ସରିଥିତେ ବାସ ଏବଂ ବିଦେଶେ ବାସ ଏବଂ ଭୁକ୍ତୀ ତ୍ରୀର ସହିତ ବାସ ଏବଂ ଆପନ ବୃତ୍ତିର ବାରବାର କଢ଼ି ଏବଂ ପତିର ବାର୍ତ୍ତା ଆର ପତିର ଦୀର୍ଘ ଆର ପତିର ପୁର୍ବାସ ଏହି ସକଳ ତ୍ରୀଜନେର ନାଶେର କାରଣ । ଆପର ମାତ୍ରକ ଦୁଦ୍ୟେର ପାନ ଓ ଦୁର୍ଜନ ମଂସଗ୍ର ଓ ପତିବିରହ ଓ ଯଥେଷ୍ଟ ଗମନ ଓ ସମ୍ମ ଓ ଅନ୍ୟଗ୍ରହେ ବାସ ଏହି ଛୟ ତ୍ରୀରଦିଗେର ଦୂର୍ଗନ । ଆର ନିର୍ଜନ ହାନି ଥାକେ ନା ଏବଂ ଅବକାଶ କାଳ ଥାକେ ନା ଏବଂ ପୁର୍ବନାର୍ତ୍ତା ମନୁଷ୍ୟ ଥାକେ ନା ହେ

ମାର୍ଗ ଲେ କିମିତେ ଶ୍ରୀରଦିଗେର ନତୀତ୍ତ ହୁଯା । ଅପର ଶ୍ରୀରଦେବ
ଅଶ୍ଵିନ କେଉ ନାହିଁ ପିଲୁଓ କେଉ ନାହିଁ ସେମନ ଗରୁ ସକଳ ବରେତେ
ମୁକ୍ତର୍ଥ ଥାମ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ ମେଇ ରଥ ମୁକ୍ତର୍ଥ ପୁରୁଷକେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ
ଅପର ଡାଇ କିମ୍ବା ପୁତ୍ରକେ ସୁନ୍ଦର ଦେଖିଯା ଶ୍ରୀରଦିଗେର ଯୋନି କ୍ଷେତ୍ର
ଯୁକ୍ତ ହୁଯା ହେ ମାର୍ଗ ଏ ବାକ୍ୟ ମତ୍ୟ । ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଶୃତିକ୍ଳେଶେର
ତୁଳ୍ୟ ପୁତ୍ର ତଙ୍ଗାଜ୍ଞାରେର ତୁଳା ଏହିହେତୁକ ବିଜ୍ଞ ଲୋକ ସୃତ ଓ ଆ
ଶ୍ଵର ଏକତ୍ର ଯାଥିବେ ନା । ନାରୀରଦେର ନତୀତ୍ତ ହେଉନେର କାରଣ ଲଜ୍ଜା
ବର ବିନୀତତ୍ତ୍ଵ ମଯ କର୍ମନୈପୁଣ୍ୟ ମଯ ଭୌର୍ତ୍ତା ମଯ କିନ୍ତୁ କେବଳ ପ୍ରା
ର୍ଥନାର ଅଭାବରେ କାରଣ । ଅପର ବାଲାବନ୍ଧାତେ ପିତା ରଙ୍ଗା କରେ
ଯୌବନାବନ୍ଧାତେ ଭର୍ତ୍ତା ରଙ୍ଗା କରେ ବୃଦ୍ଧବନ୍ଧାତେ ପୁତ୍ରୟା ରଙ୍ଗା କରେ ଯେ
ହେତୁକ ଶ୍ରୀ କର୍ତ୍ତୃଙ୍କେ କଥନ ଅହେ ନା । ଏକ ଦିବସ ରତ୍ନମହୁ
ଶ୍ରୀଚିତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟକେ ମେଇ ବଣିକପୁତ୍ରେର ମହିତ ପ୍ରିୟାଲାଙ୍ଗେତେ ସୁଖୋପ
ବିଷ୍ଟ ମେଇ ଲୀଲାବତୀ ଅକମ୍ବାଂ ଉପାଦ୍ଧିତ ଏ ପତିକେ ଦେଖିଯାଇଟାଂ
ଜୁଠିଯା କେଶେ ତ ଆକର୍ଷଣ କରିଯା ବିର୍ଭର ଆନିଜନ କରିଯା ଚୁମ୍ବ
କରିଲ ମେଇ ଅବସରେ ଉପଗତି ଗଲାଇଲ । ଅତ୍ୟବ ପଣ୍ଡିତରେ
କହିଯାଇଛେ ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଶାନ୍ତ ଜାଗନେ ଓ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରାତି ଯେ ଶାନ୍ତ ଜା
ଗନେ ମେଇ ଶାନ୍ତ ଶ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧିତେ ସ୍ଵଭାବପୁଯୁକ୍ତଇ ପୁତିଷିତ ହୁଯା । ମେ
ତୁପ ଆଲିଙ୍ଗନ ଦେଖିଯା ନିକଟବର୍ତ୍ତି କୁଟିନୀ ଚିତ୍ତା କାଳି ଅଳ
କମ୍ବା ଏ ଇହାକେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଲ ଅବନ୍ତର ମେଇ କୁଟିନୀ ତ୍ୱରଣ
ଆନିଯା ଲୀଲାବତୀକେ ଗୋପନେ ଦେଖି କରିଲ । ଅତ୍ୟବ ଆମି ସିଲି
ଶୁଦ୍ଧି ଶ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧ ପତିକେ ଅକମ୍ବାଂ ନିର୍ତ୍ତର ଆଶ୍ରୟ କରିଯା କେଶେ
ଧରିଯା ଚୁମ୍ବ କରିଲ ଇହାତେ କାରଣ ଥାକିବେକ । ମୁଖିକ ଗନ୍ଧ
ଦେଖିଯା ବଲେତେ ଉପବିଷ୍ଟ ହଇଯାଇଁ ଅତ୍ୟବ ଇହାତେ କୋରହ
କାରଣ ଥାକିବେକ । କିମ୍ବା କାଳ ଚିତ୍ତା କରିଯା ପରିବୁଜକ କହିଲ

ଇହାତେ କାରଣ ପୁଚୁର ଧର ହିଁବେ । ସେହେତୁକୁ ଲୋକେତେ ସର୍ବଜୀବି ନାହିଁ ମନ୍ଦିର ମନ୍ଦିର ଧରିବାରୁ ଲୋକେଇ ବଲବାନ୍ କେବଳ ରାଜାରମେରଙ୍କ ପୁନ୍ଦର ଧର ମୂଳଇ ହୟ । ତାହାର ପର ମେ ସର୍ବଜୀବି ଧରି ନାହିଁ ବିବର ଥୁଁଡ଼ିଆ ଆମାର ଚିରକାଳସଂକଷିତ ଧର ଲାଇଲ ମେଇ ଅବଧି ଆପଣ ଖର୍ଜିତେ ହୀନ ଓ ଉତ୍ସାହରିତ ହିଁଯା କାତରେ ମନ୍ଦିର ଗମନ କରୁଥିଲ ଆପଣ ଆହାର ଅର୍ଜନ କରି ତ ଅଛମ ହିଁଲାମ ଇହା ଚନ୍ଦ୍ରକର୍ଣ୍ଣମେଧିଲ ଅନନ୍ତର ମେ କହିଲ ଲୋକ ଧରେତେ ବଲବାନ୍ ହୟ ଧରିବିତେ ପଣିତ ହୟ ଏଇ ପାପଶ୍ତ ମୁହିକକେ ଦେଖ ଏଥିନ ଆପଣ ଜାତିଭୂଲ୍ୟତାକେ ପାଇଲ । ଆର ଧରେତେ ରହିତ ଅଞ୍ଚଲୁଙ୍କ ପୁରୁଷେର ମନ୍ତ୍ର କିମ୍ବା ମନ୍ତ୍ର ହୟ ସେମନ ଗୁଣୀୟ କାଳେ କୁଣ୍ଡସିତ ମଦୀ ମନ୍ଦିର ଜଳରହିତ ହିଁଲାମନ୍ତ୍ର ହୟ । ଅପର ଯାହାର ଧର ଆଛେ ତାହାର ମନ୍ଦିର ଲୋକ ଯିତି ଯାହାର ଧର ଆଛେ ତାହାର ମନ୍ଦିର ଲୋକ ବାନ୍ଧବ ଯାହାର ଧର ଆଛେ ଲୋକେ ତେ ମେଇ ପୁରୁଷ ସାହାର ଧର ଆଛେ ମେଇ ପଣିତ । ଆର ପୁନ୍ଦରହିତେର ଏବଂ ଉତ୍ତର ଯିତରହିତେର ହର ଶୂନ୍ୟ ଓ ମୁର୍ଦ୍ଦେର ମନ୍ଦିର ଦିକେ ଶୂନ୍ୟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସର୍ବ ଶୂନ୍ୟ । ଅପର ସେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅନ୍ୟଥା କରା ଯାଇ ନା ମେଇ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସେ ନାମ ଅନ୍ୟଥା କରା ଯାଇ ନା ମେଇ ମାଝ ସେ ବୁଦ୍ଧିର ପୁତିଯାତ କରା ଯାଇ ନା ମେଇ ବୁଦ୍ଧି ସେ ବାକ୍ୟର ପୁତିଯାତ କରା ଯାଇ ନା ମେଇ ବାକ୍ୟ ଲୋକ ଧରେର ମନ୍ତ୍ରତାତେ ରହିତ ମେଇ ପୁରୁଷ ଆର ମନ୍ଦିର ହେ ତୁଳ୍ବ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । ଏଇ ମନ୍ଦିର ଉନିଯା ଆମି ଆଲୋଚନା କରିଲାମ । ଆମାର ଏଥାମେ ଅବସ୍ଥାର ଉଚିତ ମଯ ମନ୍ଦିର ଅନ୍ୟ ସ୍ୟାତିକେ ସେ ଏଇ ବୃକ୍ଷାକୁ କହା ମେ ଅନୁପ୍ୟୁକ୍ତ ସେହେତୁକୁ ଧରନାଶ ଓ ମନ୍ଦିରାକୁ ଗୁହାରେ ମନ୍ଦ ଚାରିତ ଓ ପରକର୍ତ୍ତକ ସଂକଳନ ଓ ଅପମାନ ଏଇ ମନ୍ଦିର ବୁଦ୍ଧିରାମ ଲୋକ ପୁକାଶ କରିବେ ନା । ତାହା ପଣିତରେ ବଲିଯାଛେନ ପରମାଯୁ ଆର ଧର ଆର ଗୁହାକୁ ଆର ମନ୍ଦିର ଆର ମୈଥୁନ ଆର ଉତ୍ସବ ଆର

ଜୀବନ୍ୟା ଆର ମାନ ଆର ଅପମାର ଏହି ମଯ ସତ୍ତ୍ଵରେ ଗୋପର କରିବେକ ।
 ଲଭିତରୁକୁ ତାହା ଉଚ୍ଚ ହଇଯାଛେ ଦୈଵ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିମୁଖ ହଇଲେ
 ଆର ପୂରୁଷସାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟାର୍ଥ ହଇଲେ ମରିଦେଇ ବନ ବ୍ୟାତିରେକ କୋ
 ଥା ମୁଖ ଅର୍ଥାତ୍ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ବାସ କରା ଉପଯୁକ୍ତ । ଅପର ମମସି
 ଲୋକ ମରେ ତଥାପି କୃପନାଥାକେ ପାଯ ନା ଯେମନ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବିଳାତାକେ
 ପାଇଁ ତଥାପି ସ୍ମିଷ୍ଟତାକେ ପାଯ ନା । ଏବଂ ମନସି ଲୋକେର ପୁନ୍ନ
 ଭବକେର ବ୍ୟାଯ ଦୁଇ ବୃଦ୍ଧି ସକଳେ ମାତ୍ରାତେ ଥାକେ ଅର୍ଥବା ବନେତେ
 ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ଏହି ବାନେତେଇ ଯେ ଯାତ୍ରାତେ ପୁଣ୍ୟ ଧାରଣ ସେ ଅ
 ତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିତ ଯେହେତୁ ଧରିବାର ଲୋକେର ଅଗ୍ନିତେ ପୁଣ୍ୟ ସମ୍ପଦର
 କର୍ଯ୍ୟାତ୍ ଭାଲ ଉପଚାରହୀନ କୃପନ ଲୋକେର ପ୍ରାର୍ଥନା ଭାଲ ନଯ । ଏବଂ
 ମରିଲୁଭାବେତୁକ ଲଜ୍ଜା ପାଯ ପୁଞ୍ଜନଜ୍ଜ ଲୋକ ବଲହିତେ ଡୁଟ୍ ହୁଏ
 ବଲହିତ ଲୋକ ପରାଭୂତ ହୁଏ ପରାଭ୍ୟାହିତେ ଅଜ୍ଞାନ ହୁଏ ଅଜ୍ଞା
 ନି କର ଶୋକ ପାଯ ପୁଞ୍ଜନଶୋକ ଲୋକ ବୁଝିହିତେ ଡୁଟ୍ ହୁଏ ବୁଝି
 ଡୁଟ୍ ଲୋକ ନଟ୍ ହୁଏ ଅତ୍ୟବ ମେଥେ କି ଆଶର୍ଯ୍ୟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସକଳ ବିପ
 ତିର ଆଶ୍ୟର । ଅପର ବରଂ ମୌନବୁଦ୍ଧ କରିବେକ ମିଥ୍ୟା ବାକ୍ୟ କହି
 ବେ ନା ପୁରୁଷେର ମଗୁଳୁ ସକତାଓ ଭାଲ ପର ତ୍ରୀ ଗମନ ଭାଲ ନହେ ପୁଣ୍ୟ
 ତ୍ୟାଗା ଭାଲ ଧଳ ବାହେତେ ଆସନ୍ତି ଭାଲ ନହେ ତିକ୍କା କରିଯା ଭୋ
 ଜନା ଭାଲ ପର ଧରେଇ ଆଜ୍ଞାନମୁଖ ଭାଲ ନହେ ଗୁହ ଶୂନ୍ୟ ଭାଲ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାଲ ନହେ ବେଶ୍ୟା ପତ୍ରୀଓ ଭାଲ ବିମୁରହିତା ତ୍ରୀ
 ଭାଲ ନହେ ବନେତେଓ ବାସ ଭାଲ ଅନ୍ୟାୟି ରାଜାର ନଗରେ ବାସ ଭାଲ
 ନହେ ପୁଣ୍ୟ ତ୍ୟାଗା ଭାଲ ଅଧିମେର ସମୀକ୍ଷା ଗମନ ଭାଲ ନହେ । ଆର
 ଯେମନ ସେବା ସମ୍ମତ ମାନ ହରଣ କରେ ଆର ଯେମନ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଅନ୍ତକାର
 ହରେ ଯେମନ ବୃକ୍ଷବନ୍ଧୁ ଶରୀରେ କାଢ଼ି ହରେ ଆର ଯେମନ ବିକ୍ରୂର ଓ
 ଶିବେର କଥା ପାପ ହରେ ଏମନି ବାଣ୍ଣୁ ଶତ ଉଗ ହରଣ କରେ । ଇହା

ଚିନ୍ତା କରିଯା ଆମି ଆପଣାକେ କି ପରଶିଖେ ଗୋଟିଏ କରିବ ଓ ହେ
ଲେ ଓ କଟ ବିଭିନ୍ନ ଯମବାର ଯେହେତୁକ ପଲ୍ଲବଗୁହାହି ପାଞ୍ଜଳୀ ଏବଂ
ବେତନ ଦିଇଯା ଶ୍ରୀମଦ୍-ସର୍ଗ ଏବଂ ପରାଥିନ ଭୋଜନ ଏଇ ତିର ଲୋକେର
ବିଭିନ୍ନ । ଅପର ଯୋଗ୍ୟତ୍ତ ସଜ୍ଜି ଓ ଚିରକାଳପୁରୁଷୀ ଓ ପରାର
ଭୋଜନ ଓ ପରମାହଶ୍ୟାମିତା ଇହାରଦେର ଯେ ବୀଚନ ଦେଇ ଯମଗ ଯେ
ଯମଗ ଦେଇ ଇହାରଦେର ଦିରାମ ଇହା ବିବେଚନା କରିଯାଉ ଲୋଭପୁରୁଷ
ପୁରୁଷାର୍ଥ ଥିଲ ସଂଗୁହ କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ଜୀବ କରିଲାମ । ପଣି
ତେବେ ତାହା କହିଯାଛେନ ଲୋକେତେ ବୁଝି ଚକ୍ଷନ । ହୁଏ ଲୋଭ ତୁମ୍ହା
କେ ଜୟାଯ ତୃଷ୍ଣାପୀଡ଼ିତ ମନୁଷ୍ୟ ଇଇଲୋକେ ଓ ପରଲୋକେ ଦୁଃଖ
ପାଇ । ଅନୁତ୍ତର ମନ୍ଦିର ଗମନ କରତ ଆମି ଦେଇ ବୀଗାକର୍ଣ୍ଣକର୍ତ୍ତକ ଜର୍ଜର
ବନ୍ଦଶ୍ଵରାଙ୍ଗାରା ତାତ୍ତ୍ଵିତ ହିଁଯା ଭାବରା କରିଲାମ ଲୋଭୀ ଓ ଅପରି
ତୁଷ୍ଟ ଲୋକ ଅବଶ୍ୟ ଆଜ୍ଞାବାତ୍ମି ହୁଏ ତାହା କହିଯାଛେନ ଯାହାର
ମନ ପାଦିକୁଟ ତାହାର ସକଳୀ ସମ୍ମତି ଯେମନ ଜୁତାତେ ଆବୃତ ପା ହା
ହାର ତାହାର ସର୍ବବ୍ରଦ୍ଧି ଚର୍ମେତେ ଆବୃତ କିନ୍ତୁ ପୃଥିବୀ ଚର୍ମେତେ ଆବୃତ୍ତା
ନହେ । ଅପର ବିଭିନ୍ନଭାବରୁ ଅଗ୍ରତେ ତୃପ୍ତ ଅର୍ଥଚ ଶାନ୍ତାନ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କିଲୋ
କେବଳର ଯେ ମୁଖ ମେ ମୁଖ ଇତିତତୋ ଧାବନ କରେ ଯେ ଧରିଲୋଭିରା
ତାହାରଦେର କୋଥା ଅର୍ଥାତ୍ ମେ ମୁଖ ତାହାରଦେର ହୁଏ ନା । ଆର ମେ
ଅଧ୍ୟୟନ କରିଯାଛେ ମେ ଶୁଦ୍ଧ କରିଯାଛେ ମେ ସକଳ କରିଯାଛେ ଫେ
ଲୋକ ଆଶାକେ ପଞ୍ଚାତ୍ମକ କରିଯା ନୈରାଶ୍ୟଅବଲମ୍ବନ କରେ । ଏବଂ
ମେ ଲୋକେର ଜୀବନ ଧର୍ଯ୍ୟ ସଂକର୍ତ୍ତକ ସନିଦ୍ଧାର ସେବିତ ନା ହୁଏ ଓ
ହିରିହଦୁଃଖ ଦୂଷ୍ଟ ନା ହୁଏ ଓ ନମୁନ୍-ସକ ବାକ୍ୟ କଥିତ ନା ହୁଏ ଯେହେ
ତୁକ ଧରତ୍ତମାତ୍ର ଲୁକ୍ଷର ଶତ ଯୋଜନା ଓ ଦୂର ନଯ ମନ୍ତ୍ରକ୍ରିୟର ହତହିତ
ଧରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ମେଇହେତୁକ ଏଥାନ୍ତେ ଆପଣ ଦଶାର ଉପଯୁକ୍ତ

କର୍ମ କରାଇ ମହଲ । ପାତିତେରା ଇହା କହିଯାଛେ ସଂସାରେ ପୁଣିର
ଧର୍ମ କି ଏହି ପୁଣ୍ୟତେ ଉତ୍ତର ପୁଣି ସଙ୍କଳେ ଦୟା ସୁଖ କି ଏହି ପୁଣ୍ୟ
ତେ ଉତ୍ତର ସର୍ବଦୀ ଅରୋଗ୍ନିତା ମେହ କି ଏହି ପୁଣ୍ୟ ଉତ୍ତର ସନ୍ଧାର ପା
ତିତ୍ୟ କି ଏହି ପୁଣ୍ୟ ଉତ୍ତର ସଦସ୍ଵିବୈଚନା । ବିଜ୍ଞେରା ତାହା କହି
, ଯାଛେ ବିପଦ୍ଧାତେ ଯେ ସଦସ୍ଵିବୈଚନା ମେହ ପାତିତ୍ୟ ସଦସ୍ଵିବୈ
ଚନ୍ଦାରହିତେ ପଦେଂ ବିପତ୍ତି । ଆର କୁଳେର ନିମିତ୍ତେ ଏକ ଜନକେ
ତ୍ୟାଗ କରିବେକ ଗୁମେର ନିମିତ୍ତ କୁଳକେ ତ୍ୟାଗ କରିବେକ ଦେଶେର ନି
ମିତ୍ତେ ଗୁମ ତ୍ୟାଗ କରିବେକ ଆପନାର ନିମିତ୍ତେ ପୃଥିବୀ ତ୍ୟାଗ
କରିବେକ । ଅପର ଅନାୟାସପ୍ରାପ୍ତ ଜଳଇ ବା ଡୟେର ପର ଜ୍ଵାଳ
ଅଗ୍ନଇ ବା ମିଶ୍ର ବିଚାର କରିଯା ଦେଖିତେଛି ମେହ ସୁଖ ଯାହାତେ
ନିର୍ଭାବ । ଏହି ପରାମର୍ଶ କରିଯା ଆମି ନିର୍ଜନ ବନେ ଆଇଲାମ ଯେହେ
ତୁକ ଯାହୁ ଓ ବୃକ୍ଷ ହଣ୍ଡିସେବିତ ଅରଣ୍ୟ ଓ ଭାଲ ବୃକ୍ଷ ଆଶ୍ରୟ ଭାଲ
ପକ୍ଷ ଫଳ ଓ ଜଳ ଆହାର ଓ ଭାଲ ତୃପ୍ତିଯାଓ ଭାଲ ବୃକ୍ଷର ବାକଳ
ପରିଧାନ ଓ ଭାଲ ବାନ୍ଧବ ଲୋକେର ମଧ୍ୟେ ଧନରହିତେର ଜୀବନ ଭାବ
ବହେ । ତନ୍ମନ୍ତର ଆମାର ପ୍ରାରମ୍ଭହେତୁକ ଏହି ମିତ୍ରକର୍ତ୍ତକ ପ୍ରାତି
ତେ ଆମି ଅନୁଗ୍ରହୀତ ହଇଯାଇ ଇମାନୀ ପୁଣ ସଲେର ପୁକାଶହେତୁକ
ତୋମାର ଆଶ୍ରୟ ସର୍ଗଇ ଆମାର ପ୍ରାପ୍ତ ହଇଲ ଯେହେତୁକ ସଂସାର
ରୂପ ବିଷବୃକ୍ଷର ରୂପାଲ ଫଳ ଦୂଟି କାହ୍ୟରୂପ ଅମୃତ ରସେର ଆସାନ
ଏକ ଆର ସୁଭନେର ସହିତ ମିଳନ ଏକ । ମହାର କହିଲ ଧନ ପାଯେର
ଖୁଲାର ନ୍ୟାୟ ଆର ଯୌବନ ପର୍ବତନଦୀର ବେଗେର ନ୍ୟାୟ ଆର ଜଳ
ବିନ୍ଦ ଯେମନ ଚହିଲ ଏମନି ଅହିର ପରମାୟ ଆର ଜୀବନ କେଣାର ନ୍ୟାୟ
ଇହା ଆନିଯା ଯେ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ସର୍ଗେର ଅର୍ଗଲେଇ ଉଦ୍‌ବୃକ୍ଷକ ଯେ ଧର୍ମ ତାହା
ବା କରେ ମେ ଲୋକ ପଞ୍ଚାଂ ବୃକ୍ଷବହୁପ୍ରାପ୍ତ ହଇଲେ ତାପିତ ହଇ
ଯା ଶୋକରୂପ ଅଧିତେ ଦଢ଼େ ହୁଯ । ତୁମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂକ୍ଷୟ କରିଯାଛିଲା

ତାହାର ଏହି ଦୋଷ କ୍ଷମ ଜଳାଶୟ ମଧ୍ୟରୁ ଜଲେର ସମେତେଇ ବୈଷଣି
ଜଳ ଅଧିକ ହୁଯ ଏମନି ଅର୍ଜିତ ଧରେ ଦାରେତେଇ ଧରେନ୍ଦ୍ର ରଙ୍ଗ ହୁଯ ।
ଅପର କୃପାଳ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁକାତେ ଯେ ନୀଚେଥି ଧର ପୋତେ ସେ ଆଗେ
ତେଇ ମୌଚ ହାନେ ଯାଇବାର ନିମିତ୍ତେ ପଥ କରେ ଅପର ଆଶ୍ରମୀୟ ମୂର୍ଖ
ନିରୋଧ କରେ ଯେ ଲୋକ ଧରାର୍ଜନ ଇଚ୍ଛା କରେ ସେ ପରେର ନିମିତ୍ତେ
ଆରବାହକେର ନାୟକ କେବଳ ଦୁଃଖେର ଭାଜନ ଏବଂ ଦାନ ଓ ସନ୍ତୋଗ
ରହିତ ଧରେତେ ଯଦି ଲୋକ ଧରବାନ ହୁଯ ତବେ ସେଇ ଧରେତେ ଆୟମରାତ୍ରି ଓ
ଧରବାନ ହିଁ । ଅପର ଉପଭୋଗରହିତଦ୍ୱାରା ତୁଳିତ କୃପାଳର ଧର ପର
ଧରେ ତୁଳ୍ୟ ଇହାର ଏ ଧର ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧମାତ୍ର ଆର ଧର ନଷ୍ଟ ହିଁଲେ
ଦୁଃଖେତେ ଆପନି ନଷ୍ଟ ହୁଯ । ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ତାହା କହିଯାଇଛେ ପ୍ରିୟ
ବାକ୍ୟରହିତ ଦାନ ଓ ଅହକ୍ଷାରରହିତ ଜ୍ଞାନ ଓ କ୍ରମାୟକୁ ଶୂନ୍ୟତା ଓ
ଦାନ ନିଯୁକ୍ତ ଧର ମୁଁସାରେ ଏହି ଚାରି ଦୁଲଭି । ବିଜ୍ଞେରା କହିରାଇଛେ
ବ୍ୟାପାରୀ ମନ୍ଦ୍ୟ କରିବେକ କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନ୍ଦ୍ୟ କରିବେଳ ନା ଦେଖ ଅତି
ମନ୍ଦ୍ୟୀ ଶୂନ୍ୟାଳ ଧରୁତେ ନଷ୍ଟ ହିଁଲ । ସେଇ କାକ ଓ ମୁଖିକ ବଲିଲ ଏ
କି ପୁକାର । ମହୁର କହିରେଛେ ।

କଲ୍ୟାଣକଟକ ନାମେ ଗୁମ୍ଭେ ତୈରି ନାମେ ବ୍ୟାଧ ଥାକେ ସେ ଏକ
ଦିବସ ଘୂମ ଅବେଷଣ କରିବ ବିଷ୍ଟାଟିରୀ ଗେଲ । ଅବସ୍ତର ଏକ ଘୂମକେ
ନଷ୍ଟ କରିଯା ଲାଇଯା ଯାଇତେଛିଲ ଇତୋମଧ୍ୟେ ଏକ ଭୟାନକଶରୀର
ବରାହକେ ଦେଖିଲ ପରେ ସେଇ ବ୍ୟାଧ ହରିଣକେ ଭୂମିତେ ରାଖିଯା
ଶରେତେ ଏ ଶୂନ୍ୟକେ ମାରିଲ ବ୍ୟାଧ ଛିପ ବ୍ୟକ୍ତରେ ନାୟକ ଭୂମିତେ ପଢ଼ି
ଯା ମାରିଲ । ସେହେତୁ ଜଳ କିହ୍ନା ଅଗ୍ନି କିହ୍ନା ବିଷ କିହ୍ନା ଶତ୍ରୁ କିହ୍ନା
ଜୁଦ୍ଧ କିହ୍ନା ଯୋଗ କିହ୍ନା ପର୍ବତରିହିତେ ପତନ ଇତ୍ୟାଦି ସଂକିଳିତ

বিশিষ্ট পাইয়া জীব পুণ্যত্যাগ করে। অনন্তর দ্বারাহ ও বাধের
সা আছড়ান্নেতে এক সর্পও মরিল। ~~তাহার~~ পর দীর্ঘরাব নামে
শূণ্যাল অঙ্গীরের নিখিলে ভূমণ করত মৃত সেই মৃগ ও ব্যাধ ও
সর্প ও দ্বারাহকে দেখিল এবং চিঠা করিল কি আশচর্য আজি
বড় শাশ্বত মুহূর্য আমার উপরিত হইল কিম্বা পুণ্যরদের দুঃখ
চিহ্নিত না হইলেও যেমন আইসে'তেমনি সুখও মানি। ইহাতে
দৈবই অতিরিক্ত ইন তাহা ইউক সন্তুতি ইহারদের মান্দেতে
আমার তিনি মাস সুখেতে যাইবে আরও কহিল মনুষ্য এক মাস
যাইবে মৃগ ও শূরু দুই মাস যাইবে সর্প এক দিন যাইবে আদ্য
শূরু ছিল। ভক্তন করিব অনন্তর পুরুষ ক্ষুধাতে এই আবাদন
করিত ধনুহিত সূয়ুর ছিল থাই ইহা কহিয়া তাহা করিল।
পরে সূয়ুর বস্তন ছিঁড়িলে ধনু হন্দয়ে লাগিয়া সে দীর্ঘরাব পঞ্চক্ষণ
পাইল।

অতএব আমি বলি সংক্ষয় অবশ্য করিবেক কিন্তু অতিশয়
সংক্ষয় করিবেক না। তাহা কহিয়াছেন মৃত ব্যক্তির ক্রীতে ও
ধনেতে অব্য লোকেরা কাঢ়া করে অতএব যাহা দেও ও যাহা
থাও সেই ধরণারের ধন অপর বিশিষ্ট পাত্রকে যাহা দেও আর
পুত্রিম যাহা তোজন কর সেই তোর্যার ধন আমি এই মানি ন
কুবা কাহারও ক্ষেত্রে ধন রক্ষা কর যাউক সংপুত্তি অতিক্রান্তের
বর্ণনে কি পুয়োজন যেহেতুক জানি লোকেরা অপূর্ণ বস্তুকে
অভিজ্ঞ করিবেন। নক্ত বস্তুকে শোক করিতে ইচ্ছা করিবে ন।
বিপর্কিতেও মুক্ত হইবে ন। সেইহেতুক হে মিতি তুমি নিরন্তর
শুন্মাহী হইবা যেহেতুক শাস্ত্র অধ্যয়ন করিয়াও মুর্দ্ধ হয়, যে
শুকুম ক্রিয়া করে সেই পশ্চিম যেমন সূচিত্তি ঔষধবারমাত্

ଅରୋଗ କରେ ମା ଆର ଉଷ୍ମାହରହିତେର ଶାନ୍ତିଜାର ଅତ୍ୟାଙ୍ଗଓ ଥିଲା
କରେ ମା ଅଙ୍କେର ହଞ୍ଚୋପରିହିତଓ ପୁଦ୍ରୀପ କି ସଟି/ପଟାରି ପୁରୁଷ
କରେ । ୫ ସେଇହେତୁକ ଏଖାମେ ହେ ମିତ୍ର ଅବହାବିଶେଷେ ଶାନ୍ତି କର୍ତ୍ତ
ଯ ତୁମି ଇହାଓ ଅତ୍ୟାଙ୍ଗ କଟ୍ କରିଯା ଜାନିଓ ନା ଯେହେତୁକ ରାଜା
ଓ କୁଳଜୀ ଓ ବୁଜୁଖ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ମେହ ଓ ଦନ୍ତ ଓ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଜନ୍ମୟ ଓ
ଅଥ ଏ ସକଳ ହାନ୍ତ୍ୟାଙ୍ଗ ହିଲେ ଶୋଭା ପାଇ ନା ଇହା ଜାନିଯା ବୁଝି
ଯାଇ ଲୋକ ସହାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବେ ନା, ଏ କାପୁରୁଷେର ସାଙ୍ଗ ଯେହେ
ତୁକ ସିଂହ ଓ ସଂଗୁରୁଷ ଓ ହଣ୍ଡି ଇହାରା ହାନ ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଯାଇ
ତାହାତେଇ କାକ ଓ କାପୁରୁଷ ଓ ମୃଗ ଇହାରା ଘରେ । ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା
କହିଯାଛେ ବିଦେଶ ଓ ପଣ୍ଡିତେଇ କି ସଂଦେଶ କି ବା ବିଦେଶ ଯେ
ଦେଶ ଆଶ୍ୟ କରେ ସେଇ ଦେଶକେଇ ବାହବଲେତେ ଜୟ କରେ ଦନ୍ତ ଓ
ଅଥ ଓ ଲାଙ୍ଗୁଲ ଏହି ସକଳ ଅନ୍ତରେ ଯେ ସିଂହରେ ସେ ଯେ ସବେ ଥାଇ ତା
ହାତେଇ ନଷ୍ଟ ହଞ୍ଚିଶୁଠେବ ରତ୍ନକର୍ମକ ଆପନାର ପିପାସା ନିର୍ମିତି
କରେ । ଅପର ଯେତନ ମଧୁକ ସକଳ କୁପକ୍ରେ ଯାଇ, ଆର ଯେତନ ମଧୁ
ମ୍ୟାଦି ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳାଶୟକେ ଯାଇ ଏମନି ସକଳ ସମ୍ମାନି ର୍ଯୁଷିଶୁଠେ
ଯା ଉଦ୍‌ୟୋଗି ଯନ୍ମୟକେ ପାଇ ଆର ଆଗତ ଦୂରକେ ସେବା କରିବେକ
ଏବଂ ଆଗତ ଦୂରକେଓ ସେବା କରିବେକ ଯେହେତୁକ ଦୂରି ଓ ଦୂର
ଚକ୍ରର ନ୍ୟାଯ ଭୂମନ କରେ । ଅପର ଉଦ୍‌ୟୋଗବିଶିଷ୍ଟ ଓ ଅଚିରିତ୍ୟ
ଓ କର୍ମଜୀତା ଓ ସ୍ୟାନେତେ ଅମ୍ବକ ଓ ବୀର ଓ କ୍ରତ୍ତାଓ ଅନେକେର
ମିତ୍ର ଏତାଦୁଃ ପୁରୁଷକେ ଲଙ୍ଘନୀ ଆପନି ବାସ କରିବାର କାରଣ ପାଇ ।
ବିଶେଷେ ଶୂର ପୁରୁଷ ଧର୍ମବ୍ୟକ୍ତିରେକେଓ ଅନେକ ସମ୍ମାନେତେ ଉଚ୍ଛପଦ
ପାଇ କୃପନ ଲୋକ ଧରିବାନ ହିଇଯା ଓ ପରାତବ ପାଇ ଇହାତେ ଦୃଢ଼ାନ୍ତ
ବ୍ୟାବେତେ ଜାତ ଅଷ୍ଟଚ ଷ୍ଟଷ୍ଟମ୍ୟାହେତେ ପ୍ରାପ୍ତ ଯେ ଶିଂହସମ୍ମାନି କାଣି
ଇହା କି କୁତୁର ସନ୍ମାଲା ଧାରଣ କରିଯାଓ ପାଇ । ଏବଂ ଥିଲା

ହକ୍କାପୁରୁଷ ଯେ ଅହକାର ଲେ କି ଗତବିଭବ ହଇଯାଉ ବିବାଦକେ ପାଇଁ
ଅର୍ଥାଏ କିମ୍ବା ହଇବେ ନା କେବଳ ମନୁଷ୍ୟୋରଦିଗେର ପଡ଼ା ଓ ଉଠା ହୁଏ
ହିତ ଚେଂଡୁ ମ୍ୟାଯା । ଏବଂ ମେଘଚାରୀ ଓ ଧଳେର ପ୍ରେସ ଓ ନୂତନ
ଶବ୍ଦୋତ୍ସ୍ଥି ଓ ଯୌବନ ଓ ଧନ-ଏ ସକଳ କିଞ୍ଚିତ୍ କାଳ ଉପଭୋଗେର ବି
ଷୟ । ଅପର ଧରେ ନିଯିନ୍ତେ ଅଭ୍ୟକ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ନା ବେହେତୁକ
ବିଧାତାଇ ତାହା ମୁଣ୍ଡି କରିଯାଛେନ କେବଳ ଗର୍ଭହିତେ ଜୀବ ଜୟି
ଲେଇ ମାତାର ଦୂଇ କ୍ଷମେର ଦୂର୍କ୍ଷା କରେ ଏବଂ ହେ ମିତ୍ର ଯିନି ହୁଏ
ମଧ୍ୟ କ୍ଷମ୍ବୁ କରିଯାଛେନ ଆର କ୍ଷମପଞ୍ଜିକେ ହରିଦ୍ୱାର କରିଯାଛେନ
ଆର ମଧ୍ୟରେ ଯିନି ଚିତ୍ରିତ କରିଯାଛେ, ତିନି ଡୋମାର ସୃଜି ବି
ଜ୍ଞାନ କରିବେନ । ଆର ହେ ମିତ୍ର ଉତ୍ତମ ଲୋକେରଦେର ରହସ୍ୟ କ୍ଷମ
ଅର୍ଥାପାର୍ଜିତେ ଦୁଃଖ ଜୟାଯ ଆର ନଷ୍ଟେତେ ତାପ ଜୟାଯ ଆର ମନ୍ଦ
ବିତେ ମୋହ ଜୟାଯ ତବେ ଅର୍ଥ କି ପୁକାରେ ମୁଖଦାୟକ ହୟ ଅପର
ଅର୍ଥାନୁଷ୍ଠାନେର ନିମିତ୍ତେ ଯାହାର ଧନଚେଷ୍ଟା ତାହାଯ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟତା ଭାଲ
ବେହେତୁକ କର୍ମର ପୁନ୍ଧାଳମହିତେ ଦୂରେ ଥାକିଯା ଦୁର୍ବଳ ନା କରା
ଭାଲ । ଯେହେତୁକ ଯେମନ ପକ୍ଷିରୀ ଆକାଶେ ଆମିଷ ଭୋଜନ କରେ
ଆର ବାସ୍ତ୍ଵେର ପୃଷ୍ଠାବୀତେ ଆର କୁଣ୍ଡିରେଣା ଜଲେତେ ଭୋଜନ କରେ
ତେମନି ଶୁର୍ବତ୍ରାଇ ଲୋକ ଧନବାନ । ଅପର ବାଜାହିତେ ଏବଂ ଜଳ
ହିତେ ଏବଂ ଅଗ୍ନିହିତେ ଏବଂ ଚୌରହିତେ ଏବଂ ଧଳହିତେ ଓ
ଧନିରୁଦ୍ଧେର ସର୍ବଦା ଭର୍ତ୍ତା ସେମନ ସମହିତେ ପ୍ରାଣିରୁଦ୍ଧେର ସର୍ବଦା ଭଯ
ଏବଂ ଦୁଃଖମୂହ ମନ୍ଦ୍ସାରେ ଇହାର ପର ଦୁଃଖ କି ଯାହାତେ ଇଚ୍ଛା
ମୁରୁଗ ସମ୍ଭାବି ହେବ ନାଆର ଯାହାତେ ଇଚ୍ଛାଓ ନିବୃତ୍ତି ହୟ ନା । ହେ
ଜ୍ଞାତଃ ଆର କ୍ଷମ ଧର ଅଭିନ୍ଦୁର୍ଭ ଧନ ପାଇଲେ କଟେତେ ରଙ୍ଗା ହୁଏ
ଆର ପୁନ୍ଧରନେର ନାଶ ମୃତ୍ୟୁଭୂଲ୍ୟ ସେ ହେତୁକ ଧନ ଚିନ୍ତା କରିବେ ନା
ଧର ବିବରେ ତୁମ୍ହାର ପାରିଜ୍ୟାଗ କହିଲେ କେ ମରିଦୁ କେ ଧରୀ ଯାଇ ତୁ

କାର ହାନ ଦେଇ ତବେ ହାସା ଯାଥାର ଉପର ଥାକେ । ଅପର ବିଷୟକେ
ହତ ବାଜ୍ଞା କରେ ତଡ଼ି ବାଜ୍ଞା ପୁରୁଷ ହୁଁ, ବିଷୟପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବେଇ ତା
ହାହଇତେ ବାଜ୍ଞାନିର୍ବତ୍ତ ଆର ଆମାର ଅରେକ ପକ୍ଷପାତେ କି ପୁ
ଯୋଜନ ଆମାରି ସହିତ ଏଥାନେ କାଳ ଯାପନ କର ଯେହେତୁ ଉତ୍ତମ
ଲୋକେରଦିଗେର ପ୍ରତି ମରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାକେ, ଆର କୋଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ କାଲେ
ନକ୍ତ ହୁଁ ଆର ପରିତ୍ୟାଗ ସଜରହିତ ହୁଁ । ଇହା ଆମିଆ ଲହୁପରିମଳକ
କହିତେଛେ ମହୁର ଶୁଭ ଧନ୍ୟ ତୁମି ପୁଣ୍ୟସିତତାବିଶିଷ୍ଟ ଯେହେତୁ ଉତ୍ତମ
ଉତ୍ତମ ଲୋକେରଦେଇ ଉତ୍ତମ ଲୋକିଇ, ବିପଞ୍ଚାରଣଯେଗ୍ୟ ଇହାତେ ହୃଷ୍ଟାଙ୍ଗ
ପକ୍ଷପତିତ ହୁନ୍ତିର ହନ୍ତିଇ ଉଦ୍ଧାରକର୍ତ୍ତା । ପୃଥିବୀରେ ମନୁଷ୍ୟରଦେଇ ଯାହୋ
କେବଳ ମେଇ ପୁତ୍ରିତି ମେଇ ମହେ ମେଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମେ ଧନ୍ୟ ଯାହାର
ନିକଟେ ଯାଚକେରା ଏବଂ ଶୁଣାପନ ଲୋକେତ୍ରୀ ନିରାଶ ହେଇଯା ବିମୁଖ
ହେଇଯା ନା ଯାହା ।

ଅନ୍ତର ତାହାରା ଏହି ପୁକାରେ ଆପନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାତେ ଆହାର ବିହାର
କରତ ମନ୍ତ୍ରିତ ହେଇଯା ସୁଧେତେ ବାନ କରେ ପରେ ଏକ ଦିବସ ଚିଆଜନାମୀ
ମୂଳ କୋନ ବାଜିକର୍ତ୍ତକ ଡୀତ ହେଇଯା ମେଥାନେ ଆମିଆ ମିଲିଲ ପରେ
ଆଗତ ମୂଳକେ ଦେଖିଯା । ଭୟ ମନ୍ତ୍ରାବନା କରିଯା ମହୁର ଜଳେ ପୁରୁଷ
ହେଲ ଆର ଉନ୍ଦୁର ଗର୍ଭମଧ୍ୟ ଗେଲ ଆର କାକଓ ଉଡ଼ିଯା ବୁଝେ ଆମୋ
ହୁଁ କରିଲ ତାହାର ପର ଲୁହୁପରିମଳ ଅତିଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖିଯା ଭରେର
କାରଣ କିଛୁଇ ଆଇମେ ନା ଇହା ଆଲୋଚନା କରିଲ ପଞ୍ଚାଏ କାକେର
ବାକେତେ ସଫଳେ ପୁନର୍ବାର ଆମିଆ ମେଇ ହାମେ ମିଲିଯା ସମିଲିର୍ବନ୍ଦିର
କହିଲ ହେ ମୂଳ ସୁଧେତେ ଆଇଲା ଇହା ଜିଜାମିଆ କହିଲ ଆପନ
ଇଚ୍ଛାତେ ଜଳତୁଳାଦି ଆହାର କରଇ ଏ ହାମେ ଅବହାନ କରିଯା । ଏହି
ବନକେ ମରାମିକେ କରଇ ଚିଆଜ ବଲିତେଛେ ଆମି ସାରକର୍ତ୍ତକ ଆମିତ
ହେଇଯାଛି ଆପନକାରଦେଇ ଶୁଣାଗତ ହେଲାମ ଆପନକାରହିଯେ

সহিত যথ্য ইচ্ছা করিতেছি। হিংসক বলিল হে মিত্র তুমি
আমারদিগের সহিত অনেক কষ্টেতে মিলিয়াছ যেহেতুক মিত্
চারি পুকার হয় তাহা কহিয়াছেন ওরস অর্থাৎ পুজুদি আর
কৃতসমষ্ট অর্থাৎ যাহার সহিত মিত্রতা করা যায় আর পুরুষানু
মনে মিত্র আর ব্যসনহীনভাবে রক্ষিত। এইহেতুক আপনি এখানে
আপন গৃহের ব্যায় থাকুন তাহা শুনিয়া হরিণ আহুতি হইয়া
আপন ইচ্ছাতে আহার করিয়া জল পান করিয়া জল সঞ্চিতে
বৃক্ষচামড়াতে বশিল অনন্তর মহুর কহিল হে মিত্র মৃগ এই নির্জন
বনে কাহাকর্তৃক তুমি ভীত হইয়াছ এ বনে কথন কি ব্যাধি আই
নে। মৃগ কহিল।

কলিঙ্গদেশে রক্ষাকুন্ড মাঝে ভূগোল আছেন তিনি দিগৃজয়
করিতে আসিয়া চন্দুভাগা নদীর তীরে কটক সঁগুহ করিয়া
বাস করিতেছেন পুতুলালে তিনি আসিয়া কর্পুর সংযোবর নি
কটে থাকিবেন ইহা ব্যাধের মুখেতে কিষ্মতী শুনিতেছি সেই
হেতুক এখানেতেও ভয়ের কারণ ইহা বিবেচনা করিয়া যাহা
কর্তব্য হয় তাহা কর। ইহা শুনিয়া কচুপ ভীত হইয়া কহিল
অন্য পুষ্টিরিণীতে যাই কাক এবং হরিণ কহিল এই হউক
পায়ে হিংসক হাসিয়া বলিল অন্য হৃদে গেলে মহুরের জল ২৫ বল
পুর্ণবাসির দুর্গ বড় বল ব্যাসুদির স্বস্থান বড় বল মাদার মজৌ
বড় বল সখা মনুপতনক এই পরামর্শেতে সেই পুকার হইবে
যেমন বশিকপুত্র আপন স্ত্রীর কুচকোরক রাজপুত্রকর্তৃক মার্দিত
আপনি দেখিয়া দুঃখী হইল তেমনি তুমি হইয়। তাহারা বশিল
এ কি পুকার। হিংসক কহিতেছে।

କାନ୍ୟକୁଟୀ ଦେଶେ ବୀରପୁର ନାମ ରଗରେ ବୀରସେନ ମାମା ଏକ ଶାଢ଼ୀ ଥାକେନ ତିନି ତୁରଙ୍ଗବଳ ମାଝେ ରାଜପୁତ୍ରକେ ସର୍ବାଧ୍ୟକ୍ଷ କରିଲେବେ ଗେ ରାଜପୁତ୍ର ମହାଧନୀ ଓ ଯୁବା । ଏକ ଦିବସ ଆପନ ଶୃହର ଭୁବନ କ ରତ ଅନ୍ୟତ୍ବ ଯୁବତୀ ଲାବଣ୍ୟବତୀ ମାଝେ ବନିକପୁତ୍ରବଦ୍ୟକେ ଦେଖିଲେବେ । ଅନ୍ୟତ୍ର ଆପନ ଅଟ୍ଟାଲିକାତେ ଗିଯା କାନ୍ୟକୁଳଚିତ୍ତ ହଇଯା ତାହାର ମିରିତେ ଦୂତୀ ପାଠୀଇଲେବେ । ସେହେତୁକ ତାବ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୃଜନ ପାକେ ଆର ତାବ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷ ଇନ୍ଦ୍ରିୟେରଦେର ପୁତୁ ହବୁ ଆର ତାବ୍ୟପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲଜ୍ଜା ଥାକେ ଆର ତାବ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନର ଆଲମ୍ବନ କରେ ଯାବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀରଦିଗେର ଦୃଷ୍ଟିରୂପ ଅବ୍ୟର୍ଥ ବାଣ ପୁରୁଷେର ହନ୍ଦମେ ନା ପଡ଼େ । ଅନ୍ୟାୟ ବାଣ କଦାଚିତ୍ ବ୍ୟର୍ଥଓ ହୁଯ ଏ ବାଣ କଥନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୁଯ ନା ଆର ଅନ୍ୟାୟ ବାଣ ବନ୍ଦନିଷିତ ଧରୁତେ ଆକୃଷ ହଇଯା କିନ୍ତୁ ହୁଯ ଏ ଶର ଭରୁପ ଧନୁତେ ଆକୃଷ ହଇଯା କିନ୍ତୁ ହୁଯ ଆର ଅନ୍ୟାୟ ତୌର କର୍ଣ୍ଣପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗିଯା ମୁକ୍ତ ହସ୍ତ ଆର ଅନ୍ୟାୟ ଶରେର ନାନାବର୍ଣ୍ଣ ପାଖା ଥାକେ ଏ ଶରେର ଚକ୍ରର ପା ତାଇ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ପାଖା । ଏବଂ ମେ ଲାବଣ୍ୟବତୀଓ ତାହାର ଦର୍ଶନ କଣ ଅବଧି କାମଶରେ ପୁହାରେ ଜ୍ଞାନିତାକୁଳକରଣ ହଇଯା ତାନ୍ଦେତୁଚିତ୍ତ ହଇଲ । ଗଣିତେରା ତାହା କହିଯାଛେନ ନାରୀରଦିଗେର ଅଗ୍ରିଯ କେହ ନାହିଁ ପ୍ରିୟଓ କେହ ନାହିଁ ଯେମନ ଗଙ୍ଗ କାମନେତେ ନୃତ୍ୟ ଥାମ ସର୍ବ ଦ୍ଵା ଅଭିଲାଷ କରେ ଏଇରୁପ ତ୍ରୀଲୋକ ନୃତ୍ୟ ପୁରୁଷ ମହିଳା ବ୍ୟକ୍ତି । କରେ । ଅନ୍ୟତ୍ର ଲାବଣ୍ୟବତୀ ଦୂତୀର ବାକ୍ୟ ଶୁଣିଯା କହିଲ ଆମି ପତିବୁତା କି ପୁକାରେ ଏହି ଭର୍ତ୍ତାର ତ୍ୟାଗରୂପ ପାପ କର୍ମେ ପୁରୁତା ହଇବ । ସେହେତୁକ ଯେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରବ୍ୟାପାରେ ନିପୁଣ ମେହି ପତ୍ନୀ ଯେ ଜ୍ଞାନ ପୁରୁତା ମେହି ପତ୍ନୀ ଯେ ଜ୍ଞାନ ପତିର ପ୍ରିୟା ମେହି ପତ୍ନୀ ଯେ ଜ୍ଞାନ

মাধী মেই পত্নী যাহুকে স্বামী তুষ্ট না হয় তাহাকে ভার্যাই
বলি না স্বামী যাহাকে তুষ্ট হয় তাহার সকল দেবতাই সন্তুষ্ট
জর্তা যে শ্রীর বরাব ও ধর্মের পুশ্পসা করে মেই উত্তমা যে হ
তুক অগ্নি নিষ্ঠটে প্রাপ্তমর্যাদ জর্তাই শ্রীরঞ্জক এইহেতুর না
মার পুণ্যমাত্র যাহাঁ আজ্ঞা করেন তাহাই বিবেচনা না করিয়া
বলি। দৃষ্টী কহিল এ কথা অতিসত্য লাবণ্যবতী কহিল এ বাক্য
মিশ্য সত্য। অন্তর দৃষ্টী যাইয়া মেই সকল তুহঙ্গবলের সম্মু
খে নিবেদন করিল তাহা শ্রমিয়া কুঞ্জ ল বলিল ভর্তা অনিয়া
সমর্পণ করিবে ইহা কি রূপে হইবে। কুটনী কহিল উগায়
করুন তাহা বিজ্ঞেনা কহিয়াছেন যেহেতুক উপায়েতে যাহা ক
রিতে শক্ত হয় তাহা বলেতে করিতে সমর্থ হয় না। কেননা
কর্দম পথে গমন করত শূণ্য ল দ্রুক হস্তী নষ্ট হইল। রাজপুত
জিজ্ঞাসিল এ কি পুণ্য। কুটনী কহিতেছে।

৫ বৃক্ষাব্যোত্তে কপূরতিলক রামে এক হাতি খাকে তাহাকে
মেঘিয়া সকল শূণ্যালেনা চিন্তা করিল যদি এ কোন উপায়েতে
মরে তবে ইহার শরীরে আমারদের চারি মাসের তোজন হয়
তীব্রাত্মে এক বৃক্ষ জমুক পুতিঙ্গা করিল যে আমি বৃক্ষপুত্রাবেতে
ইহার ঘরণ সাধিব। পরে সে বঞ্চক কপূরতিলকের নিকটে গিয়া
অস্তান, পুণ্যার করিয়া কহিল হে মহায়াজ দৃষ্টি পুসাদ করুণ
হস্তী বলিতেছে কে তুমি কোথাহইতে আইলাং সে কহিল আমি
শূণ্যাল সমস্ত বনবাসী পঙ্করা মিলিয়া আপনার নিকট পাঠাইয়া
ছেন যে রাজা বাতিরেকে বাস করা অনপুনুক এইহেতুক বন
বাজ্জেতে অভিষেক করিবার নিমিত্তে সকল রাজলক্ষণেতে যুক্ত
আপনাকে নিরপন করিয়াছে। যেহেতুক কুলাচারাদিতে অভি

ପରିତ୍ର ଏବଂ ସଲବାନ ଏବଂ ସର୍ଗିଷ୍ଠ ଏବଂ ଜୋମୀ ମେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୃଥିବୀ
ତେ ରାଜାର ଉପଯୁକ୍ତ । ଆର ଦେଖ ପୁରୁଷ ରାଜାକେ ଆଶ୍ରୟ କରିବେକ
ପଞ୍ଚାତ୍ ଭାର୍ଯ୍ୟକେ ଲଭିବେକ ଅନ୍ତର ଧନାର୍ଜନ କରିବେକ କେନନା ଏହି
ପୃଥିବୀତେ ରାଜା ନା ଥାକିଲେ କୋଥା ଭାର୍ଯ୍ୟ କୋଥା ଥିଲା । ଅପରି
ମେଘ ଯେତାନ ବୃକ୍ଷିଷ୍ଟାରୀ ସକଳ ପୁଣିଗ ଜୀବନେ ପାଇ ଏହାରି ରାଜା ସ
କଳ ଜୀବେର ଆଶ୍ରୟ ମେଘ ନା ଥାକିଲେ ଓ ଭୀବ ସକଳ ବାଁଚେ ରାଜା ନା
ଥାକିଲେ ବାଁଚେ ନା । ଅପରି ରାଜନ୍ଦିତେ ହେଉ ଲୋକ ପ୍ରାୟ ଆଶ୍ରମ ଉ
ପଯୁକ୍ତ କରୁ କରେ କେନନା ଏହି ପରାଧୀନ ସଂମାରେ ମଞ୍ଚରିତ ଲୋକ ଦୂ
ର୍ତ୍ତ । ଭର୍ତ୍ତା ଯାନି କୃଷ୍ଣ ଓ ହନ କିମ୍ବା ଭଙ୍ଗହୈମ ଓ ହନ କିମ୍ବା ରୁଗ୍ମ ଓ ହନ
କିମ୍ବା ନିର୍ଧିନ ଓ ହନ ତଥାମି ଦ୍ଵାଦୟେତେ କୁଳକ୍ଷେତ୍ର ତାହାତେ ଉପଗଭା
ହନ ଏହିହେତୁକ ଯେ ପୁକାରେ ଲଗ୍ନସମୟ ନା ଯାଇ ମେ ପୁକାର କରି
ଯା ମହାରାଜ ଶିଶୁ ଆସୁନ ଇହା ବିହୀନ ଉଚିତ୍ୟା ଚଲିଲ । ତଥପର
ରାଜ୍ୟଲୋଭେତେ ନୁହ ହଇଲା ଏହି କର୍ମରତିଲକ ନାମେ ଗଜ ଶୂନ୍ୟାଲେର
ପଥେ ଧାଇତେ ବୃଦ୍ଧପଙ୍କେ ପତିତ ହଟିଲ ଅନ୍ତର ହତ୍ତି କହିଲ ହେ ବନ୍ଧୁ
ଶୂନ୍ୟାଲ ଏଥିନ କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆମି ପାଇକେ ପଡ଼ିଯା ଯାଇ ଫିରିଯା ଦେଖେ
ଶୂନ୍ୟାଲ ହାଦ୍ୟ କହିଯା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଆମାର ଲାଙ୍ଗୁଲ ଆଲମ୍ବନ
କରିଯା । ଉଠ ଯେହେତୁକ ଆମାର ତୁଳା ଲୋକେର କଥାତେ ବିଶ୍ଵାସ କରି
ଯାଇ ମେହିହେତୁକ ଅରକିତ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କର । ପଣ୍ଡିତକର୍ତ୍ତକ ତାହା
ଉକ୍ତ ହଇଯାଇଁ ଯାଦି ସାଧୁ ଲୋକେରଦେର ସଜେତେ ଆସନ୍ତ ହଇବାକ
ତବେ ମହାପଙ୍କେ ମରୁଛେ ପଡ଼ିବାକ । ଅନ୍ତର ମହାପଙ୍କେ ପତିତ ହତ୍ତି
ଜୟୁକର୍ତ୍ତକ ଭକ୍ଷିତ ହଇଲ । ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଆମି ସଲି ଉପାୟେତେ
ଯେ କରା ଯାଇ ତାହା ପରାକ୍ରମେ କରା ଯାଇ ନା ।

ତାହାର ପର କୁଟିନୀର ଉପାଦେଶେତେ ମେ ରାଜପୁନ୍ଜ ଚାରନ୍ଦିନ ନାମି

বণিকপুত্রকে ভূত্য করিল অনন্তর রাজপুত্র তাহাকে সকল বি
শ্বাস কার্য্যতে নিযুক্ত করিলেন। এই দিনস মেই রাজপুত্র স্বর্ণ
ও রংতৃতে নির্মিত অভয়ণ ধারণ করিয়া সুন্ম করিতে উপস্থিত
হইয়া কহিলেন আজি অবধি এক মাসপর্যন্ত আমি গৌরীবুত
করিব সেইহেতুক পুত্ররাত্রিতে এক কুলীনা যুবতী স্ত্রীকে আনি
য়। দেও সে স্ত্রীর আমি যথোপযুক্ত বিধানে পূজা করিব। তা
হ্যের পর সে চাকুদ্বৰ সেই পুকার এক নববুত্তীকে আমিয়। সম
র্পণ করে পশ্চাত্ত লুক্ষায়িত হইয়। ইনি কি করেন ইহা নিরূ
প্ত্য করে সে তুরঙ্গবল সে যুবতীকে স্বর্ণনা করিয়া দূরহইতে
ব্রহ্ম ও অংক্ষিকার ও গন্তব্য ও চন্দনকরণক পূজা করিয়া রক্ষক
কে দিয়ে পাঠাইয়া দেন। অনন্তর বণিকপুত্র তাহা দেখিয়া
“বিশ্বাস করিয়া” ধনলোভতে আকৃষ্টচিত্ত হইয়া আগন জায়া
লীলাবতীকে আমিয়। সমর্পণ করিল। সেই তুরঙ্গবল অন্তকে
রংশের পুরা সে কাবণ্যবতীকে জামিয়। শীঘ্ৰ উঠিয়া নির্দেশ আ
নিজের করিয়া পুফুললোচন হইয়া তাহার সহিত পালঙ্ঘতে
বিলাস করিল তাহা দেখিয়া কর্তব্যাকর্তব্যতে অবিবেচক বণি
কপুত্র চিরলিখিত পুত্রলিকার পুায় হির হইয়া অতিবড় বিষণ্ণ
হইলেন আতএব আমি বলি “বণিকপুত্র আপন বধুর কুচ রাজ
পুত্রকর্তৃক মর্দিত দেখিয়া দুঃখী হইল তেমনি তুমি হইব। মহার
সে হিতবাক্য অবজ্ঞা করিয়া বড় ভংগেতে মুঠ হইয়া সে জলা
শয় ত্যাগ করিয়া চলিল সে হিরণ্যক ও লক্ষ্মণক ও চিরাঙ্গ
স্নেহপুরুত্ব অমঙ্গল আশঙ্কা করিয়া মহুরের পশ্চাত্ত গোল তাহার
পর হলে যাইতেছিল যে মহুর সে অরণ্যেতে ভূমধ করত কোন
যাধুবৰ্তুক পুষ্ট হইল তাহাকে পাইয়া পরিয়া উঠাইয়া ধনু

ତେ ବାନ୍ଧିଯା ଭୁଗ୍ଣ କରତ ଶୁମପୁଷ୍ଟ କୁଦ୍ରା ଓ ଲିପାଗାତେ ସ୍ୟାକୁର୍ମ ହଇଯା ଆପନ ଗୃହେର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଚଳିଲ । ଅନ୍ତର ମୂଳ କାର୍ତ୍ତ ଓ ଉନ୍ଦୁକୁ ବଡ଼ ବିଷଷ୍ଠ ହଇଯା ପଞ୍ଚାଂ ଗୋଲ । ତୃପର ହିରଣ୍ୟକ ବିଲାପ କରିତେ ଲାଗିଲ ସମୁଦ୍ରର ପାରେ ଯାଓଯା ଯେଉଁ ଅନ୍ତର ଏମିନି ଏକ ଦୂଃଖେର ଶୈଶ ନା ପାଇତେ ଆମାର ଦିତୀୟ ଦୂଃଖ ଉପହିତ ହୁଯ କେନା ଛିନ୍ଦୁ ଉପହିତ ହିଲେ ଅମଙ୍ଗଳ ଅନେକ ହୁଯ ହାତୁ ବିକ ଯେ ମିତ୍ର ମେ ଭାଂଗୋଡ଼େଇ ମିଲେ ଯେହେତୁକ ମେ ଅକୃତିମ ମିତ୍ର ତା ବିପର୍ବ କାଲେତେଓ ଯାହୁ ବା ହାତାବିକ ମିତ୍ରେତେ ଲୋକେର ଯତ ପୁତ୍ରାୟ ହୁଯ ତତ ପୁତ୍ରାୟ ଯାତାତେ ହୁଯ ନା ଏବଂ କ୍ରୀତେ ହୁଯ ନା ଏବଂ ସହୋଦରେ ହୁଯ ନା ଏବଂ ଆପନାତେଓ ହୁଯ ନା । ଇହା ବାରହାର୍ଚିଷ୍ଟା କରିଯା କହିଲ ଦୂର୍ଦେଵ କି ଆଶର୍ଯ୍ୟ ଯେହେତୁକ ସ୍ଵ କୀଯ କର୍ମବଶପୁଷ୍ଟ କାଳାନ୍ତରେତେ ହୁଯ ଯେ ଡୁନ୍ତାଭଦ୍ର ଜ୍ଞାନରେ ତା ହାର ନାଯ ସ୍ଵକର୍ତ୍ତର ବଶପୁଷ୍ଟ ଅବହାନ୍ତର ଇହ ଲୋକେତେଇ ଯଥକ ତୁଳି ହିଲ ଶରୀର ଆସନ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ ଅର୍ଥାଂ ଶରୀର ଗୁହ୍ଣ କରିଲେ ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଯ ଆର ସମ୍ମତିଇ ବିପତ୍ତିର ହାର ଅର୍ଥାଂ ସମ୍ମଦ୍ଦିଲେ ଅବଶ୍ୟ ବିପତ୍ତି ହୁଯ ଆର ଧନାଦିର ସମାଗମଇ ଆପଗମ ଅର୍ଥାଂ ଥିବ ସଂଖିତ ହୁଇଲେଇ ଅବଶ୍ୟ ନଟି ହୁଯ ଏହି ପୁରୁଷରେ ସାଦର ଜନ୍ୟ ବର୍ତ୍ତ ସକଳ ମନ୍ଦର । ପୁନର୍ବାର ବିବେଚନା କରିଯା ବାଲିନ ଶୋକ ଓ ଶବ୍ଦଭ୍ୟ ହିତେ ରଙ୍ଗକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପୁଣିତିର ବିଶ୍ୱାସପାତ୍ର ରତ୍ନ ସ୍ଵରପ ମିତ୍ର ଏହି ଅଙ୍ଗର ଦୂଟି କାହାକର୍ତ୍ତକ ସୃଷ୍ଟି ହିଇଯାଛେ । ଅପର ଯେ ମିତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଯେତେ ପୁଣିତିରପ ରଦେର ହାନି ଓ ଚିତ୍ରର ଆନନ୍ଦଜନକ ଓ ସୁଖ ଦୂଃଖେର ପାତ୍ର ମେ ମିତ୍ର ଦୂର୍ଲଭ ଅନ୍ୟ ଯେ ଧନାକାଳୀ ମିତ୍ର ଲେ ସମ୍ମତିକାଳେ ସର୍ବତ୍ରଇ ମିଲେ ତାହାରୁଦିଗୋର ଯଥାର୍ଥ ଦୁର୍ବିବାର ନିମିତ୍ତେ ବିପତ୍ତିଇ କଣ୍ଠପାଥର ହରପ । ଏପୁରୁଷରେ ଅନେକ ଦୋଷନ କରିଯା ହିରଣ୍ୟକ ଚିଆଜ ଓ ଲୟପ

କରିଛିଲେ ସାବ୍ଦପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ବ୍ୟାଧ ବନହିଟେ ନିର୍ଗତ ନା ହୁଏ
ଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହୁରକେ ଛାଡ଼ାଇତେ ଯତ୍ନ କର ତାହାରା ଦୁଇ ଜଳ ବଲିଲ
. ଶୀଘ୍ର ପରାମର୍ଶ କହ । ହିରଣ୍ୟକ ବଲିତେଛେ ଚିଆଙ୍ଗ ଜଳ ସରିଧିତେ
ଗିଯା ଆପନାକେ ମୃତେର ନାୟ ଦେଖାଉର ବାୟସ ତାହାର ଉପରେ
ଥାକିଯା ଠୋଟେ କରିଯା ଆଁଚଢ଼ାଉକ ତବେ ନିଶ୍ଚଯ ଏହି ବ୍ୟାଧ ସେ
ହାନେ କଞ୍ଚପକେ ରାଖିଯା ଚଂଗ ମାଂସେର ନିମିତ୍ତ ତୁରାତେ ଯାଇବେ
ତାହାର ପାଇଁ ଆମି ମହୁରେର ବନ୍ଦନ ଛେଦନ କରିବ' ବ୍ୟାଧ ନିକଟେ ଆ
ଇଲେ ତୋମରା ଦୁ ଜନେ ପଲାଇବା । ଅନ୍ତର ଚିଆଙ୍ଗ ଓ ଲଷ୍ଟପତନକ
ତୁରାତେ ଗିଯା ମେହିରୁପ କରିଲେ ପାଇଁ ମେହି ଲୁହକ ଶୁଭ୍ର ହେଇଯା ଜଳ
ପାଇଁ କରିଯା ବୁଝିର ମୂଲେ ବସିଯା ମେହିରୁପ ମୃଗକେ ଦେଖିଲ । ଅନ୍ତର
କାତ୍ତାନ ଲାଇଯା ପୁକୁରୁଚିତ ହେଇଯା ମୃଗେର ନିକଟେ ଚଲିଲ ଇତୋ
ଅଧ୍ୟେ ହିରଣ୍ୟକ ଆନିଯା ମହୁରେର ବନ୍ଦନ ଛେଦନ କରିଲ ସେ କଞ୍ଚପ
ଶୀଘ୍ର ଜଳାଶୟେ ପୁରେଶ କରିଲ ଏ ହରିଶ ମେହି ବ୍ୟାଧକେ ନିକଟେ ଆ
ପିତେ ଦେଖିଯା ଉଚିଯା ପଲାଇଲ । ଲୁହକ ଫିରିଯା ଯଥିନ ଗାଢ଼େର ତ
ପାତେ ଆଇଲ ତଥାର କୁର୍ମକେ ନା ଦେଖିଯା ଭାବନା କରିଲ । ଭଦ୍ରାଭଦ୍ର
ବିବେଚନା ନା କରିଯା କର୍ମ କରି ଯେ ଆମି ମେ ଆମାର ଏ ଉପମୁକ୍ତାଇ
ବଟେ ଯେହେତୁକ ଯେ ଲୋକ ନିଶ୍ଚିତ ବିଷୟକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ଅ
ନିଶ୍ଚିତ ବିଷୟ ଦେଖି ଦେଖିବା କରେ ତାହାର ନିଶ୍ଚିତ ବିଷୟ ନଷ୍ଟ ହୁଯ ଅନି
ଶ୍ଚିତ ବିଷୟରେ ନଷ୍ଟ ହେଇଯାଛେ ଅନ୍ତର ଏ ବ୍ୟାଧ ବାସ ହାନେ ଗେଲ ।
ଅନ୍ତର ଦୁର୍ଗମ ବନକେ ଓ ନିତ କରିବେକ ଦେଖ ବ୍ୟାଧକର୍ତ୍ତକ ବନ୍ଦ କୁର୍ମ
ଶ୍ଵେତ ମୁହିକକର୍ତ୍ତକ ମୋଚିତ ହେଲ । ମହୁରପୁତ୍ରତ ମକଳେ ବିପଦୁ
ଜୀବ ହେଇଯା ଆପନ ହାନେ ଯାଇଯା ନୁଶେତେ ଥାକିଲ ।

ପରେ ରାଜକୁମାରେରା ଆହୁତ ଚିତ୍ତେତେ ମେ ମମନ୍ତ୍ର ଉବିଲେମ ଝା
ହାରୀ ସଙ୍ଗେ ସୁଧି ହେଲେନ ମେହିହେତୁକ ଆମାରଦେଇ ଅଭିଲାଷିତ

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ହିଁଲ । ବିଷ୍ଣୁଶର୍ଦ୍ଧା ସିଂହର ଏହି ପୁନଃଜେତେ ତୋରାହିଲେଇ
ବାଞ୍ଛିତ ସିଂହ ହିଁଲ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏହି ହଟକ । ହେ ସାଧୁ ଲୋକେହା ତୋ
ହାରା ମିତରକେ ପାଓ ଆର ଜନ ମକଳେହା ମନ୍ତ୍ରଭିକେ ପାଉକ ଆର ରାଜୀ
ମକଳ ଅନବରତ ସକ୍ଷିଯ ଥର୍ମ୍ଭ ଥାକିଯା ପୂର୍ବବୀକେ ପୁତ୍ରପାଲର କ
ରୁହ ଆର ନବୋଦ୍ୟା ନାୟିକା ଯେମନ ପୁରୁଷର ମନେର ସନ୍ତୋଷେର ନି
ମିତ୍ରେ ହୟ ଏମନି ନୌତିବିଦ୍ୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରେ ଚିତ୍ରେ ପାରିତୋଷେର ନି
ମିତ୍ରେ ହଟକ । ଆର ଡଗାନ ଶ୍ରୀବ ଲୋକ ମକଳେଇ ମହିଳ କରନ ।

ଇତି ମିତଲାଭ କଥା ମର୍ମାଣ୍ଡା ।

অথ সুহঙ্গে !

অনন্তর রাজনন্দনেরা বলিলেন, হে প্রেরো আমরা মিত্রলাভ শনি
লাম সংস্কৃতি সুহঙ্গে শনিতে ইচ্ছা করিতেছি, বিষ্ণুশর্মা বলি
লেন তোমরা সুহঙ্গে শন যাহার পুর্থম শোকের অর্থ এই অর
গ্রেতে লোভী অথচ খল শূণ্যালকর্তৃক সিংহ ও বলীবর্দের বর্ষন
শীল অতিশয় পেষ নাশিত হইল। রাজকুমারেরা কহিলেন
একি পুরুষ বিষ্ণুশর্মা বলিতেছেন।

পরে সুর্যবর্তী এক নগরী থাকে তাহাতে বর্ষমাস
নামে এক বণিক বাস করে তাহার অনেক বিভিন্ন থাকিতেও অন্যৎ^১
বাস্তবেরদিগকে ঐশ্বর্য্যবনি^২ দেখিয়া পুনর্বার ধন বাঢ়ান কর্তব্য
এই বৃদ্ধি হইল যেহেতুক আপন অপেক্ষা ক্লুন্দু লোককে দেখত
কাহার মহস্ত না, বাড়ে আর আপন অপেক্ষা বড় লোককে দে
খত সকল লোকেই দরিদ্র হয়। অপর যাহার অনেক ধন থাকে
লে লোক বৃদ্ধি হইলেও পূজনীয় হয়, চন্দের তুল্য বৎশ হই
লেও দরিদ্র লোক অপমানিত হয়। অপর যুবতী ত্রী যেমন বৃক্ষ
পত্তিকে গুহ্য করিতে বাঞ্ছা করে না, এমনি অব্যবসায়ী ও অলস
ও দৈহপর্য ও সাহস্রাহিত পুরুষকে সংস্কৃত সংগৃহ করিতে অভি
লাঙ্ঘ করে না। আর আলস্য ও ত্বীমেবী ও রূপতা ও জগত্বানের
নেহ প্রতিকোষ ও অতিশয় ভয় এই হয় যাহাত্ত্বে অতিবাহিক।

যেহেতুক যে ছন্দো অত্যন্ত সংস্কৃতে আপনাকে স্বচ্ছ করিয়া মানে ইহাতে আমি এই বুঝি যে বিধাতা আপনাকে কৃতকৃত্য জ্ঞানিয়া তাহার সংস্কৃতি আর বাড়ান না । অপর উৎসাহুরহিত ও আনন্দরহিত ও পরাজয়রহিত ও শত্রুগ্রহের আহুদজনক এ তাদৃশ পুনরকে কোনহ নামী না জ্ঞাউক । বিজকর্তৃক তাহার হিত আছে অপুণ্ডি যে ধন তাহা পাইবার চেষ্টা করিবেক পুন্থ যে ধন তাহা চোরানিহটে রক্ষা করিবেক ত্রুক্তি যে ধন তাহা কে নানা পুকারে বাড়াইবেক বর্ত্ত্ব যে ধন তাহা সংকর্ষেতে ব্যয় করিবেক । ধনসংস্কৃতে অপুণ্ডি ধন পাইবার নিমিত্তে চেষ্টা করে যে লোক তাহার ধনের পুন্থ লঙ্ঘ মিথিগুড় রক্ষা না করিলে তামনি তাহার নাশ হয় । আর মসী যেমন অত্যন্ত ব্যয় কই গে কালেতে ক্ষয় পার এইরূপ অবর্ক্তিত অর্থ অত্যন্ত ব্যয় হই বেও কালেতে নাশ পায় । যে অর্থ ভুজ্যমান না হয় সে নিম্ন যোজনই তাহা কর্তিত আছে যে না দেখ ও না খায় তাহার ধনে কি পুরোজন যে ঐরিকে দমন না করে তাহার পরাজয়ে কি পুরোজন যে পুর্ণানুষ্ঠান না করে তাহার অধ্যয়নে কি পুরোজন ষে জিতেন্দ্রিয় না হব তাহার শরীরে কি পুরোজন । যেহেতুক জল বিন্দু পদ্মনেতে যেমন ক্রমেতে ঘট পরিপূর্ণ হয় এইরূপ সকল বিদ্যা ও ধর্ম ও ধনের ক্রমেতে বৃদ্ধি হয় । দান ও ভোগ যতি রেক হাহার দিবস সকল হায় সে কাহারের ভক্তার ন্যায় খালি খা ফিতেও জীবিত নহ । এই চিন্তা করিয়া মনে ক্ষণীয়ক নাম দুই হলীবদ্ধকে শকটে ষেজনা করিয়া নামা পুকার দুয়োতে শকটে পরিপূর্ণ করিয়া বাণিজ্য করিতে কাঞ্চীর দেশে গেল । অপর কা
পে

ଲିର ନାଶ୍‌ଏବଂ ସମୟ ଦେଖିଯାଇବ ପୁରୁଷ ପାଠ ଏବଂ
ବାଣିଜୀବି କୁର୍ମତେ ଦିନ ନିରଗ୍ରହ କରିବେ ନାହେତୁ ବଳବାନେର
ଭାବ କି ସାବଧାନିର ଦୂର କି ଗୁଣବାନେର ବିଦେଶ କି ପ୍ରିୟଭାଷ୍ୟର ପର
କି । ଅନ୍ତର ସୁର୍ଗନାମେ ମହାରାଜେ ଗମନ କାତ ତାହାର ସଞ୍ଚୀବକ
ଭାଗପାଦ ହଇଯା ପଡ଼ିଲ ତାହାକେ ଦେଖିଯା ବର୍ଦ୍ଧାନ ଚିନ୍ତା କରିଲ ନି
ତିଜ ଲୋକ ଇତମ୍ଭାବେ ସାବଧାନ କରୁକ କିନ୍ତୁ ଇହାର ଫଳ ପୂର୍ବ ତା
ହାଇ ହ୍ୟ ଯାହା ବିଦ୍ୟାଭାବ ମନେ ଥାକେ କିନ୍ତୁ ନକଳ କର୍ମୟ ବିଦ୍ୟେ
ଦିଆଯି ଇହା ସର୍ବ ପୁରୁଷରେ ଭ୍ୟାଜ୍ୟ ମେଟିହେତୁକ ବିଦ୍ୟରେ ପରିତ୍ୟାଗ
କରିଯା ମାତ୍ର କର୍ମତେ ନିର୍ବିଦ୍ୟାମୁଖ । ଇହା ଭାବରୀ କରିଯା ସଞ୍ଚୀ
ବକରେ ମେଇହ୍ନାମେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ବର୍ଦ୍ଧାନ ପୂର୍ବ ଅ ପରି
ଦ୍ୱୟାପୁରୁନାମ ମନ୍ୟରେ ମିଳି ବୃଦ୍ଧ ଶୀଘ୍ର ଏକ ଅନ୍ୟ ବଳୀବର୍ଜନକେ ଆନି ।
ଭାବ ଯୋଜନା କରିଯା ଚଲିଲ । ଅନ୍ତର ସଞ୍ଚୀବକ ଓ କୋନ ପୁରୁଷରେ
ତିର ଖୁରେତେ ଭର କରି । ଉଚିଲ ଯେହେତୁକ ଅଗାମ ଜଳେତେ ଛପ ଓ
ପର୍ବତହିତେ ପାତିତ ଓ ତର୍ଫକର୍ତ୍ତ୍ଵ ଦଟି ଇହାରଦେର ଭାବକେ ପର
ମାୟ ରଙ୍ଗା କରେ । ଶତ ଶହେତେ ବିଦ୍ୟାଲେଖ ପୁଣି ଅବାଦେ
ଯାଇ ନା କୁଣ୍ଡାଗ୍ରେତେ ମୁଣ୍ଡ ହଟିଲେଖ କାବ୍ୟପ୍ରାପ୍ତ ହଟିଲେ ବୀଚେ ନା ଅନ୍ତର
ରଙ୍ଗକର୍ତ୍ତ୍ଵ ଅଯକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷିଓ ଦୈବରୀଳିତ ହଇଲେ ଥାକେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗକର୍ତ୍ତ୍ଵ
କ ସୁନ୍ଦରରପେ ଯକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷିଓ ଦୈବହିତ ହଇଲେ ନଟ ହ୍ୟ କାନମେତେ
ତ୍ୟକ୍ତ ଅନାଥ ସାକ୍ଷିଓ ବୀଚେ ଗୁହେତେ ଯତ୍ନ କରିଲେଖ ବୀଚେ ନା । ଅ
ନ୍ତର କର୍ତ୍ତ୍ଵ ଦିନ ଗେଲେ ପରେ ସଞ୍ଚୀବକ ଆପନ ଇଚ୍ଛାତେ ଆହାର ବି
ହାର କରିଯା ଅନୁଶ୍ୟ ଭୂଷଣ କରତ ଲୁଟ୍ଟାଟ୍ଟାଇହିଯା ନାହ କରିଲ ।
ମେଇ ବନେତେ ପିଙ୍ଗଲ ନାମେ ଏକ ସିଂହ ଆପନ ସାହୁବଲୋପାର୍ଜିତ
ରାଜ୍ୟ ସୁଧାରନ୍ତର କରତ ବାସ କରେ । ମେ କଥା ପଞ୍ଚତେରିଦିଗେର କ
ର୍ତ୍ତ୍ଵ କରିତ ଆଛେ ମୁଗୋରା ମିଳିହେର ଅଭିଯେକ କରେ ନା ସନ୍ଦର୍ଭ

ରାତ୍ରି କରେ ମା କିନ୍ତୁ ଆପଣି ପରାକ୍ରମ ଭିତ୍ତି ରାଜ୍ୟର ମୁଗେନ୍ଦ୍ରିୟ ହୁଏ ।
 ମେହି ସିଂହ ଏକ ଦିବସ ଭୂଷାର୍ତ୍ତ ହଟୀଯା ପାନୀୟ ପାନ କରିବାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ସ୍ଥଳରେ ତୀରେ ଗେଲ ମେହି ସିଂହ ଏହି ସ୍ଥାନେ ମେଘାର୍ଜନେର ନୟରୁ
 ମଞ୍ଜୀବକେର ଶବ୍ଦ ଉପିଲ ତାହା ଶର୍ମିଯା ଭଲ ପାନ ନା କରିଯା ସଜ୍ଜୁ
 ହଇଯା ଫିଲିଯା ଆପଣ ଦ୍ୱାନେ ଅଲିଯା ଏ କି ଇହା ଭାଲୋଚନା କର
 ତ ଚୁପ କରିଯା ଥାଲିଲ । ଇହାର ମନ୍ତ୍ରିପୁଣ୍ୟ କରଟିକିଦୟନକ ଦୁଇ ଶୂ
 ଗାଲ ମିଠାକେ ମେହି ପୁକାର ଦେଖିଲ । ତାହାର ମେହି ପୁକାର ଦେଖି
 ଯା ଦମନକ କରଟିକକେ ବାଲ ହେ ମିତ୍ର କରଟିକ ଏହି ଭଲ ପାନାଶ୍ଵରୀ
 ଦ୍ୱାନ୍ତା କେନ ଭଲ ପାନ ନା କରିଯା ଭିତ ହଇଯା ଆମ୍ବେଇ ଅର୍ବଳାନ କରି
 ତେବେଳେ । ବୃକ୍ଷଟିକ ବଲିତେଛେ ସଥେ ଦମନକ ଆମ୍ବାର ହିତେ ଇହାର
 ଦେବାଇ କଣ୍ଠୀ ଯାଏ ମା ଯଦି ତାହା ହୁଁ ତହେ ଏ ସାମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା ନିର୍ମିତ
 ପଣେ ଆମାରଦେର କି ପୁହୋଜିନ ଯେହେତୁକ ଏହି ରାଜାକର୍ତ୍ତକ ଅପରାଧ
 ବାତିରେକେ ଆମରା ଅବଜ୍ଞାତ ଆର ବହଦିନ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ପାଇଯା
 ଛି । ଆରା ଦେଖ ଭୂତ୍ୟେରା ଦେବାର ଦ୍ୱାରା ଧରେଛା କରୁଣ ଯେ କରେ
 ତାହା ଦେଖ ଶରୀରେର ଯେ ବ୍ରାତକ୍ଷ୍ଵା ତାହା ଓ ମୁଖକର୍ତ୍ତକ ହାରିତ ହୁଏ
 ଅପର ପରାଶ୍ରିତ ଲୋକ ଶୀତ ଓ ବାତାସ ଓ ରୌଦ୍ରେତେ ଯେ କ୍ଲେଶ ମହ୍ୟ
 କରେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ତାହାର ଏକାଂଶେତେଓ ତପମୟ କରିଯା ସୁଖୀ
 ହୁଁ । ଅପର ପରେର ଅନଧୀନ ଯେ ଜୀବିକା ଏହି ଜଗର ସାଧଳ୍ୟ ଯା
 ହାତ୍ରା ପାତ୍ରଦୀନତାକେ ପାଇଯାଇଁ ତାହାରୀ ଯଦି ବୀଚେ ତବେ କେ ମରି
 ଯାଇଁ । ଏବଂ ଆଇସ ଯାଏ ପଢ଼ୁ ଡଚ ମୌନାବଲସ୍ଵନ କର ଏହି ପୁକାର
 ଆଶାରୂପ ଗୁହେତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଯାଚକେରେଦେଇ ମହିତ ଧର୍ମବାଦେଇ ଜୀବ୍ତ କରେ ।
 ଆର ବେଶ୍ୟା ଯେମନ ମନ ପାଇବାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ବେଶ କରିଯାଇ ଆପଣ ଶରୀରକେ
 ପରେବୁ ଉପକାରକ କରେ ଏଗଲି ମୁଢ଼ ଲୋକ ଧନଲାଭର ନିମ୍ନଲିଖିତେ
 ବେଶ କରିଯାଇ ଆପଣ ଶରୀରକେ ପରେବୁ ଉପକାରକ କରେ ଆର ଅପ

ବିଜେତେ ପଦେ ସତାବତ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ସାମିର ଦୃଷ୍ଟିକେ ଓ ତୁ ତୋରା ବଡ଼ କରିଯା ପାଇନେ । ଅପର ସେବା ଧର୍ମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ଜ୍ଞେ ଯେ ଗିରଦେର ଓ ଅବୋଧ୍ୟ କେନା ସଦି ମୌନେତେ ଥାକେ ତବେ ତାହାକେ ଶୁର୍ଖ ବଲେ ଯଦି ବାକପଟୁ ହୟ ତବେ ତାହାକେ ପାଗଳ ବଲେ କିମ୍ବା ବ ଛାରୀ ବଲେ ଯଦି କମା ଥାକେ ତବେ ତାହାକେ ଡାକ ବଲେ ଯଦି କିନ୍ତୁ ନହିଁ ନା କରେ । ତବେ ତାହାକେ ପ୍ରାର ଅନତିଜାତି ବଲେ ଯଦି ସମୀପେ ଈବେ ତବେ ତାହାକେ ଧୂଷି ବଲେ ଯଦି ଦୂରେତେ ଥାକେ ତବେ ତାହାକେ ଝୁଲୁ ବଲେ ବିଶେଷେ ବଡ଼ ହଇବାର ନିର୍ମିତେ ମୃତ ହୟ ଜୀବନେର ନିରି ତେ ପ୍ରାଣ ପରିତ୍ୟାଗ କରେ ସୁଖେର ନିରିତେ ଦୂର୍ଥୀ ହୟ ଅତ୍ୟଏ ଚାକ ବର୍ହାତେ କିମ୍ବା ମୁର୍ଖ ଆରାକେ । ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ହେ ମିତ୍ର କୋନ ପୁକାରେ ଭବେତେ ଓ ଇହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନର ଯେହେତୁକୁ ଯାହାରା ତୁଟେ ହଇ ଲେ ଅନ୍ତିମ କାଳେତେଇ ମନକ୍ଷାଙ୍ଗରେ ଗୁର୍ବ କରେ ଏମନ ଯେ ଧରି ଲୋକ ତା ହାରା କେବ ଯତ୍ନେତେ ଦେବ୍ୟ ନର । ଆତିଥେ ଦେଖେ ସେବାରହିତେର ଚାମ ବ୍ରେତେ ଉତ୍କୃତ ସଙ୍ଗଦ କୋଥା ଆର ଉଦ୍ଦତ୍ତ ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛତ୍ର ଓ ଅଷ୍ଟ ଓ ଗଜ ଓ ସେବା କୋଥା । କର୍ଟକ ବଲିତେଛେ ତଥାପି ଆମାରଦେର ଏ ବ୍ୟା ପାରେ କି ପୁରୋଜନ ଯେ ନିରିତେ ଏ ବ୍ୟାପାରେତେ ବ୍ୟାପାର ମର୍ଦ୍ଦ ପୁକା ହେ ତାଙ୍ଗ୍ୟ ଦେଖେ ଯେ ଲୋକ ଅବ୍ୟାପାରେତେ ବ୍ୟାପାର କରିତେ ବାକ୍ଷୁ କରେ ପେ କୀଲୋଙ୍ଗାଟି ପାରରେ ମ୍ୟାର୍ ମଟ ହଇଯା ଜୁମିତେ ଶଫୁନ କରେ । ଦୟନକ ଜିଜ୍ଞାସିତେଛେ ଏ କି ପୁକାର କର୍ଟକ କହି ତେଛେ ।

ଅଗଧ ଦେଶେ ଧର୍ମାରଣ୍ୟେର ନିଷ୍ଠଟେ ପୂର୍ବିଦୀତେ ଶୁଭଦତ୍ତ ନାମେ କାହିଁ ହୁଏ କେଲିମୁହଁ କରିଯାଇ ନିରିତେ ଆରାହ୍ତ କରିଯାଇଲ ତାହାତେ କରାତ ହାରା ବିଦ୍ୟାର୍ଥ୍ୟମାନ ଏକ ସ୍ତରେ କିମ୍ବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇ ଥଣ୍ଡ ହଇଯାଇଲ ଏହି ଧର୍ମବର୍ଷର ମଧ୍ୟେ ସୂତ୍ରଧାର ଏକ କୀଳକ ନିଧାନ କରିଯା ଗାଥିଯାଇଥାଏ

ହିଲ ତାହାରେ ବାରରେ ପାଲ କ୍ରିଡ଼ା କରିଲେଛିଲୁ ଏକ ବୀରର କାଳି ପ୍ରେରିତେର ମ୍ୟାଯ ମେଇ କୌଳକଙ୍କେ ଦୁଇ ହାତେ ଥରିଯା ସମିଲ ମେଇ କାନ୍ତିରୟେର ମଧ୍ୟେ ତାହାର ଦୁଇ ଅଞ୍ଚକୋଷ ଲୟା ହିଁଯା ପଡ଼ିଯାଛିଲ । ଅନ୍ତର ମେ ସ୍ଵଭାବତ ଚାପଳ୍ୟହେତୁକୁ ବଡ଼ ପୁରୀ ମେତେ ଏ କୌଳକ ଟ୍ୟାମିଲ କୌଳକ ଆକର୍ଷଣ କରିଲେ ପାଇଁ ଦୁଇ ଅଞ୍ଚକୋଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହିଁଯା ପଞ୍ଚତୃପାଇଲ । ଏହି ଜ୍ୟୋଯ୍ ଆମି ବଲି ଯେ ଲୋକ ଅବ୍ୟାପାରେତେ ବ୍ୟାପାର କରିଲେ ଇଚ୍ଛା କୁଠେ ଇତାଦି ।

ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ତଥାପି ବାରିର ଚେଷ୍ଟା, ନିର୍ମଳ ଦେବକେର ଅବଶ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ଟଟିକ ବଲିତେଛେ ସମ୍ମତ କାର୍ଯ୍ୟରେ, ନିଯୁକ୍ତ ଯେ ପୁରୀ ମନୀ ମନୀ ମେଇ କୁଳକ ଯେହେତୁକୁ ଭୂତ୍ୟରଦେଇ ପରାଧିକାର ଚର୍ଚା କୋର ପୁକ୍ତାରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନହେ ଦେଖୁ ଯେ ଜନ ପୁତ୍ର ହିତେହାତେ ପରାଧି କାର ଚର୍ଚା କରେ ମେ ବିଷଳ ହୁଯ ଯେମନ ଚିତ୍କାରେତେ ଗର୍ଭ ତାତ୍ତ୍ଵ ହିଁଯାଛିଲ । ଦୟନକ ପୁଶ୍ପ କରିତେଛେ ଇହା କି ପୁକ୍ତାର କର୍ଟଟିକ କହି ତେଛେ ୫୩

କାଶୀତେ କିମ୍ପୁରଗଟିକ ନାମେ ଏକ ରଜକ ଥାକେ ମେ ମନ୍ଦୁରଭାବୀ, ସ୍ଵଧୂର ସହିତ ରୁତି କରିଯା ନିର୍ଭର ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଯା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହିଁଯା ଛେ ଭୁଲ୍ଲାରେ ତାହାର ଘରେର ଦୁଇ ମକଳ ଚୁରି କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ତୌର ପୁରେଶ କରିଯାଇଛେ । ତାହାର ଉଠାବେତେ ଏକ ଗାଢ଼ା ବାଁଧା ଥାକେ ଏକ କୁଳୁଓ ସମୟା ଥାକେ । ଅନ୍ତର ଗାଢ଼ା କୁଳୁକେ ବଲିଲ ହେ ମିଳି ତୋମାର ଏହି ବ୍ୟାପାର ତବେ, ତେବେ ତୁମି ଉଚ୍ଚେଷ୍ଟରେତେ ପୁତ୍ରଙ୍କେ ନା ଜାଗାଓ, କୁଳୁକ କହିତେଛେ ହେ ମର୍ତ୍ତ୍ଵ ଆମାର କର୍ଷେର ଚର୍ଚା ତୋମାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ, ତୁମି ଇହା କି ଜାମ ନା ଯେବାପେତେ ହିବା ରାତି ତାହାର ଗୁହ ରଙ୍କା କରି ଯେହେତୁକୁ ଚିରକାଳ ନିର୍ବୃତ ଏ ସତି ଆମାର ଉପ ଯୋଗିତା ଜାନେ ନା ମେଇହେତୁକୁ ଏହି ଆମ୍ବା ଆହାତାମେତେ ଆ

ମନ୍ଦର ହିଇଯାଛେ ସେହେତୁକ ବୈକ୍ରମ ଦର୍ଶନ ବାତିରେକେ ଭାବୋତେ ସାମିର ଅନ୍ଦାଦର ହୟ ଗର୍ଭତ ସଲିତେହେ ଖନ ରେ ସର୍ବର କାର୍ଯ୍ୟ କାଲେ ଯେ ଯାନ୍ତ୍ରା କରେ ମେ କି ଦାସ ଆର ମେ ମିଛଇବା କି, ଆଜାପୁଷ୍ଟିନା ହଇଲେଓ ଯେ ଜନ ଅନ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ୟାପାରଓ କରେ ମେଇ ମିଳି କୁଣ୍ଡର କହିତେହେ କାର୍ଯ୍ୟ କାଲେ ଯେ ଲୋକ ଭୂତ୍ୟେରଦିନକେ ସନ୍ତ୍ଵା କରେ ମେ କି ପୁନ୍ତୁ ସେହେତୁକ ଆଶ୍ଚିତ୍ରେରଦିଗେର ପୋସନେତେ ଏବଂ ସାମି ମେ ବାତେ ଏବଂ ପୁଣ୍ୟନୁଷ୍ଠାନେତେ ଏବଂ ସନ୍ତ୍ଵାନ ଜୟାନେତେ ପୁତ୍ରନିଧି ମାଇ । ଅନ୍ତର ଗାଥା କ୍ରୋଧ କରିଯା କହିଲ ଆରେ ଦୁର୍ବଳି କୁଟୀ ପାପିଷ୍ଠ ସେହେତୁକ ବିପତ୍ତିତେ ପୁତ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ ଉପେକ୍ଷା କରିଲି ହତ୍କ ଯେ ପୁକାରେ ଶାନ୍ତି ଜ୍ଞାନ, ତାହା ଆମାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ! ସେହେତୁକ ପୃଷ୍ଠ ତେ ସୂର୍ଯ୍ୟକେ ସେବା କରିବେକ ଉଦରେତେ ଅଗିକେ ସେବା କରିବେକ ସର୍ବ ପୁକାରେ ପୁତୁକେ ସେବା କରିବେକ ମାଯାରାହିତ୍ୟତେ ପରଲୋକ କେ ସେବା କରିବେକ ଇହା ବଲିଯା ଅଭିବଢ଼ ଚିତ୍କାର ଶବ୍ଦ କରିଲ । ଗରେ ମେ ରୁଜକ ମେଇ ଚିତ୍କାର ଶବ୍ଦେ ଜାଗୁଣ ହିଇଯା ନିଦ୍ରା ଭଜେଇ, କ୍ରୋଧେତ୍ରେ ଇଚ୍ଛା ଲକ୍ଷ୍ମୀଦ୍ୱାରା ଗାଥାକେ ମାଲିଲ ତାହାତେ ଏ ଗର୍ଭତ ପଞ୍ଚତ୍ତ ପାଇଲ । —

ଏହି ଜମ୍ବୋ ଆମି ବଲି ପରାମିକାରଚର୍ଚୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନହେ ଟିକ୍ତାଦି । ଦେଖ ପଞ୍ଚଦେଶର ଅନ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ଅବେଳା କରାଇ ଶୁଣିଯୋଗ ସଂପ୍ରତି ଅନିଯୋଗେ ଚର୍ଚା କରୁ କିନ୍ତୁ ଆଜି ମେ ଚର୍ଚାତେଓ ପୁରୁଜନ ମାଇ କେବଳ ଆମାରଦେଇ ଦୂର ଜନେଇ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆହାର ସର୍ଥେକ୍ଟ ଆହେ । ଦୟନକ କୋପ କରିଯା କହିଲ ତୁମି କି କେବଳ ଆହାରେ ନିମିତ୍ତେଇ ରାଜାକେ ସେବା କର ଇହା ଶୁଣି ଅମୁପୟକ୍ତ କହିଲା ସେହେତୁକ ବନ୍ଦ ଲୋକେରଦିଗେର ଉପକାରେର ନିମିତ୍ତେ ଆର ଶତ୍ରୁର ଅପକାରେର ନିମିତ୍ତେ ଦୁଃଖର ଆଶ୍ରୟ ପଣ୍ଡିତେବ୍ରା ଆଭଦ୍ରା କରେ/କେବଲ ଆମନ ଗୋଟି କେ

ମା ଭବେ ସାହାର ବୀଚାତେ ବୁଝନ ଓ ମିଜ ଓ ବାଞ୍ଛିବ ବୀଚେ ତାହାରି,
ଜୀବନ ସାର୍ଵକ ଆପନାର ନିମିତ୍ତେ କେ ନା ବୀଚେ ଅପର ଯେ ବୀଚିଲେ
ଅନେକ ବୀଚେ ମେହେ ବୀଚୁକ ମତୁବା କାଳି ଓ କି ଚଂଗୁତ କରିଲା ଆପନ
ଉଦୟ ଶୁଣ କରେ ନା ଦେଖ କୋନ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ କାହିଁଗେତେ ଦାମ୍ଭର ଶାର୍ମ
ଉପଯୁକ୍ତ କେହି ଲକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟମେତେ ଦାମ୍ଭର ପାଇଁ କୌଣ ଲେଖେ ଲକ୍ଷ କା
ହିଗେତେ ଓ ଲଭ୍ୟ ହୁଏ ନା ଅପର ସମାନ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବି ତାହାତେ ଦା
ସତ୍ତବ ସତ୍ତବ ନିନ୍ଦିତ ତାହାତେ ଓ ଯେ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ମେ କି ଜୀବିତେର ମଧ୍ୟେ
ଗଣନୀୟ । ପଣ୍ଡିତକର୍ତ୍ତକ ତାହା କୁରିତ ଆଛେ ଘୋଡ଼ା ଓ ହୃଦୀ ଓ
ଚୌହେର ଏବଂ କାଠ ଓ ପୁରୁଷ ଓ ବର୍ଷର ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଓ ଜୀ
ଲେର ଯେ ଅନ୍ତର୍ମେ ଅନେକ ଅନ୍ତର୍ମେ । ଆଯା ଅତାଙ୍ଗ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ହୁଏ
ଅତାଙ୍ଗ କୁଟୀ ଓ ଦେଖୁଥିବା ଶୁଣୁଥିବା ମନ୍ଦିରର ନିମିତ୍ତେ ହୁଏ ନା
ମିଥ୍ୟା କୋହେତେ ପୁଷ୍ପ ଶ୍ରଗାଳକେବୁ ତ୍ୟାଗ ବନ୍ଦିଯାଇଛି କେବେଳେ କରେ
ମର୍ମତ୍ତ ପୁରୁଷ କୁଟୀ ପାଇଦେଇ ଆପନ ଉପଯୁକ୍ତ କଳ ବାଣ୍ଡା କୁଣ୍ଡେ । ଅ
ପର ମେହେ ଓ ମେହେର ଅନ୍ତର୍ମେ ଦେଖ କରୁଥିବା ମାତ୍ର ପରିଚିତ ଅଭିଭାବର
ନିକଟେ ଲାଦୁଳ ଲାଜେ ଆଯ ପାଦଟିଲେ ପଢ଼େ ଜୀବି ଭୁବିତେ ପଢ଼ିବୁ
ମୁଖ ଓ ଉଦୟର ମର୍ମନ କରେ ଉତ୍ତମ ହୃଦୀ ମନ୍ଦିର ଅବଲୋକନ କରେ ଅ
ଲ୍ଲେଖ ଭୋଜନ କରେ । ଅପର ମନୁଷ୍ୟକର୍ତ୍ତକ ଏାତ ହଇଲା ବିଜ୍ଞାନ ଓ
ପ୍ରାକ୍ରମ ଓ କୌଣ୍ଡିତ ଅଭିଭାବନ ଏକ ହଳାଟୀଯେ ବୀଚର ପଣ୍ଡିତୋ
ତାହାକେ ଇଜୀବିତ କହିଯାଇନ ଦାକ ଓ ଚିରକାଳ ବୀଚେ ବଲି ଓ
ଭୋଜନ କରେ । ଅପର ଯେ ଆପନାର ଉପଦେଶକ ନାହିଁ ଆରୁ ଦାମ୍ଭ
ମେ ଦୟା ନା କରେ ଆର ଦୂରିଦ୍ର ଲୋକେ ଦୟା ନା କରେ ଆଯ ମିତରରେ
ଦୟା ନା କରେ ମନୁଷ୍ୟଲୋକେ ତାହାର ଜୀବନେ କି ଫଳ ବାଯମ ଓ ଅମେ
ଳ କାଳ ବୀଚେ ଶୁଣି ଓ ଭୋଜନ କରେ । ଅପର ଓ ଦେଖୋଇ ଆଚାରେତେ

ରହିତ ଓ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର୍ତ୍ତକ ତିରକୃତ ଓ ଉଦୟଭରଣମାତ୍ରାଭିଲାଷି ଓ
ଭଦ୍ରଭଦ୍ରବିବେଚନାରହିତାମୁକ୍ତରେ ଯେ ପୁରୁଷ ପଞ୍ଚ ତାହାର ଆର ଅନ୍ୟ
ପଞ୍ଚର ଭେଦ କି । କର୍ଟକ ସଲିତେଛେ ଆମରୀ ଦୂଇ ଜନ ଅପୁର୍ବାନ ଭବେ
ଆମରଦେର ଏ ବିଚାରେ କି ପୁଯୋଜନ । ଦୟନକ ସଲିତେଛେ ମଞ୍ଜିରା
କତ କାଳେ ପ୍ରାଧାରୀ କିମ୍ବା ଅପୁର୍ବାନ ପାଇଁ ମେହେ ତୁଳୁ ସ୍ଵଭାବେତେଇ
କେହ କାହାର ଓ ଅଭିଭିତ ହୁଏ ନା ଖଲୁ ହୁଯି ନା ସକୀଯ ଚେତ୍ତି ଓ ଇ
ମନୁଷ୍ୟକେ ମହିଳା କିମ୍ବା କୁଦୁରୁ ପା ଓ ଯାମ ଆର ଯେମନ ପରସ୍ତେତେ ଅ
ତାତ ପୁରୁଷେ ପୁରୁଷ ଉଠାଯ ଅତିଶ୍ୟ କାଳେତେଇ ନୀଚେତେ ଫେଲେ ମେହେ
ରୂପ ଡେଗ ଓ ଦୋହେତେ ଆଜ୍ଞା । କୁଗର ଥନନକ୍ତ ଯେ ପ ନୀଚେ
ତେ ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରାଚିରକର୍ତ୍ତା ନାମୁଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚେତେ ଯାଏ ଏହିରୂପ ମନୁଷ୍ୟ
ଆପନ କର୍ମଧାରୀଙ୍କ ନୀଚେତେ ଯାଏ ଏବଂ ଉଚ୍ଚେତେ ଯୁକ୍ତରୂପେ ଭାଲୁ ମ
କଲେଇ ଆଜ୍ଞା ଆପନ ପୁରୁଷେ ଆସିଥିଲା । କର୍ଟକ ସଲିତେଛେ ଇହାର
ପର ତୁମି କି ବଲ ମେ କହିଲ ଏହି ରାଜା ପାଞ୍ଚଲକ କି କାରଣେତେ ମ
ଭୟ ହିଇଯା କିମ୍ବା ଦସିଯାଇଛେ । କର୍ଟକ କହିତେହେ ତୁମି କି ଏ
ହାର୍ଯ୍ୟ ଭାବ ଦୟନକ ସଲିତେ ତେ ଇହାତେ ଅଜ୍ଞାତ କି ଆହେ ବିଜ
କର୍ତ୍ତକ କୁଣ୍ଡିତ ଆହେ କୁଣ୍ଡିତ ବିଷୟ ପଞ୍ଚତେବେ ବୁଝେ ଆବେଶିତ ହଙ୍ଗ
ଲେ ଅଧେରୀ ଓ ହଞ୍ଚିଯା ବହନ କରେ ପାଞ୍ଚିତ ଲୋକ ଅକୁଣ୍ଡିତ ହଇଲେ ଏ
ବିତର୍କ କରେ ସେହେ ତୁଳୁ ବୁଝି ପରେର ଇଛିତଜ୍ଞ ହୁଏ । ଆକାରିଦ୍ଵାରା
ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟାର ଓ ଗମନଦ୍ଵାରା ଓ ଚେଟୋଦ୍ଵାରା ଓ କର୍ମଦ୍ଵାରା ଓ ଚକ୍ର
ଆର ମୁଦ୍ରାର ବିବାରଦ୍ଵାରା ମନ ଅନ୍ତରକୁଣ୍ଠ ଦିବ୍ୟ ଜାମେ । ଏହି ତୁଳୁ
ପୁନଦେତେ ବୁଝିପୁଭାବେତେ ଆମି ଏହି ରାଜାକେ ଆଖିଯି କରିବ ଯେ
ହେତୁକ ପୁରୁଷରେ ତୁଳୁ ବାକ୍ୟ ଓ ନଷ୍ଟୀରେ ତୁଳ୍ୟ ପୁରୁଷ ଓ ଆପନ ଶ
ତିତୁଳ୍ୟ କ୍ରୋଧ ଯେ ଜାମେ ମେହେ ପଞ୍ଚିତ । କର୍ଟକ ସଲିତେଛେ ହେ
ବକୋ ଭୁମି ନେବାନଭିଜ ଦେଖ ଯେ ଅବ୍ଲୁତ ନା ହିଲେ ନିକଟେ ଯାଏ

ଓ ଜିଜ୍ଞାସିତ ମା ହେଲେ ଅନେକ କହେ ଓ ଆପନାକେ ରାଜାର ପ୍ରିୟ କରିଯା ଜାନେ ମେ ଲୋକ ନିର୍ବୋଧ । ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ହେ ରିଭ କେବେ ଆମି ସେବାମତିଜ ଦେଖ ସ୍ଵଭାବେତେ ନୂନର କିମ୍ବା କୁଣ୍ଡିତ କି ଆହେ ଯାହାତେ ଯାହାର ରୁଚି ମେହି ତାହାର ନୂନର ହ୍ୟ । ସେହେ ତୁଳ ଯାହାରେ ସେଇ ତାବ ମେହି ତାବେତେ ମେହି ମନୁଷ୍ୟକେ ପୁରେଶ କରିଯା ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ପ୍ରବେଶ କରିଯେ । ଅପର ଏଥାନେ କେ ଇହା ଜିଜ୍ଞାସିଲେ ଆମି ଆମୁଳ ଇହା କହିବେକ ଏବଂ ତୃତୀୟ କରନ ଇହା କହିବେକ ଓ ଶତ୍ୟନୂ ସାରେ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଶଳଙ୍ଗୁମ କରିବେ ନା । ଏବଂ ଅନ୍ନାକାନ୍ଦୁ ଓ ଦୈତ୍ୟବାନ୍ ବିଜ୍ଞ ଲୋକ ଛାଯାର ନ୍ୟାୟ ସର୍ବଦା ଅନୁଗ୍ରହ ଥାକିବେକ ଆଜ୍ଞା ପାପ୍ତ ହେଲେ ଆଜାଲଙ୍ଘନ କରିବେ ନା ମେ ଲୋକ ରାଜସ୍ଥାନେ ବାସ କରେ । କରୁଟିକ ବଲିତେଛେ ଅନମୟେତେ ପୁରେଶେର କାରଣେତେ ପାଇଁ ରାଜା ତୋମାକେ ଅପମାନ କରେନ ମେ କହିଲା ଏ ହୃଦୟ ତଥାଲି ସାମିନ୍ଦ୍ର ମାନ୍ଦ୍ରାଂ ଭୂତୋର ଅବଶ୍ୟ କଣ୍ଠବ୍ୟ ସେହେ ତୁକ ଦୋଷେର ଭୟେତେ ଯେ କେ ମେର ଆଯୁଷ ନା କହା ମେ କାପୁକୁହେଯ ଲଙ୍ଘନ ହେ ଭୂତଃ ଅଜୀଗ ଭୟେତେ କେ ନିକଟଟ ଭୋଜନ ପରିତ୍ୟାଗ କରେ । ଦେଖ ନିର୍ଭର ଓ ଅକୁଳନି ଓ ଅଶିକ୍ଷିତ ବା ନିକଟଟ ମନୁଷ୍ୟକେ ରାଜା ଅନୁଗ୍ରହ କରେନ କେବଳ ପ୍ରାୟ ରାଜାରୀ ଓ ଶ୍ରୀ ଲୋକେରୀ ଓ ଲତା ମକଳ ନିକଟେ ସେ ବାସ କରେ ତା ହାକେ ବେଷ୍ଟନ କରେ । କରୁଟିକ ବଲିତେଛେ ଅନନ୍ତର ମେଥାନେ ଗିଯା ତୁମି କି ବଲିବା ମେ କହିଲ ତନ ଆମାତେ ପୁତ୍ର ଅମୁଳକ କିମ୍ବା କି ରକ୍ତ ଇହା ଡାନିବ କରୁଟିକ ବଲିତେଛେ ମେ ଜାନେର ଚିହ୍ନ କି ମମକ କହିତେଛେ ତନ ଦୂରହିତେ ଦେଖା ଆର ହାସ୍ୟ ଆର ପୁଶ୍ପେତେ ଅତିଶୟ ଆଦର ଆର ଅମାନ୍ଦାରୀରେ ଓ ଶୁଣେର ପୁଣ୍ୟମା ଆର ଉତ୍ତର ଦୁଃୟ ଦେ ଖିଲେ ମରେ କରା ଓ ମେବା ଯେ ନା କରେ ତାହାଚେଉ ଆମୁଳକ ଆମ

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗେଯର ସହିତ ଦାନ ଆର ଦୋଷେତେ ଓ ଗୁଣଗୁହନ ଅନୁରତେତେ
 ଏହି ସକଳ ଚିତ୍ତ ଅପର ପ୍ରତ୍ୟାଶାତ୍ମ କାଳ ଯାପନ କରା ଆର ଫଳରହି
 ତ ହାତାନ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ଏହି ସକଳ ବିରଜନ ରାଜାର ଚିତ୍ତ ଜାମି
 ସେହେ ଇହା ଜାମିଯା ଯେ ପୁକାଟରେ ଇନି ଆମାର ବଶିଭୂତ ହନ ତାହା
 କରିବ ସେହେତୁକ ଅପାର ଦର୍ଶନେତେ ଜୟେ ଯେ ବିପତ୍ତି ଏବଂ ଉପାୟ
 ଦର୍ଶନେତେ ଜୟେ ଯେ ସନ୍ତ୍ରିତି ତାହାକେ ଯେଥାବି ଲୋକେରା ମୀତି ଶାନ୍ତି
 ଦ୍ୱାରା ଅମ୍ବେତେ ପୁରୁଷମାନେର ନ୍ୟାୟ ଦେଖେ । କରୁଟକ ବଲିତେଛେ ତ
 ଶାପି ପୁରୁଷ ଉପହିତ ମା ହଇଲେ କହିତେ ସୋଗ୍ୟ ହଇବେ ନା ଯେହେ
 ତୁକ ବୃଦ୍ଧିତିଓ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବାକ୍ୟ କହିତ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିତା ଏବଂ ବହ
 କାଳବ୍ୟାପକ ଅନୁମାନ ପାଇ । ଦର୍ଶନକ ବଲିତେଛେ ହେ ସଥେ ଭୟ କରି
 ଓ ନା ଆମି ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବଚନ ବଲିବ ନା ଯେହେତୁକ ରିପିକ କାଳେତେ
 ଏବଂ ପଥ ତ୍ୟାଗ କରିବୋ ଯାତନେର କାଳେତେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାଳେର
 ଅତିକ୍ରମ ହଇଲେ ଜିଜାସିତ ନା ହଇଲେ ଓ ହିତେବି ଦାସେରା ଜିଜାସା
 କରିଛେ କିମି ଅବସ୍ୟ କାଳ ପାଇୟାଓ ଯଦି ମନ୍ଦଗା ନା ବଲି ତବେ
 ଆମାର ମନ୍ତ୍ରବ୍ରହ୍ମ ବ୍ୟାହତ ହୟ ଯେହେତୁକ ବେ ପ୍ରଣେତେ ଜୀବିକା ହୟ
 ଆର ବେ ପ୍ରଣେତେ ପୂର୍ବବୀତେ ପଣିତେରା ପୁଣକ୍ଷ୍ମା କରେ ଶ୍ରୀ ଲୋକ
 ମେ ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗା ଅବଶ୍ୟ କରିବେକ ଏବଂ ବାଢାଇବେକ ଏହି ନିମିତ୍ତେ
 ହେ ତୁ ଆମାକେ ଅନୁମତି କର ଯାତା କରି । କରୁଟକ ବଲିତେଛେ
 ଅନ୍ତରେ ହଟକ ପଥେ ତୋମାର ମଜଳ ହଟକ ଯାହା ବାହିତ ତାହା କର
 ଅନ୍ତରେ ମେ ଦିଯାରୀପରେର ନ୍ୟାୟ ପିଞ୍ଜଳକେର ମର୍ମିଗେ ଗେଲ ପରେ
 ରହିତେଇ ଆମରେତେ ରାଜାକର୍ତ୍ତଙ୍କ ପୁରେଶିତ ହଇ ମା ଅଟୋଙ୍ଗ ଶୁଣା
 କରିଯା ବନିଲ । ରାଜା କହିଲେନ ଅନେକ କାଳେର ପାଇ ଦେଖା ହୈ
 ଦର୍ଶନକ ବଲିତେଛେ ଯଥାପି ଆମାଭୂତ୍ୟାତେ କ୍ରିୟୁତ ମହାରାଜେର ପ
 ଯେ କିଛି ପଢ଼ୋଇନ ନାହିଁ ତଥାପି ସେବକେବ୍ଳା ସମୟବିଶେଷେ ଅବଶ୍ୟ

সাক্ষাৎ করিবেক এই জন্যে আমি আইলাম। অপর হে রাজাৰাজি
দন্তেৱ থৰ্মকাৰক আৱ কৰ্ণেৱ কণ্ঠুনকাৰক থাসেতেও রাজাৰাজি
গেৱ কাৰ্য্য হয় তবে অঙ্গ বাক্য ইন্দ্ৰবিশিষ্ট ঘনুষ্যেতে যে কাৰ্য্য
হ'য় তাহা কি বলিব যদ্যপি বহুকাল দেৱপাদকৰ্ত্তক অবজ্ঞাত আ
মাৰ বুদ্ধি নাশেৱ শক্তা হয় সে শক্তাও কৰ্ত্তব্য নয় যেহেতুক আ
বজ্ঞাত হইলেও দৈৰ্ঘ্যবৃত্তি লোকেৱ বুদ্ধি নাশ শক্তবীয় নহে কেন
না অধি অধঃকৃত হইলেও শিখা কথন অধৈতে ঘায় না। হে র
হায়াজ এইহেতুক সৰ্বপুৰুষৰ রাজা বিশেষজ্ঞাতা হইবেন যেহে
তুক পায়েতে মণি লুটিত হয় মন্তকেতে কৌচ ধৃত হয় যে যে পু
কার আছে সে সেই পুকারেই থাকে যে কৌচ সে কৌচই থাকে
যে মণি সে মণিই থাকে। অপর যথন বিশেষ জ্ঞানৱহিত হইয়া
সকল পুণিতে সমানক্ষেত্রে ^{৪৩} বন্তেন, তথন সমগ্ৰ শত্রুপক্ষেৱ যুক্তা
দিতে উদ্যোগ হ'য় আৱ উৎসাহ নষ্ট হয়। আৱ হে রাজাৰাজ
উত্তম চধ্যম অধ্যম তিনি পুকার পুকুষ হয় তিনি পুকার কৰ্ম্মেতে
এই তিনি পুকার পুকুষকে নিয়োগ করিবেক যেহেতুক ভূত্য আৱ
অলক্ষ্য উপযুক্ত স্থানেতেই নিয়োগ করিবেক, কেননা পায়েতে
চূড়ামণি পঁৰে না নৃপুৰ মন্তকে পঁৰে না। অপৱ স্বৰ্গালক্ষ্মীৰে থ
চিত কৰিবাৰ উপযুক্ত মণি যদি সীমকে খচিত কৱেতবে সে মণি
ৰোদন কৱে না শোভাই পায় না কিন্তু যোজনকৰ্ত্তাৰই নিয়াতা
হয়। আৱ মুকুটেতে স্বাপিত কৌচ আৱ পাদাতৱণে স্বাপিত মণি
ইহাতে মণিৰ দোষ নাই কিন্তু সাধু ব্যক্তিৰ অবিদৃষ্টতা। দেখ
এই ব্যক্তি বুদ্ধিমান অথচ অনুৰূপ এই ব্যক্তি শুন ইহাইইতে ভগ্ন
এই ক্লপে ভূত্যেৱ ভদ্রাভদ্র বিবেচনাকৰ্ত্তা রাজা ভূত্যেতে পরিপূৰ্ণ

ହୁଯ । ତାହା ପଣ୍ଡିତେରା କହିରାହେନ ଅଥ୍ ଆର ଶମ୍ଭୁ ଆର
ବୀଶା ଆର ବାକ୍ୟ ଆର ପୁରୁଷ ଆର ଶ୍ରୀ ଇହାରା ମନୁଷ୍ୟ ବିଶେଷକେ
ପାଇଁଯା ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୟ ଅପର ଅଶ୍ଵକ ଅନୁରୂପ ଭୂତ୍ୟେ
ତେ କି ପୁରୋଜୁନ ଅପକାରକ ସମ୍ରତ୍ତ ଦାସେତେଇ ବା କି ପୁରୋଜୁନ
ହେ ମହାରାଜ ଭକ୍ତ ଉଥାଚ ସମ୍ରତ୍ତ ଆମାକେ ଆହେଜୀକରିତେ ତୁମି ଯୋଗ୍ୟ
ହୁଏ ନା ସେହେତୁକ ବିଜ୍ଞ ପରିବାର ଲୋକ ଅବଜାତେ ନିର୍ମୁଦ୍ଧ ହୟ ଅ
ନ୍ତର ଦେଇ ଦୃଢ଼ିତେ ନିରିଟେ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ଥାକେ ନା ପଣ୍ଡିତକୁର୍ତ୍ତ
ରୂପା ତ୍ୟକ୍ତ ହିଲେ ନୀତି ପ୍ରଧାନତି ହୁଏ ନା ନୀତି ରକ୍ତ ହିଲେ ସମସ୍ତ
ଜଣ୍ଣ ବିଶ୍ଵ ହୁଯ । ଏବଂ ରାଜାନୁଗ୍ରହୀତ ଲୋକଙ୍କେ ଦେଶରୁ ସର୍ବ ଜନେ
ତେଇ ଉପାର୍ଜନ କରେ ଆର ରାଜାକୁର୍ତ୍ତ ଅବଜାତ ଯେ ଜନ ମେ ମକଳ
ଲୋକକୁର୍ତ୍ତ ଅବମାନିତ ହୁଯ । ଆର ବାଲକ ହଇତେଓ ମ୍ୟାଯ୍ ବାକ୍ୟ
ପଣ୍ଡିତେରା ଗୁହନ କରିବେକ କେନନା ଯେ ଦେଶେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ମେ ଦେଶେ
କି ପୁଦ୍ମିପେର ପୁକାଶ ବାଇ ୩୫ ପିଙ୍ଗଲକ ବଲିଲୁ ଭୁଦୟନକ ଏ କି
ତୁମି ଆମାର ପଥ୍ୟର ମଞ୍ଜିର ପୁଲ୍ଲ ଏତ କାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋମ ଥାଲେର ବା
କେତେ ଆଇସ ନାହିଁ ଏଥିନ କି ପୁକାର ମାନମ ତାହା ବଲ । ଦୟନକ
ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ପୁଣ୍ୟ କରି କିଥିରୁ ବଲରୁ ଜ୍ଳାନ୍ତି ମହାରାଜ
ପାନୀଯ ପାନ ନା କରିଯା କେନ ବିଶ୍ୱାପରେ ମ୍ୟାଯ ରହିଯାଛେ ।
ପିଙ୍ଗଲକ କହିଲ ତୁମି ବିଲଙ୍ଘନ କହିଯାଛ କିନ୍ତୁ ଏ ରହ୍ୟ ବଲିଦାର
ନିମିତ୍ତ କୋମ ପୁତ୍ୟଯୁଦ୍ଧାନ ନାହିଁ ତଥାପି ନିର୍ଜନ କରିଯା କହି ତନ
ଇଦାନୀ ଏଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅପର୍ବ ପୁଣିତେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହଇଯାଛେ ଅତଏବ ଆ
ହାରଦିଗେର ତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏଇ ନିମିତ୍ତ ବିଶ୍ୱାପର ହଇଯାଛି ଏବଂ ଆ
ର୍ଲିଓ ବଢ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଶ୍ରନ୍ଦିଆଛି ଶବ୍ଦାନୁମାନେତେ ଏ ପୁଣିର ବଡ଼
ବଲ ହିବେ । ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ଏ ବଡ଼ ଡୟେର କାରଣ
କଟେ ମେ ଶବ୍ଦ ଆମରାଓ ଉନ୍ନିଆଛି କିନ୍ତୁ ମେ କି ମଞ୍ଜି ଯେ ଆଗେ

ତେଣୁ ହାନ ତ୍ୟାଗ ପଞ୍ଚାଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉପଦେଶ କରେ ଆର ଏଇ କିମ୍ବାର ମୁ
ଦେହେତେ ଦାସେରଦେର ଉପଧୋଗିତା ଜାନିବେକ ସେହେତୁକ ମିତ୍ର ଓ
କ୍ଷୀ ଓ ଦାସବର୍ଗେର ଆର ବୃଦ୍ଧିର ଆର ବଲେର ଆର ଶରୀରେ ସାରତ୍ତ ବି
ପଦିରୂପ କଣ୍ଠ ପାଥ୍ୟରେ ଲୋକ ଜାନେ । ସିଂହ ବଲିତେଛେ ଭଦ୍ର
ଆମାର ବଢ଼ ଶକ୍ତା ହିତେଛେ ଦମନକ ମନେତେ ପୁନର୍ବାର କହିଲ ଏଇ
ରୂପ ନା ହଇଲେ ରାଜ୍ୟ ସୁଖ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ହାନାତ୍ମରେ ସାଇବାର ନି
ନିକ୍ଷେ ଆମାକେ ସତ୍ୱର କରିତେହ ଦମନକ ଅଳ୍ପ କରିଯା ବଲିତେଛେ
ହେ ମହାରାଜ ଯାବୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଭିମିବୁଚ୍ଛିଯା ଆଛି ତାବୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭର୍ତ୍ତର
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ କିନ୍ତୁ କରୁଟକ ପୁର୍ବତିକେଓ ଆସ୍ତାମ କରୁନ ସେହେତୁକ ବି
ପଦେର ପୁତ୍ରିକାରେର ସମୟେ ପୁରୁଷସମ୍ମହ ପାଓୟା ଦୁଲଭ ~~ଅନନ୍ତର~~
ମେଇ ଦମନକ କରୁଟକ ରାଜକର୍ତ୍ତକ ସର୍ବସହାରା ସମ୍ମାନିତ ହଇଯା ଭଯେର
ପୁତ୍ରିକାର କରିତେ ପୁତ୍ରିଜ୍ଞା କରିଯା ଚଲିଲ । କରୁଟକ ଗମନ କରୁତ
ଦମନକକେ କହିଲ ହେ ମିତ୍ର ଭଯେର କାରଣ କି ପୁତ୍ରିକାରେର ଯୋଗ୍ୟ
କିମ୍ବା ପୁତ୍ରିକାରେର ଅଯୋଗ୍ୟ ଇହା ନା ଜାନିଯା ଭଯେର ଶାନ୍ତି କରିତେ
ପୁତ୍ରିଜ୍ଞା କରିଯା କି ପୁକାରେ ଏ ମହାପୁନାଦ ଗୁହଣ କରିଲା ସେହେତୁକ
ଉପକାର ନା କରିଯା କାହାର ଓ ଉପଚୌକନ ଲହିବେ ନା ବିଶେଷେ ର୍ଯ୍ୟ
ଜାର ଦେଖ ଯାହାର ପୁସତାତେ ବୃଦ୍ଧି ହୟ ଏବଂ ପରାକ୍ରମେତେ ଜୟ
ହୟ ଏବଂ କ୍ରୋଧେତେ ମୃତ୍ୟୁ ହୟ ଅତ୍ୟବ ମେଇ ଡେଜଃପୁଞ୍ଜ ଅହାଇ
ଜାନ ଶିଷ୍ଟ ରାଜାକେ ଏ ଘନ୍ୟ ଇହା ବଲିଯା ଅବଜ୍ଞା କରିବେକ ନା ସେ
ହେତୁକ ଏ ମହତୀ ଦେବତା ମନ୍ୟାରପେ ଥାକେଇ ଦମନକ ହାନିଯା ବ
ଲିଲ ହେ ସଥେ ଚୁପ କରିଯା ଥାକ ଆମି ଭଯେର କାରଣ ଜାନିଯାଛି
ଆଁଛିଯା ଗରୁର ଶବ୍ଦ ମେ ବଲୀବର୍ଦ୍ଦ ଆମାରଦେର ଭଙ୍ଗଣୀୟ ନିଃହେର
ପୁନୁ କି । କରୁଟକ ବଲିତେଛେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏମନି ତବେ ପୁତ୍ରର ଭୟ କି
ମେଇ ହାନେତେ କେବ ଭୀତି ଥିଣୁ କରିଲା ନା । ଦମନକ ବଲିତେଛେ

যদি বাজার তর সেইখানেতেই যায় তবে কি পুকার এ মহাশূ
ন্ধ লাভ হয়। এবং ভূত্যকর্তৃক স্বামী কখন নিরপেক্ষ কর্তব্য
ন্য পুতুকে নিরপেক্ষ করিয়া ভূত্য দরিকর্ণের ন্যায় হয়। কর
টক পৃথক করিতেছে এ কি রূপ দমনক করিতেছে।

উত্তরাপথে অর্দুদশিথের নামে পর্বতে মহাপরাক্রমবিশিষ্ট দু
র্ঘাত নামে এক সিংহ থাকে পর্বতের গঙ্গারে নিন্দিত তাহার
কেশাগু কোন উদ্ধুর পুত্যাহ কাটে, তদন্তের কেশাগু ছির দেখি
তা কৃত হইয়া গঞ্জিত্বে হিত মুহিককে না পাইয়া তাবনা করিল
যে কুমু শত্রু হয় পরাক্রমেতে ধরা, না যায় তাহাকে রক্ত করিবার
মিলে তাহার তুলন সেনা করিবেক এই আলোচনা করিয়া
সেই সিংহ গুমে গিয়া বিশ্বাস করিয়া দারিকর্ণ নামে বিড়ালকে
হত্তে আনিয়া মাস আহার দিয়। আপন কন্দরেতে রাখিল
অবন্তর সেই ভয়েতে মুবিকও বিদ্রহ হিতে যাহির হয় না সেই
হেতুণ এ সিংহ অচিরকেশের হইয়া সুখেতে নিদুষ্যাত্ম যথনৎ
উদ্ধুরের শব্দ শনে তথনৎ মাস তোজনবারা সে বিড়ালকে
সহ্য করে। তাহারপর এক দিবস সেই মুহিক কুমুর্ত হইয়া
যাহিরে চ্যত মার্জনকর্তৃক পুষ্ট হইয়া মরিল, তদন্তের সেই
দিন আনক কালগর্য্যস্ত মুবিককে দেখে না তাহার শব্দে
তারে না শব্দে তাহার অনুপযোগিতাহেতুক বিড়ালেরও আহার
দানেতে মুহূর হইল পরে অমাহারহেতুক দরিকর্ণ দুর্দল হই
যাব অহসন হইল। এই নিমিত্তে আমি বলি পুতুকে নিরপেক্ষ ক
রিয়া ইত্যাদি।

১৪ তৎপরে দমনক কর্টক সঞ্চীবকের নিষ্ঠট গেল সেখানে
কুটক গাছের জলাতে সাটোপ করিয়া বসিল/দমনক সঞ্চীবক

ନମୀପେ ଯାଇଯା ସିଲି ଅରେ ବଳଦ ଏହି ଆମି ରାଜା ପିଙ୍ଗଲକ
କର୍ତ୍ତକ ବନ ରଙ୍ଗାର ନିଶିତେ ନିଯୁକ୍ତ କରଟିକ ନାମେ ସେବାପତି ଆଜା
କରିତେଛେବ ଶୀଘ୍ର ଆଇସ ନକୁବା ଏହି ବନହିଇତେ ଦୂରେ ଯା ଅନ୍ୟଥା
ତୋମାର ମନ୍ଦ ଫଳ ହିବେ ନା ଆମି'ପ୍ରତ୍ୱ କୁପିତ ହଇଯା କି କରି
ବେନ ତାହା ଶୁନିଯା ସଞ୍ଚୀବକ ଆଇଲ । ରାଜାରଦିଗେର ଆଜାଲତ୍ତର
ସ୍ଵାନ୍ଧନେରଦିଗେର ଅନୁଦର ବ୍ରିରଦେର ପୃଥକ୍ ଶଷ୍ୟ । ଶତ୍ରୁଧ୍ୟଭିରେକେ
ବସ । ତାହାରପର ଦେଶାଚାରାନଭିଜ ସଞ୍ଚୀବକ ଭୌତ ହଇଯା ନିବଟେ
ନିଯା କରଟିକକେ ସାଂକ୍ଷେପ ପୁଣ୍ୟ କରିଲେକ । ତାହା ପଣ୍ଡିତରା
କହିଯାଛେବ ବଳହିଟିତେ ବୃଦ୍ଧିଟି ବଡ଼ ଯାହାର ନା ଥାକାତେ ହଣ୍ଡିର ଏହି
ଅବସ୍ଥା । ଅନୁତ୍ତର ସଞ୍ଚୀବକ ସଂକଳ ହଇଯା ବଳି ହେ ସେବାପତେ
ଆମାର କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା କହନ କରଟିର ସମିତେଛେ ହେ ବସନ୍ତ ଏହି
ବନେତେ ଥାକ ଆମାରଦିଗେର ଭୂପତିର ପାଦପଦ୍ମକେ ପୁଣ୍ୟ କରି ସଞ୍ଚୀ
ବକ ସଲିତେଛେ ଅତ୍ୟ ସାଙ୍କ୍ୟ ଆମାକେ ଦେଖ ତବେ ଯାଇ । କରଟିକ
କହିତେଛେ ତନ ଯେ ଅଁ ଡିଯା ଏ ଶକ୍ତା ମିଥ୍ୟା, ଶପମାନ ଚେଦିରାଜାକେ
ପୁତ୍ରାତ୍ମର ନା ଦିଯା କୃଷ୍ଣ ମେଘେର ଶବ୍ଦେର ତୁଳ୍ୟ ଧୂନି କରିଲେନ ଯେହେ
ତୁକ ମିଠି ଶୃଗୁଲେର ଶବ୍ଦ କରେ ନା । ମର୍ଦ ପୁକାରେ ମିଚେତେ ନମ୍ବୁ
ଓ କୋମଳ ଯାନକେ ସାଧୁ ଉତ୍ସୁଳନ କରେ ନା ଅତିଉଚ୍ଚ ବୃକ୍ଷ ବକଳ
କେଇ ଉଥା ଟର କରେ କେବନା ବଡ଼ ଲୋକ ବଡ଼ ଲୋକେତେ ପରାଜିମ
କରେ । ତଥାନ୍ତର ତାହାର ସଞ୍ଚୀବକକେ କିଛୁ ଦୂରେ ରାଖିଯା ପିଙ୍ଗଲକ
ସନ୍ଧିଧାନେ ଗେଲ । ତାହାରପର ରାଜା ତାହାରଦିଗକେ ଶାଦରେ ଦେଖି
ଲେନ ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ସିଲ ଭୂପାଳ କହିଲେମନେ ତୋମାର
ଦୂଷ୍ଟ ହଇଯାଛେ ମୁହଁବକ ସଲି ରହାରାଜ ମେଘ୍ୟାଛି କିନ୍ତୁ ରହାରାଜ
ଆହା ଜାନିବାଛେ ମେଇ ରାଜ ଏ ଅତିବ୍ରଦ୍ଧ ରହାରାଜକେ ମେଥିତେ
ଅଭିନାଶ କରେ କିନ୍ତୁ ଏ ଅଭିଶୟ ସଲବାନ ଅତ୍ୟବ ସମ୍ଭବ ହଇଯା

ଯାନିଯା ଦେଖୁନ ଶକ୍ତ ମାତ୍ରେତେଇ ଭୟ କହିଯେମ ବା ବିଜକ୍ତର୍ତ୍ତକ ତାହା
କହିତ ଆଜେ ଭୟେର କାଳିନ ବା ଜାନିଯା ଶକ୍ତମାତ୍ରେ ଭୟ କର୍ତ୍ତ୍ୟ ନାହିଁ
ଶବ୍ଦେର ନିମିତ୍ତ ଜାନିଯା କୁଟୁମ୍ବୀ ଗୋରବ ପାଇୟାଛିଲ । ରାଜା ଜିଜ୍ଞା
ଶିଲେମ ଏ ଫି-ପୁକାର । ଦମନକ କହିତେହେ ।

ବୁନ୍ଦୁପୁରର ମଧ୍ୟେ ବୁନ୍ଦୁପୁର ନାମେ ମନ୍ଦିର ଥାକେ ତାହାର ଶିଖରେର
ଏକ ପୁନ୍ଦେଶେ ସଂଟାରଣ ନାମେ ଏକ ରଙ୍ଗମ ବାସ କରେ ଏହି ଜନରତ୍ନ
ଭବା ଯାଏ । ଏକ ଦିବସ ସଂଟା ଲଇୟା ପଲାଯନାନ କୋର ଚୋର ବ୍ୟାସ
କରୁଥୁବୁ ଉଚିତ ହିଁଲ ତାହାର ହାତହାଇତେ ପଡ଼ିତ ସଂଟା ବାନରେରୀ
ପ୍ରାଇନ ବାନର ମେହି ସଂଟା ସର୍ବକୁଣ୍ଠ ବାଜାୟ ତାହାରପର ନଗରରୁ ଲୋକେ
ବା ମେହି ଘରୁସ୍ତାକେ ଡକ୍ଷିଣ ଦେଖିଲ ଆର ସର୍ଵଦା ସଂଟାରବୁଓ ଉନ୍ନେ
ତାହାର ପର ସଂଟାରଣ କୁଟୁ ହିୟା ଅନୁଭବ ମକଳକେ ଖାଯ ସଂଟାଓ ବା
ଆସିଇୟା ବଲିଯା ମକଳ ଲୋକ ମଗରହାଇତେ ପଲାଇଲ ॥ ଅନ୍ତର
କରାଲା ବାରେ କୁଟୁମ୍ବୀ ପରାମର୍ଶ କରିଯା ଅନୁକୁଣ୍ଠ ଏହି ସଂଟାବାଦ୍ୟ ହୟ
ତବେ କି ବାନରେକୁ ସଂଟା ବାଜାୟ ଇହା ଆପାନି ଜାନିଯା ରାଜାକେ
ଜାନାଇଲ ହେ ମହାରାଜ ଯଦ୍ଯାପି କିନ୍ତୁ ବାଯ କର ତବେ ଆମି ଏହି
ସଂଟାରଣକେ ସାଧନ କରି ତାହାରପର ରାଜା ତାହାକେ ଧନ ଦିଲ
କୁଟୁମ୍ବୀ ଅନୁଲ ଆଁକିଯା ଗଣେଶାନ୍ତି ପୁଜାରୁ ସତ ବାହଲ୍ୟ ଦେଖାଇୟା ଆ
ପରି ଘର୍କଟିରଦିଗେର ପିଲୁ ଫଳ ଲଇୟା ବନେ ପୁନ୍ଦେଶ କରିଯା ଫଳ ସ
ବନ କ୍ରେତ୍ରମ ଦିଲ ତୃପରେ ବାନରେରୀ ସଂଟା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା କ
ଲାମେକୁ ହିଁଲ କୁଟୁମ୍ବୀ ସଂଟା ଲଇୟା ନଗରେ ଆସିଯା ମର୍ବ ଜନେର ଆମ୍ବ୍ୟା
ହିଁଲ ଅତଏବ ଆମି ବଲ ଭୟେର କାଳିନ ବା ଜାନିଯା ଶକ୍ତମାତ୍ରେ
କେଇ କର କର୍ତ୍ତ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ତର ନଶ୍ଶୀବ୍ରତକେ ଆସିଯା ଦେଖା କରାଇଲେକ । ପଞ୍ଚାଥ ମେହି

ହାବେତେଇ ଆଶ୍ରିତ ହଇଯା ପରମା ଅଭ୍ୟାସ ପୁଣିତିତେ ସହ କାଳ ବାସ କରେ । ଅନୁତ୍ତର କଦାଚିତ୍ ମେଇ ସିଂହେର ଭ୍ରାତ୍ୟ ଉତ୍ସର୍ଗନର୍ମାମା ସିଂହ ଆଇଲ ତାହାର ଆତିଥ୍ୟ କରିଯା ବନ୍ଦିଯା ପିଷଳକ ତାହାର ଭୋଜନେର ନିରିତ୍ତେ ପଞ୍ଚ ମଟ୍ଟ କରିତେ ଚଲିଲେ ଇତ୍ୟବସରେ ମଞ୍ଜୀବକ ବଲିତେଛେ ହେ ମହିରାଜ ଆଜି ମଟ୍ଟ ଘୃଗେର ମାଂସ କୋଥାଯୁ ଭୂପତି କହିଲ ଦମରକ କରଟିକ ଜାନେ ମଞ୍ଜୀବକ ବଲିତେଛେ ଜାନୁନ କି ଆହେ ବା ନାହିଁ ସିଂହ ବିକେଚନା କରିଯା ବଲିଲ ତାହା ନାହିଁ ମଞ୍ଜୀ ଏକ ବଲିତେଛେ ତାହାରା କି ପୁକ୍କାରେ ଏତ ମାଂସ ଖାଇଲ ରାଜା ବଲିଲ ଖାଇଯାଛେ ବାଯ କରିଯାଛେ ଅବଜାଓ କରିଯାଛେ ପ୍ରତାହେ ଏହି କୁଳ ମଞ୍ଜୀବକ ବଲିତେଛେ ଶୁଣ୍ୟ ମହାରାଜେର ଚଢ଼ଗେର ଅଜାତେ କି କୁଳେ ଏମନ୍ କରେ ମୂପତି କହିଲେନ ଆମାର ଅଗୋଚରେତେଇ କରେ । ଅନୁତ୍ତର ମଞ୍ଜୀବକ ବଲିଲ ଇହା ଉପଯୁକ୍ତ ନହେ ବିଜ୍ଞୟା ଇହା କହିଯା ଦେବ ନା କରିଯା ଆପନି କୋନ କର୍ମ କରିବେ ନା ଅପର ଯେମନ କାହିଁ ମୁଖେୟ ଦାରା ଅନେକ ଜଳାଦିର ଗୁହ୍ୟ କରେ ବାଲେର ଦାରା ଅଭ୍ୟାସ ତ୍ୟାଗ କରେ ଏଇକୁଣ୍ଡ ମନ୍ତ୍ରି ଲୋକ ଅନେକ ମୁଦ୍ରାଦି ଆଦାଯ କରିବେକ ଅ ଭୟଙ୍ଗ ବାଯ କରିବେକ କେନନା ହେ ମହାରାଜ କୋନ ସମୟେତେ ପୁରୁଷ କି ମୁଖ୍ୟ ହୟ କି ଦରିଦ୍ର ହୟ କିମ୍ବା ତୁର୍ମୁହ୍ୟ ହୟ ଯେହେତୁକୁ ମେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ବଦା ଭାଲ ଯେ ପାଚ ଗଣ୍ଠ କଢ଼ିତ୍ ବାଢ଼ାଯ କୋବାହିକାରିର କୋଷକେ ପୁଣ୍ୟ ରାଜାର ପୁଣ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ରହେ । ଆଯ ଅନ୍ୟ କୁଳାଚାରେତେ ପୂର୍ବକୁ ଆନ୍ୟ ହୟ ନା କେନନା ନିର୍ଧିନ ହଇଲେ ଅପର କ୍ରୀତ ତ୍ୟାଗ କରେ ପରିବିତି । ରାଜାର ଏ ବଢ଼ ଦେବ ଧରାଦିର ଭାତ୍ରିରିକ ବାସ ଆର ନା ଦେଖା ଆର ଅଧରେତେ ଉପାର୍ଜନ ଆର ଅଧିକ ଦାନ ଆର ଦୂରେ ରାଖା ଏହି

ମହା ଭାଣ୍ଡରେ ବ୍ୟକ୍ତ ଯେହେତୁକ ଆଯ ନା ଦେଖିଯା ଆପନ ଇଚ୍ଛା
ତେ ଶିଖ ସାଥ କହିଲେ କୁବେରେର ଡ୍ରଳ୍ ଧରବାନ୍ତ କୁଦୁ ହୁଏ । ତତ୍ଫ
ର୍ଗ ସଂଲିତେହେ ତମ ଭାଇ ଏହି ଦମନକ କଟ୍ଟିବି ତିର କାଲେର ଆଶିତ
ମନ୍ତ୍ରି ବିଶୁଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଧରାଧିକାରେତେ ନିଯୋଗ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ମହେ । ଆର ନିଯୋଗେର ପୁସ୍ତକେତେ ଆମି ଯାହା ଉନ୍ନିଯାଛି ତାହା
ଆମି କହି ବ୍ୟାଙ୍ଗଳ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବାନ୍ଧବ ଇହାରା ଅଧିକାରେତେ ପୁଣ୍ୟ ନମ୍ବ
ବ୍ୟାଙ୍ଗଳ ମ୍ୟାଯ ଧରି କଟ୍ଟିବି ଦେଇ ନା କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧରେତେ ନିଯୁକ୍ତ
ହଇଲେ ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ତର ଦେଖାଯ ସଙ୍କୁ ଜୀବିତଭାବେତେ ସର୍ବଦା ଆଜିମଣ
କରିଯା ଗୁମ୍ଫ କରେ ବହ କାଲେର ମାସ ନିଯୁକ୍ତ ହଇଯା ଆପରାଧେ ଓ
ଶକ୍ତାରହିତ ହୁଏ ମେ ପୁଭୁକେ ଅର୍ପାଣ୍ଠା କରିଯା ଯଥେଷ୍ଟୀଚରଣ କରେ ଉପ
କାରକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିକାରୀ ହଇଯା ଆପନ ଆପରାଧ ମାନେ ନା ଉପ
କାରକ ଧୂଜାତେ କରିଯା ମମଲେଇ ଲୁକ୍ୟ କୁଦୁ ମରେତେ ପରାମର୍ଶ
କାରକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆପନି ରାଜାର ନ୍ୟାୟ ଭାଚରଣ କରେ ମେ ଲୋକ ସର୍ବଦା
ପରିଚରେତେ ନିଶ୍ଚୟ ଅବଜ୍ଞା କରେ ଅବକରଣ ଦୃଢ଼ କମାଦାର୍ତ୍ତ ଲୋକ
ବିଶ୍ୟ ମହା ଅନର୍ଗକାରକ ହେ ଯାହାରାଜ ଇହାତେ ଦୃଢ଼ାତ ଶୁକ୍ଳନି
ଆର ଶୁକ୍ଳଟାର । ଅମାତ୍ୟ ସର୍ବଦା ମ୍ୟାଯ ମହେ କେବନ୍ତ ମହଲେଇ ଧନ
ବାଲୁ ହୁଏ ଯେହେତୁକ ମିଳ ଲୋକେଯଦିଗେର ଏହି ଆଜ୍ଞା ଯେ ଧନ ଚି
କ୍ରେର ବିକାରକେ କରେ ପ୍ରାଣ ଧରେଇ ଜଂଗୁହ ଏବଂ ଦୂର୍ବେଳ ବିନି,
ଯେ ଏବଂ ଉପରୋଧ ଏବଂ ଉପେକ୍ଷା ଏବଂ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିତା ଏବଂ ଉପ
ଭୋଗ ଏହି ମହା ମନ୍ତ୍ରିର ଦେବ । ନିଯୁକ୍ତ ଲୋକେର ହାନେ ଧନ ଲୁହ
ବାର ଉପାୟ ଆର ରାଜପୂର୍ବେଯଦିଗେର ପୁତ୍ରାୟ ପରିକ୍ଷା ଆର ପୁତ୍ର
ପଞ୍ଜି କରାନ, ଆର ଅଧିକାରେର ପରିବର୍ତ୍ତ ଏ ମହା ଦୃଢ଼ ବୁନ ଯେହନ ଆ
ତିଶ୍ୟ ପୌତ୍ରିତ ହଇଲେ ଅନ୍ତରଭୁତ ପୁନାଦିକେ ଉତ୍କାର କରେ ତେମନି ହେ
ଯାହାରା ଅଧିକାରହୁ ଲୋକେରା ଅତିଶ୍ୟ ପୌତ୍ରିତ ହଇଲେ ଅତରହ

বন্ধুকে বাহির করে । হে মহারাজ নিয়ুক্ত লোকেরদিগকে বাসু
ছাই দুঃখিতেক একবার পীড়ন করিলে কি সুন্দরজ্ঞ শৌচ অঙ্গভ্যাগ
করে এই সকল সময়ানুসারে আবিষ্য কৃত বহার কর্তব্য । সিংহ
বলিতেছে এই পুকার বটে কিন্তু ইহারা দুই জন সর্বপ্রাণ আমার
বচনকারী নয় । স্তুকর্ণ বলিতেছে এ সকল সর্বপুকারে অনুপ
যুক্ত যেহেতুক ^{feudal} অবদৈশের লক্ষণকারুক আপন পুত্রেরদিগকেও
রাজা কুমা করিবেন না রাজার অস্তিকরণ অনুযাগের বিশেষ
কি । স্তুক ব্যক্তির ধৰ্ম নষ্ট হয় অশিক্ষিত লোকের মিত্রতা নষ্ট হয়
অজিতেন্দ্রিয়ের কুল নষ্ট হয় ধনপুর ব্যক্তির ধর্ম নষ্ট হয় যাসনি
লোকের বিদ্যা নষ্ট হয় কৃপণ জনের সুখ নষ্ট হয় যে রাজার মন্ত্রী
পুরস্ত হয় তাহার রাজ্য নষ্ট হয় । অপর চোরহইতে এবং
নিয়োগি পুরুষহইতে এবং বিপক্ষহইতে এবং রাজার প্রিয়
লোকহইতে আর আপন লোভহইতে রাজা পিতার ন্যায় পুজার
দিগকে রক্ষা করিবেক । হে ভূত্য সর্বপুকারে আমার বাক্য করু
আমরাও ব্যবহার করিয়াছি এই সংজ্ঞাক শস্যাত্মক অর্থাত্ব
কারে ইহাকে নিয়োগ কর । এই কথাতে তাহা করিলে পরে
সমস্ত বাস্তব পরিত্যাগ করিয়া অতিশয় সন্তুষ্টে পিঙ্গলক সংজ্ঞী
বকের কাল যাইতেছে । অনন্তর দাসেরদেরও আহারদানেতে
শৈশিল্য দর্শনহেতুক দমনক করটক পরম্পর ভাবনা করিতে দম
নক করটককে কহিল হে মিত্র কি কর্তব্য আঘাত এ দোষ
আপনি দোষ করিলে খেদ করা অনুচিত । তাহা পশ্চিমেরা
কহিয়াছেন আমি বর্ণ রেখাকে দর্শ করিয়া আর দৃষ্টি আপনা
কে বাস্তিয়া আর সাধু রক্ত লইতে ইচ্ছা করিয়া আপন দোষে

কে ইহারা দুষ্টি। কর্তৃক বলিতেছে এ কি পুকার। সমন্বয় করিতেছে।

কাঞ্চনপুর নাম নগরে বীরবিক্রম নামা এক রাজা থাকে তাহার অর্থাদিকারিকর্তৃক অধ্যভূমিতে নীয়মান কোন নাপিতের ওই কোক বধ্য রয় ইহা কহিয়া কর্দপকেতু নামে সর্বাসী বস্ত্রের আঁচলে ধরিল রাজপুরবেয়া কহিল কেন এ বধ্য রহে। সর্বাসী কহি কেছে সিঙ্গুলদীপেতে জীমুতকেতু রাজার কর্দপকেতু নামা পুজ্জ আমি একদিন আমিজীচা কৌমনে থাকিয়া পোতবণিকের মুখেতে পুরিলাম যে এই সমুদ্র মধ্যে চতুর্দশী তিথিতে আবিডুত কর্তৃ বৃক্ষের তলেতে রত্নসমূহের দিলাহারা মনোহর পালঙ্ঘতে উপবিষ্ট। সর্বাভূষণে ভূবিতা লক্ষ্মীর নাম সুন্দরী বীণা বাজাইতে ছেন এমন কোন কন্যা দেখা যান অনন্তর আমি পোতবণিক কে লইয়া বৌকাতে আরোহণ করিয়া সেখানে গেলাম। তাহার পর সেখানে গিয়া পর্যবেক্ষণে অঙ্গসপ্ত। সেই পুকার তাহাকে অবলোকন করিলাম তৎপরে সে স্থৰির সহিত সাগরমধ্যে রফা হইয়া আদৃশ্যা হইল। তাহার পর তাহার সৌন্দর্যশৈলেতে আকৃষ্ণ হইয়া আমিও তাহার পশ্চাত্য ঝঙ্গ দিলাম তদনন্তর এক শর্ষ নগর পাইয়া সুবর্ণ পাসাদে সেই বৃপ্ত ধূটাতে হিতা বিদ্যাধরী কর্তৃক সেবামানা আমাকর্তৃক সৃষ্টা হইল। সেও আমাকে দৃশ্য ইতে পথিয়া স্থৰিকে পাঠাইয়া আদরণেতে সত্ত্বাব করিল। তাহার স্থৰি আমাকর্তৃক পৃষ্ঠা হইলে কহিল কর্দপকেলি নামে বিদ্যাধর চক্রবর্তির বন্ধুমস্তরী নামে কন্যা হইনি ইহার বিয়ম আছে বে ব্যক্তি আসিয়া আপন চক্রতে কনক পতন মেথিবেক সেই পিতার অগোচরেতেও আমাকে বিবাহ করিবেক এই মনের পু

ତିଜୀ ଏହି ହେତୁକ ଇହାକେ ଗାନ୍ଧର୍ମ ବିବାହେତେ ଆପରି ସୀତାରୁ କରନ୍ତି । ଅନ୍ତର ଗାନ୍ଧର୍ମ ବିବାହ ହିଲେ ପରେ ତାହାର ସହିତ ତ୍ରୀଜୀ କୁରୁତ ମେଇ ହୁଅନେ ଆମି ଥାକି । ତାହାର ପରେ ଏକ ଦିବଳ ବିର୍ଜି ନେଇତ ମେହିଲ ହେ ମାତ୍ର ଆପନ ଇଚ୍ଛାତେ ଏହି ସମ୍ମନ ଉପଚୋଗ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଚିତ୍ରିତ ଏହି ସର୍ବରେଖା ମାତ୍ରେ ବିଦ୍ୟାବୟୀକେ ବଦାଚ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ । ପଞ୍ଚାଂ ଆମି କୌତୁକାବିଷ୍ଟ ହିଁଯା ସର୍ବରେଖାକୁ ଆପନ ହିନ୍ତେକେବର୍ଷ କରିଯା ଚିତ୍ରିତାଓ ମେଇ ସର୍ବରେଖାକୁରୁତ ପାଇପଦ୍ୟ ଦାରୀ ତାଙ୍କିଣ ହିଁଯା ଆସିଯା ଆପନ ଦେଶେତେ ପଡ଼ିଲାମ ଅନ୍ତର ବାହିତ ହିଁଯା ସହ୍ୟାନୀ ହିଁଯା ପୃଥିବୀତେ ଭୁମିଳ କରନ୍ତ ଏହି ରଗରୀ କେ ପାଇଲାମ ।

‘ପରେ ଗତ ଦିବସେ ଗୋପଗୃହେତେ ଶୟନ କରିଯା ଦେଖିଲାମ ମନ୍ଦ୍ରା କାଳେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗେର ପାଲନ କରିଯା ଗୋପ ଆପନ ଗୃହେ ଆସିଯା ଆପନ ଭାର୍ଯ୍ୟାକେ ଦୂତୀର ସହିତ କୋନ ପରାମର୍ଶ କରୁଥିଲେ ଦେଖିଲ ତାହାର ପର ମେଇ ଗୋପୀକେ ତ୍ରାଡନା କରିଯା ଭୁଟ୍ଟାଟିତେ ବନ୍ଧନ କରିଯା ଶୟନ କରିଲ ଅନ୍ତର ଅର୍ଦ୍ଧାତ୍ରେତେ ଏ ବାପିତେର ଶ୍ରୀ ଦୂତୀ ମେଇ ଗୋପୀର ବିକ୍ଟ୍ ଯାଇଯା କୁହିଲ ତୋମାର ବିରହରୂ ଅନଲମ୍ବନ ଏ ଯକି କନ୍ଦର୍ପବାଣିତେ ଜର୍ଜରିତ ମୁଗୁରୁତୁଳ୍ୟ ଆଛେ’ ପଣ୍ଡିତେରୀ ତାହା କହିଯାଛେନ ବାତିତେ ଚନ୍ଦ୍ରକର୍ତ୍ତକ ଅକ୍ଷକାର ବିନାଶିତ ହିଲେ କ ଦର୍ଶ ଦେଖିଯା ଦୂର୍ଧିତାନ୍ତଃକରଣ ହିଁଯା ତୋମାର ଅନୁର୍ବର୍ତ୍ତିତେ ଆସିଯାଛି ମେଇହେତୁକ ଆମି ଏଥାନେ ଆପନାକେ ବାନ୍ଧିଯା ଥାକି ତୁମ୍ଭି ମେଥା ମେ ଯାଇଯା ତାହାକେ ପରିତୋର କରିଯା କୁରାତେ ଆବିବା ମେହ ପୁକାର କରିଲେ ପରେ ମେ ଗୋପ ଜାଗିଯା ବଲିଲ ମହାତ ରେ ପାପାଜ୍ଞା ତୋରେ ଉପପତ୍ର ନିକଟେ ନଇ । ଅନ୍ତର ସଥିନ ଏ କିଛୁଇ ନା ବଲିଲ

ଭ୍ରମ ଗୋପ କୁଟ୍ଟ ହଇଯା ଅହଙ୍କାରେତେ ଆମାର ବାକ୍ୟେତେ ଉତ୍ସର୍ଗ
ଦିଲି ମା ଇହା କହିଯା ବୋଷେତେ ମେ ଛୁରି ଲଇଯା ଇହାର ନାମିକା
କାଟିଲା ତାହା କରିଯା ପୁରୁଷାର ଶୁଇଯା ନିଦ୍ରା ଗେଲ । ଅନ୍ତରୁ
ଗୋପୀ ଆସିଯା ଦୂତୀକେ ଜିଜାସା କାହିଁଲି ବୃକ୍ଷାକ୍ଷତ କି ଦୂତୀ କହିଲ
ଆମାକେ ଦେଖ ମୁହଁଇ ବୃକ୍ଷାକ୍ଷତ କହିତେହେ । ଇହାର ପର ମେଇ ଗୋପୀ
ଏ ରୂପ କରିଯା ଆପରାକେ ବାହିଯା ଥାହିଲ ଏହି ଦୂତୀ ମେଇ ହିଙ୍କମା
ନିକା ଲଇଯା ଆପର ଗୁହେ ପୁରେଣ କରିଯା ଥାକିଦ । ତାହାର ପର
ପ୍ରଭାତସମୟେତେଇ ଏ ନାପିତ ଆପର ଭାର୍ଯ୍ୟାର ନିକଟ କୁରଭାଗ
ଚାହିଲେ ପାରେ ଏକଧାରି କୁର ଦିଲେକ । ତଥମତ୍ତ ସମ୍ମତ ଭାଗ ନା
ପାଇଯା ଆତକ୍ରୋଧ ହଇଯା ଏ ନାପିତ ମେଇ କୁର ଦୂରହିତେ ଥରେତେ
ଫେଲିଯା ଦିଲ । ଅନ୍ତରୁ ଦୂତୀ ଆର୍ତ୍ତଦୂନି କରିଯା ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧ
ବ୍ୟକ୍ତିରେକେ ଆମାର ନାମିକା ଛେଦନ କରିଲ ଇହା ବଳିଯା ଧର୍ମାଧି
କାରିର ନିକଟେ ଇହାକେ ଆନିଲେକ । ଏ ଗୋପୀ ମେଇ ଗୋପ ରୂପରୁ
ପୃଷ୍ଠା ହଇଯା କହିଲେକ ଅରେ ଗୋପ ମହାସତୀ ଆମାକେ କେ ନିରପଥ
କରିତେ ପାରେ ଆମାର ନିର୍କାଳ ସାବହାର ଅଟ ଦିକପାଲେଯା ଜା
ନେବ ଯେହେତୁକ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ବାୟୁ ଅଗ୍ନି ସର୍ଗ ଗୁଥିବି ଜଳ ଅନ୍ତଃକୁରଣ
ଯମ ଦିବା ଦ୍ଵାତି ଦୂଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଧର୍ମ ଇହାରୁ ମନୁଷ୍ୟର ଚରିତ ଜାନେବ
ଯଦ୍ୟପି ଆମି ପରମ ସତୀ ହଇ ତୋମାକେ ତାଣ କରିଯା ଅନ୍ୟକେ ନା
ଜାନି ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷକେ ବ୍ୟପ୍ତେତେ ନା ଭବି ତବେ ମେଇ ପୁଣୋତେ ଆ
ମୀର ଛିର ନାମା ଅଛିରା ହିଉକ ଆମି ତୋମାକେ ଭବ କରିତେ ପା
ରି କିନ୍ତୁ ତୁମି ତର୍ତ୍ତା ଲୋକଭୟେତେ ଉପେକ୍ଷା କରି ଦେଖ ଆମାର
ମୁଖ ତାହାର ପର ସର୍ଥନ ଗୋପ ପୁରୀପ ଜୁଲିଯା ତାହାର ମୁଖ ଦେଖେ
ତଥବ ତୁମିନାମିକୁ ମୁଖ ଦେଖିଯା ତାହାର ପାଯେତେ ପଢ଼ିଲ ଆମି
ଥର୍ଯ୍ୟ ଯାହାର ଗୁହିଣୀ ଏତାହୃଣୀ ପରମ ସତୀ । ଏହି ବିଷ୍ଵରୁଗ ଉନିଯା

ଦେଇ ରାଜା ମେଇ ଦୁଃଖିକେ ଆର ଗୋପିକେ ଗୁମହିତେ ରାହିର କରି
ଯା ଦିଲ ମାପିତ ଗୁହେ ଗେଲ ।

ଏହି ଯେ ସରାମୀ ଆହେନ ଇହାର ସ୍ଵଭାବରେ ବଲି ଇନି ନିଜଗୁହ
ହିତେ ବାହିର ହଇଯା ଦ୍ୱାଦଶ ବନ୍ଦରେତେ ଘଲଯ ସମୀପହିତେ ଏହି
ପୂରୀ ପାଇରାହେର ଏ ଥାନେ ବେଶ୍ୟା ଗୁହେ ପରମ କରିଯାଇଲେନ ଦେଇ
କୁଟିନୀର ଗୁହରେତେ କାଷନିର୍ଭିତ ବେତାଳ ଛିଲ ତାହାର ମହକେ
ତେ ଏକ ଉତ୍ତମ ରତ୍ନ ଥାକେ ତାହାତେ ଏହି ଲୋଭି ମଧ୍ୟ ରାତ୍ରିତେ ଉଚ୍ଛି
ମା ମଣି ଲଈବାର ମିଶିତେ ଯତ୍ନ କଲିଲେନ ତଥର ମେଇ ବେତାଳକର୍ତ୍ତ୍ଵକ
ସୂତ୍ରମୟାତି ହସ୍ତଦୟେର ଦ୍ୱାରା ଧୂତ ହଇଯା ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଆର୍ତ୍ତରୁ କ
ରିଲ । ଅବସ୍ଥର କୁଟିନୀ କୁଟିଯା କହିଲ ପୁତ୍ର ମଲରେ ନିଷଟିହିତେ
ତୁମି ଆସିଥାଏ ମୋ ଏ ଟେଟକ ଏହି ପୁକାର । ତମବ୍ରତର ଇନି ସମ୍ଭବ ରତ୍ନ ସମ୍ମ
ପରମ କରିଲେନ ଯେ ପୁକାରେ ଇନି ହୃଦୟରେ ହଇଯା ଆସିଯା ଆମାର
ଦିଗେର ମହିତ ମିଲିଲେନ । ଏହି ସକଳ ଝନିଯା ରୁଙ୍ଗପୁରୁଷେରା ମା
ଯେତେ ଧର୍ମ ସିକାରିକେ ପୁରୁଷ କରାଇଲେକ । ଅତ୍ୟବ ଆମି ରଲି ଧର୍ମ
ରେଖାକେ ଆମି ଲଞ୍ଚ କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅନ୍ତର ଏହି ଦୋଷ ବ୍ୟାହକୁ ତାହାତେ ଜ୍ଞନ ଉଚିତ ନାହିଁ କାଳ ବିବେଚନା କରିଯା କହିଲ ହେ ମିତି ଇହାରଦିଗେର ଯେମନ ଦୌହା
ଦ୍ର ଆମି କରାଇଯାଛି ତେମନି ମୁହିଦେବ ଆମି କରିବ ଯେହେତୁ କ
ରିକର ଲୋକେରା ଯେମନ ସମାନ ହାତକେଓ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଦେଖାଯ ତେ
ମନି ଅତିଶ୍ୟ ଥିଲ ଲୋକେରା ମିଥ୍ୟାକେଓ ସତ୍ୟ କରିଯା ଦେଖାଯ ।
ଅପ୍ଯ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପହିତ ହିଲେ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ଭୁଲି ନା ହ୍ୟ ମେ ଲୋକ
ବିପରେ ମତଳକେ ତୁରେ ଯେମନ ଗୋପଦ୍ୟରେ ଉପପର୍ବତ କରିଯା ବିପରେ
ହିତେ ତରିଯାଇଲି । କରଟକ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେବୁ ଏ କି ଶୁଭାର ।
ଦୟକ କହିତେଛେ ।

ଦାରୁବଡ଼ି ନାମେ ପୂରୀତେ କୋନ ଗୋପେର ବନ୍ଧୁ ଥାକେ ସେ ଭୁଟ୍ଟା ଗ୍ରା
ମେର କୋଟାଲେର ଏବଂ ତାହାର ପୁଣ୍ୟର ସହିତ ଜୀଡା କାର ପଣିତେ
ଯା ତାହା କହିଯାଇଛେ କାହାତେ ଆମି ତୃପ୍ତ ହୁଯ ମା ମଦୀତେ ମମୁ ଦୁ
ତୃପ୍ତ ହୁଯ ମା ମମୁ ପ୍ରାଣିତେ ଯମ ତୃପ୍ତ ହୁଯ ମା ପୁରୁଷେତେ ଜ୍ଞାନୀ
କ ତୃପ୍ତ ହୁଯ ମା । ଅପର ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକ ଦାନେତେ ଭୁଟ୍ଟ ହୁଯ ମା ଓ ସମ୍ମା
ନେତେ ଭୁଟ୍ଟ ହୁଯ ମା ଓ ଦାନେତେ ଭୁଟ୍ଟ ହୁଯ ମା ଓ ସେବାତେ ଭୁଟ୍ଟ
ହୁଯ ମା ଓ ଶବ୍ଦରେ ବଶୀଭୂତ ହୁଯ ମା ଓ ଶବ୍ଦରେ ବଶୀଭୂତ ହୁଯ
ମା ଯେହେତୁ ଜ୍ଞାନିରୀ ସର୍ବ ପୁକାରେ ବିଷୟକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦିନ ସେ
ଦଶନାରକେର 'ପୁଣ୍ୟର ସହିତ ଜୀଡା କର୍ତ୍ତ୍ତ ଥାକେ ପରେ ଦଶନାରକୁ ଓ
ଜୀଡା କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ସେ ହାନେ ଆଇଲା । ତାହାକେ ଆସିବେ ଦେ
ଖିଯା ତାହାର ପୁନ୍ଦ୍ର କ ଡୋଳେତେ ଫେଲିଯା ଦତ୍ତନାନ୍ଦନେ ମହିତ ଦେଇ
ପୁନ୍ଦ୍ରରେଇ ଜୀଡା କରିତେଛେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାହାର ତର୍ତ୍ତା ଗୋପ ଗୋତ୍ରରେ
ତେ ଆଇଲ ତାହାକେ ଦେଖିଯା ଗୋପୀ କହିଲ ହେ କୋଟାଲ ଭୂମି
କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଲଈଯା କୋଥ ଦେଖାଇଯା ଶୀଘ୍ର ଯାଓ କୋଟାଲ ଦେଇ ପୁକାର
କରିଲେ ପରେ ଗୋପ ଗୁହରେ ଆସିଯା ପଢ଼ୁକେ ଜିଜାସିଲେକ କି
ନିମିତ୍ତେ ଦଶନାରକ ଏ ହାନେ ଆସିଯାଇଲା । ସେ କହିତେଛେ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି
କୋର କାର୍ଯ୍ୟର ନିମିତ୍ତେ ପୁଣ୍ୟର ଉପର କୁନ୍ଦ ହଇଯାଇଁ ସେ ପୁନ୍ଦ୍ରର
ଭାଭାମାନ ହଇଯା ଏଗାମେ ଆସିଯା ପୁରିଷ ହଇଯାଇଁ ଆମି ତାହା
କେ ଡୋଳେ ଫେଲିଯା ରାଖିଯାଇଁ ତାହାର ପିତା ଅହେବନ କରିଯା
ଦେଖିତେ ପାଇଲ ମା ଏଇ ନିମିତ୍ତେ ଏଇକୁ ହୃଦୟ ଯାଇତେଛେ ତାହାର
ହର ସେ କୋଟାଲପୁନ୍ଦ୍ରକେ ଡୋଳାଇତେ ବାହିର କହିଯା ଦେଖାଇଲ ।
ତାହା ପଣିତକର୍ତ୍ତକ କଥିତ ଆଛେ ଜ୍ଞାନୀକେରିଦିଗେର ଆହାର ବି
ଶ୍ଵର ବୁଦ୍ଧି ଚନ୍ଦ୍ରପଥ ବ୍ୟବସାୟ ଛୟାପଣ କାମକଷୟପଣ ଅତ୍ୟବ ଆମି
ହଲି କାହାର ଉପରିଷିତ ହଇଲେ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ମା ହୁଯ ଇତ୍ୟାବି ।

କୁଟୀର ବଲିତେଛେ ଏହି ପୁକାର ହୃଦୀ କିନ୍ତୁ ଇହାର ପାର ପରମାର୍ଥ
ବ୍ୟାବେତେ ଉପଜାତ ଅତିବଡ଼ ସେହି କି ପୁକାରେ ଭେଦ କରାଇତେ ଶକ୍ୟ
ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ଉପାୟ କର ପଞ୍ଚିତେରା ତାହା କହିଯାଇଛେ ଉପାୟ
ଦେତେ ଯାହା କରିତେ ଶକ୍ୟ ହୟ ବିକ୍ରମେତେ ତାହା କରିତେ ଶକ୍ୟ
ହୟ ନା ଯେମନ କାଳୀ ସ୍ଵର୍ଗଦୂତେର ଛାଯା କାଳ ସର୍ପକେ ନଷ୍ଟ କରିଯାଇଲି ।
କୁଟୀର ଜିଜ୍ଞାସା କରିତେଛେ ଏ କି ପୁକାର । ଦୟନକ କହିତେଛେ ।
“କୋଣ ବୁଝେତେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମି ବାସ କରେ ବୁଝ କୋଟିରେ ହିତ ତା
ହାରଦିଗେର ମହାନ ସକଳ କାଳ ସର୍ପେତେ ଥାଏ । ତମମନ୍ତ୍ରର ପୁନର୍ଦ୍ଵାର
କାଳୀ ଅନ୍ତରାପତ୍ୟା ହଇଯା କାକକେ କହିଲ ହେ ସାମି ଏ ବୁଝ ତ୍ୟାଗ
କର ଏହି ତତ୍ତ୍ଵରେ ଅବଶ୍ଵିତ କ୍ରୂଷ୍ମର୍ପ ସର୍ବଦ୍ଵା ଆମାରଦିଗେର ମହାନକେ
ଭକ୍ଷଣ କରେ ଯେହେତୁକ ଭୁଷ୍ଟା ଶ୍ରୀ ଖଲ ମିତ୍ର ପୁତ୍ରାତ୍ମରଦାୟକ ଦାସ ଆର
ସର୍ପେର ସହିତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରହେତେ ବାସ ଏହି ସକଳ ମୃତ୍ୟୁର ସର୍ବପ
ଇହାତେ ମନ୍ଦେହ ମାଇ । ବାୟସ ବଲିତେଛେ ହେ ପ୍ରିୟେ ଭୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ମୟ ମୁହଁରୁହ ଆମି ଇହାର ଅତିଶ୍ୟ ଅପରାଧ ସହିଯାଇଁ ସମ୍ମତି
ଆଗ୍ରହୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ । ବାୟସୀ କହିଲ କି ପୁକାରେ ଏହି ବଲବା
ନେଇ ସହିତ ତୁମି ଯୁଦ୍ଧ କରିତେ ସର୍ବର୍ଥ ହଇବା । କାକ କହିତେଛେ । ଏ
ଶକ୍ତା ବୂଥା ଯେହେତୁକ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ତାହାର ବଳ ନିର୍ବୁଦ୍ଧି କୋଥାମୁ
ବଳ ଦେଖ ଶଶକର୍ତ୍ତ୍ଵକ ମଦ୍ରୋକ୍ତ ସିଂହ ବିନାଶିତ ହଇଲ । କାଳୀ
କହିଲ ଇହା କି ପୁକାର । କାକ କରିତେଛେ ।

ମନ୍ଦର ନାମ ପର୍ବତେ ଦୂର୍ଦ୍ଵାର ନାମେ ଏକ ସିଂହ ଥାକେ ଲେ ମିରତର
ପଞ୍ଚରଦିଗେର ସଥ କରେ । ଅନନ୍ତର ସକଳ ପଞ୍ଚରା ମିଲିଯା ମେଇ ସିଂହ
ଥାକେ ନିବେଦନ କରିଲ ହେ ସିଂହ କି ନିରିଷ୍ଟେ ଏକ କାଳେତେହି ପଞ୍ଚ
ମୁଖ କୁରୁ ଯଦି ଅନୁଗ୍ରହ ହୟ ତବେ ଆମ୍ରାଇ ଆପନକାର ଆହାରେ

নিমিত্তে পুত্রাহ একই পন্থ উপচৌকর দেই অনন্তর সিৎহ বলিল
তোমারদের যদি এই অভিমত তবে তাহাই হউক তদবধি
সেই সিৎহ একই পন্থ উপচৌকর ভঙ্গ করত থাকে। অনন্তর
এক দিন এক বৃক্ষ শশকের পালা আইল সে চিন্তা করিল জীবি
তাংশাহেতুক তয়পুয়ুক্ত বিনয় করে যাবি পঞ্চত্ব পাই তবে সিৎ
হির অনুবয়ে আমার কি পুরোজন এইহেতুক মন্দ গমন করি।
তাহার পর সিৎহ ও জুন্দার্জ হইয়া কোপেতে তাহাকে কহিল কি
নিমিত্তে তুই বিলম্ব করিয়া আসিতেছিস শশক বলিল মহারাজ
আমি অপরাধী নই পথেতে আগমন করত আমি অন্য সিৎহ
কর্তৃক বলেতে ধৃত হইয়াছিলাম তাহার সাঙ্কেতিক মণ্ড আগম
নের নিমিত্তে দিব্য করিয়া পুতুকে নিবেদন করিতে এখাবে আই
লাম সিৎহ রুষ হইয়া কহিল শীতু গিয়া দেখা সে দুষ্টাজ্ঞ কোথা
থাকে তাহারপর শশক তাহাকে লইয়া এক গভীর কূপ দেখা
ইব্বার নিমিত্তে গেল সেখানে যাইয়া পুতু আপরি দেখুন ইহা
কহিয়া সেই কূপ জলে সিৎহ আপমায়ি পুতিদিষ্ট দেখিবি অন
ন্তর এই সিৎহ কোপেতে কল্পিত হইয়া অহঙ্কারেতে তাহার উপ
রে আপমাকে পুরুষপ করিয়া পঞ্চত্ব পাইল। অতএব আমি বলি
আহার বুকি তাহার বল ইত্যাদি।

বায়নী কহিল তামি দকল প্রমিলাম ইদানী যে পুকার কর্ত
ব্য তাহা বল বায়স কহিল এই সন্ধিদ্বিত্তি সংযোবয়ে রাজ
পুত্র পুত্রাহ আসিয়া সুন করেন সুন কুলে তাহার শণীরহই
তে মারিষ্যাজল সংবীপম পুত্ররেতে স্থাপিত ষর্গসূত্র চঞ্চুতে করিয়া
ধরিয়া আনিয়া এই কোটিরে রাখিব। অনন্তর কোন দিন সুন
করিবার নিমিত্তে রাজকুমার জলে পুরেশ করিলে কার্ণ তাহা

କରିଲ ପାଇଁ ରାଜପୁରୁଷେଠା ସଂଗ୍ରହୀତର ଅନୁମାରେ ଗିଯା। ସେଇ ହୃଦ କୋଟିରେ କାଳ ମର୍ତ୍ତକେ ଦେଖିଲ ଏବଂ ଆରିଲ । ଅତରେ ଆରିଲ କାଳ ଉପାୟେତେ ସାହା କରିତେ ଶୁଭ ହୁଯ ଇତ୍ୟାଦି ।

୧ କୁରଟକ ବଜିତେଛେ ସଦି ଏଇରପ ତବେ ତୁମି ଗମନ କର ତୋମାରୁ ପଥେ ମଙ୍ଗଳ ହୃଦୀ । ଅନ୍ତର ଦମନକ ପିଙ୍ଗଳକେର ନିକୁଟ ଗିଯା ପୁଣାରୁ କରିଯା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଅତିଶୟ କୋନ ମହାଭୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ ଜୀ ମିଯା । ଆଇଲାମ ଯେହେତୁକ ବିପ୍ଳବ କାଲେତେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଗମନ ମର୍ଯ୍ୟାତେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାଲେର ଅତିକ୍ରମପଣେତେ ସୁହୃଦ ଲୋକ ଜିଜାମିତ ନା ହେଲେও ମଙ୍ଗଳ ବାକ୍ୟ କହିବେକ ଅର୍ପି ରାଜା ଭୋଗେର ପାତ କାର୍ଯ୍ୟର ପାତ ରାଜା ମହେ ରାଜକର୍ମ ନଷ୍ଟକାରୁକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୋଷେତେ ଲିପ୍ତ ହୁଯ ତାହା ଦେଖ ମନ୍ତ୍ରିରଦିଗେର ଏଇ କ୍ରମ ପୁଣ ପରିତ୍ୟାଗ ଓ ଭାଲ ମୁକ୍ତକେର ଛେଦନ ଓ ଭାଲ ବ୍ୟାମିର ପୁତ୍ରପୁନଗରପ ପାତକକେ ଇଚ୍ଛା କରେ ଯେ ଲୋକ ତାହାର ଉପେକ୍ଷା କରା ତାଲ ମୟ । ପିଙ୍ଗଳକ ଆଦର କରିଯା କହିଲ ଇହାର ପର ତୁମି କି ବଲିତେ ଇଚ୍ଛା କରିତେଛେ ଦମ ନକ୍ଷିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ସଞ୍ଜୀବଙ୍କରେ ତୋମାର ଉପର ଅନୁପ୍ୟାନ୍ତ ହ୍ୟବହାରିର ନାମ ଦେଖିତେଛି ଆର ଆମ୍ବାଯଦେର ସାଙ୍ଗାଏ ତ୍ରିଯୁତ ମହାରାଜେର ଚରଣେର ପୁଭାବଉଷଃସାହମନ୍ତ୍ରରପ ଶକ୍ତିବ୍ୟେର ନିମ୍ନା କରି ଯା ରାଜତ୍ୱ ବାଣ୍ଣୀ କରିତେଛେ । ଇହା ଶୁନିଯା ପିଙ୍ଗଳକ ଭୌତ ହେଇଯା ଚମକ୍ତାର ମାନିଯା ଚୁପ କରିଯା ଥାକ୍ରିଲ ଦମନକ ପୁରୁଷ ବଲିଲ ହେ ପୁତୋ ସମ୍ଭବ ମନ୍ତ୍ରିରଦିଗକେ ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଏବ ଏଇ ସଞ୍ଜୀବଙ୍କରେ ହେ ତୁମି ସର୍ଵାଧିକାରୀ କରିଯାଇ ସେଇ ଦୋଷ ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଭ୍ୟାସୁତ ହେଇଲେ ସମ୍ମତ ପାଦବ୍ୟକେ ଅବଲହନ କରିଯା ଥାକେନ ଦେ ସମ୍ମତ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜବହେତୁକ ଭର ନା ମହିତେ ପାରିଯା ତାହାର ମୁହେ ମଧ୍ୟେ ଅନ୍ୟ

କୁଳକେ ତାଙ୍କ କରେନ୍ ଆପର ରାଜା ଯଥିନ ଏକ ମନ୍ତ୍ରୀକେ ରାଜକର୍ମେତେ
ପୁରୀଗ କରେନ ତଥିନ ମୋହପୁରୁଷ ଅହଙ୍କାର ତାହାକେ ଆଶ୍ରୟ କରେନ
ଲେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅହଙ୍କାରରେତେ ହ୍ୟ ଯେ ଆଲମ୍ୟ ତାହାତେ ନିର୍ଭିର ହ୍ୟ ଦେଇ
ନିର୍ଭିର ମନ୍ତ୍ରିର ଅନ୍ତଃକରଣେତେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱକରଣେଛା ବାସ କରେ ତଥନ୍ତ୍ରୟ
କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱକରଣେଛାହେତୁକ ମେ ଅମାତ୍ୟ ରାଜାର ପ୍ରାଣକେ ବନ୍ଦ କରିତେ ଇଚ୍ଛା
କରେ । ଆର ବିର୍ବାକୁ ଅନ୍ତଃକରଣେତେ ଓ ଉଲ୍ଲିପ୍ତ ଅମାତ୍ୟ ଏହି ମନ୍ତ୍ର
ଲେଇ ମୂଲୋଧପାଟନେଇ ସୁଖ । ଆର ଯେ ରାଜା ସଙ୍ଗତିକେ ମନ୍ତ୍ରିର ଅଧୀନ
କରେ ତାହାର ବିପଂ ହିଲେ ପରେ ମେ ଭୂପତି ଅନ୍ତେର ତୁଳ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରାରକ ।
ବ୍ୟାତିରେକେ ଅବସର ହ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସେ ଅମାତ୍ୟ କଥିନ ସାଧ୍ୟ ନୟ କେନନ୍ତା
ମନ୍ତ୍ରଳ ଅମାତ୍ୟଇ ଧନବାନ ହ୍ୟ ଯେହେତୁକ ସାଧୁ ଲୋକେରଦିଗେର ଏହି
ଆଜା ଯେ ଧନ ଅନ୍ତଃକରଣେର ବିକାର କରେ । ମନ୍ତ୍ରଳ କର୍ମେତେ ଆପନ
ଇଚ୍ଛାତେ ପୁର୍ବତ୍ତ ହ୍ୟ ଇହାତେ ମହାରାଜଇ ପୁରୀଗ ପଞ୍ଚିତରା ତାହା
କହିଯାଇଛେ ପୃଥିବୀତେ ଏତାମୃଶ ପୁରୁଷ କେହ ନାହିଁ ଯେ ପରେର ସଙ୍ଗତି
ଅଭିଲାଷ ନା କୁରେ କେନନ୍ତା ପରେର ରମଣୀୟା ଯୁବତୀ ଶ୍ରୀକେ କୋନ
ପୁରୁଷ ଆଦରେତେ ନା ଦେଖେ । ସିଂହ ବିବେଚନା କରିଯା କହିଲୁ ଭଦ୍ର
ଯଦ୍ୟପି ଏହି ତଥାପି ସଙ୍ଗୀବକେର ସହିତ ଆମାର ବଡ଼ ପୁତ୍ରି ଦେଖ
ଯେ ପିଲୁ ମେ ଅପିଯ କର୍ମ କରିଲେଓ ପିଲୁଇ ଥାକେ ଉତ୍ତମ ଗୃହମାହ
କରିଲେଓ ଅଧିତେ କାହାର ଆଦର ନାହିଁ । ଦରନକ ପୁନର୍ଭାର କହିଲ
ହେ ମହାରାଜ ଦେଇ ବଡ଼ ଦୋଷ ଯେହେତୁକ ନୃତ୍ୟ ଯେ ପୁତ୍ରେତେ କିମ୍ବା
ଉଦ୍ବାସୀନେତେ ଚକ୍ରକେ ଅଧିକ ଆରୋହଣ କରାନ ମେ ଲୋକ ସଙ୍ଗ
ତିର ଆଶ୍ରୟ ହ୍ୟ ତୁନ ହେ ମହାରାଜ ଅପିଯ ଅଥଚ ପଥ୍ୟ ଇହାର ଶେଷ
ଶୁଖମାରକ ହନ ଯାହାତେ ବଜା ଓ ଶୋତା ଥାକେ ତାହାତେ ଐଶ୍ୱର୍ୟ
କୌଣ୍ଠା କରେନ ତୁମି ପୁରୀନ ଦାମେରଦିଗକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ଆଗ
କରେନ ପୁରୁଷକାର କରିଯାଇ ଇହ ଅନୁଚିତ କରିଯାଇ ଯେହେତୁକ ମୂଲ

ଭୂତ୍ୟୋର ଦିଗକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ଆଗନ୍ତୁକରେ ଶ୍ରୀତିପାଳଙ୍କ କରିବେ
ନା କେବଳ ଇହାହିତେ ଆର ବଡ଼ ମୋହ ନାହିଁ ଯେହେତୁ କୁର୍ରାଜଭେଦ
ନଷ୍ଟକାରୀ । ସିଂହ ବଲିତେଛେ କି ଚମ୍ଭକାର ଆମି ଅଭୟ ବାକୀ
ଦିଯା ଆନିଯାଛି ଏବଂ ବାଢାଇଯାଛି ତବେ କି ପୁକାରେ ଆମାକେ ନଷ୍ଟ
କରିବେ ଇଚ୍ଛା କରେ । ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ନିରନ୍ତର କେ
ବ୍ୟମାନ ହଇଲେଓ ଫୁଟ୍ ଲୋକ ସାରଲ୍ୟ ପାଇଁ ନା ଯେତର ତାଗ ଓ ତୈଲା
ହି ମର୍ଦମଦାରା କୁକୁରେର ଲାଙ୍ଘୁଲ ମୋଜା ହୁଯ ନା ଅପର କୁକୁରେର ପୃଷ୍ଠ
ସେଦିତ ଓ ମର୍ଦିତ ଓ ରଙ୍ଗୁକରଣକ ବେରିଟି ହଇଲେଓ ହାଦଶ ବର୍ଷେର
ପର ମୁକ୍ତ ହଇଲେ ପୂର୍ବ ଆପନୀର ବ୍ୟାବ ପାଇଁ । ଏବଂ ମଧ୍ୟାନକେ
ବାଢାଇଲେଓ ଖଲେର ପୁଣିତିର ନିରିତ କୋଥାଯୁ ଯେତର ବିଷବୁକ ଶୁଦ୍ଧ
ବିଜ୍ଞ ହଇଲେଓ ପଥ୍ୟକେ ଫଳେ ନା । ଅତିଏବ ଆମି ବଲି ଯାହାର ପରା
ଜୟ ଇଚ୍ଛା ନା କରିବେକ ତ୍ୱରତ୍ତକ ଜିଜାପିତ ନା ହଇଲେଓ ହିତ ବା
କ୍ୟ ବଲିବେକ ଉତ୍ସମ ଲୋକେରଦିଗେର ଏହି ଧ୍ୟାଯାହାର ପରାଜୟ ହେ
ଇଚ୍ଛା କରିବେକ ତ୍ୱରତ୍ତକ ପୃଷ୍ଠ ହଇଲେଓ ଅଧିମ ଲୋକ ହିତ କହିବେ
ନା ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା କହିଯାଛେନ ସେ ଲୋକ ଅମଜଲହିଇତେ ବାରନ୍
କରେ ମେଇ ବୟାସ୍ୟ ମେଇ କର୍ମୟ ମିର୍ମଳ ମେଇ ଦ୍ଵୀଯେ ମହାକୌରିଣୀ ମେଇ
ବୁଦ୍ଧିମାନ ଦେଶଭିତକର୍ତ୍ତକ ସମ୍ମାନିତ ହୟ ମେଇ ଐଶ୍ୱର୍ୟ ଯେ ମହତ୍ତା ନା
ଜୟାଯୁ ମେଇ ସୁଧୀ ଯେ ତୃପ୍ତାରହିତ ମେଇ ମିତ୍ର ଯେ ଅକ୍ଷ୍ମିଯ ମେଇ ପୁ
ରୁଷ ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ବଶ ନାହିଁ । ସଞ୍ଚୀବକ ବ୍ୟମନେତେ ଗୌଡ଼ିତ ମହାରାଜ
ବିଜାପିତ ହଇଲେଓ ଯଦ୍ୟପି ବିବୃତ ନା ହନ ତବେ ଅନ୍ଧଭୂତ୍ୟୋତେ
ଦୋଷ ରାଇ ତାହା ଜାନ । ରାଜା କାମାନତ ହଇଯାଇବ୍ୟାପ ଗନ୍ଧ କରେ ନା
ଆର ହିତେ ଗନ୍ଧା କରେ ନା ମତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ମ୍ୟାନ୍ ସନ୍ଦର୍ଭ ହଇଯା ହଥେଟ
ଗମନ କରେ ଅନନ୍ତର ଅପମାନିତ ହଇଯା ମେ ସଥିନ ଶୋଭରୂପ ଆରଣ୍ୟ
ତେ ପଢ଼େ ତଥିନ ଭୂତ୍ୟୋତେ ଦୋଷ କ୍ଷେପଣ କରେ ସ୍ଵକୀୟ ଅବିନାୟ କାନ୍ଦେ

ବା । ଶିଖଳକ ଅନ୍ତଃକୁରଣେ ଭାବନା କରିଲେକ ସେ ପରେର ଅପରାଧେତେ
ପରେର ଦଣ୍ଡ କରିବେ ନ । ଆଗନି ଜାତ ହିଁଯା ଦମନ କରିବେକ କିମ୍ବା
ସଥାନ କରିବେକ ତାହା ପଞ୍ଜିଆ କହିଯାଛେନ ଅହଙ୍କାରପୁଯୁକ୍ତ ସର୍ଗ
ମୁଖେତେ ହନ୍ତ ଦେଓରା ଯେମନ ଆପନାର ନାଶେର ନିର୍ମିତ ହଯ ତେମ
ମି ଖଣ୍ଡ ଦୋଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବା କରିଯା ଅନୁଗୃହ କରା ଆପନ ନାଶେର ମି
ରିତ ହଯ । ଲୁଟ କରିଯା ବଲିତେଛେ ତବେ ସଞ୍ଜିବକକେ କି ଆଜା
କରିବ ଦମନକ ସମ୍ମରେତେ ସଲିଲ ହେ ଡୂପତେ ଏହି ପୁକାର ନା ଏହି ପୁ
କାର ନା ଏହିପେ ମନ୍ତ୍ର ତେବେ ହୟ ତାହା କହିତ ଆଚେ ସେଇପା ଅତ୍ୟଲ୍ଲାଙ୍ଘ
ତେବେ ନା ହୟ ମେଇ ରୂପେ ଏ ମନ୍ତ୍ରରପ ବୀଜ ଗୋପନେ ରଙ୍ଗା କରିବେ
କେବନା ମେ ବୀଜ ଭିନ୍ନ ହିଁଲେ ଅଛୁର ହୟ ନା । ଆର୍ମୁର୍ଧ ଯୋଜା ମ
ର୍ବାଙ୍ଗ ଆବୃତ୍ତ ହିଁଲେଓ ଯେମନ ପରହିତେ ଭେଦଶଙ୍କାପୁଯୁକ୍ତ ଚିରକାଳ
ଯୁଦ୍ଧହଲେତେ ଥାକିତେ ପାରେ ନା । ଏହିରପ ମନ୍ତ୍ର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଆବୃତ୍ତ ହିଁ
ଲେଣ ପରହିତେ ଭେଦଶଙ୍କାପୁଯୁକ୍ତ ଚିରକାଳ ଥାକିତେ ପାରେ ନା କି
ହା ଏ ଲୋକ ଦୃଷ୍ଟଦୋଷ ହିଁଲେଓ ଦୋଷହିତେ ନିବୃତ୍ତି କରିଯା ସନ୍ତି
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁପ୍ୟୁକ୍ତ ଯେହେତୁକ ଏକବାର ଦୋଷେତେ ଦୁଷ୍ଟ
ସେ ହିତ ତାହାକେ ଶୁନ୍ବାର ସନ୍ତି କରିତେ ସେ ଇଚ୍ଛା କରେ ମେ ମୃତ୍ୟୁ
କେଇ ପୁରୁଷ କରେ ଧର୍ଚରୀ ଯେମନ ଗର୍ଭ ଗୁରୁତ୍ୱ କରେ । ଅପର ଅନ୍ତଃକୁରଣ
ଦୁଷ୍ଟ ଅଥଚ କ୍ଷମାବାନ୍ ଲୋକ ନିଶ୍ଚଯ ସମ୍ମତ ଅନର୍ଥକାରୀ ହେ ମହାରାଜ
ଇହାତେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଶକ୍ତି ଆଗ୍ରହ ଶକ୍ତିର ନିଶ୍ଚଯ ହିଁବେ ଦେଖ
ଚିତ୍ରିତ ପଞ୍ଜିଇ ସମ୍ମୁକେ ବ୍ୟାକୁଳ କରିଯାଛିଲ ସିଂହ ପୁନ୍ର କରିତେ
ହେ ଇହା କି ପୁକାର । ଦମନକ କହିତେଛେ ।

ଦେଖିଲ ସମୁଦ୍ରଭୀରେ ଚିତ୍ରିତେରା ତ୍ରୀ ପୁରସ୍ଵ ବାସ କରେ ତାହାତେ ପୁ

সব কাল নিকট হইলে টিটিভী পতিকে বলিল হে নাথ পুসবো
পযুক্ত নির্জন স্থান অনুসন্ধান কর। টিটিভ বলিল হে পুয়ে এই
স্থান সে বলিল এ স্থান সমন্বয় বেলাকর্তৃক আক্রান্ত হয় টিটিভ
বলিল সমন্বয় কি আমাকে নিগুহ করিবেন টিটিভী হাসিয়া বলিল
হে স্বামি তোমাতে আর সমন্বয়েতে বিস্তর অন্তর টিটিভ বলিল
যে লোক জানে না । অর্থাৎ যাহার বুদ্ধি নাই সে দুঃখের পরি
ক্ষেত্রে করিতে পারে না আর যাহার বুদ্ধি আছে সে কষ্টেতেও অ
বসন্ত হয় না । অনুপ্যুক্ত কার্যের আরম্ভ ও অন্তরঙ্গের সহিত
বিরোধ ও বলবানের সহিত আঞ্চল্ল। ও শ্রীলোকেরদিগেতে বিশ্বা-
স এই চারি মূর্ত্তার দ্বারা অন্তর পতির বাক্যহেতুক সে ঐ স্থানে
তেই পুসব হইল। এই সকল শুনিয়া সমন্বয় ও তাহার সামর্থ্য
জানিবার নিমিত্তে সেই অগ্ন সকল অপহরণ করিনেন। তাহার
পর টিটিভী শোকাতুরা হইয়া ডর্ঢাকে বলিল হে পুণ্যবাস দৃঃখ
উপস্থিত হইল আমার সেই সকল অগ্ন মন্ত্র হইল টিটিভ বলিল
হে পুয়ে তব করিও না ইহা বলিয়া পুক্ষিয়ুদিগের মিলে করিয়া
পক্ষিয়দিগের পুরুষ গুরুচের নিকট গেল সেখানে যাইয়া টিটিভ
সকল বৃত্তান্ত ভগবান গুরুদের অগ্রেতে নিহেদন করিল হে পুতো
আপন গৃহেতে অবস্থিত আমি অপরাধ বাতিলেকে সমন্বয়কর্তৃক
নিগৃহীত হইয়াছি। অন্তর তাহার বচন শুনিয়া সূচিত হিতি পু-
লয়ের ক্ষাণ ভগবান নারায়ণ পুতু বিজাপিত হইয়া সমন্বয়কে
অগ্ন দানের নিমিত্তে আদেশ করিলেন তাহারপর সমন্বয় ভগবা-
নের আজ্ঞা মন্ত্রকে করিয়া সে অগ্ন সকল টিটিভকে সমর্পণ করি-
লেন। অতএব আমি বলি অজ্ঞাতিভাব না জানিয়া ইত্যাদি।

তাঁরা বলিল ইনি হিৎসহ ইহা কি পুকারে জানিব দমনক

বলিতেছে যখন এ সংজীবক গার্হিত হইয়া শৃঙ্খালুপ অস্ত্রাভিমুক্ত
হইয়া আসিবেক তখন পুতু আনিবেন। এইরূপ করিয়া সংজীবক
ক নিকটে গেল সে স্থানে গিয়া অল্পেই নিকটে গৈমন করত বিষ
কাপনের ম্যায় আপনাকে দেখাইল সংজীবক আদর করিয়া ক
হিল হে মিত্র তোমার মঙ্গল দুর্মনক বলিতেছে ভূতোরদের কু
শল কোথায় যেহেতুক যাহারা রাজার আশ্চৰ্য তাহারদিগের অং
পন্তি পর্যায়ত আর অস্তঃকরণ সর্বস্ব দুঃখিত আর হকীয় পুণে
তেও অপূর্তায়। অপর কোর লোক ধর পাইয়া অহকৃত না হয়
আর কোন বিষয়ের দিপৎ না হয় আর পৃথিবীতে কাহার মন ক্রী
কৃত্তু খণ্ডিত না হয় আর রাজার পুরু কে হয় আর যমের হস্ত
ছয়ের মধ্যে কে না যায় আর কোন যাচক গৌরব পায় আর কোন
পুরুষ দুর্জন বাপ্তয়াতে পাতিত হইয়া মঙ্গল পায়। সংজীবক কহিল
হে সখে বল। দুর্মনকও বলিল মন্দভাগ্য আমি কি বলিব দেখ
সচ্ছদ্বে চক্ষন করিয়। সর্পকে অবলম্বন পাইয়া যেমন ত্যাগ করি
তে পারে না ধরিতেও পারে না মেইরূপ ইদানী আমি মুক্ত হই
তেছি যেহেতুক এক পুকারে রাজার পুত্রায় নষ্ট হয় অন্তর বাস্তব
নষ্ট হয় অতএব কি করি কোথা যাই দুঃখণ্ডে পতিত হইয়াছি
ইহ। কহিয়া দীর্ঘ নিষ্ঠাস ফেলিয়া বসিল। সংজীবক বলিতেছে
তুমি আমার কৃতজ্ঞ তথাপি হে সখে অস্তঃকরণ তাৰৎ কহ। দ
মনক বির্জনে কহিল যদ্যপি রাজবিষ্ণাস বজ্জব্য নয় তথাপি আ
মার পুত্রায়েতে তুমি আসিয়াছ এবং আছ মেইহেতুক পরলো
কাথী আমি তোমার হিত অবশ্য কহিব উন এই পুতু তোমার
উপরে বিকারপূর্ণচিত্ত হইয়া বির্জনেতে কহিলেন সংজীবককে
বারু করিয়া নিজ পরিকারকে তর্পণ করিব। ইহ। শুনিয়া সংজীবক

ବ୍ୟକ୍ତ ବିଷକ୍ତ ହଇଲେନ ଦୟନକ ପୁରୁଷ କହିଲ . ବିଷକ୍ତା ନିଯର୍ଥକ କାଳୋ
ପୟୁଷ୍କ କର୍ମ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର । ସଞ୍ଚାରକ କିଞ୍ଚିତକାଳ ବିବେଚନା କରିଯା କ
ହିଲ ଇହା ନିଶ୍ଚର ବଟେ ଜ୍ଞାଲୋକେରା ପ୍ରାୟ ଦୂଷ୍ଟ ଲୋକକେ ଗମନ କରେ
ରାଜୀ ପ୍ରାୟ ଆଗାତ୍ମପୋଷକ ହୟ ଆର ଧର ପ୍ରାୟ କୃପାନୁଗ୍ରହ ହୟ ଆର
ଦେବତା ପ୍ରାୟ ପର୍ଵତେ ଓ ସମୁଦ୍ରତେ ଦୃଷ୍ଟି କରେନ ଆପର ଲଜ୍ଜୁମୀ ନୀଚ
କେ ଆଶ୍ରୟ କରେନ , ହିଁ ଅକୁଳୀନକେ ଆଶ୍ରୟ କରେ ନ ଜ୍ଞାଲୋକ ଅ
ପାତ୍ରକେ ଭାବେ , ଇନ୍ଦ୍ର , ପର୍ବତେ ଦୃଷ୍ଟି କରେ । ମନେ ପୂର୍ବୀର ବିଭକ୍ତ କହିଲ
ବ୍ୟକ୍ତ କିମ୍ବା ଖୁଲ ଚେତିତ ଜାନିତେ ପାରି ନା ଏହା ବ୍ୟବହାରରେ ନି
ରୂପନ କରିତେ ସହର୍ଦ୍ଦିନ ନା ସେହେତୁକ କେବେ ଅନ୍ଧାଳୋକ ଆଶ୍ରୟର
ମୌନ ରହିବୁ ଶୋତାଧାରନ କରେ , ସେମ ଉଲିନ ବଜ୍ଜଳର କଣ୍ଠମୀ
ଛକୁ ପ୍ରାୟ ହଇଯା ଶେଷ ; ଧୀରେ କରେ , କି ପୁରୁଷୀ ଇହା ଦହିତେ ହୁଏ
ଆତ୍ମା ଆୟାବେତେ ସେୟାମାନ ନରପତି ଦୃଷ୍ଟି ପାଇ ନା ଏ କି ଆ
ଶର୍ଯ୍ୟ ଦେଖ ଏହି ସେ ଚରଙ୍ଗକୃତ ପ୍ରତିମା ଇନି ଆରାଧ୍ୟମାନ ହଇଲେ ବୈରୀ
ହୁଏ ଇହାର ପୁତ୍ରିକାର ଅଶକ୍ତି ଏହେତୁ ସେ ଲୋକ କୋନ କାରଣ
ଉଦ୍‌ଦେଶ କରିଯା କୋଥ କରେ ସେ କାରଣ ଗେଲେ , ସେ ଲୋକ ନିଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପୁ
ସର ହୟ ସାହାର ମନ ନିଯିତବ୍ୟାପିତେକେ ସ୍ରେଷ୍ଠ ହୟ , କି ରମେ ଲୋକ
ତାହାକେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବେତ । ଆର କହିଲ ରାଜାର ଅପକାର ଆମି କି
କରିଯାଛି ରାଜାରୀ ସର୍ବଦା ଅପକାରକ ହୟ , ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ଏହି
ପୁକାର ଶବ୍ଦ ବିଜ ଯିତ୍ରକୁଣ୍ଡକ ଉପକୃତ ହଇଲେଓ କିଞ୍ଚିତ ଶବ୍ଦାଚରଣ
କରେନ ଆର ଅନାକର୍ତ୍ତକ ସାଙ୍କାରିକ ଅପକୃତ ହଇଲେଓ ତୁଟ୍ଟ ହୁଏ ମତ୍ୟ
ଅନବସ୍ଥିତଚିନ୍ତର ଚାତି କି ଆତ୍ୟାଶ୍ୟ୍ୟ ସେବାର୍ଥୀ ଅତିଶ୍ୟୟ ଦୁ
ର୍ଜେସ୍ , ଯୋଗୀ ବ୍ୟାଦେଶୀ ଅବୋଧ୍ୟ । ଆପର ପାଗାଜୀତେ ପୁଣ୍ୟ ଶତ ନୁଟ୍ଟ
ଝୁର୍ଣ୍ଣେତେ ଶତ କଥିତ ମନ୍ତ୍ର ଅବଚରକାରୀତେ ବଚନ ଶତ ମନ୍ତ୍ର ଅଚେତ
ନେତ୍ରେ ବୁଦ୍ଧି ଶତ ମନ୍ତ୍ର ଆର ସେବାର୍ଥୀ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଦୁର୍ଜ୍ଞେସ୍ ଯୋଗିରଦେଶେ

অবোধ্য কেননা যদি মৌনেতে থাকে তবে তাহাকে মুর্ধ বলে
যদি বক্ষটু তবে তাহাকে বালু বলে কিন্তু বহুভাষী বলে
যদি কিছু সহ্য না করে তবে তাহাকে পুঁঘ অনভিজ্ঞ বলে যদি
সমীপে দৈসে তবে তাহাকে ধৃষ্ট বলে যদি দূরেতে থাকে তবে
তাহাকে মূরু বলে। অপরভোগ বিষয়েতে অতিশয় সুখ পাইয়া
খল লোকেরা প্রণয়াতক হয়, কেননা চন্দন বৃক্ষেতে সর্পেরা থাকে
আর জলেতে গাঢ় সকল তাহাতে রক্ষণাদি জলজঙ্গ থাকে এই
প্রত্যুষিষ্ঠভাষী বিষতুল্যাস্তঃকরণ ইহা আমাকর্তৃক জ্ঞাত হইল যে
হেতুক দৃশ্য হিতে উন্নতহস্ত এবং সজলচক্ষু এবং আর্দ্ধসম
দণ্ডী এবং নির্ভর আলিঙ্গনে তৎপর এবং পুরু বাক্যের জিজ্ঞা
সাতে কৃতাদর এবং চিত্তেতে প্রস্তু বিষ এবং বাহ্যেতে মধুময়
এবং অতিশয় মায়াপটু এ চমৎকৃত নব্রক কে যে দুর্জনকর্তৃক
শিক্ষিত হইয়াছে। তাহা কহিতেছেন বির্বায়ুতে পাখা মন্ত্র
হস্তির গর্ব বিমাশের নিমিত্তে অঙ্গুশ দুষ্টুর জলসম্মত তরণেতে
নৌকা অঙ্ককারোপাস্ত্রিতিতে পুরীপি এই পুরুকারে পৃথিবীতে তাহা
মাই ষাহার উপায়চিন্তা। বিধাতা বা করিয়াছেন আমি এই
মানি যে খলাস্ত্রকরণ চরিত্রহরণেতে বিধাতৌগ মিলন্দেয়ান হই
যাচ্ছেন। সংজ্ঞীবক পুরুষার নিষ্পাস ফেলিয়া কহিল ও হে কি ব্যা
মোহ শস্যকরক আমি কেব সিংহকর্তৃক বিনাশিত হইব। পুন
র্ণীর চিন্তা করিয়া কহিল আর্মার উপরে এই রাজা কেন লোক
কর্তৃক বিষটিত হইয়াছেন আমি জাবি না বিকারপূর্ণ রাজা হই
ক্ষে সর্বামা কর্তৃব্য যেহেতুক স্ব টিকের বলুকে সন্তোষ করিতে
যেমন কেহ সমর্থ হয় না তেমনি পৃথিবীগতির অন্তর্ভুক্ত প্রতি
কর্তৃক বিষটিত হইলে কেহ সন্তোষ করিতে শক্ত হয় না অপর

যুদ্ধ আৰ রাজবিষটিৰ দুই অত্যন্ত ভয়ানক ইহাৰ মধ্যে বছু এক
ভাবেতেই পড়ে অন্য যে রাজবিষটিৰ সে সৰ্বত্র পড়ে সেইহেতুক
যুদ্ধেতে মৃত্যুকেই বীকার কৱি এখন তাহাৰ আজা পুতিপালন
অনুপযুক্ত যেহেতুক মৱলে স্বৰ্গপাইব কিম্বা শত্রুকে নষ্ট কৱিলে
সুখ পাইব যেহেতুক বীরেণ্দ্ৰেৰ এ দুই পুণ্য দুর্লভ, সংগৃহামেৰ
এ সময় হথম যুদ্ধ না কৱিলেও অবশ্য মৃত্যু যুদ্ধেতেও পুণ্য
সংশয় পণ্ডিতেৱা সে কালকেই যুদ্ধেৰ কাল বলেৰ ইহা চিন্তা
কৱিয়া সংক্ষীবক বলিল হে' মিত্র কি পুকারে জানিব যে এ দুর্লভ
আমাকে নষ্ট কৱিতে ইচ্ছা কৱিয়াছে ইহা কহ দমনক বলিতে
ছে যখন ঐ স্বন্ধুক্ষণ উদ্ধৰ্লাঙ্গুল হইয়া সঙ্গতপাদ হইয়া বিস্তা
রিত মুখ হইয়া তোমাকে দেখিবেক তখন তুমিও আপন পুরাক্ষ
ম দেখাইবা যেহেতুক নিষ্ঠেজ লোক বলবান্ব হইলেও কাহাৰ
পাঠাজয়েৰ স্থান না হয় দেখ লোকেৱা শক্তায়হিত হইয়া তাৰা
শিতে পা দেয় কিন্তু গোপনেতে এই সকল অনুষ্ঠান কৰ্তব্য নতুৰা
তুমিও থাকিবা না আমিও থাকিব না ইহা কহিয়া কৱিটকেৱ নি
কটে গোল। কৱিটক কহিল কি সম্ময় হইল দমনক কহিল পৱন্নৱ
ডেৱ নিষ্পায় হইল কৱিটক বলিল সন্দেহ কি যেহেতুক দুর্জনেৰ
বাস্তব কে অধিক যাচিত হইলে কে কুকুৰ না হয় ধনেতে কে তৃষ্ণ
না হয় নিষ্ঠিত কৰ্মেতে কে পণ্ডিত নয় অপৰ খুৰ্ত লোকেৱা আ
আহিতেছাতে উত্তম লোককেও কুশলিত কৱে কেননা বহিৱ ম্যায়
গুলসংসর্গ কি না কৱে। দমনক পিঙ্গলকেৱ সমিথানে গিয়া ক
হিল হে মহারাজ ঐ পাপিষ্ঠ আইল অতএব সমজ হইয়া থাক
ইহা কহিয়া পুরোজ্ব আকার কৱাইল অনন্তৱ সংক্ষীবকও আইল

সেই পুরার বিকারপূষ্ট সিৎকলে অবলোকন করিয়া নিজানু
ক্ষেপ পরাক্রম কর্তৃল তাহার পর তাহারদিগের বড় যুক্ত হইলে
গায়ে সিৎকলকর্তৃক সঞ্চীবক বিনাশিত হইল তাহার পর পিঙ্গলক
সঞ্চীবককে নষ্ট করিয়া বিশুদ্ধ করিয়া সংশোকের ন্যায় গ্রাহিয়া
কাহিল নির্দয় আসাকর্তৃত্বক সারুণ কর্ম কৃত হইল যেহেতুক
সিৎকল যেমন হন্তিবধপুরুষ পাপভাগী আপনি হয় মুক্তাদি অন্য
কর্তৃক উপভুক্ত হয় এইরূপ রাজা ধর্মের অতিক্রমণেতে আপনি
পাপের আশীর হন রাজা পরকর্তৃক উপভুক্ত হয়। অপর উর্বরা
ভূমির মাশ আর দুর্দিনের দাসের মাশ ইহার মধ্যে ভূতের মাশ
রাজারদিগের মুরগতুল্য কেননা ভূমি ভূষ্টা হইলেও পূর্ণ মিলে
ভূত নষ্ট হইলে দুর্লভ। দুর্মক বনিতেছে পুতু এ কি নৃতম
ন্যায় যে বৈরিকে নষ্ট করিয়া সন্তাপ করিতেছে বিজকর্তৃক তাহা
কথিত আছে পিতা কিম্বা ভূতা কিম্বা গুরু কিম্বা বন্ধু ইহারাও
যদি জীবনবিনাশকারুক হয় তবে ঐশ্বর্য্য ইচ্ছা করেন যে রাজা
তৎকর্তৃক বধ্য হয় আর ধর্ম অর্থ ন মের হথার্থজ্ঞতা লোক একা
ক দয়ালু হইবেন যেহেতুক ক্ষমাবৃক্ত লোক করম্ভিত ধরকেও
রক্ষা করিতে শক্ত হয় ন। অপর শক্রুতে এবং মির্দেতে যতিরিদি
গোহৈ ক্ষমা ভূষণ, রাজারদিগের অপরাধি লোকেতে সেই ক্ষ
মাই বৈৰ অপর রাজ্যলোকপুরুষ অহঙ্কারেতেই স্বামির পদ যে
ইচ্ছা করে তাহার পুণ্যত্যাগই এক পুরুষিত অন্য নয় অপর
শূণ্যাবৃক্ত রাজা ও সর্বভক্তক বৃক্ষণ ও অবশীভূতা ভাস্ত্বা ও দুষ্ট
ব্রহ্মাব সহায় ও পুতিকূল ভূত্য ও অনবধানী নিযুক্ত লোক ও যে
লোক কৃতকে মানে না এ সাত জন ত্যাজ্য। বিশেষতো বেশ্যার
ন্যায় রাজনীতি অনেকরূপা হয় সত্ত্বাধিষ্ঠি এবং মিথ্যাভাবি

ণাও হয় মিষ্টুভাবিণী এবং পুরুষাদিনীও হয় হনুমশীলা এবং
দয়ালুও হয় কৃপণা হয় এবং দানশীলা ও হয় শু অববরত ব্যব
শীলা হয় এবং পুচুর মিত্রধর্মাগণাত হয় এইরূপ দমনকর্তৃক
পিঙ্গলক পরিতোষিত হইয়া স্বর্কার স্বত্বাবশুপ্ত হইয়। সিংহা
সনে উপবিষ্ট হইলেন। দমনক পঞ্চলুচিত হইয়। মহারাজ জয়
হউক ইহা কহিয়ে পরঞ্জাহুদে থাকিল।

বিষ্ণুশৰ্ম্মা কহিলেন তোমারদের কর্তৃক সুহৃদ্দেব অত হইল।
রাজকুমারেরা কহিলেন আপনকার অরুণহেতে প্রমিলাজ আমরা
আহুদিতও হইলাম। বিষ্ণুশৰ্ম্মা বলিলেন আরও এই পুরুষ
হউক আপনকারদিগের অরিগৃহে সুহৃদ্দেব হউক আর কালক
র্তৃক আকৃত হইয়া এল লোক পুত্যহ পুলয়কে পাউক আর লোক
সকল সুখজনক ঐথর্ঘ্যেতে পরিপূর্ণ হউক আর এই রংশীয় কৃষ্ণ
রন্তে সর্বদা বালুকগু কৌড়া করুন।

ইতি সুহৃদ্দেবকথা সমাপ্তা ।

অথ বিগুহঃ ।

পুর্বৰ কথার প্রকালে রাজপুত্রেরা কহিলেন হে প্রেরো আমরা
গ্রামসম এই হেতুক বিগুহ শুনিবার নিরিতে আমারদিগের কো
ভুক্ত আছে। বিমুশম্ভা বলিলেন তোমারদিগের থাহাতে রচ হয়
তাহা কহি তন। যাহার পুরুষ শ্লোকার্থ এই ময়ুরেরদিগের তুল্য
পরাক্রম হৎসের সহিত যুদ্ধেতে কাকর্তৃক শত্রুগুহে থাকিয়া
পুত্রায়োৎপাদন করিয়া হৎস বর্ধিত হইল রাজকুমারেরা কহি
লেন এ কি পুকার বিমুশম্ভা কৃতিত্বেন।

কর্পুরষাপতে পদ্মাকেলি মাঘে সরোবর থাকে তাহাতে হির
গার্ভনামে রাজহৎস বাস করে সকল জলচর্চ পক্ষিকর্তৃক মিলিয়া
পক্ষিবাজোতে সে অভিবিত হইলু। যেহেতুক সম্যক্ত পুকার না
যুক্ত নৃপতি যদি না থাকে তবে সমুদ্রেতে কর্ণধারর হিত নৌকা
যেমন বিপুত্ত হয় এমনি পুজারা উপকূল হয় আর রাজা পুজাকে
রক্ষা করেন পুজা রাজাকে বাঢ়ান বর্ধন হইতে রক্ষণ মঙ্গলদায়ক
কেন্দ্র রক্ষণ না করিলে বিদ্যমান ও অবিদ্যমান হয়। এক
মিল এই রাজহৎস অতিশয় দিমুটারিত বর্ণনিষ্ঠিত কোমল পর্যা
ক্তে পরিহার কোকেতে বেঞ্চিত হইয়া সুখ্যোপবিষ্ট আছেন অন
তুর দীর্ঘমুখ নামে বক কোন দীপ হইতে আসিয়া পুর্ণাম করিয়া
বদিল রাজা বলিলেন হে দীর্ঘমুখ তুমি অন্য দেশ হইতে আইলা
বৃত্তান্ত কই সে বলিল হে মহারাজ বড় বার্তা আছে তাহা কহি
বাবু নিমিত্তেই আমি দুরাতে আইলাম তাহা তন।

জন্মাপনেতে বিস্তাৰ মামে পৰ্বত আছে তাহাতে চিৰবৰ্গ মামে
ময়ুৰ পক্ষিরদৈৰ রাজা বাস কৰে তাহার অনুচৰ পক্ষিকৰ্ত্তৃক মন্ত্র
ৱণ্ণ মধ্যেতে চৰত আমি দৃষ্ট হইলাম আৱ জিজাসিত হইলাম
কে তুমি হোগ্যাহইতে আইলা তখন আমি কহিলাম আমি কপূৰু
ষীগচক্রবত্তী হিৱণগৰ্জ মামে ই-সৱাজেৱ অনুচৰ কৌতুকপু
ষুক দেশান্তৰ দেখিতে আসিয়াছি। তথা শুনিয়া পক্ষিৱা কহিল
তবে এই দুই দেশেৱ মধ্যে কোন দেশ বৎ ভাল কোন ভাজা বা
বড় ভাল। অনন্তৰ আমি কহিলাম আঃ কি কহিতেছ, অনেক
অন্তৰ যেহেতুক কপূৰুষীগ স্বৰ্গই রাজহংস দ্বিতীয় স্বৰ্গপতি
ইন্দ্ৰতুল্য এই মন্ত্ৰভূটিতে পঢ়িয়া তোমাকে কৰ আমাৰ দেশে
আইন অনন্তৰ আমাৰ বাক্য শুন কৱিয়া মেই পক্ষিৱা বঞ্চোৱ
হইল পণ্ডিতেবদেৱ কৰ্ত্তৃত তাহা উক আছে সৰ্পেৰদেৱ দুঃ
গান কেবল বিষ্ণুৰ্জ্জৰ্ক হয়, ও মুচেৱদিগোৱ উপদেশ কোৱেৱ
নিমিত্তই হয় শাপিৰ নিমিত্তে হয় না। অপৰ পণ্ডিতই উপদেশ
কুৱণোপযুক্ত পুৰ্খ কৰাচ নয়, মুচ বাময়েৱদিগকে উপদেশ কৱিয়া
পক্ষিৱা বানকুট হইয়াছিল। রাজা কহিলেন এ কি পুৰুৱ দীৰ্ঘ
মুখ বহিতেছে।

X মৰ্মনাতীৰ এক অভিবচ শালুনি বৃক্ষ থাকে সেই তুলতে আ
পাৰ চঙ্গুৰণক নিৰ্মিত নীড়মধ্যে পক্ষিৱা বৰ্ষাকৃত ও সুখেতে বাস
কৰে। অনন্তৰ নীলবৰ্ণ ছদিয়া তুল্য মেছসুমুহেতে গণগমনেল আ
ছচ্ছ হইলে পঠেছল ধ্যাৰাতে অতিবড় দৃষ্টি হইল সেই তুলতলে
তে বাময়েৱদিগকে অনুচৰ ভূত শীতাৎ কম্ভিতকলেৱ দেখিয়া
কুৱণোপযুক্ত পক্ষিৱা কহিল ও হে বন্দিৱেৱা শুন আমাৰদিগোৱ
কৰ্ত্তৃক চঙ্গুমাত্ৰেতে আহত তৃণকৰণক বীড় মিলিত হইয়াছে

আমি পান্তিহিবিশ্বিক তোমরা কেন এই পুকারে অবসম হইতেছে। তাহা শুনিয়া জাতকোধ বারেরে আলোচনা করিল বাযুরহিত বীভগধো অবস্থানপুষ্টক সুখী পক্ষিয়া আমারদিগকে নিম্না করিতেছে তাহা বৃষ্টির উপশম হউক। তাহার পর জনবর্ষণ বিবৃত্তি হইলে সেই মর্কটেরা বৃক্ষ আরোহণ করিয়া সকল বাসা ও গিল তাহারদিগের অও সকলও বীচেতে ফেলাইয়া দিন। অতএব আমি বনি পত্তিহই উপদেশকরণে পুষ্ট ইত্যাদি।

বৃক্ষ বিচিত্রে অনন্তর পুক্ষিয়া ক্রোধেতে কহিল তোর রাজ হংস কাহার্কৃত রাজা কৃত হইত্বাছে তাহার পর আমিও জাত ক্ষেপ হইয়া কহিল তোমারদের মহুর কাহার্কৃত রাজা কৃত হইয়াছে ইর্হা ভানিয়া তাহার সহলে আগতে মষ্ট করিতে উচ্ছিত হইল। তাহার পর আমিও জি পন্তিহ দেখাইলাম যেহেতু তুচ্ছ লোকেরদিগের যেমন লজ্জা ভূমণ এবং তার্যাকৃত পরাভুর কৃলব্যতিক্রিক কালেতে ক্ষমাই পুরুষেরদিগের ভূমণ এবং তৃতীয় কালেতে শ্রীলোকেরদিগের গেৱুপু নির্ণজন্তা ভূমণ এই পুরুণ অৱ্যাকৃত পরাভুর কালেতে পুরুষের পরাক্রমাই ভূমণ। রাজা হাস্য করিয়া কহিলেন যে তুম আপনার ও পরের বলাবল দেখিয়া অন্তর না পাইনে সে কম শত্রুকৃত তিব্বত হয় অপর ব্যাসু চর্যাবৃত নির্বুদ্ধি গর্জত ক্ষেত্রেতে বহু কালপর্যাপ্ত পুতুজ্ব শস্য ভঙ্গণ কৃত বাল্য দোষেতে মষ্ট হইল। বৃক্ষ পুশ্প করিতেছে এ কি পুকার রূপাজা কহিতেছেন।

ইতিবাচক রিলাস মুগে রজক থাকে তাহার এক গৰ্দত অতিশ্যাম বহুপুষ্ট দুর্বল মুমুর তুল্য হইল অনন্তর সেই রজক শীঘ্ৰাদকে বাস্তুমৰ্য্যাতে আচ্ছাদন করিয়া কানমদমীপে শস্য

অধ্যে নিযুক্ত কবিল তাহার পর দূরহইতে তাহাকে দেখিয়া বাস্তু
বৃত্তিতে ক্ষেত্রপালকেরা পলায়। অনন্তর এক দিবস কোন শস্য
পালক, ইবৎ পাণ্ডুর্গ বস্তুলেতে শরীরাচ্ছাদন কৰি যা তীর ধৰ্ম্ম
নজ্জা করিয়া সঙ্কুচিত শরীরেতে নির্জনেতে থাকিল যথাভিলম্বিত
শস্যাহারপুষ্টুক জাতবল পুটুকলেবুর সেই গর্ভত তাহাকে দূরহ
ইতে দেখিয়া গর্ভতী জ্ঞান করিয়া উচ্ছেতে শব্দ করত তাহার স
মুখে ধারণ কৰিল। তদনন্তর সে শস্যস্কক গর্ভত এ ইহা চৈত
কার শব্দতে নিশ্চয় কৰিয়া অন্যায়মেতে রফ্ত কৰিল অতএব
আমি বলি বাস্তুর্মুক্ত ইত্যাদি। ~

দীর্ঘস্থায়ী বনিতেহে তাহার পর গঞ্জিয়া কহিল অরে পাপ দুষ্ট
বক আমাৰদিগোৱ হামে চৰত আঁচ্যারদিগোৱ স্বামিকে মিন্দা কৱি
তেছিস এইখেতুক তোমাৰদিগকে এখন ক্ষমা কৱা নয় ইহা
কহিয়া সকলে ঢেঁকুৰণক আমাকে তাড়না কৱিয়া রুট হইয়া
কহিল দেখে মূর্খতোৱ রাজা সেই হংস সর্বপুকৃষ্ণে মূর্খতা
হার রাজ্যেতে অধিকার নাই মেহেতুক নিতাতু মন্দ ব্যক্তি হস্ত
ভগ্নহিতও ধৰকে রক্ষা কৱিতে অসমৰ্থ পে কি পুকারে পূর্বৰ্হী শা
শন কৱিয়েকৃতাহার ব্রাদুই বা কি কিঞ্চ সুমি কুপমুকুত এইখে
তুক সে আশুয়াকে উগাদেশ কৱিতেছ তন কৰা এবং হাজাতে
মুক্ত বৃক্ষ সেবাকৃণেগাপযুক্ত কেৱল দৈবাং ধনি কুস বা থাকে
তবে ছায়া কে বারণ কৱে অধীর ক্ষুদ্ৰুৱ সেবা কৰ্তব্যা নয় এবং
তের আশুই কৰ্তব্য কৈবল। শৌণ্ডিহস্তহিতুদুষকেও লোকেৱা
অদিয়া বলে। সিংহেৱ অনুগ্রহেতে ছাগলও বনেতে রিতৰ হই
য়া চৰে অপৰ আশুয়াশ্বিত সহস্রপুষ্টুক হস্তিশৈষ্টও হেৱণ দপ্ত

গেত ক্ষুদ্রতাকে পায় এইরূপ প্রণবানু মহালোকও ক্ষুদ্রের আশুয়ে
তে তুচ্ছতাকে পায়। বিশেষত অতিসমর্থ রাজাতে ছলোক্তি
ও কার্য সম্ভব হয় কেননা শশকেরা চন্দ্রসম্পত্তি ছলোক্তিষারী
সম্ভুক্তি আছে। আমি কহিলাম এ কি পুরুষ পক্ষিয়া কহিল।
খেনে সময় বর্ষাকালে অনাৰ্ডিতেতুক তৃষ্ণাতুর গজযুথ যুথপ
তিকে কহিল হে পুড়ু আমাৰদিগোৱ ভীবনেৱ নিমিত্তে কি উপায়
ক্ষুদ্র জন্মদিগোৱ ইজন স্থান মাই আমোৱ অব্যাহনহনেৱ অভাৱ
পুযুক্ত মৃতেৱ মায় আছি কি কৱিব কোথা যাইব তাহাৰ পাৰ
গজৱাজ মিয়া সমীপে এক ভাল জলাশয় দেখিল। অনন্তৰ কিছু
দিন গেলে পাৱে সেই সংৱেবৰ সমীপস্থিত ক্ষুদ্র শশকেৱা হস্তি প
দায়াত্বায় চূৰ্ণ হইল। শিলীমুখ নামে শশক ভাবনা কৱিল তৃ
ষ্ণাত এই হস্তিযুথ পুতাহ এই স্থানে আদিকে অতএব আমাৰ
দেৱ কুল বৃষ্টি হইবেক। তদনন্তৰ বিজয় নামে বৃক্ষ শশক বলিল
বিষয় হইও না। ইহাতে আমি পুতিকুয়া কৱিব তাহাৰ পাৰ পুতি
আৰ কৱিয়া চলিল ও গমন কৱত সে আলোচনা কৱিল হস্তিযুথ
অধিগ্নাবে থাকিয়া কি পুকারে বলিব যেহেতুক হস্তী স্বৰ্ণ কৱত মন্ত
কৱে সৰ্প ঘূৰ্ণ কৱত মন্ত কৱে রাজা পলায়ন কৱত মন্ত কৱে দু
ঢৰন হাস্য কৱত মন্ত কৱে অতএব পৰ্বত শিখয়ে আৱোহণ কৱিয়া
হৃষ্টপতিকে কহি তাহা কৱিলে যুথপতি কহিল কে তুমি কোথাহ
ইতে আইলা। সে বলিল আমি শশক ভগবান চন্দ্ৰ আপনকাৰ
নিকটে প্ৰেৱণ কৱিয়াছেন যুথনাথ কহিল কাৰ্য কহ বিজয় বলি
তেছে শন্ত উপৰ্যুক্ত হইলেও দৃত অনাথা কহে না যেহেতুক দৃত
অবধ্যতাৰেতে সৰ্বদাই যথাৰ্থেৱ বক্তা হয় সেইহেতুক আমি তঁ
হার আজ্ঞাতে বলি তুন যে এই চন্দ্ৰ সংৱেবৰেৱ রঞ্জক শশকেৱা

ତୋମାକୁର୍ତ୍ତକ ଦୂରୀକୃତ ହଇଯାଛେ ତାହା ଅନୁଚିତ କରିଯାଇ ମେ ଶଖ
କେବା ବହୁକାଳ ଆମାରଦେର ରଙ୍ଗିତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମାର ନାମ ଶଶାଙ୍କ ଏହି
ପୁସ୍ତିତି ଆଛେ । ଏହି ପୁକାରେ ଦୃତ କହିଲେ ପରେ ଯୁଥସ୍ଵାମୀ ଭବ୍ୟତେ
ଇହା କହିଲ ଅବଧାନ କର ଅଜ୍ଞାନପୁୟୁକ୍ତ ଇହା କରିଯାଛି ପୁରୁଷର
କରିବ ନା ଦୃତ ବଲିଲ ଯଦି ଏହିରୂପ ଭବେ ଏହି ସରୋଦରେ କୋପେତେ
କମ୍ଭିତକଲେବୟ ଭାଗୀବାନ୍ ଶଶାଙ୍କକେ ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ପୁସନ୍ କରିଯା
ଗମନ କର । ଅନ୍ୟର ରାତ୍ରିକେ ଯୁଥସ୍ଵାମିକେ ଲାଇୟା ଜଲେତେ ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ
ମଣ୍ଡଳ ଦେଖାଇୟା ଯୁଥସ୍ଵାମିକେ ପୁଣ୍ୟ କରାଇଲ ଆ'ର ମେ କହିଲ ହେ
ଚନ୍ଦ୍ର ଅଜ୍ଞାନପୁୟୁକ୍ତ ଇନି ଅପରାଧ କରିଯାଛେନ ତାହା କ୍ଷମା କର ବାଯା
ଭବ ଏରୂପ କରିବେନ ନା ଇହା କହିଯା ପୁଣ୍ୟମ କରାଇଲ । ଅତ୍ୟନ୍ତ
ଆମି ବଲି ଅତିସମର୍ଥ ରାଜାତେ ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାହାର ପର ଆମି କହିଲାମ ମେଇ ମହାପୁତ୍ରାପୀ କ୍ରତିସମର୍ଥ ଆୟ
ମାରଦେର ସ୍ଵାମୀ ରାଜହଙ୍କ୍ଷେମ ତାହାତେ ତିଭୁବନେର କର୍ତ୍ତ୍ବ ଉଚିତ ହୟ
ରାଜ୍ୟ କି । ତଥାମ ଅରେ ଦୁଷ୍ଟ ତୁଇ ଆମାରଦେର ହାନେତେ ଚରିତେଛିମ
ଇହା କହିଯା ପଞ୍ଜିଯା ଆମାକେ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣର ସମ୍ମିଧାନେ ଲାଇୟା ଗେଲ
ତଦନ୍ତର ଶାଜାର ଅଗ୍ରେତ ଆମାକେ ଦେଖାଇୟା ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କରି
ଯା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଅବଧାନ କରନ ଏହି ଦୁଷ୍ଟ ବକ ହେ ଆମାର
ମେର ଦେଶେ ଚରତ୍ତ୍ଵ ମହାରାଜେର ଚରଣେର ନିଷ୍ଠା କରେନ୍ତି ଶାଜା କହିଲ
କେ ଏ କୋଥାହିଇତେ ଆସିଯାଛେ, ତାହାର କହିଲ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ନାମେ
ରାଜହଙ୍କ୍ଷେମ ଅନୁଚୂର କୁର୍ପରୁଷୀପହିଇତେ ଆସିଯାଛେ । ଅନ୍ୟତର ଗୁରୁ
ମନ୍ତ୍ରିକର୍ତ୍ତକ ଆମି ଜିଜ୍ଞାସିତ ହଇଲାମ ମେଥାନେ ପୁଣ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ କେ
ଆମି କହିଲାମ କଳ ଶାନ୍ତାର୍ଥବେତ୍ତା ସର୍ବଜ୍ଞ ନାମେ ଚକ୍ରବାକ । ଗୁରୁ
ବଲିତେଛେ ଉପଯୁକ୍ତ ବଟେ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ବଦେଶଜାତ ଯେହେତୁକ ନିଜ ମେଶ

ଜାତ କୁଳାଚାରସେତ୍ତା ଉଷ୍ଣକୋଚଧନାଗ୍ନାହକ ପରିବ୍ରମଣ ମନ୍ତ୍ରଜୀତା ବ୍ୟସନ ଯୁଦ୍ଧିତ ବ୍ୟାତିଚାରଦୋଷେତେ ଯୁଦ୍ଧିତ ବ୍ୟବହାରଙ୍ଗେ ଉତ୍ତମ ସଂଶୋଧିତ ଶ୍ରୀଯାତ ପଣ୍ଡିତ ସନ୍ନେର ଉଷ୍ଣପ୍ରାଦକ ଏତୋଦୃଶ ବ୍ୟାତିତେ ରାଜୀ ମନ୍ତ୍ର କରି ଥିଲେ । ଇତ୍ୟବସରେ ଶୁଭ ବ୍ୟାତି ହେଲା ହେଉଥାରୀ ରାଜାଧିରାଜ କର୍ମ୍ମାନ୍ତିପମ୍ପତ୍ତି କୁନ୍ଦୁଦ୍ଵିପ ଜଞ୍ଜୁଦ୍ଵିପର ମଧ୍ୟେଇ ତାହାତେ ଓ ମହାରାଜେର ଚରଣେ ପ୍ରତ୍ୟେ ତାହାର ପର ରାତକର୍ତ୍ତକର୍ତ୍ତି କଥିତ ହେଲା ଏହି ବଢ଼େ ଦେହେତୁକ ମଦିରା ପାନାଦିପ୍ରାସୁର ମନ୍ତ୍ର ଓ ବାଲକ ଓ ଅଧିବେଚକ ଓ ଧରମାର୍ଥିତ ଇହାରୀ ଦୁଇ ପ୍ରାପ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରକେଓ ଅଭିଲାଷ କରେ ଯାହା 'ପୁଣ୍ୟ ହୟ ତାହାର କଥା କି । ତଦନ୍ତର ଆମି କହିଲାମ ଯଦି ବାକୀରାତିତେଇ ଯାହାକୁ କିମ୍ବା ତଥା ତବେ ଜଞ୍ଜୁଦ୍ଵିପେତେଓ ଆମାରଦେର ସାମି ହିରଣ୍ୟଗତେର ପ୍ରତ୍ୟେ ଆଛେ ଶୁଭ ସଲିତେଛେ କିହାତେ କି ବିଶ୍ୱର ଆମି କହିଲାମ ଯୁଦ୍ଧାଇ । ରାଜୀ ହାସ୍ୟ କରିଯା କହିଲୋ ଆପନ ପୁତ୍ରକେ ଗିଯା 'ପୁନ୍ତ୍ରତ କର ତଥିନ ଆମି କହିଲାମ ଆପନ ଦୂରକେଓ ପାଠ ଓ । ରାଜୀ ସଲିଲେନ ଦୌତା କର୍ମେତେ କେ ଯାଇବେ ଯେହେତୁକ ଏହି ପୁକାର ଦୂର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅନୁକ୍ରମ ପ୍ରକାଶ ବାନ୍ଦୁ ପରିବିନ୍ଦୁ ବାବଦୁକ ବ୍ୟବନର୍ହିତ କୁମ୍ଭାୟୁକ୍ତ ପରମର୍ମବେକ୍ତା ବୁଝାଗ ଅନୁଭବଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟଦୋଷା ଏତୋଦୃଶ ଲୋକ ଦୂର ହୟ । ଗୁରୁ ସଲିତେଛେ ଅନେକ ଦୂର ଆଛେ କିନ୍ତୁ ବୁଝାଗହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେହେତୁକ ମହା ଦେବେର କଟଳଗ୍ରାମ କାଳକୁଟେରଓ ମାଲିନ୍ୟ ସାଯି ନାହିଁ ଇହା ଦେଖିଯା ଆମିର ପୁସରତାକେଇ କରେ ଏଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକେ ଅଭିଲାଷ ବା କରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଏ ତାଦୃଶ ଶୋକକେଇ ଦୌତାଦି କର୍ମେତେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେକ । ସେଇହେ ଶୁଭ ଶୁକରି ଶକ୍ତି ଗମନ କରନ ହେ ଶୁଭ ତୁମିହି ଇହାର ସହିତ ଗମନ କରିଯା ଆମାରଦେର ବାନ୍ଦୁତ ବଳ ଶୁଭ ସଲିତେଛେ ମହାରାଜ ଯେ ପୁକାର ଆଜ୍ଞା କରେନ କିନ୍ତୁ ଏହି ବକ ଦୁର୍ଜନ ଏହିହେତୁକ ଇହାର ସହିତ ଗମନ କରିବ ବା ତାହା ପଣ୍ଡିତକର୍ତ୍ତକ ଉତ୍ତ ଆଛେ ଖୁଲ ଲୋକ ଦୂର୍କର୍ମ କରେ ମଜ୍ଜ

ନେତେ ଅବଶ୍ୟ ଫଳେ ବୀରଗ ସୀତାକେ ହରଣ କରିଲ ସମୁଦ୍ରର ବନ୍ଧର
ହିଲଁ ଅପର ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେର ସହିତ ଥାକିବେ ନା ଗମନଓ କରିବେ ନା
କେନମା କାଳ ସଜ୍ଜିବ୍ୟାହାରେ ହୁମ୍ସ ଥାକତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତକ ଗମନ କରିବୁ
ରକ୍ତ ହିଲଁ । ରାଜୀ ବଲିଦେଇ ଇହା କି କୃପ ଶ୍ରକ୍ଷମ କହିତେହେ ।

ଉତ୍ସୁକିତ ପଥେର ମଧ୍ୟେ ଏକ ପୁଣ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ଥାକେ ହିଲୁଛି ହୁମ୍ସ ।
ଶାର କାଳ ବାସ କରେ ଗୁଣ୍ୟୁ କାଳେତେ ଏକ ଦିନ କୌମ ପଶ୍ଚିମ ଶୁଭ୍ର
ହିଯା ତରୁତଳେତେ ଧନୁ ଓ ଶର ରାଖିଯା ନିଦ୍ରା ଗେଲ ତାହାରେ କିମିଳି
କାଳେର ପର ତାହାର ମୁଖ ଦେଖିଯା ଏ ବୃକ୍ଷହିତ ହୁମ୍ସ ଦୟାହେତୁକ ପଞ୍ଚ
ଦୟ ବିଷ୍ଟାର କରିଯା ପୁନର୍ବାର ତାହାର ମୁଖେତେ ଛାଯା କରିଲ ତାହାର
ପର ରୋ ଅତିଶ୍ୟ ନିଦ୍ରା ଗେଲ ମୁଖେତେ ମୁଖ୍ୟାଦାନ କରିଲ ଅନନ୍ତର
ସ୍ଵଭାବ ଦୂରନତାହେତୁକ ପରସ୍ମୀନୀନିନଶ୍ଚିଲ ଏ କାଳ ଦେଇ ମୁଖେତେ
ଦିଷ୍ଟା ତ୍ୟାଗ କରିଯା ପଲାଇଲ ତ୍ୟାଗରେ ଯଥନ ଏ ପଶ୍ଚିମ ଉଚିଯା ଉକ୍ତେ
ତେ ଅବଲୋକନ କରିଲ ତଥାନ ତଙ୍କର୍ତ୍ତକ ଦେ ହୁମ୍ସ ନିରୀକ୍ଷିତ ହିଯା ।
ବୀରଗରଣକ ବିଦ୍ଧ ହିଯା ବିନାଶିତ ହିଲଁ । ବର୍ତ୍ତକେର କଥା କହି ।

ଏକ ଦିବସ ଡଗାବାନ ଗୁରୁଡେବ ଯାତ୍ରାନୁସରେ ମୁକ୍ତାପକ୍ଷିରୀ ସମୁଦ୍ର
ଭୀରେ ଗୋଲୁ ତନ୍ମର କାଂକର ଗଠନେତେ ବର୍ତ୍ତକ ଚଲିଲ । ତାହାର ପର
ଯାଇତେଛିଲ ଯେ ଗୋପ ତାହାର ଭାଗ୍ୟରୁହିତ ପୁଣ୍ୟ ମେହ କାକ ଦସି
ଥାଇତେ ଲାଗିଲ । ଅନନ୍ତର ଯଥନ ଏ ଗୋପାଳ ଦୁରିଭାଗକେ ଭୁମିତେ
ରାଖିଯା ଉକ୍ତେ ନିରିକ୍ଷଣ କରିଲ ତଥାନ ତାହାକର୍ତ୍ତକ କାଳ ଓ ବର୍ତ୍ତକ
ଅବଲୋକିତ ହିଲଁ ଅନନ୍ତର ତାହାକର୍ତ୍ତକ ଦୟାକ୍ରତ ହିଯା କାଳ
ପଲାଇଲ ବର୍ତ୍ତକ ସ୍ଵଭାବତୋ ନିରପରାଧ ମନ୍ୟାତି ତାହାକର୍ତ୍ତକ ପୁଣ୍ୟ
ହିଯା ବ୍ୟାପାଦିତ ହିଲଁ । ଏହି ନିର୍ମିତେ ଆମି ବୁଝୁଟି ଲୋକେର
ସହିତ ଥାକିବେ ନା ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାହାର ପର ଆମି ବଲିଲାମ ଭୁତା ଶ୍ଵକ ଏହି ବଲିତେଛୁ ଆମାର
ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହାରାଜ ଯେ ରଂପ ଆପନିଓ ମେ ରଂପ ଶ୍ଵକ କହିଲ ଏହି
ହିଟେ କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଜନକୁର୍ତ୍ତକ ପୁଅ ଅଥଚ ସମ୍ମତ କଥିତ ହିଲେ ଓ ଅକାଳ
ପୁଞ୍ଜୋର ନ୍ୟାୟ ଭୟ ଜୟାୟ ଆପନକାର ବଚନେତେଇ ଦୁର୍ଜନଙ୍କ ଅବଗତ
ହିଯାଛେ ଯେ 'ଏହି ଦୁଇ ରାଜାର ସଂଗ୍ରାମରେ ଆପନକାର ସାକାଇ
କାରଣ ଦେଖ ସାଙ୍ଗାଣ୍ଡି ଅପରାଧ କରିଲେ ମୂର୍ଖ ସାନ୍ତୁନ ତେ ତୁଷ୍ଟ ହୟ କେ
ଅନା ଉପପତିର ସହିତ ଆପନ ଜୟାକେ ରୁଥକାର ମସ୍ତକେତେ କରିଯା
ଛିଲ । ରାଜା ଜିଜ୍ଞାସିଲେନ ଏ କି ପ୍ରକାର ଶ୍ଵକ ବଲିତେଛେ ।

ଯୌବନ୍ଶ୍ରୀ ବଗରେ ମନ୍ଦମତି ନାମେ ରୁଥକାର ଥାକେ ମେ ଆପନ ପାତ୍ର
କେ ଦୁଃଖରିଆ କରିଯା ଜାନେ କିନ୍ତୁ ଉପପତିର ସହିତ ଏକହାନେ ନିଜ
ଚକ୍ରତେ କଥନ ଦେଖେ ନା । ତାରପର ଐ ରୁଥକାର ଆମି ଅନ୍ୟ ଗୁମ୍ଫେ ଗ
ମନ କରି ଇହା କହିଯା ଚଲିଲ କିଛୁ ଦୂର ଗିଯା ପୁରୁଷ ଆସିଯା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ତଳେ ବିଜଗୁହେ ପୁଢ଼ୁ ହଇଯା ଥାକିଲ । ଅନ୍ତର୍ର ରୁଥକାର ଗୁମ୍ଫା
ଭରେ ଗିଯାଛେ ଇହାତେ ମେଇ ଜାର ଜାତପୁତ୍ର୍ୟ ହଇଯା ସାଯଂକାଳେ
ତେଇ ଆଇଲ ଅନ୍ତର ତାହାର ସହିତ ମେଇ ଥାଟାତେ କୌଡ଼ା କରତ ପ
ର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଳମ୍ବିତ ସାମିର କିଞ୍ଚିତ ଅନ୍ତର୍ଭର୍ତ୍ତେ ସାମିକେ କପଟୀ ଜାନିଯା
ବିଷକ୍ତ ହଇଲ ତାହାର ପର ଉପପତି କହିଲ କେନ ତୁମି ଅନ୍ୟ ଆମାର
ସହିତ ଗାଢ଼ ରମ୍ପ କରିତେଛୁ ନା ତୁମି ଆମାର ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଶିତାର ନ୍ୟାୟ
ପ୍ରତିଭା ପାଇତେଛୁ ତୁ କହିଲ ହେ ଅନଭିଜ୍ଞ ମେ ଆମାର ପ୍ରାଣନାଥ
ଶୀହାର ସହିତ ଆମାର ବାଲ୍ୟାବଧି ବନ୍ଧୁତା ତିନି ଆଜି ଗୁମ୍ଫାଭରେ
ଯିବାଛେନ ତୀହାବ୍ୟତିରେକେ ସମସ୍ତ ମନୁଷ୍ୟରେତେ ଗୁମ୍ଫେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାକିଲେ ଓ
ଆମାର ପ୍ରତି କାନନ ତୁଲ୍ୟ ପୁକାଶ ପାଇତେଛେ କି ହିବେ ତିନି
ପରହାନେ କି ଭକ୍ତି କରିଯାଛେ କି ପୁକାରେ ବା ଶୟର କରିଯାଛେ
ଏହି ନିମ୍ନିତେ ଆମାର ହଦୟ ବିଦୀର୍ଘ ହିତେଛେ । ଜାର କହିତେଛେ

ତୋମାର କି ଏହି ପୁକାର ସ୍ନେହଭାନ ରଥକାର । ବନ୍ଦକୀଁ ବଲିଲ ଅରେ ସର୍ବର କି ବଲିତେଛିସ ଶୁଣ ସ୍ଵାମିକର୍ତ୍ତକ ଯେ ଶ୍ରୀ ରିଷ୍ଟୁର ବାକ୍ୟାଓ କଥିତ ହେଉ ଓ କୋପଚକ୍ରତେ ଦୃଢ଼ ହୟ ସେ ସୁପୁନ୍ମାତ୍ମୀ ଶ୍ରୀ ଭର୍ତ୍ତାର ଧର୍ମଭାଗିନୀ ହୟ ଅପର ଅଗରହୁଇ ବା ହଟ୍ଟକ ବନ୍ଧୁଇ ବା ହଟ୍ଟକ ଅପବିତ୍ରିଇ ବା ହଟ୍ଟକ ପବିତ୍ରିଇ ବା ହଟ୍ଟକ ସ୍ଵାମୀ ଯେ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦିଗେର ପ୍ରିୟ ହୟ ସେଇ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦିଗେର ଉତ୍ତମ ଦ୍ୱାରା ହୟ ଅପର ନାରୀ ଜନେର ଅଳଙ୍କାରବାତିତେକେଣ ସ୍ଵାମୀ ଉତ୍ତମ ଅଳଙ୍କାର ଭର୍ତ୍ତକର୍ତ୍ତକ ବିରହିତା ସେ ନାରୀ ସେ ଶୋଭିତା ହେଇଥାଓ ଶୋଭିତା ମଧ୍ୟ ତୁମି ଉପପତ୍ତି ଦୁଷ୍ଟମତି ଅନ୍ତଃକ୍ରମରେ ଚାନ୍ଦଲ୍ୟ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ପୁଷ୍ପ ତାୟୁଲେର ନାୟ କଦାଚିଂ ସେବ୍ୟ ହେବ କଦାଚିଂ ସେବ୍ୟ ନାହେ । ତିନି ଭର୍ତ୍ତା ଆମାର ବିକ୍ରଯ କରିବେ ଓ ଦେବତାକେ ଓ ବ୍ୟାଙ୍ଗନକେ ଦିତେ ପୁଭୁହର କି ବିଷ୍ଟର କହିବ ତିନି ବାଂଚିଲେ ବାଁଚି ତାହାର ମନର ହଟିଲେ ଅନୁମରଣ କରି ଏହି ପୁତ୍ରଜ୍ଞା ଆଚେ ଯେହେତୁକ ମନୁସ୍ୟଶରୀରେ ସାର୍ତ୍ତିନ କୋଟି ଲୋମ ଆଚେ ଯେ ଶ୍ରୀ ସ୍ଵାମିର ସହିତ ସହମରଣ କରେ ସେ ଶ୍ରୀ ତାବଂକାଳ ସ୍ଵର୍ଗେତେ ବାସ କରେ ଏବଂ ବ୍ୟାଲଗୁହୀ ଯେମନ ଗର୍ଭ ହେଇତେ ସର୍ପକେ ଉତ୍କାର କରେ ସେଇରୂପ ପତିକେ ଉତ୍କାରକରିଯା ନଇୟା ସ୍ଵର୍ତ୍ତି ଯାଇ ଅପର ଯେ ପ୍ରିୟାଭ୍ରତୀ ଚିତ୍ତରେ ମୃତ ପତିକେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଯା ଆପନାର ଶରୀରକେ ତ୍ୟାଗ କରେ ଶତସଂଖ୍ୟା ଓ ପ୍ରାପ କରିଯା ଏହି ଶ୍ରୀ ସ୍ଵାମିକେ ଗୁହଗ କରିଯା ଦେବଲୋକେ ଗମନ କରେ । ଏହି ସକଳ ପ୍ରତିନିଧି ରଥକାର ବଲିଲ ଆମି ଧନ୍ୟ ଯାହାର ଏତାଦୃଶୀ ପ୍ରିୟଭାବିଧୀ ସ୍ଵାମିବେଂସଲା ପତ୍ନୀ ଇହା ଅନ୍ତଃକ୍ରମରେ କରିଯା ଶ୍ରୀପୁରୁଷ ସହିତ ସେଇ ଥଟାକେ ମୃତକେ କରିଯା ଆହୁଦେତେ ମୃତ୍ୟୁ କରିଲୁ । ଏହି ନିରିଷ୍ଟ ଆମି ବଲି ସାକ୍ଷାତ୍ ଓ ଅପରାଧ କରିଲେ ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାହାର ପର ସେଇ ରାଜା ବ୍ୟବହାରାନୁସାରେ ଆମାକେ ମୟାର କରିଯା ବିଦ୍ୟା କରିଲେନ ଶକ୍ତି ଓ ଆମାର ପଞ୍ଚାଂ ଆସିତେଛେ ସେଇ ସକଳ ଆ

মিলা যাই কর্তব্য তাহা অনুসন্ধান কর। চক্ৰবাক হাস্য কৰিয়া
কহিল হে মহারাজ এক দেশান্তরে যিয়া সামৰ্থ্যানুসারে রাজকাৰ্য়
অনুষ্ঠান কৰিবাছে কিন্তু হে ভূগুল মূখ্যেরদেৱ এই স্বতাৰ যেহেতু
তুকু শতও দিবেক তথাপি বিবাদ কৰিবেক না ইহা পত্ৰিতেৱে স
ম্ভূত কৰণবাতিৱেকেও যুক্ত ইহা মূখ্যের লক্ষণ। রাজা কহিলেন
অঙ্গীতেৱে অনুভবেতে কি পুণ্যোজন উপরিত অনুসন্ধান কৰ। চক্ৰ
বাক বলিতেছে হে মহারাজ বিৰ্জিনে বণিব যেহেতুক বৰ্ণহাৱা
যাকাৰহাৱা পুত্ৰবিহাৱা চকুৰিকান্দাৰ্পণ মুখবিকান্দাৰ্পণ পশি
তেৱা মানস তক্ষ কৰে সেইহেতুক নিৰ্জনে মন্দণা কৰিবেক অপয়ু
আকাৰহাৱা ইঙ্গিতহাৱা গমনহাৱা চেটাহাৱা বাকাৰহাৱা চকুৰ
বিকান্দাৰ্পণ মুখের বিকান্দাৰ্পণ অন্তৰ্ভুক্ত মন জ্ঞাত হয়। রাজা
ও মন্ত্ৰী সে স্থানে থাকিল অৰ্পণ লোকেয়া স্থানাঘৰে গো চক্ৰবাক
বলিতেছে হে মহারাজ আমি এইৰপ বুঝিতেহি আমাৰতে কোন
নিয়োগি লোকেৰ প্ৰোগেৰ বিভিন্নে এক এই অনুষ্ঠান কৰিয়া
ছেন যেহেতুক চিত্ৰসূচকেৰদিনোঁ রোগীই মঙ্গল অধিকাৰি লো
কে দেৱ ব্যৱনি বাণিই জঙ্গল পশিতে দেয় মূৰ্হি জীৱন রাজাৰে
দিগো উত্তৰ জাতি জীৱন। রাজা বালন হউক ইহাতে হেতু
পঞ্চাং রিংয় কৱা যাইবে ইন্দ্ৰী যাহা কৰ্তব্য তাহা মিৰপুৰ কৰ।
চক্ৰবাক বলিতেছে হে মহারাজ দৃত পুহান কৰক তবে অনুষ্ঠান
এবং বলাবল জানিব বিজদেশেৱ ও প্ৰদেশেৱ কাৰ্যাকাৰ্য্যেৰ
মৰ্মনেতে পৃথিবীপুত্ৰিৰ দৃক্ষু চকু হয় যাহার চু মাই সে অক্ষই।
সে বিতীয় বিষ্ণু লোককে লক্ষ্য যাউক তাহার সহিত ও দৃক্ষু
আপনি সে স্থানে অবস্থান কৰিব। বিতীয় মনুষ্যকে সে স্থানেৰ
মন্দণাৰহস্তান মিৰপুৰ কৰিয়া পাহাড়ক বিজ্ঞকৰ্ত্তৃক তাহা

ଉଚ୍ଚ ଆହେ ତୀର୍ଥହାମେତେ ଏବଂ ଦେବଭାନେତେ ଶାନ୍ତିଜୀବହେତୁକ
ତପସ୍ତିଚିହ୍ନେତେ ଚିହ୍ନିତ ସ୍ଵକୀୟ ଦୂତଦାରୀ ସମସ୍ତ ଜାତ ହିଁବେଳେ ସେ
ଜଲେ ଓ ସ୍ଥଲେ ଚରେ ମେହି ଗୁଡ଼ ଚାର ଦେଇହେତୁକ ଏହି ସକଳେଇ ନି
ଯୋଗ କର ଏହିକଥିପ ଛିତୀୟ କୋନ ସକ ଯାଉକ ତାହାର ଗୃହେର ଲୋ
କେବ୍ଳ ରାଜଧାରେ ଥାକୁକ କିନ୍ତୁ ହେ ରାଜାଧିରାଜ ଇହାଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ
ମେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେହେତୁକ ମନ୍ତ୍ରଗୀ ସ୍ଟକର୍ ହିଁଲେ ଡିଇ ହୟ ଆର ବାର୍ତ୍ତା
ପୁଣ୍ୟ ହିଁଲେ ଡିଇ ହୟ ଏହି ନିମିତ୍ତେ ରାଜା ଆପନି ବିତୀୟ ମନ୍ତ୍ରର
ସହିତ ମନ୍ତ୍ରଗୀ କରିବେକ ଦେଖ ହେ ନୃପତି ମନ୍ତ୍ରଭବ୍ୟ ହିଁଲେ ସେ ଦୋଷ
ହୟ ତାହା ସମ୍ମାନ କରିତେ ଶକ୍ତ୍ୟ ହୟ ନା ନୀତିଜ୍ଞରଦିଗେର ମତ ଏହି
ରାଜା ବିବେଚନା କରିଯା କହିଲେନ ଆମି ଉତ୍ତମ ଚର ପାଇଯାଇଛି ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲିତେହେ ତାବେ ଯୁଦ୍ଧେତେ ଜୟ ପାଇଲା ଇତ୍ୟବସରେ ଦ୍ଵାରୀ ପୁ
ବେଶ କରିଯା ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ବଲିଲ ହେ ମହାରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନିଷାହିଁତେ
ଶୁକ ଆସିଯା ଦ୍ଵାରେତେ ଆହେ । ରାଜା ଚକ୍ରବାକକେ ଅବଲୋକନ କରି
ଲେନ ଚକ୍ରବାକ କହିଲ ଆବାସେତେ ଯିବ୍ରା ଥାକୁନ ପଞ୍ଚାଂ ଆମିଯା
ଦେଖା ଯାଇବେ ଦ୍ଵାରରଙ୍କ ତାହାକେ ଆବାସଭାନେ ଲାଇଯା ଗେଲ ରାଜା
କହିଲେନ ସଂଗ୍ରାମ ଉପର୍ହିତ ଚକ୍ରବାକ ବଲିତେହେ ହେ ମହାରାଜ ପୁଣ୍ୟ
ମେତେ ବୁଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ସେହେତୁକ ମେ କି ମାସ ଆର ମେ କି ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ
ଅଗ୍ନେତେହେ ନୃପତିକେ ବିଚାର ନା କରିଯା ରଣେର ଉଦ୍ୟମ କରିତେ ଏବଂ
ସ୍ଵକୀୟ ଭାବାନ ତ୍ୟାଗ କରିତେ ପରାମୁର୍ଶ ଦେଇଁ । ଅପର ବିପକ୍ଷକେ ଜର୍ବ
କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ସାମାଦିଦ୍ଵାରା ଯତ୍ନ କରିବେକ ସଂଗ୍ରାମଭାବା କହାଚ
କରିବେ ନା ଯେହେତୁକ ଯଦ୍ୟମାନ ଦୁଇ ଜନେର ମଧ୍ୟ କାହାର ଜୟ ଇହା
ମିଶ୍ରଯ ଜାମା ଯାଯ ନା ଅପର ଦ୍ୱାରା ଦାନ କେବେ ଇହାର ପୁଣ୍ୟକେ କିମ୍ବା
ଅମ୍ଭେତେ ବିପକ୍ଷକେ ସମ୍ମାନ କରିତେ ଯତ୍ନ କରିବେକ କହାଚ ଦୁଇଁ

কৈ কৰিবে না। অপুর অকৃত্যুক্ত সকল লোকই ধীর কেননা পরের
শক্তি না দেখিয়া কে গৰ্বিত না হয় অবু মনুষ্যকর্তৃক যেমন কাঠ
করণক পাবান উপাপিত হয় তেমন মনুষ্যকর্তৃক কাঠবা তিন্নেকে
পুন্তর উপাপিত হয় না অল্প উপায়েতে যে মহৎকার্য নিষ্পত্তি
হয় ইহা মন্তব্য বড় ফল কিন্তু সংগৃহীত উপাপিত দেখিয়া যাৰ
ছাব কৰ যেহেতুক সময়ানুসারে উদ্বোগেতেই যেমন কৃবি ফল
হতী হয় সেইরূপ হে মহারাজ রুক্ষণহেতুক এই নীতি চিৱকালে
তে ফলে। অপুর অনাদৰ কায়েতে বড় লোকেৱ দীৰ্ঘতা পুণ
কাৰ্য আসৱ হইলে শৌর্যই তণ আৱ সন্ন্মানকেৱা বিপত্তিতে
বৈধ্যাৰ্বলযুৰ কৰে অপুর পুঁথিৰ উত্তাপ নিশ্চয় সকল কার্যৰ
বিষ্ণু কেৱনা অভ্যন্ত শীতল হইয়াও জল কি পৰ্বতক সেদ কৰে
না বিশ্বে মহাবল ঐ চিত্ৰবৰ্ণ রাজা যেহেতুক বলবামেৰ সহিত
যুক্ত কৰিবেক ইহা নিম্রণ নাই কেননা মনুযোগ দিগেৱ ইতিৰ
সহিত যে যুদ্ধ সে মণকে উপন্তিৰ কৰে। অপুর সময় না পাইয়া
বলবাম অপকাৱকে যে বক্তে সে মুৰ্খ কেননা যেমন পিপৌলিকা
দিয়া পালকেৱ উৎপত্তি এই কুপ বলিৱ সহিত কলহ। আৱ কৰ্মট
শৰীৱেৱ ব্যায় সঙ্কোচ পাইয়া পুহারকেও সহজ কৰিবেক নীতিজ্ঞ
শক্তি সময়ানুসারে খল সপৰেৱ ব্যায় উচিবেক উপায়জ ব্যক্তি
বড় বিষয়েতে কিম্বা অল্প বিষয়েতে সমাবহ ক্ষম হয় নদীবেগে
যেমন ভূগ সকলকে উন্মূলন কৰে এই কুপ বৃক্ষ সকলকেও উন্মূলন
কৰে অতএব তাহার দৃতকেও অধিস কৰিয়া তাৰংপৰ্য্যন্ত রাখ
তাৰংপৰ্য্যন্ত দুৰ্গ সমজ্জ না হয় যেহেতুক পুকাৰহ ধনুৰ্ছৰ এক
শক্তি শত লোকেৱ সহিত যুদ্ধ কৰে শত লোক লক্ষ লোকেৱ সহি
ত শুল্ক কৰে সেইহেতুক দুৰ্গ পুশ্ট হয়। আৱ অদুৰ্গ দেশ কোন

ବୈରିକର୍ତ୍ତକ ପରାଭବ ହାନ ନା ହୁଯ ମୌକାଚୂଳ ମନୁଷ୍ୟର ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ତର୍ଗୀରାଜା ଆଶ୍ରୟ କର୍ତ୍ତା ନୟ ପର୍ବତ ମଦୀ ମନୁଷ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗୀରାଜା ଆଶ୍ରୟରେତେ ଉଚ୍ଛ ପ୍ରାକାର୍ଯୁକ୍ତ ଅତିଶ୍ୟ ଥାତ ସଯନ୍ତ୍ର ଲଜଳ ଦୂର୍ଗ କରିବେକ ବିଶ୍ଵିଷ ଅତିବିଷୟ ଓ ପନ ଧାନ୍ୟ ଲବଣ୍ୟିକୁ ଓ ପୁରୋପେ ନିର୍ଗମନହିଁ ଏହି ମାତ୍ର ଦୂର୍ଗ ସମ୍ଭବିତ । ବ୍ରାହ୍ମି ଅମାତ୍ୟ ସୁହୃଦ କୋଷ ରାଜ୍ଞି ଦୂର୍ଗ ବଳ ଇହାରା ପରାଭବ ଉପକାରି ସନ୍ତାନ ରାଜ୍ୟ ହୁଯ ଦୁର୍ଗାଧ୍ୟକ୍ଷ ବଳାଧ୍ୟକ୍ଷ ଧରାଧ୍ୟକ୍ଷ ରାଜା ଦୂତ ପୁରୋହିତ ଦୈବଜ ବୈଦ୍ୟ ଇହାରା ମନ୍ତ୍ରକାରୀ ହୁଯ । ରାଜା ବଲିଲେନ ଦୂର୍ଗେର ଅନୁସନ୍ଧାନେତେ କେ ନିଯୁକ୍ତ ହିଁବେ ଚକ୍ର ବାକ ବଲିତେଛେ ଯେ କର୍ମେତେ ଯେ ଦୂତ ମେଇ କର୍ମେତେ ତାହାକେ ନି ଯୋଗ କରିବେକ ଅନୁକ୍ରମୀ ଯେ ଲୋକ ମେ ଶାକ୍ରାନ୍ତ ହିଁଲେଣ କର୍ମେ ମୁକ୍ତ ହୁଯ ମେହେତୁକ ସାରମକେ ଆହୁନ କର ତାହା କରିଲେ ପରା ସାରମକେ ଆଗତ ଦେଖିଯା ରାଜା ବଲିଲେନ ଓ ହେ ସାରମ ତୁମି ଶୀଘ୍ର ଦୂର୍ଗେର ଅନୁସନ୍ଧାନ କର ସାରମ ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ବଲିଲ ହେ ମହାରାଜ ଏହି ବୃଦ୍ଧ ସରୋଦର ଅନେକ କାଳ ଦୂର୍ଗ ନିରାପିତ ଆଛେ କିନ୍ତୁ ଏହି ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତି ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୁଦ୍ୟ ସଂଗୁହ କରନ ସେହେତୁକ ହେ ମହାରାଜ ମନ୍ତ୍ରଳ ସଂଗୁହହିତେ ଧାନ୍ୟାର୍ ସଂଗୁହ ଉତ୍ତମ କେବନା ମୁଖେତେ ନିକିଞ୍ଜରତ୍ନ ସେ ଜମ ମେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରେ ନା ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରଳ ରମେଶ ମଧ୍ୟ ଲବଣ୍ୟମ ଉତ୍ତମରପେ ଖ୍ୟାତ ତାହା ବ୍ୟତିରେକେ ବ୍ୟକ୍ଷଣ ଗୋମହୀର ନ୍ୟାୟ ହୁଯ ରାଜା କହିଲେନ ଦୂରାତେ ଧିଯା ସ୍ମୃତ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର । ପୁର୍ବାର ପୁରୋପେ କରିଯା ଦାରୀ ବନିତେଛେ ହେ ରାଜାଧିରାଜ ସିଂହଲଦ୍ଵିପିହିତେ ମେଘବର୍ଣ୍ଣ ନାମେ କାକ ସପାରିବାରେ ଆମିଯା ହାରେତେ ଆହେ ମହାରାଜା ଜାର ଚରଣ ଦେଖିବାର ବିମିତେ ବାହୁ କରିତେଛେ ରାଜା ବଲିଲେନ କା କେବା ସର୍ବଜ ହୁଯ ଏବଂ ବହୁର୍ଥୀ ହୁଯ ଅତ୍ୱର ସଂଗୁହ କର୍ତ୍ତ୍ୟ

ইহা বুঝিতেছি ক্ষেত্রক যানিতেছে হে মহারাজ এই বটে কিন্তু
ক্ষেত্র স্থলচর সেই জন্যে আমারদিগের বিপক্ষেতে নিযুক্ত কি
পুকারে সংগৃহ করা যায়। পণ্ডিতেরা তাহা কহিয়াছেন যে
লোক স্বপক্ষকে পরিত্যাগ করিয়া পরপক্ষেতে অসম্ভব হয় সে
সুর্য মীলবর্ণ শূণ্যালের নাম পরকর্তৃক হত হয় রাজা কহিলেন
এ কি পুকার মন্ত্রী কহিতেছে।

কাননেতে কোন শূণ্যাল ধীকে সে আপন ইচ্ছাতে নামেোপাস্তে
ক্ষমণ কুরত মীলীভাণ্ডে পড়িল অনন্তর তাহাহ ইতে উঠিতে পারিল
না পুতৰাত কালে আপনাকে ঘৃতের ন্যায় দেখাইয়া থাকিল।
তার পর মীলীভাণ্ডের স্বামী ইহা জৰিয়া তাহাহ ইতে উঠাইয়া
মূরে লইয়া কেলিল সে স্থানহ ইতে জমুক পলাইল অনন্তর এ শূ
ণ্যাল অঞ্চলে গিয়া নিজ শৌরকে মীলবর্ণ দেখিয়া চিন্তা করিল
আমি উত্তমবর্ণ হইয়াছি তবে আমি আপনার উৎকৃষ্টতাকে কেন
বাধন না করি এই আলোচনা করিয়া শূণ্যালেরদিগকে আহুন
করিয়া সে কহিল ভগবতী বনদেবতাকর্তৃক সহস্ত্যদ্বারা সর্বৈষধি
ক্রমক বনরাজেতে আমি অভিষিক্ত হইয়াছি এইহেতুক আজি
অবধি কাননেতে আমার আজাতে কর্ম কর্তব্য শূণ্যালেরা তাহাকে
উত্তম বর্ণ দেখিয়া অটাঙ্গ পুণ্যাম করিয়া কহিল হে মহারাজ আ
পনি যে কৃপ আজ্ঞা করেন এই পুকারে সমন্ব বনবাসি পশ্চতে তাহা
র পুতৰ হইল অনন্তর সে ষকায় জাতিতে পরিবৃত হইয়া অহস্ত
আধন করিল তাহার পর সে ব্যাঘ সিংহাদি উৎকৃষ্ট পরিজনকে
পাইয়া সভাতে শূণ্যালেরদিগকে দেখিয়া লজিত হইয়া সকল জ্ঞ
তিকে অপমান করিয়া মূর করিল তদনন্তর শূণ্যালেরদিগকে বিমৰ্শ
দেখিয়া কোন বৃক্ষ জমুক এই পুতিজা কঢ়িল তোমরা বিষয় হইও

ମା ନୌତିଜ ମର୍ଯ୍ୟବିଂ ଆମରା ଏଇ ଅନଭିଜ୍ଞକର୍ତ୍ତ୍ଵ ହେ ପରାଭୂତ ହୁଏ।
ଯାହି ମେଇହେତୁକ ଫେରଗେ ଏ ନଷ୍ଟ ହୟ ତାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟାହୁ ପୁଣ୍ୟ
ତିରା ସର୍ବ ମାତ୍ର ଦେଖିଯା ଶ୍ରମାଳ ନା ଜାନିଯା ଇହାକେ ରାଜା କରିଯା
ମାନେ ତବେ ଏ ଯେ ରୂପେ ପରିଚିତ ହୟ ମେଇରୂପ କରୁ ତାହାତେ ଏହି
ପୁକାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସବୁଲେ ସାଯଣକାଳେ ମହିମେତେ ଏକ କାଳେଇ ଅଛି
ଶ୍ରୀ ଶର୍ଦ୍ଦିକାରୀ ତାହାର ପର ମେଇ ଶର୍ଦ୍ଦି ଶୁଦ୍ଧ କରିଯା ଜାତିଭାବ
ହେତୁକ ମେଓ ରବ କରିବେକ । ଅନୁଭୂତି ମେଇ ପୁକାର କରିଲେ ତାହା
ହେଲ ଯେହେତୁକ ଯାହାର ଯେ ସ୍ଵଭାବ ଆଛେ ମେ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଇ ଅଗ୍ରିହାର୍ଯ୍ୟ
କେନା ଯଦି କୁହର ରାଜା କୃତ ହୟ ତବେ ମେ କି ଚର୍ଚାଦୂକ୍ତ ଭୋଜନ
କରେ ନା ତାହାର ପର ଶବ୍ଦେତେ ଜ୍ଞାନ କରିଯା ବ୍ୟାହୁ ମେ ଶ୍ରମାଳକେ ନଷ୍ଟ
କରିଲ । ବିଜେନ୍ଦ୍ର ତାହା କହିଯାଛେ ଛିନ୍ଦୁ ଓ ମର୍ଯ୍ୟ ଓ ବଲ ମମନ୍ତରୀ
ରିଜ ବିପକ୍ଷ ଲୋକ ଜାମେ ଆର ଅପି ଯେମନ ଶୁଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧକେ ଦାହ କରେ
ଏଇରୂପ ଅନୁଃକରଣତ୍ତ ବ୍ୟାପାରକେ ଦାହ କରେ ଅତ୍ୟବ ଆମି ବଲି ଯେ
ଲୋକ ମୁପଙ୍କରେ ତାଗ କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏ ରାଜା କହିଲେଇ ଥଦ୍ୟପି ଏଇରୂପ ତଥାପି ଦେଖ ଏ ବ୍ୟକ୍ତିଦୂରହେତେ
ଆସିଯାଛେ ତାହାର ମଂଗୁହେତେ ବିଚାର କରା ଯାଇବେ । ଚକ୍ରବାକ ସଲି
ତେଜେ ହେ ମହାରାଜ ଚରପାଠାନ୍ତି ଗିଯାଛେ ଦୁର୍ଗ ଓ ପୁଣ୍ୟ ହେଇଯାଛେ
ଅତ୍ୟବ ତକକେ ଆନିଯା ପାଠାନ ଯେହେତୁକ ବଲବାନ ଦୂରେ ବିଲୋକ୍ଷଣ
ଦ୍ୱାରା ନନ୍ଦନାମେ ରାଜା ଚାନକ୍ୟକେ ନଷ୍ଟ କରିଯାଛେ ମେଇ ବିମିତେ
ବୀର୍ଯୁକ୍ତ ହେଇରା ଦୂରହେତେ ବ୍ୟାଦିହିତ ଦୂରକେ ଦେଖିବେକ । ଅନୁଭୂତି
ମତ୍ତ କରିଯା ତକ ଏବଂ କାକକେ ଆହୁନ କରିଲ ତକ କିମ୍ବିଂ ଉତ୍ତ
ମନ୍ତ୍ରକ ହେଇଯା ଦକ୍ଷାମୁନେ ବସିଯା ବଲିତେଜେ ଓ ହେ ହିରାମାର୍ତ୍ତ ତୋମା
କେ ମହାରାଜାଧିରାଜ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭରତ ଆଜା କରିଯାଛେ ଯଦି ପୁଣ୍ୟେ
କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରବିତେ ପୁଯୋଜନ ଥାକେ ତବେ ଶୀଘ୍ର ଆସିବା ଆମାତ୍ର ଚର

থেকে পুনৰ্বাস কর নতুন। অবস্থানের নিমিত্তে ইন্দোনেশিয়ান চেষ্টা করা
রাজা হটে হইয়া কহিলেন আঃ আমার অগ্রেতে কেহ নাই যে ই
হাকে গলাতে হাত দিয়া বাহির করিয়া দেয়। মেঘবর্গ উচিয়া
বলিতেছে হে মহারাজ আজ্ঞা করুন দুট শককে নষ্ট করি সর্বজ
রাজাকে এবং কাষকে সারুন। করত বলিতেছে তন্মে সভাতে
বৃক্ষবাই সে সভাই নয় যে বৃক্ষেরা ধর্ম বলে না তাহারা বৃক্ষই নয়
বে ক্ষেত্রে সত্য নাই সে ধূম্রাই নয় যে সভাতে ছল আছে সে
সত্যই নয় যেহেতুক এই ধর্ম মুসল্লি দুটও অবধা হয় বেহেতুক
রাজা দুরমুখ অতএব শক্র উথিত হইলেও দুট অন্য পুকার বলে
মাঝার কোন ব্যক্তি দুটর বাক্যেতে আপনাকে অধম করিয়া ও
পরকে উত্তম করিয়া মানে দুট সর্বদাই অবধ্যাতাবেতে সমন্বয়
বলে। তাহার পর রাজা এবং কাক আপন সভাবকে পাইল
শক্র উচিয়া চলিল পশ্চাত চক্ৰবাককৃত্ব আনয়ন করিয়া পু
রোধ করিয়া স্বর্ণালঙ্কারাদি দিয়া পুরিত হইয়া গেল। শক্র
বিক্ষ্যাচলের রাজাকে পুণাম করিল। রাজা কহিলেন শক্র বৃক্ষান্ত
কি এ দেশ কি রূপ শক্র বলিতেছে হে মহারাজ সংক্ষেপেতে
এই বার্তা ইন্দোনেশী সংগৃহীয়ের উদ্যোগ করুন এই কর্পুরেলীপ দেশে
অবস্থা এক দেশ রাজা ও বিতীয় স্বর্গপতি কি পুকারে বৰ্ণন
করিতে সমর্থ হই। অনন্তর সকল শিষ্টেরদিগকে আহুম ক
রিয়া ইন্দোনেশী করিবার নিমিত্তে বসিলেন আর কহিলেন সংগৃহীত
কর্তব্য যুক্তে কে পুকার কর্তব্য তাহা উপদেশ কর কিন্ত যুক্ত
অবশ্য কর্তব্য। তাহা পাণিতেরা কহিলাছেন সন্তুষ্ট রাজারা বে
সব নষ্ট হয় এমনি অসন্তুষ্ট বুঝানেরা নষ্ট হয় এবং লজিভা
বেশ্যারা নষ্ট হয় এবং নির্মজ কুলন্দীয়ারা নষ্ট হয়। দুর্দশী

মামে গৃহু বলিতেছে হে মহারাজ ব্যসনিষ্ঠহেতুক যুক্ত বিহিত ময়
যেহেতুক মির মন্ত্রী সুহৃদ সকল যখন অনুগত হয় আর বিপ
ক্ষেত্রদিগের ইহার বিপরীত হয় তখন রূপ কর্তব্য অপর ভূমি মির
স্বর্ণ এই তিনি সৎসুমের ফল ইহা যখন নিশ্চিত হয় তখন বিগুহ
কর্তব্য। রাজা বলিলেন হে মন্ত্রী আমার সৈন্য নিরীক্ষণ কর,
আর উহারদের উপযোগিতা জান এবং দৈবজ্ঞকে আহ্বান কর
সত্ত লগ্ন নিশ্চয় করিয়া দেব। মন্ত্রী বলিতেছে তথাপি অক্ষয়াৎ
যাত্রা উপযুক্ত নয় যেহেতুক যে মৃচ লোকেরা শত্রুর বল বিচার
মা করিয়া সহসা সৈন্য মধ্যে পুরেশ করে তাহারা নিশ্চয় শত্রু
দারালিঙ্গন পাও। রাজা ফহিলেন হে মন্ত্রী আমার উৎসাহ ডর
সর্বস্থা করিও না জয়েচ্ছ ব্যক্তি যে পুকারে পর স্থানান্তরণ করে
তাহা কর। গৃহু বলিতেছে তাহা কহি কিন্ত তাহার অনুষ্ঠানই
ক্ষেত্র হয় ইহা পঙ্গিতেরা কহিয়াছেন শাস্ত্রজ্ঞ নৃপতির অনুষ্ঠান
মা করিলে মন্ত্রণাতে কি পুরোজন যেহেতুক ঔষধ জানেতে রো
গের শর্মতা ক্ষেত্রাও হয় না রাজা আর দেশ অতিক্রমণীয় নয়
যে ক্ষণ প্রনিয়াছি তাহা নিবেদন করি শুনুন। হে নৃপতি যেই
স্থানে নদী গিরি কানম দুর্বোত্তে ভয় আছে সেইং স্থানে বুদ্ধী
কৃত সৈন্যের সম্মিলন সেনাপতি যাউক উৎকৃষ্ট বীর পুরুষের
সহিত সেনাধ্যক্ষ অগ্রেতে যাউক মধ্যেতে জ্বালোক পুতু ভাণ্ডার
আর উত্তম যে বল ইহারা যাউক দুই পার্শ্বেতে ঘোটকেরা যো
টকের পার্শ্বেতে রুখ সকল রুখের পার্শ্বেতে ইতি সকল ইতির
পার্শ্বেতে পদাতিরা যাউক পশ্চাত সেনাপতি ধিদ্যমান সেনাকে
আবাস করত অল্লেখ যাউক মন্ত্রির এবং উত্তম যোদ্ধার সহিত
রাজা সৈন্য সইয়া ছলমুক্ত পর্যটবিশিষ্ট উচ্চ নীচ দেশ ইতিরে সম

ভূরি মেশ অথবতে জলে মৌকাতে সর্বত্রই পদাতিতে যাইবেক।
 বর্ষাকালে হস্তির অন্য কালে ঘোড়ার সর্বত্রাই পদগের গমন পুশ্ট
 পর্যটতে আর দুর্গাম পথেতে রাজার রক্ষা কর্তব্য। যোদ্ধাবর্তুক
 রাজা রক্ষিত হইলেও যোগিনিদ্বাতে শয়ম করিবেন। দুর্গ ও শত্ৰু
 ও উপর্যুক্তকদ্বারা বৈরিকে নষ্ট করিবেক এবং আকর্ষণ করিবেক
 পরবেশ পুরবেশেতে বনজ লোকেরদিগকে অগ্রে করিবেক। যে
 স্থানে রাজা থাকেন সেই স্থানে কোথ করিবেক কেননা ধনাদ্বার
 ব্যক্তিরেকে রাজস্ব হয় না তাহা হইতে নিজ দাসেরদিগকে দিবেক
 কেননা দাতার হইয়া কোন লোক যুদ্ধ না করে যেহেতুক হে নৃপ
 তি মনুষ্যের ভূত্য মনুষ্য নয় কিন্তু ধরের দাস কেননা ধনাধন
 নিমিত্তেই মহস্ত ক্ষুদ্রস্ত হয়। সেনারা পরম্পর ঐক্য হইয়া যুদ্ধ
 করিবেক এবং রক্ষাও করিবেক আর যে কিছু উত্তম সৈন্য তাহা
 বুঝের মধ্যেতে করিবেক। হে রাজাধিরাজ সেনার অগ্রেতে
 পদাতিকে নিয়োগ করিবেক বৈরিকে রোধ করিয়া থাকিবেক আর
 ইছার দেশকেও ব্যামোহ দিবেক। সংজ্ঞায়িতে রথ ও অথবতে
 যুদ্ধ করিবেক জলপুয়ায় দেশেতে মৌকা ও হস্তিতে যুদ্ধ করিবেক
 বুক্কলতাকীর্ণ দেশেতে ধনুর্ধারা যুদ্ধ করিবেক হলেতে খড় চর্ম
 অন্তর্ধারা যুদ্ধ করিবেক তড়াগ ও পুকার ও পরিষ্ঠা এই সকল
 কে নষ্ট করত বিপক্ষের হাস অয় জল কাটকে সর্বদা নষ্ট করিবেক।
 রাজার সৈন্যের মধ্যে গজই পুধান অন্য কেহ তাম্চ
 অয় কেননা আপন অবয়বেতেই হস্তী অক্টাযুধ হয় যেহেতুক
 সেনার মধ্যে অস্ত সেনা সজীব পুর্ণার হয় সেইহেতুক ঘোটকা
 ধিক রাজা স্বল্পযুক্তে অয়ী হয়। তাহা কর্তৃত আছে অস্ত
 তচ যোদ্ধারা দেবতারদিগেরও অজ্ঞ কেননা দুর্মুহু হিপক্ষেরাও

ତାହାର ହୃଦୟ । ସକଳ ସୈନ୍ୟର ରଙ୍ଗା କରାଇ ପୁଷ୍ପର ଶୁଦ୍ଧ ତରା ଦିଗ୍
ନିର୍ଗୟ କରା ପଥଶୋଭନ କରା ଯୋଧୀଙ୍କିରେ ରଙ୍ଗା କରା ପଦାତିକେନ୍ତର
କାର୍ଯ୍ୟ ବହେନ ସ୍ଵଭାବତୋ ବୀର ଅତ୍ରବିଂ ଅଦିରୁଦ୍ଧ ଅଞ୍ଚାନ୍ତ ପୁଣିକ
ଜୀବିତ ତୁଳ୍ୟ ଏହି ସକଳ ସୈନ୍ୟକେ ବିଜେରା ଉତ୍ତମ କରିଯା ଜାନେନ ।
ପୁଣିବୀତେ ସ୍ଵାମିକୃତ ସହାଯେତେ ମନ୍ଦିର୍ୟର ଘାନ୍ଦୁଶ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ରାଜୀର
ଅନେକ ଧର ଦକ୍ଷ ହିଟିଲେଓ ତାଦୁଶ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ନା । ତଥାପି ଅଶାର
ସାର ବିବେଚନା କରନ ଯେହେତୁ ଉତ୍ତମ ଅନ୍ଧ ସୈନ୍ୟଓ ଭାଲ ମନ୍ତ୍ରକ
ଶ୍ରେଣୀ କରିବେ ନା ଯେ ବିରିତି ଅଧିମ ସୈନ୍ୟର ଭଙ୍ଗ ଓ ଉତ୍ତମ ସେନାର
ଭଙ୍ଗ କରେ । ଅପୁସମ୍ଭବ ଯୁଦ୍ଧ ମୁଲେ ଅନାଗମନ ଦାତତ୍ୟ ବେତମାହି
ନା ଦେଇଯା କାଳ ଯାପନ କରା ପୁତ୍ରିକାର ନା କରା ଏହି ସକଳ ଯୁଦ୍ଧରେ
ଉଦ୍ବାସ୍ୟେ ଚିହ୍ନ । ଜୟେଷ୍ଠ ରାଜୀ ଦୁଃଖୀଧ୍ୟ ଶତ୍ରୁର ସେନାକେ ସ୍ୟାମୋହ
ଦେଇ ଅମାଯା ପରାଧ୍ୟ ବିପକ୍ଷେର ଦୂରଦେଶ ଗମନ ଶୁଦ୍ଧ ସେନାକେ ଅଭି
ଶୟ ପୋଷଣ କରିବେକ । ଦ୍ୟାୟାଦୁଇତେ ଶତ୍ରୁର ଭେଦଭାରକ ଘନ ଅନ୍ୟ
ନାହିଁ ଏହେତୁ ମେହି ଶତ୍ରୁର ଦାୟାଦକେ ଯତ କରିଯା ଉଠାଇବେକ ଯୁଦ୍ଘ
ରାଜେର ସହିତ କିମ୍ବା ପୁଧାନ ମନ୍ତ୍ରର ମହିତ ମହି କରିଯା ହିରଚିନ୍ତ
ଅତ୍ରିଯୋଜାର ଅନ୍ତଃକରଣେ କୋଥି କରାଇବେକ । ଏହି ମିତ୍ରକେ ଯୁଦ୍ଧରେ
ଭଙ୍ଗ ଦିଯାଓ ନଟ କରିବେକ କିମ୍ବା ଗୋର ଆହରଣପୁଯୁକ୍ତ ଓ ତାହାର
ପୁରୁଣ ଆଶ୍ଚିତର ବନ୍ଧନପୁଯୁକ୍ତ ନଟ କରିବେକ । ରାଜୀ ପର ଦେଶ
ଭରନ କରିଯା ଦୁରଦେଶ ରଙ୍ଗା କରିବେକ କିମ୍ବା ଦାନ ଓ ସମ୍ମାନବାରୀ
ରଙ୍ଗା କରିବେକ ଥେହେତୁ ମେ ରଙ୍ଗନେଇ ଧରଦ ହୁଁ । ରାଜୀ କହିଲେନ
ଆହ ଅନେକ କଥାତେ କି ପୁଯୋଜନ ଆପନାର ବୃଦ୍ଧି ପରେର ହାନି ଏହି
ନୀତି ତାହାକେ ସ୍ଵିକାର କରିଯା ବିଜେରା ସଂଚାଳତା ଜୀବକେ ପାର୍ଯ୍ୟ ହେବୁ
ଛାନ୍ତି ହାନ୍ୟ କରିଯା । କହିତେହେ ଏହି ସକଳ ବିଶେଷ କରିଯା କହେବୁ

ବିଷ୍ଟ ଏକ ପୁଣି ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ଅପର ପୁଣି ଶାନ୍ତନିଯାତ୍ରିତ ଯେହେତୁର ଆ
ଲୋକ ଓ ଅନ୍ତକାରେର ସାମାନ୍ୟକରଣ କୋଷାର୍ଥ ଅର୍ପାଏ ଯେମନ ଏକ
ଅଧିକରଣେ ଆଲୋକ ଓ ଅନ୍ତକାର ଦୁଇ ଥାକେ ନା ଏମନି ଏକଥାରେ
ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ଓ ଶାନ୍ତନିଯାତ୍ରା ଦୁଇ ଥାକେ ନା । ତାହାର ପର ରାଜୀ ଉଚ୍ଚି
ଶା ଦୈରଜକର୍ତ୍ତକ ଜାପିତ ଲଗେତେ ସାତ୍ର କରିଲେବ । ଅନ୍ତର ପୁରିତ
ତତ୍ତ୍ଵ ହିଁ ଗ୍ୟାଗର୍ଡସମୀପେ ଆସିଯା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ରାଜୀ
ଆଗତ ପୁଣ୍ୟ ସଂପୁର୍ଣ୍ଣ ମଳୟ ପର୍ବତ ମରିଥାନେ ବାସ କରିତେଛେ ଅନୁ
କଳ ଦୂର୍ଗାନୁମନ୍ତାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେହେତୁକ ଏ ଗ୍ରୂମ ମହାମଙ୍ଗୀ ଆର କୋର
ବ୍ୟକ୍ତିର ମହିତ ତାହାର ପୁତ୍ରୟ କଥାଲାପେତେ ତାହାର ଇଲିତ ଆ
ମାକର୍ତ୍ତକ ଜାତ ହିଁ ଯାହେ ଯେ ଏ ହାଜା କୋର ଲୋକକେ ଆମାରଦି
ମେର ଦୂର୍ଗେତେ ପୂର୍ବେତେଇ ପ୍ରେସ କରିଯାଛେ । ଚକ୍ରବାକ ସଲିତେଛେ
ହେ ମହାରାଜ କାକିଇ ଏ ସତ୍ତବ ହୟ । ହାଜା ସଲିମେର ଇହା କମାଚ
ନହୁ ଯଦି ଏମର ସଟି ତବେ କେବେ ମେ ଉକେର ପରାଭବେ ଉଦ୍‌ୟମ କରିଲ
ଏବଂ ତଫେର ଆଗମନେତେ ତାହାର ଯୁଦ୍ଧୋଷନ୍ଧୀରେ ସେ ଅନ୍ତରେ କାଳ ଏ
ହାନେ ଆଛେ । ମଞ୍ଜୀ ସଲିତେଛେ ତଥାପି ଆଗମ୍ବନକ ଶକ୍ତିବୀରୁ । ରାଜୀ
କହିଲେନ ଆଗମ୍ବନକ ବ୍ୟକ୍ତିଓ କଦାଚିତ୍ ଉପକାରକ ହୟ ତୁମ ପରାତ୍
ହିତକାରୀ ବନ୍ଦୁ ହୟ ବନ୍ଦୁ ଓ ଅହିତକାରୀ ପର ହୟ ଶରୀରଜାତ ରୋଗ
ଅହିତ ହୟ ସବ୍ୟ ପ୍ରସଥ ହିତ ହୟ । ଅପର ଶୁଦ୍ଧ ରାଜୀର ବୀରବର
ମାମେ ଭୂତ୍ୟ ଛିଲ ମେ ଅତାମ୍ଭ କାଲେତେଇ ବିଜ ପୁତ୍ରକେ ବିଲ ଦିଯା
ଛିଲ । ଚକ୍ରବାକ କହିତେଛେ ଏ ହି ପୁକାର । ରାଜୀ କହିତେହେବ ।

ଆମି ପୂର୍ବେତେ ଶୁଦ୍ଧ ରାଜୀର କ୍ରିଢା ସର୍ବୋବରେ କର୍ପୁରକେଲି ନାମା
କୁର୍ରାହୁ ମେର କର୍ବା କର୍ପୁରମଙ୍ଗଲୀର ମହିତ ଅତିଶ୍ୟ ଅନୁରାଗୀ ହିଁ ଯା
ଛିଲାମ ତାହାତେ ମହାରାଜପୁତ୍ର ବୀରବର ମାମେ କୋର ଦେଖଇତେ
ଆସିଯା । ରାଜୀରାରେ ଦିଯା ହାନିକେ ବନିଲ ଆମି ବେତନାର୍ଥୀ ରାଜପୁତ୍ର

ରାଜଶର୍ମି କରାଣ୍ଡ । ତାତୁପର ତାହାକୁ ରାଜଶର୍ମିକାରିତ ହେଲା
ଅନ୍ତିମତିରେ ହେ ମହାରାଜ ସହାଗି ଆମାତ୍ମୋତେ ମହାରାଜେର ପୁ
ଯୋଜନ ଥାକେ ତବେ ଆମାର ବେତନ କର ଶୁଦ୍ଧ ବଳିଲ . ତୋମାର
ବେତନ କି ବୀରବୟ ବଲିତେହେ ପୁତ୍ରାହ୍ ପାଚ ଶତ ସବ୍ରମ୍ବ ଦେଖ ରାଜୀ
ବଲିଲେନ ତୋମାର ସାମଣ୍ଗୀ କି ବୀରବୟ ବଲିତେହେ ବାହ ଦୂଇ ଥିଲୁ
ତୃତୀୟ ରାଜୀ ବଲିଲେନ ଏ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଦେଖ ତାହା ଉନିଯା ବୀରବୟ ଚଲିଲ ।
ଅନ୍ତର ଅମାତ୍ର୍ୟା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଚାରି ଦିବଶେ ବେତନ ଦିଯା
ଇହାର ସୁରପ ଜାନ ଏ ଶୈଳେ କେମନ ଉପଯୁକ୍ତ ଏତ ବେତନ ଲୟ ଅନୁ
ଯୁକ୍ତି ବାଟି ତ୍ର୍ୟଗେ ଉତ୍ସବାକ୍ୟେତେ ଆହାନ କରିଯା ବୀରବୟ
କେ ପାନ ଦିଯା ପଞ୍ଚଶତ ଶୁଭ ଦିଲେନ ତାହାର ବାକ୍ୟ ଆର ତାହାର
ବିନିଯୋଗ ରାଜୀ ନିର୍ଜନେ ନିରୁପଣ କରିଲେମ । ବୀରବୟ ତାହାର ଅ
ର୍ଦ୍ଧକ ଦେବତାର ଦିଗକେ ଓ ଦୁଃଖଶରୀରଦିଗକେ ହିଲ ଅବଶିଷ୍ଟେର ଅର୍ଦ୍ଧକ
ଦୁଃଖର ଦିଗକେ ତଦସିଦ୍ଧି ଖାଦ୍ୟ ଦୁର୍ବ୍ୟାଦିତେ ବ୍ୟାଯ ଏହି ସଫଳ ନିତ୍ୟ
କର୍ମ କରିଯା ରାଜରାଯେତେ ରିବାରାଜି ଖର୍ବହମେତେ ଶୟନ କରେ ଶର୍ମନ
ମାଜୀ ଆପନି ଆଜ୍ଞା କରେନ ତଥାନ ନିଜଗୁହେ ଯାୟ । ଅନ୍ତର ଏହି
ଦିଵଶ କୃଷ୍ଣପଙ୍କୀଯ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ରାତ୍ରିତେ ରାଜୀ କରିବାର ସହିତ ଯୋଗନ
ଶବ୍ଦ ଉନିଲେନ ଶୁଦ୍ଧ କହିଲେନ କେ କେ ଏହି ଘାରେ ଲେ କହିଲ ହେ
ମହାରାଜ ଆମ ବୀର ରାଜୀ ବଲିଲେମ କଞ୍ଚନେର ଅନୁମରଣ କରି
ବୀରବୟ କହିଲେନ ହେ ମହାରାଜ ଯେ ପୁକାର ଆଜ୍ଞା କରେମ ଇହା କାହିଁ
ଛିଯା ଚଲିଲ । ରାଜୀ ଭାବନା କରିଲେନ ଇହା ଉପଯୁକ୍ତ ନହିଁ ଥୋର
ଅନ୍ତକାରେ ଏକାହି ଏହି ରାଜପୁତ୍ର ପ୍ରେସିତ ହଇଲ ମେହି ହେତୁକ ପଞ୍ଚାଶ
ଗମନ କରିଯା କି ଏ ଇହା ନିରୁପଣ କରି ତାହାର ପର ରାଜୀ ଓ ଅଣି
ଲଇଯା ତାହାର ଅନୁମରଣକମେତେ ନଗରେ ବାହିରେ ଗୋଲେନ ଗିରିବା

ଶୌରବରଙ୍ଗତି ପେଇ ରୋଦନକାରିଣୀ ଉପଯୋବନମୟ । ସର୍ବଲଙ୍ଘାରଭୂଷି
ତା କୋନ ତ୍ରୀ ନିରୀକ୍ଷିତ ହଇଲ ଆର ଜିଜ୍ଞାସିତ ହଇଲ କେ ତୁ ମି
ଳି ମିଳିତେ ରୋଦନ କର ତ୍ରୀ କହିଲ ଆମି ଏହି ଶୂନ୍ୟରେ ରାଜଲଙ୍ଘନୀ
ଚିରକାଳ ବାହୁଚ୍ଛାୟାତେ ବଡ଼ ସୁଖେ ବିଶ୍ୱମ କରିଯାଇଲାମ ମଂଗୁଣ
ଅନ୍ୟତ୍ର ଗମନ କରିବ । ବୀରବର ବଲିତେଛେ ଯେଥାରେ ଅପାର୍ଯ୍ୟ ହସ
ମେଖାରେ ଉପାୟରେ ଆଛେ ତବେ କି ପୁକାରେ ଏଥାରେ ପୁନର୍ବାର ଆପ
ନକାର ଅବସ୍ଥାର ହସ ଲଙ୍ଘନୀ କହିଲେବ ଯଦ୍ୟାପି ବତ୍ରିଶ ଲଙ୍ଘନେତେ
ଯୁକ୍ତ ଆପନ ପୂଜ୍ର ଶକ୍ତିଧରକେ ତୁମି ଭାଗୀତୀ ସର୍ବମଙ୍ଗଳାକେ ବଲି
ଦେଓ ତବେ ଆମି ପୁନର୍ଶ ଏଥାରେ ବାହୁଚାଳ ଦୀପ କରିବୁଛି କହିଯା
ଅନ୍ତଶ୍ରୀ ହଇଲେନ । ତାହାର ପରିବୀରବର ଆପନ ଗୃହେ ଗିଯା ମି
ଦ୍ରିତି ଆପନ ପତ୍ନୀକେ ଜାଣାଇଲେନ ଆର ପୁଜ୍ରକେ ଜାଗାଇଲେନ
ତାହାରା ଦୁଇ ଜନ ନିଦ୍ରା ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଉଠିଯା ବସିଲ । ବୀରବର ଦେଇ
ନକଳ ଲଙ୍ଘନୀର ବାକ୍ୟ ବଲିଲେନ ତାହା ଉନିଯା ଆହୁଦିତ ହଇଯା
ଶକ୍ତିଧର ବଲିତେଛେ ଧନ୍ୟ ଆମି ସ୍ଵାମୀର ରାଜଲଙ୍ଘନର ନିମିତ୍ତେ ଯେ
ଆମାର ଏତାଦୁଃ୍ଖ ଉପଯୋଗିତା ସେ ଶୂନ୍ୟ ତବେ ଏଥାନ ଗୋପେର କାଳେ
କି ଏତାଦୁଃ୍ଖ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶରୀରେର ନିଯୋଗ ଶ୍ଵାସ୍ୟ । ଯେହେତୁକ
ପଣ୍ଡିତ ଦୂତ ଆର ପୁଣ ପରେର ନିମିତ୍ତେ ତ୍ୟାଗ କରିବେକେ କେ
ବ୍ରାହ୍ମା ଶରୀରନାଶ ଅବଶ୍ୟ ହେବେଇ ଇହାତେ ମାଧୁର ମିମିତେ ତ୍ୟାଗଇ
ଭାଲ । ଶକ୍ତିଧରେର ମାତା କହିଲ ଯଦ୍ୟାପି ଇହାନା କିମ୍ବ ତବେ
ଅନ୍ୟ କୋନ କର୍ମେତେ ଅତିବଡ଼ ସେତମେର ନିଷ୍ଠାର ହଇବେ ଇହା ଆ
ଶୋଚନା କରିଯା ନକଳେ ସର୍ବମଙ୍ଗଳାର ହାନେ ଗେଲ ଦେଖିଲେ ସର୍ବମଙ୍ଗ
ଶାକେ ପୂଜା କରିଯା ବୀରବର ବଲିତେଛେ ହେ ଦେବି ପୁନର୍ଯ୍ୟାହୁ ଶୂନ୍ୟ
ମହାରାଜ ଜୟଯୁକ୍ତ ହଟିଲ ଆପନି ବଲି ଗୁହନ କରନ ଇହା କହିଯା
ପୁଜ୍ରେ ମନ୍ତ୍ର ଛେଦନ କରିଲେନ । ତଦନନ୍ତର ବୀରବର ଭାବନା କରିଲେନ

ମେ ଗ୍ରହିତ ରାଜବେତନେର ନିଷ୍ଠାର ହଇଲ ସଂପୁତ୍ର ଅପୁତ୍ରଙ୍କେର ଭୀରର ନିର୍ଭର ହିହା ଯିବେଚନା କରିଯା ଆପନାର ଶିରଶ୍ରେଷ୍ଠମ କରିଲେବ ତାହାର ପର ବୀରବୟେର ତ୍ରୀଓ ବାମି ପୁତ୍ର ଶୋକତ୍ରୀ ହଇଯା ତାହା କରିଲ । ରାଜୀ ମେହି ମକଳ ଦେଖିଯା ବିଶ୍ୱାପନ ହଇଯା ଚିତ୍ତା କରିଲେନ ଆମାର ତୁଳ୍ୟ କୁନ୍ତୁ ଉନ୍ତରାଓ ଜମିତେଛେ ଓ ମରିତେଛେ ପୃଥିବୀତେ ଇହାର ତୁଳ୍ୟ ଲୋକ ହୟ ନାହିଁ ଓ ହବେ ମା ମେହିହେତୁକୁ ଇହା ତେ ରହିତ ହଇଯା ଆମାର ରାଜତ୍ତ ନିଷ୍ଠୁରୋଜନ ତମନ୍ତର ଶୁଣକୁ ଏମିତି ମନ୍ତ୍ର ହେବାର ନିମିତ୍ତେ ଥର୍ମ ଉଠାଇଲେନ । ଅନ୍ତର ତଥା ସତ୍ତ୍ଵି ସର୍ବମନ୍ତ୍ରଲୋକ ରାଜୀର ହନ୍ତ ଧରିଲେନ ଆର କହିଲେନ ପୁତ୍ର ଆମି ତୋମାକେ ପୁନର୍ବା ହଇଲାମ ଏତ ସାହସ ନିର୍ଭର ପୁଣାନ୍ତ୍ରେ ତୋମାକୁ ରାଜାଭଙ୍ଗ ନାହିଁ ରାଜୀ ଅଟ୍ଟାଙ୍ଗ ପୁଣାମ କରିଯା କହିଲେବ ହେ ଦେବି ଆମାର ହାଜ୍ୟ ପୁଣେଇ ବା କି ପୁଣ୍ୟୋଜନ ଯଦ୍ବୀପି ଆମି ଅନୁଗ୍ରହୀତ ହଇ ତବେ ଆମାର ଆଯୁର ଶେଷେତେ ମଦାରାପତ୍ୟ ଏହି ବୀରବୟ ବୁନ୍ଦୁବା ଇହାର ଯେ ଗତି ପାଇଯାଇଁ ମେହି ଗତି ଆମି ପାଇ କଣବତ୍ତି କହିଲେନ ହେ ପୁତ୍ର ତୋମାର ଏହି ଦତ୍ୟ ସନ୍ଧାନତାତେ ଆର ଭୂତ୍ୟବାନ୍ସଲ୍ୟରେ ତୋମାକେ ତୁଟେ ହଇଲାମ ଯାଓ ଜୟନ୍ତ ହାତ ଏହି ଅପରିବାର ରାଜକୁମାରଓ ବୁନ୍ଦୁକ ଇହା କହିଯା ଦେବୀ ଅନ୍ତର୍ହିତା ହଇଲେନ । ତମନ୍ତର ବୀରବୟ ମଦାରପୁଲ ଗୃହେ ଗେଲେନ ରାଜୀଓ ତାହାର ଦିଗେର ଅଲକ୍ଷିତ ହଇଯା ଶୀଘ୍ର ଅନ୍ତଃପୂରେ ପୁରେଣ କରିଲେନ । ଅନ୍ତର୍ହିତ ପୁତ୍ରଙ୍କାଳେ ଦ୍ୱାରା ବୀରବୟ ପୁନର୍କ୍ଷ ଜିଜ୍ଞାସିତ ହଇଯା କହିଲେନ । ହେ ଅହାରାଜ ରୋଦନକାରିଣୀ ମେ ଦ୍ଵୀ ଆମାକେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଯା ଅଦ୍ଵୟା ହଇଲ ଆର କୌଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନାହିଁ । ତାହାର କଥା ଫନିଯା ରାଜୀ ଚିତ୍ତା କରିଲେନ ଏହି ବାତି ଶ୍ଲୋଘ ମହାସତ୍ତ୍ଵ ଯେହେତୁକୁ କାର୍ପର୍ଯ୍ୟରହିତ ହଇଯା ପ୍ରିୟ କରିବେକ ଶୂରୁ ଆକ୍ଷମ୍ପାଦାରହିତ ହିବେକ ମାତା ଅପୁତ୍ର

ଶାରୀ ହେବେ ନା ସାବଦ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଷ୍ଠୁରତାରେ ହେବେ ମା ଏଇ ମହାପୁରୁଷ
ସଙ୍କଳ ଇହାତେ ସମ୍ଭବି ଆଛେ । ତାହାର ପର ଦେଇ ରାଜୀ ପୂର୍ବାହ୍ଲେ
ଶିଷ୍ଟ ସଭା କରିଯା ମକଳ ଦୃଢ଼ାତ୍ମ ପ୍ରତ୍ୟାବ କରିଯା ଅନୁଗୁହ୍ୟପୁରୁଷ ତାହା
କେରାଟ ରାଜ୍ୟ ଦିଲେନ । ତବେ ଜାତିମାତ୍ରେତେଇ ହି ଆମନ୍ତର ଦୁଷ୍ଟ
ତାହାତେଓ ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ଅଧିମ ଆଛେ । ଚକ୍ରବାକ ବଲିଜେହେ ରାଜୀର
ଇଶ୍ଵରାତେ ଯେ ଅକାର୍ଯ୍ୟକେ କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଳ୍ୟ କରିଯା ଶାଶନ କରେ ମେ କି
ମନ୍ତ୍ରୀଶ୍ଵର ମନେର ମୁଖେ ଭାଲ ତଥାପି ଅକାର୍ଯ୍ୟକେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯା
ଶାଶନ କରିବେ ମା । ଯେ ରାଜୀର ବୈଦ୍ୟ ଭକ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷଦ ହୟ ମେ
ରାଜୀ ଶରୀର ଏବଂ ଧର୍ମ ଏବଂ ଭାଗ୍ୟରହିତେ ପାତ୍ରିତ୍ୟକୁ ହୟ ହେ
ଯହାରାଜ ତମ ପୁଣ୍ୟପୁରୁଷ କୋମ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ପାଇଯାଛେ ତାହା ଆ
ଶାଶନ ହିବେ ଇହା ଜାନ କରିଯା ଯେ ଲୋକ କର୍ମ କରେ ମେ ମନ୍ତ୍ର ହସ୍ତ
ଇହାତେ ଦୃଢ଼ାତ୍ମ ଅତିଶୟ ଲୋଭପୁରୁଷ ଭିକ୍ଷୁକଙ୍କେ ତାଡନା କରିଯା
ନିଧ୍ୟର୍ଥୀ ନାପିତ ସେମନ ମନ୍ତ୍ର ହିଯାଛିଲ । ରାଜୀ ଜିଜ୍ଞାସିତେହେନ ଏ
କି ପୁକୀର । ମନ୍ତ୍ରୀ କହିତେହେ ।

୧. ଅଧୋଧ୍ୟାତ୍ମେ ଚୁଡ଼ିରିମି ନାମେ କ୍ଷତ୍ରିଯ ଥାକେ ମେ ଧରେର ନିମିତ୍ତେ
ଭାବାନ୍ ଚନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ରକେ ବହୁକାଳ ଆରାଧନା କରିଲ । ତାହାର ପର ବି
ଜ୍ଞାପ ଏ କ୍ଷତ୍ରିଯଙ୍କେ ସ୍ଵପ୍ନେତେ ଦର୍ଶନ ଦିଯାଇମହେଥରେ ଆଜାତେ କୁବେଳ
ଆଦେଶ କରିଲେନ ଯେ ତୁମ୍ଭ ଅଦ୍ୟ ପୂର୍ବାହ୍ଲେ କୌର କରିଯା ହଣ୍ଡେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ କରିଯା ଗୁହରେ ଲୁହାଯିତ ହେଇଯା ଥାକିବା ଅନୁମତି ଏ ଅଛ
ନେତେ ଏକ ଭିକ୍ଷୁକଙ୍କେ ଆସିତେ ଦେଖିଯା ତାହାକେ ମିର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୁ
ରୀରେ ମନ୍ତ୍ର କରିଯା ତାହାର ପର ସୁରଗ କଳସ ହିବେ ତାହାତେଇ
ତୁମ୍ଭ ଜୀବନପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଖୀ ହେଇଯା ଥାକିବା ତମନ୍ତର ତାହା କରିଲେ
ତାହା ହେଇଲ । ତାହାତେ କୌରକରଣେ ନିମିତ୍ତେ ଆସିଯାଛିଲ ଯେ
ମୁଲିତ ମେ ତାହା ଦେଖିଯା ଚିତ୍ତା କରିଲ ଯେ ନିମି ପାଇବାର ଉପାୟ

ଏହି ଆମିଓ ଏହି ପୁରୁଷଙ୍କେମ ନା କରି ମେଇ ଅବହି ଏ ନାପିତ ପୁତ୍ରଦିନ ମେଇଲୁଗ ଲଭ୍ୟହୃଦୟ ହିସ୍ତା ନିର୍ଜନେତେ ଡିକ୍ଷୁକେର ଆଗମନ ପୁଣୀତିକା କରେ । ଏକ ଦିବସ ମେଇ ନାପିତ ଡିକ୍ଷୁକକେ ପାଇସ୍ତା ନଟ କରିଲ ମେଇ ନିମିତ୍ତେ ରାଜପୁରୁଷେରା ତାହାକେ ମଟ୍ଟ କରିଲ । ଅତ ଏବ ଆମି ସବୁ ପୁଣୀତିକ କୋର ଯଜ୍ଞି ଇତ୍ୟାଦି ।

ରାଜା କହିଯାଛେ ପୂର୍ବକାଳେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କଥନଦାରା କି ପୁରୁଷେ ଗର ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହିଁବେ କି କାରଣଯାତିରେକେ ବନ୍ଦୁ ହିଁବେ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ ହାତକଇ ହିଁବେ ଯାଉଥି ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କର ରଜୟ ପର୍ବତିମଣୀ ପେ ଯଦି ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଆସିଯାଛେ ତବେ ଏଥିନ କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲିଜେ ହେ ହେ ମହାରାଜ ଆଗତ ଦୂତର ମୁଖେତେ ଆମି ଫରିଯାଛି ଏ ମହା ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁର ଉପଦେଶେତେ ସେ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଅନାଦର କରିବାଛେ ମେଇ ନିମିତ୍ତେ ଏ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ମୁଢ ଜୟ କରିତେ ଶକ୍ତ୍ୟ ବଟେ ବିଜ୍ଞାରା ତାହା କହିଯାଛେ ନେବା ଲୋଭି ଥିଲ ଅଲସ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମୁଢ ଆର ଯୋଜାଯଦିଗେର ଅବଜ୍ଞାକାରୀ ଏହି ମନ୍ତ୍ରଲବିପକ୍ଷ ଅନାନ୍ଦୁସନାଶ୍ୟ ମେଇ ହେତୁକ ଏ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଯାବ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମା ଦିଗର ଦୂର୍ଗାର କୋଥ ନା କରେ ତାବ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଦୀ ଓ ପର୍ବତ ଓ ବନ ଓ ପଥେତେ ତାହାର ପ୍ରେମାକେ ହାମିବାର ନିମିତ୍ତେ ସାରମଧୁର ମେନାପତିରା ବିଷ୍ଣୁ ହୁବୁ ବିଜ୍ଞେରା ତାହା କହିଯାଛେ ଦୂରପଥଶ୍ଵାନ୍ତ ଓ ନଦୀ ଶିର ଅରଧେତେ ଆକୁଳ ଓ ଘୋରାଘି ଭୟେତେ ଭୀତ ଓ ଛୁଧା ଏବଂ ପିପାସାତେ ପୌହିତ ଓ ମହେ ଓ ଭୋଜନବାନ୍ତ ଓ ରୋଗୀ ଏବଂ ଦୁର୍ଭିଜ୍ଞେତେ ପୀଡ଼ିତ ଓ ଅନାହାରୀ ଓ ଅନ୍ଧ ବୃକ୍ଷ ଏବଂ ବାଯୁତ ବ୍ୟାକୁଳ ଓ ପକ୍ଷ ଏବଂ ଧୂଳି ଏବଂ ଜଳେତେ ଆଚରଣ ଓ ଅତିଶ୍ୟ ବ୍ୟଗୁ ଓ ହସ୍ତ ପୀଡ଼ିତ ଏ ବନ୍ଦୁତ ଶତ୍ରୁପ୍ରେମାକେ ରାଜା ନଟ୍ଟ କରିବେକ । ଅପର ଆକ୍ରମଣଭୟେତେ ମେଇ ରାଜା ଆଗରଣଶ୍ଵାନ୍ତ ଦିବାସୁନ୍ଦ ନିଦ୍ରାବ୍ୟାକୁଳ ମୋକ୍ଷକେ ମଟ୍ଟ କରି

ମେତେ ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଗିଯା ପୁରୁଷେର ବଳ ଅକ୍ଷାଶକ୍ରଗେତେ ଆମାରଦି
ମେର ମେନାପତିରା ରଷ୍ଟ କରକ ତାହା କ୍ରିଲେ ପରେ ଚିତ୍ରବର୍ଣେର ମେଦା
ଓ ମେନାପତି ଅନେକ ରଷ୍ଟ ଇଇଲ । ତେଥାରେ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍‌ଘଟିଛି ଇହା
ହୀ ଆମନ ଅନ୍ତି ଦୂରଦୂରିକେ ବଲିଲ ହେ ପିତଃ କେନ ଆମାକେ ଉପେ
ଜ୍ଞାନ କରିତେଛ କୋଣାଓ କି ଆମାର ଅବିନଯ ଆଛେ । ପଣ୍ଡିତେରା
ତାହା କହିଯାଛେ ରାଜସ୍ତା ପାଇଁ ଛି ଇହା ଜ୍ଞାନ କରିଯା ଅବିନଯ
ହେଉଥେ ନ । ଯେହେତୁକ ବାର୍କକ୍ୟାବହା ଯେତେପ ଉତ୍ତମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ରଷ୍ଟ କରେ
ଏହି ରୂପ ଅବିନଯ ସମ୍ଭାବି ରଷ୍ଟ କରେ । ଆର କର୍ମନିଷ୍ଠା ବୁଲାକ ମନ୍ତ୍ର
ପାଇ ପଥାପାଦୀ ଲୋକ ମନ୍ତ୍ରଜ ଓ ସୁଖ ଓ ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ
ଜୀ ଲୋକ ବିଦ୍ୟାର ସୀମା ପାଇଁ ଓ ବିଶ୍ୱାସରେ ଧର୍ମ ଓ ଅର୍ଥ ଓ ଯଶ
ପାଇଁ । ଗ୍ରୂପ ବଲିତେଛେ ହେ ରାଜାରାଜ ଶୁଣ ଜଳସମୀଗନ୍ତ ବୃକ୍ଷ ମେରପ
ସୂକ୍ଷ୍ମ ପାଇଁ ଏହିରୂପ ଅଜ୍ଞ ରାଜାଓ ପ୍ରଣବାନକେ ନିରୁଟ୍ଟି ରାଖିଯା ଦୂର୍ଜ୍ଞ
ପାଇଁ । ଅପରାହ୍ନକ ଦୂର୍ବ୍ୟେର ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମୃଗ୍ୟା ଦ୍ୱାତର୍ତ୍ତୀଡା ପରଦୂର୍ବ୍ୟେର
ଅପରାହ୍ନ ଅବଶ୍ୟ ଦେଇଯ ଅଧାନ ନିଷ୍ଠୁର ସାକ୍ଷ୍ୟ ନିରପରାଦ ଦେଇ କରା
ଏହି ମନ୍ତ୍ରକ ରାଜାରବିଗେର ବ୍ୟସନ ଆର କେବଳ ସାହୁ ମାତ୍ରାବଲ୍ୟ
ଲୋକ ଏବଂ ଉପାୟରହିତ ଲୋକ ଐହିର୍ୟ ପାଇତେ ପାଇଁ ନ । କିନ୍ତୁ
କ୍ରୟାଣେତେ ଓ ଶୌର୍ଯ୍ୟେତେ ମନ୍ତ୍ରପାଇ ଦୁଇ ବିଜ ମେବାର ଉତ୍ସାହ
ଦେଇଯା ମାହମିତି ଆମାକର୍ତ୍ତକ ଉପଦିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରଗାତେ ଅନବଧାନ କରି
ଯାଇ ଆର ନିଷ୍ଠୁର ସାକ୍ଷ୍ୟ କହିଯାଇ ଅତ ଏହି ଏହି ଦୂର୍ମିତେର ଫଳ
ଏହି ଅନୁଭୂତ ହିତେଛେ । ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା କହିଯାଛେ ନିତି
ଦୋଷ କୋମ ଦୂର୍କ୍ତ ହନ୍ତକେ ନ ପାଇ ବୋଗ କୋମ କୁପଥ୍ୟାଶିକେ ତାପ
ମା ଦେଇ ମନ୍ତ୍ରକ୍ରି କୋମ ଲୋକକେ ଗମିତି ନ କରେ ସମ କାହାକେ ରଷ୍ଟ
ଏବଂ କରେ ଶ୍ରୀଧର କାହାକେ ତାପିତ ନ କରେ ବିଦ୍ୱତା ହସ୍ତକେ ଶୀତ
ଛାଲ ଶ୍ରୀର୍ବଳେ ମୂର୍ଖ ଅନୁକାରକେ କୃତଙ୍ଗତା ପୁଣ୍ୟକେ ମିତ୍ରଦର୍ଶନ

শোককে ন্যায় বিপত্তিকে দুর্বীতি অভিযুক্ত ঐশ্বর্যকেও বন্ধ করে ইহা কহিয়া সে মন্ত্রী আলোচনা করিল এই রাজা নির্বৃত্তি নতুরা কেন নীতি শাস্ত্রের অগ্রাহণ জ্যোৎস্নাকে বাক্যাগ্রণ উন্মাকে করিয়া অস্তকার করিতেছে যেহেতুক যাহার বৃক্ষ বাই শাস্ত্র তাহার কি করিবেক দুই চক্ষুতে রহিত ব্যক্তির দর্পণ কি করিবে ইহা আলোচনা করিয়া চুপ করিয়া থাকিল। অনন্তর রাজা কৃতাঞ্জলি হইয়া কহিলেন হে পিতঃ আমার এই অপরাধ আছে সম্মতি অবশিষ্ট সৈন্যের সহিত ফিরিয়া বিস্ত্র পর্বতে যে রূপে যাই তাহা তে উপদেশ কর। গৃহু অন্তঃকরণে চিন্তা করিতে লাগিল ইহাতে পুতীকার কর যেহেতুক দেবতাতে প্রকৃতে গরুতে রাজাতে বুদ্ধ ঘেতে বালকেতে আতুরেতে কদাচ ক্রোধ কর্তব্য নয়। মন্ত্রী হীন সিয়া কহিতেছে হে মহারাজ তথ করিও না শন হে মহারাজ তিনি সন্ধানেতে মন্ত্রিদিগের সরিপাতেতে বৈদ্যেরদিগের বৃক্ষ জানা যায় সুস্থিতে কে বা পাণ্ডিত নয়। অপর নির্বৃক্ষ লোকেরা অল্প কর্ষ করে আর ব্যস্ত হয় সুবৃক্ষ লোকেরা বড় কর্ষ করে অগ্রচ ব্যাকুল হয় না। সেইহেতুক আপনকার অনুগ্রহেতে দুর্গকে ভাস্ত্রিয়া কৌর্তি ও পুতাপের সহিত তোমাকে অল্প কালেতেই বিস্ত্র পর্বতে লইয়া যাইব। রাজা কহিলেন কি পুকারে সংগৃতি অত্যন্ত পেনাতে তাহা সম্ভব হইবে। গৃহু বলিতেছে হে মহারাজ সমস্ত হইবে যেহেতুক জয়েচ্ছু রাজার দীর্ঘস্মৃতা জয়সিদ্ধির চিহ্ন সেইহেতুক অক্ষাৎ দুর্গ রোধ কর। হিরণ্যগতের প্রেরিত চরু বল আসিয়া তাহা কহিল হে মহারাজ অবশিষ্ট অত্যন্ত সেৱাৰ সহিত এই রাজা চিৰবর্ণ গৃহের পরামর্শে দুর্গ রোধ করিবেক। রাজা কহি

সেন হে সহ্য এখন কি কর্তব্য । চক্ৰবাক বলিতেছে নিজ সেনা
তে সারামার বিবেচনা কৰ তাহা জানিয়া উপযুক্ত মতে পারি
তোষিক সুবৃগ্র বজ্রাদি দেও যেহেতুক যে অস্থানমুক্ত কাকিনীকে
ও সহসু নিষ্ঠতুল্য জ্ঞান করিয়া সৎগুহ করে আৱ সময় বিশে
ষে কোটি ধনেতেও মুক্তহন্ত হয় সেই রাজস্ব-হকে লক্ষ্মী ত্যাগ
কৰেন না । অপৱ যজ্ঞেতে বিবাহেতে বিপৎকালেতে শত্ৰুহন্তে
তে কৌর্তিকৰ কৰ্ম্মেতে মিৰ্বকৰণেতে পুঁয় স্ত্ৰীতে বন্ধু লোকেতে হে
মহারাজ এই আঁটিতে অতিশয় ব্যয় নাই । যেহেতুক নিৰ্বুজি
লোক অত্যাছু ব্যয়ের ভয়েতে সৰ্ববাণ করে কোন সুবুজি লোক
জগাতেৱ ভয়েতে মোট ত্যাগ করে । রাজা কহিলেন কি পুকা
ৱে এ সময়ে অতিৰিক্ত ব্যয় উপযুক্ত হয় পশ্চিমেৱ কহিয়াছেন
বিপত্তিৰ নিমিত্তে ধন বৰকা কৰিবেক । মন্ত্ৰী বলিতেছে ধৰণ
নেৱ কি আপদ । প্ৰাজা কহিলেন লক্ষ্মীও কথন ঘান । মন্ত্ৰী
কহিতেছে সঞ্চিত ধনও নষ্ট হয় সেইহেতুক হে মহারাজ কৃপণ
তা ত্যাগ কৰিয়া দান ও সমানদ্বাৰা স্বকীয় যোধাৱদিগেৱ পুৱ
ক্ষাত্ৰ কৰ পশ্চিমেৱ তাহা কহিয়াছেন পৱনৰ জ্ঞাত ও হৰ্ষিত
ও পুণ্যত্যাগ কৰিতে উদ্যত ও কুলীন ও সমানিত ইহারা বিপ
ক্ষেত্ৰ সেনাকে জয় কৰে । অপৱ শীলসম্মুখ মিলিত পুণ্য ত্যাগ
কৰিতে উদ্যুক্ত শূৰ স্বকীয় পাঁচ শত যোদ্ধা ও শত্ৰুপক্ষীয় অনেক
সেনাকে নষ্ট কৰে । অপৱ শিঙ্ক লোকেয়াও বিশেৱ জ্ঞানযুক্ত
ক্ষেত্ৰী কৃতস্থ আৰ্দ্ধমুৰি লোককে ত্যাগ কৰে অন্যোৱা কি ত্যাগ
আ কৰে যেহেতুক সত্য ও শৌর্য্য ও দৃঢ়া ও দান এই সকল
মাজাৰ বড় পুণ্য এই সকল পুণ্যেতে রহিত রাজা মিঠাস্ত নিষ্পত্তা
পায় এতামূল্য বিবৰণেতে মন্ত্ৰিৱদিগেৱ তাৎপৰ্য্যন্ত পুৱক্ষাৱ কৰ্তব্য

বিজেরা তাহা কহিয়াছেন যে রাজা যে মন্ত্রিহইতে বাঢ়ে সে রা-
জা সে মন্ত্রিকে বাঢ়াইবেক আৱ ধন দিবেক এবং জীৱ বিষয়ে
তে আৱ ধন বিষয়েতে অভ্যন্ত বিশ্বস্ত পাতকে নিয়োগ কৱিবেক
যেহেতুক ধূত ও ভৌ ও বালক ইহারা যে রাজার মন্ত্রী সে রাজা
অম্যায়কুপ বাযুতে বিক্ষিপ্ত হইয়া কার্যকুপ সমন্বেতে মগ্ন হয়।
ভন হে মহারাজ যাহাত হৰ্ষ ও ক্রোধ সমান আৱ শান্তি পুতি
পাদ্যেতে দৃঢ়জ্ঞান আৱ সর্বদা ভূত্যের অনপেক্ষা পৃথিবী তাহাত
ধনদা হন রাজার সহিত যাহারদিগের বৃক্ষ ও হৃষি হয় তাহারদি
গকে অমাত্য বলিয়া। রাজা কদাচ অবজ্ঞা কৱিবেন না যেহেতুক
হস্তিসমূহ মধ্যে সুলনবিশিষ্ট মদাক্ষ ইন্দ্রির যেমন সুহৃদ লো
কের বহুকাল চেষ্টাতে কৱ অবলম্বন হয় এমনি কার্য্যেতে সুলন
বিশিষ্ট মদাক্ষ রাজার মন্ত্রিদিগের বহুকাল চেষ্টাতে কৱেন
গুহণ হয়। অবস্থার মেঘবর্ণ আসিয়া পুৰাম কৱিয়া বলিতেছে
হে মহারাজ অনুগ্রহপূর্বক অবলোকন কৱন সন্তুতি দুর্গৰ্বাহণেতে
বিপক্ষ আছে সেইহেতুক মহারাজার চৱণের আজ্ঞা হইলে বাহি
রে গিয়া নিজ পরাক্রম দেখাই তাহা কৱিয়া মহারাজের পায়ের
অঞ্চলী হই। চক্ৰবাক বলিতেছে ইহা কৱিও না যদ্যপি বাহিৰ
হইয়া যুদ্ধ কৱা যায় তবে দুর্গাশুয় নিষ্পুয়োজন। অপৱ যেমন
ভয়ামক কুতুর জলহইতে নিৰ্গত হইলে অবশ হয় বলবান
সিংহও বনহইতে নিৰ্গত হইলে শূণালের ন্যায় হয়। হে মহী
রাজ আপনি গিয়া যুদ্ধ দেখুন যেহেতুক রাজা দেখত সেনাকে
অগুৰ্বেক কৱিয়া যুদ্ধ কৱাইবেক স্বাম্যাধিত্বিত কুকুরও কি কিংহেৰ
ম্যায় আচরণ কৱে না। অনন্তুর তাহারা সকলে দুর্গৰ্বাহণ থাই

যা অতিবড় যুদ্ধ করিল। পরব্রহ্ম চিত্রবর্ণ রাজা গৃহকে বলিল
হে ভাত এখন আপন পুত্রিঙ্গা পুত্রিপালন কর। গৃহ বলিতেছে,
হে মহারাজ শনুন বহুকালস্থায়ী ও অনেক সৈম্য পশ্চিম বাসন
রহিতের আশুয় ও সুখ্যাত ও শুরযোধ এই সকল দুর্গ পুণ। আর
অগ্নিকালস্থায়ী ও অভ্যন্ত সেনা মূর্খ ব্যসনির আশুয় ও সুপ্তপ্ত
ভীরুযোধ এই সকল দুর্গব্যসন সে সকল দুর্গব্যসন এখানে নাই
কিন্তু তেম আর বহুকাল না বুঝ। আর আক্রমণ আর উন্মুক্ত্য
এই চারি দুর্গলভূমের উপায় কর্ণে কহিতেছে ইহাতে শক্ত্যনু
সারে এইই যত্ন কর। তদনন্তর সুর্য্যাদয়ের পূর্বেতেই দুর্গের
চারি দ্বারেতেই যুদ্ধ হইলে পরে এক দিবস দুর্গমধ্যবর্তি গৃহেতে
কাকেরা অগ্নি ক্ষেপণ করিল তাহার পর দুর্গ লইয়াছিঃ এ
কোলাহল ভনিয়া সর্বত্র জুলিতাপি দেখিয়া রাজহস্মের মেবারা
আর দুর্গবাসি লোকেরা দ্বরাতে হুদে পুরোশ করিল যেহেতুক
কার্য উপস্থিত হইলে যাহা মন্ত্রণা করিয়া থাকে শক্ত্যনুসারে
তাহা করিবেক কিম্ব। পরাক্রম করিবেক কিম্ব। যুদ্ধ করিবেক
কিম্ব। পলায়ন করিবেক বিচার করিবে না। রাজহস্ম স্বভাবতো
মন্দগতি আর বিতীয় সারস এই দুইকে চিত্রবর্ণের সেনাপতি
ক্ষুস্ত আসিয়া বেড়িল। হিরণ্যগতি সারসকে বলিল হে সেনাপতি
আমার অনুরোধে আপনাকে কেন নষ্ট কর তুমি এখন যাইতে
পার তাহা করিয়া জলে পুরোশ কর আপনাকে রক্ষা কর চূড়া
ঝলি নামা আমার পুত্রকে সর্বজ্ঞের সম্মতিতে রাজা করিব। সারস
বলিতেছে হে মহারাজ এতাদৃশ দুঃসহ বাক্য বক্তব্য নয় যাৎক্ষেত্রে
পর্যন্ত চক্ষু সূর্য গগণে আছেন তাৰে পর্যন্ত হে মহারাজ আ
পনি জয় হউন হে মহারাজ আমি দুর্গাধিকারী আমার মাস

বৃক্ষলিঙ্গ দ্বারপাথেতে শক্ত পুরোশ কর্তৃক। অপর দাতা ক্ষমাবান
গুণগুাহক পুড়ু কষ্টেতে মিলে। রাজা কহিতেছেন ইহা যথার্থই
বটে কিন্তু পবিত্র কর্ম বিংশ অনুরক্ত এতক্রম ভূত্যও দুর্ভিত।
সারস বলিতেছে তন হে মহারাজ যদ্যপি সৎগুাম ত্যাগ করি
লে যমের ডয় না থাকে তবে অন্যত্র যাওয়া উপযুক্ত যদি পুৰ্ণ
শির মরণ অবশ্যই তবে কেন বৃথা অপমাণ করি। অপর বাযুর
গমনেতে হয় যে চেউ তাহার গমনের ন্যায় অঙ্গকালস্থামী যে
এই সৎসার ইহাতে পরের নিমিত্তে পুৰ্ণ ত্যাগ পুণ্যপুযুক্ত হয়।
আর স্বামী অমাত্য রাষ্ট্র দুর্গাকোষ সৈন্য সুহৃৎ মগরম্ভ লোক
এই আট পরম্পর উপকারকত্বহেতুক রাজ্যাদ হয়। হে মহারাজ
তুমি স্বামী সর্ব পুকারে রঞ্জনীয় যেহেতুক অমাত্য লোক বড়
হইলেও স্বামিকে পরিত্যাগ করিয়া বাঁচে না গতাযুতে ধন্বন্তরি
বৈদ্যও কি করে। অপর সূর্য অপুকাশ হইলে যেমন পদ্ম অপু
কাশ হয় এইরূপ রাজা অপুকাশ হইলে এই পুালি সকল অপু
কাশ হয় রবি পুকাশ হইলে যেরূপ কমল পুকাশ হয় সেইরূপ
রাজা পুকাশ হইলে এই পুালি সকল পুকাশ হয়। অনন্তর কুকুট
আসিয়া রাজহস্তের শরীরে তীক্ষ্ণ নখাখাত করিল সারস শৌভু
সমীগে আসিয়া রাজাকে আপন শরীরের মধ্যে করিয়া জলে
পড়িল। তদনন্তর কুকুটেরদের নথ মুখ পুহুরেতে ক্ষত বিক্ষত
হইয়া সারস অনেক কুকুট সেনাকে নষ্ট করিল। পঞ্চাং সারসও
চক্ষু পুহুরেতে ক্ষত বিক্ষত হইয়া পুৰ্ণত্যাগ করিল। তাহার
পর চিরবর্ণ দুর্গতে পুরোশ করিয়া দুর্গত দুব্য সকল লুটাইয়া
বন্দিকর্তৃক জয়শব্দেতে আহুদিত হইয়া স্বানে গোলেন।

অনন্তর রাজপুত্রেরা কহিলেন সেই রাজসৈন্যেতে সারসই

অতিবড় পুণ্যবান যে নিজ দেহ ত্যাগ করিয়া স্বামিকে রক্ষা করিল
ইহা পশ্চিতকর্তৃক কথিত আছে গঙ্গ সকল গবাকৃতি সমস্ত পুত্র
কেই জন্মায় শূন্তে শোভিত অনেক গোর স্বামি এতাদৃশ পুত্র
কে কদাচিং কেহ জন্মায় । বিষ্ণুশর্মা কহিলেন সে মহাসন্তুষ্ট বিদ্যা
ধর্মীপুর্ণিমাত্ব হইয়া স্বর্গসূর্য অনুভব করক । বিজেরা তাহা কহি
যাছেন পুতুভুজ কৃতজ্ঞ যে বৌরসকল সংগৃহামতে পুতুর নিমি
তে পুণ্যত্যাগ করে সে সকল লোক স্বগে গমন করে শত্রুকর্তৃক
বেঁচিত হইয়া শূর লোক যেখানে সেখানে মরে সে অঙ্গয স্বর্গ
পায় যদ্যপি কাতরতা না পায় আরও এই পুকার হউক আপন
কায়দের হন্তি ঘোড়া পদাতির দ্বারা সংগৃহ কদাচিং ও না
হউক । নীতি অন্তর্গতুপ বায়ুর দ্বারা আহত হইয় শতু সকল
গিণিকুরকে আশুর করক ।

ইতি বিগুহকথা সমাপ্তা ।

অংসুম্বিত ।

পুনশ্চ কথার প্রসময়ে রাজকুমারেরা কহিলেন হে গুরো আমরা
বিগুহ শৰ্নিলাম সম্মতি সন্তি বল । বিষ্ণুশর্মা কহিলেন শৰ সন্তি
ও কহি যাহার পুঁথম শ্লোকার্থ এই ।

অতিশয় যুদ্ধ হইলে পরে দুই রাজার অনেক সৈন্য মন্ত হইলে
থাকিল যে গুরু ও চক্রবাক তাহারা অল্প কালেতেই বাক্যব্যাখ্যা
সন্তি করিল । রাজবন্দনেরা কহিলেন ইহা কি পুকার বিষ্ণুশর্মা
কহিতেছেন ।

তাহার পর সেই রাজহস্মী কহিল আমার দুর্গে কে বৃক্ষ পু
দান করিল কি পরকীয় লোক কিম্বা বৈরিপুরিত আমার দুর্গ
বাসী কেহ । চক্রবাক বলিতেছে হে ভূগাল আপনকার নিষ্পুরণে
জন মিত্র এ মেষবর্ণ সপরিবার দ্রষ্ট হয় না সেই নিমিত্তে বুঝি
তাহারি অনুষ্ঠিত এই । রাজা কিঞ্চিং কাল ভাবনা করিয়া কহি
লেন সেই বটে আমার দুর্দৰ্ব এ পশ্চিতেরা তাহা কহিবাছেন
সে দোষ দেবতার মন্ত্রির এ মৌল নয় কেননা সুষ্টিত কার্য ও
কোথাও দৈবযোগেতে মন্ত হয় । মন্ত্রী বলিতেছে ইহা কহাই
আছে দুরবস্থা পাইয়া লোক দৈবকে নিষ্পত্তি করে মুর্খ লোক আপ
নার কর্মদোষ জানে না অপর যে লোক হিতাভিলাবি বন্ধুরদিগের
বচন শুনে না সে কাষ্ঠচূড় নিষ্পত্তি কচ্ছপের ন্যায় নষ্ট হয় ।
সর্বদা বচনকেই রক্ষা করিবেক কেননা বাক্যেতে নষ্ট হয় হং
সম্বয়কর্তৃক বীয়মান করতের পতন ঘেমন । রাজা কহিলেন এ
কি পুকার মন্ত্রী কহিতেছে ।

ଅଗଧ ମେଣ୍ଟେ କୁଲୋଂପଳ ନାମେ ସରୋବର ଥାକେ ତାହାତେ ଅନ୍ତର୍କାଳ ସନ୍ଦଟ ବିକଟ ନାମେ ଦୁଇ ହୁଏ ହୁଏ ବସନ୍ତ କରେ ତାହାରଦି ଗେର ନଖା କଷ୍ଟଗୁଡ଼ିର ନାମେ କଞ୍ଚପ ବାସ କରେ । ଅନ୍ତର ଏକ ଦିନେ କୈବର୍ତ୍ତେରା ଆସିଯା ମେ ହାନେ କହିଲ ଯେ ଏ ହାନେ ଆମରା ଆଜି ବାସ କରିଯା କଲା ପୁତ୍ରଙ୍କାଳେ ମୁସା କଞ୍ଚପାଦି ମନ୍ତ୍ର କରିବ । ତାହା ଶୁଣିଯା କରଟ ଦୁଇ ହୁଏ ହୁଏ କହିଲ ହେ ମିତ୍ରେରା କୈବର୍ତ୍ତେ ହୁଦିଗେର କଥୋପକଥନ ଶୁଣିଲା ଇଦାନି ଆମାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କି । ହୁ ମେରା ବଲିଲ ପୁରୁଷାର ତାହା ଜାମ ପୁତ୍ରଙ୍କାଳେ ସାହା ଉପଯୁକ୍ତ ହୁଯ ତାହା କଥା ଯାଇବେ । କଞ୍ଚପ ବଲିତେଛେ ଏମନ ନଯ ଯେହେତୁକ ଏହି ହାନେ ଆମି ବ୍ୟାତିକ୍ରମ ଦେଖିଯାଛି ବିଜେରା ତାହା କହିଯାଛେନ ଅନାମତ ବିଧାତା ଆର ପୁତ୍ରଙ୍ଗମନମତି ଏହି ଦୁଇ ଜମ ସୁଖୀ ହୁଯ ଆର ଘନ୍ତବିଷ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର ହୁଯ । ହୁମେରା କହିଲ ଏ କି ପୁକାର କୁର୍ମ କହି ଦେଛେ ।

ପୁର୍ବେ ଏହି ସରୋବରେ ଜାଲିଯା ଏଇରପେ ଉପହିତ ହଇଲେ ପରେ ତିନ ମୁସୋରା ଆଲୋଚନା କରିଲ ତାହାତେ ଅନାମତ ବିଧାତା ନାମେ ଏକ ମୁସା ମେ ପରାର୍ଥ କରିଲ ଆମି ଅନ୍ୟ ପୁକୁରିଣିତେ ଯାଇ ଇହା ବଲିଯା ଜଳାଶୟାନ୍ତରେ ଗେଲ । ପୁତ୍ରଙ୍ଗମନମତି ନାମେ ମୁସା କହିଲ ଭାବି ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ନାହିଁ ଆମି କୋଥା ଯାଇବ ତାହା ଉପହିତ ହଇଲେ ଯାହାହୁଯ ତାହା କରିବ ବିଜେରା ତାହା କହିଯାଇଛେ ଯେ ଲୋକ ଉପହିତ ହିପଞ୍ଜକେ ମୟାଥାର କରେ ଲେଇ ବୁଝିମାନ ଇହାତେ ନିର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ସନିକେର ପଢ଼ି ଉପପତ୍ତିକେ ପୁତ୍ରଙ୍କତୋ ଗୋପନ କରିଲ । ସନ୍ତବିଷ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ କରିତେହେ ଏ କି ପୁକାର ପୁତ୍ରଙ୍ଗମନମତି ଫହିରିତେହେ ।

ପୁର୍ବରେ ବିଜମପୁରେତେ ନମ୍ବଦ୍ରିଷ୍ଟ ନାମେ ଏକ ସନିକୁ ଥାକେ ରତ୍ନ

ପ୍ରଭା ମାତ୍ରୀ ତାହାର ଗୁହ୍ଣୀ ଏକ ମିଳ ଭୂତ୍ୟର ସହିତ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ଯେହେତୁକ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦେରକେହ ଅପ୍ରିୟ ନାହିଁ ପ୍ରିୟଓ ନାହିଁ ଗୋ ମହାନ ଯେମନ କାମନେତେ ସର୍ବଦା ନୃତ୍ୟ ଘାସ ଆକାଙ୍କ୍ଷା କରେ ଏଇକ୍ଷପ ଶ୍ରୀ ଲୋକେରା ଅନୁଷ୍ଠାନ ନବୀନୀ ପୂର୍ବକେ ଅଭିଲାଷ କରେ । ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏକ ଦିବସ ସେଇ ରତ୍ନପ୍ରଭା ଏ ଦାସକେ ଯୁଥୁସୁନ ଦିତେଛିଲ ତାହା ସମ୍ମୁଦ୍ର ଦନ୍ତ ଦେଖିଲ । ତାହାର ପର ମେ କୁଳଟା ଝଟିତେ ସ୍ଵାମୀର ସମ୍ବାଦାନେ ଗିଯା କହିଲ ହେ ନାଥ ଏହି ସେବକେର ଅତିଶ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାର ଯେହେତୁକ ଚୌର୍ବୀ କ୍ରିୟା କରିଯା କର୍ପର ଥାଏ ଇହା ଆମି ଇହାର ମୁଖ ଆସୁଣ କରିଯା ଜାନିଲାମ । ତାହା କଥିତ ଆଛେ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦେର "ଆହାର ଦ୍ଵିଷ୍ଟନ ତାହାରଦେର ବୁଦ୍ଧି ଚତୁର୍ଣ୍ଣ ଇତ୍ୟାଦି । ତାହା ଉନିଯା ଭ୍ରତ୍ୟ କ୍ରୋଧ କରିଯା କହିଲ ହେ ପୁତ୍ରୋ ଯେ ସ୍ଵାମୀର ଗୁହେତେ ଏତାମ୍ଭଶୀ ଗୁହ୍ଣୀ ସେ ସାମେ ଭୂତା କି ପୁକାରେ ଥାକେ ଯେଥାନେ ନିରନ୍ତର ପତ୍ନୀ ମାସେର ମୁଖେର ଶୁଣ ଲାଗୁ ତମନ୍ତର ସେ ଉଚିଯା ଚଲିଲ ତାହାକେ ମହା ଜନ ଯନ୍ତ୍ରିତେ ପୁରୋଧ କରିଯା ଥାଇଲ । ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଆମି ବଲି ଯେ ଲୋକ ଉପହିତ ବିପର୍କକେ ସମାଧାନ କରେ ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାହାର ପର ଯନ୍ତ୍ରବିଷ୍ୟ କହିଲ ଯେ ବିଷୟ ହଇବାର ଉପଯୁକ୍ତ ଅନ୍ତରେ ସେ ହେବେ ନା ଯେ ବିଷୟ ହଇବାର ଉପଯୁକ୍ତ ତାହାର ଅନ୍ୟଥା ହବେ ନା । ତମନ୍ତର ପ୍ରଭୂତ୍ୟଗରମତି ପ୍ରାତଃକାଳେ ଜାଲେତେ ସନ୍ଧ ହଇଯା ଆ ପନାକେ ମୃତ୍ୟୁଲୟ ଦେଖାଇଯା ଥାଇଲ । ତାହାର ପର ଜାଲହିତେ ନିଃ ସାରିତ ହଇଯା ସାମର୍ଦ୍ଧ୍ୟାନୁସାରେ ଲମ୍ବ ଦିଯା ଅଗାଧଜାଲେ ପୁରିଷ ହଇଲ ଯନ୍ତ୍ରବିଷ୍ୟ କୈବର୍ତ୍ତକୁ ସ୍ଥିତ ହଇଯା ବ୍ୟାପାଦିତ ହଇଲ । ଏହି ନିମି କେ ଆମି ବଲି ଅନାଗତ ବିଧାତା ଇତ୍ୟାଦି । ସେଇହେତୁକ ଯେ ପୁକାର ଆମି ଅନ୍ୟ ଜଳାଶୟେ ଯାଇ ତାହା କର ।

ହୁଁ ମେରା ବଲିଲ ହୁନ୍ତରେ ଘୋଲେ ପରେ ତୋମାର କଳ୍ପାଣ କିନ୍ତୁ ହଲେ
ଗମନ କରିବାର ତୋମାର କି ଉପାୟ । କରୁଟ କହିଲ ଯେବୁପେ ଆମି
ତୋମାରଦେର ସହିତ ଆକାଶ ପଥେତେ ଯାଇ ତାହା କର ହୁଁ ମେରା
ବଲିଲ କି ପୁକାରେ ଉପାୟ ସମ୍ଭବ ହୁଏ କୁର୍ମ ବଲିତେଛେ ତୋମାରଦେର
ଦୁଇ ଜନକର୍ତ୍ତକ ଚଞ୍ଚୁଧୂତ ଏକ କାଷ୍ଟଖଣ୍ଡକେ ଆମି ମୁଖେତେ ଅବଲମ୍ବନ
କରିଯା ଯାଇବ ତୋମାରଦେର ଦୁଇ ଜନେର ପରି ବୁଲେତେ ଆମିଓ ସୁଖେ
ତେ ଯାଇବ । ଦୁଇ ହୁଁ ମେ ବଲିଲ ଏତାମୁଁ ଉପାୟ ସମ୍ଭବ ଝୁଟ କିନ୍ତୁ
ସୁବୋଧ ଲୋକ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରତ ଅପାୟଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରିବେକ କେମା
ଦେଖିତେଛିଲ ଯେ ମୂର୍ଖ ବକ୍ତ ତାହାର ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତର ମକୁଳକର୍ତ୍ତକ ଭକ୍ଷିତ ହେଲ
କଞ୍ଚପ ପୁଣ୍ୟ କରିତେଛେ ଏକି ପୁକାର ତାହାରା କହିତେଛେ ।

-୧ ଉତ୍ତରପଥେତେ ଗୁଧକୁଟ ମାରେ ଗିରିତେ ଏକ ବୃଦ୍ଧ ଅଶ୍ଵଥବୃକ୍ଷ ଥାକେ
ତାହାତେ ଅନେକ ବକ୍ତ ବାସ କରେ ତାହାରଦେର ଶିଖ ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତରଦିଗକେ
ବୁନ୍ଦିଲଙ୍କ ଗର୍ଭେତେ ସର୍ପେ ଥାଯି ଅବନ୍ତର ଶୋକାତୁର ବକ୍ତେ ଦିଗେର
ରୋଦନ ପୁନିଯା କୋନ ବକ୍ତ କହିଲ ଏତପ ବିଲାପ କରିଓ ନାତୋମାର
ମୁଖ୍ୟ ଆନିଯା ମକୁଲେର ଗର୍ଭକେ ଆରମ୍ଭ କରିଯା ସର୍ପେର ବିବରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ପର୍ମିକ୍ରମେତେ ହାପନ କର । ତାହାର ପର ସେଇ ଖାଦ୍ୟ ଦୁର୍ବାଲୋଭି
ମକୁଲ ଆସିଯା ସର୍ପକେ ଦେଖିବେକ ହାତାବିକ ଶତ୍ରୁତାହେତୁକ ତାହା
କେ ଏକ କରିବେକ ତାହା କରିଲେ ପରେ ତାହା ହେଲ । ତମନ୍ତର ସେଇ
ତକତେ ମକୁଲେର ବକ୍ତବ୍ୟାକୁଥିନି ପୁନିଲ ପଞ୍ଚାଂ ତାହାରା ବୁକ୍ଷେ
ଆଯୋହଣ କରିଯା ବକଶିଷ୍ଟରଦିଗିକେ ଥାଇଲ । ଏଇ ଜନ୍ୟ ଆମି
ବଲି ସୁବୋଧ ଲୋକ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରତ ଇତାଦି ।

ଆମାରଦେର କର୍ତ୍ତକ ନୀହମାନ ତୋମାକେ ନିରୀଳନ କରିଯା ଲୋକ
ଅବଶ୍ୟ କିଛୁ ବଲିବେଇ ତାହା ପୁନିଯା ଯଦ୍ୟପି ତୁମି ଉତ୍ତର ଦିବା ତବେ
ତୋମାର ମୁତ୍ତ୍ୟ ସେଇ ନିମିତ୍ତେ ସର୍ବ୍ୟଧା ଏଇଖାନେ ଥାକ । କଞ୍ଚପ ବାଲି

ତେହେ ଆମି କି ଅଜାନ ଆମି ପୁତ୍ରଙ୍କର ଦିବ ନା କିଛୁଟି ସଲିବ
ନା ମେଇରୂପ କରିଲେ ପରେ ତଙ୍କପ କମଟକେ ଅବଲୋକନ କରିଯା
ସକଳ ଗୋରଙ୍କକେରା ପଞ୍ଚାଂ ଧାଇଲ ଆର ସଲିଲ କେହ ସଲିତେହେ
ଯଦି ଏହି କୁର୍ମ ପଡ଼େ ତବେ ଏ ହାନେତେହେ ପାକ କରିଯା ଥାଇ କେହ
କହିତେହେ ଏହି ହାନେତେହେ ଦନ୍ତ କରିଯା ଥାଇ କେହ ସଲିତେହେ ଗୁହେ
ଲଈଯା ଭକ୍ଷଣ କରି ବେଇ କଥା ଫନିଯା ଏ କଞ୍ଚପ କୋଥାବିଶ୍ଟ ହିଯା
ପୂର୍ବବାକ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ହିଯା କହିଲ ତୋରା ଛାଇ ଥାବି ଇହା ସଲିବା
ମାତ୍ରେ ପଡ଼ିଲ ଆର ତାହାରଦିଗେର କର୍ତ୍ତ୍ଵ ବ୍ୟାପାଦିତ ହିଲ । ଏହି
ନିରିତେ ଆମି ସଲି ହିତା�ିଲାବି ସନ୍ଦୂରଦିଗେର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଅନ୍ତର ଦୃତ ସକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆସିଯା ସଲିଲ ହେ ମହାରାଜ ପୂର୍ବେତେହେ
ଆମି କହିଯାଛି ନିରନ୍ତର ଦୂର୍ଗଶୋଧମ କର୍ତ୍ତ୍ବ୍ୟ ତାହା ତୋରା କର
ମାଇ ମେ ଅନ୍ବଧାନେର ଫଳ ଏହି ଅନୁଭୂତ ହିତେହେ । ଗୁରୁ ପ୍ରେରିତ
ମେଘବର୍ଣ୍ଣ କାକ ଦୂର୍ଗ ଦାହ କରିଯାଛେ ରାଜା ନିଶ୍ଚାସ ତ୍ୟାଗ କରିଯା କୁ
ହିଲେର ବୃକ୍ଷାଗ୍ରେତେ ସୁନ୍ଦର ଲୋକ ବୃକ୍ଷାଗ୍ରହିତେ ପତିତ ହିଯା ସେମନ
ଜାଗ୍ରୁତ ହୟ ଏହି ରୂପ ପୁଣିତପୁରୁଷ କିମ୍ବା ଉପକାରୁପୁରୁଷ ଯେ ଜନ ବି
ପକ୍ଷେତେ ପୁତ୍ରଯ କରେ ମେ ବିପଦସ୍ତ ହିଯା ଜାତ ହୟ ପୁଣିତ ସଲିଲ
ଏ ହାନିହାତେ ଦୂର୍ଗ ଦାହ କରିଯା ଯଥାନ ମେଘବର୍ଣ୍ଣ ଗୋଲ ତଥାନ ପୁସମ୍ଭ
ହିଯା ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ କହିଲ ଏହି ମେଘବର୍ଣ୍ଣକେ ଏହି କର୍ପୁରୁଷୀପେର ରାଜତ୍ତେ
ତେ ଅଭିଷିକ୍ତ କର ବିଜେରା ତାହା କହିଯାଛେ କୃତକୃତ୍ୟ ଦାସେର କୃ
ତକେ ଫଳେର ଦ୍ୱାରା ଓ ମନେର ଦ୍ୱାରା ଓ ବାକ୍ୟେର ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟ କରିବେ ନା
ଆର ଏହି ଭତ୍ୟକେ ଦେଖିଯା ହର୍ଷ ଜଗ୍ଯାଇବେକ । ଚତ୍ରବାକ ସଲିତେହେ
ତାହାର ପରୁ ଦୃତ କହିଲ ତାହାର ପର ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁ କହିଲ ହେ
ମହାରାଜ ଇହା ଉପଯୁକ୍ତ ନାହୁ ପୁନାଦାତ୍ମର କିଛୁ କରନ ସେହେତୁକ ଅବି

ଚାରକେର ନିକଟେ ଶାରୀରିକ ତୁମ୍ହାରେ ନ୍ୟାୟ ହେ ମହାରାଜ
ବୀଚିତେ ଉପକାର କରା ବାଲୁକାତେ ପୁନ୍ଦ୍ରାବ କରାର ନ୍ୟାୟ ମହତେର ସ୍ଥା
ନେତେ ନିଚକେ କଦାଚ କରିବେ ନା । ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଆହା କହିଯାଇଛେ
ନୀଚ ଲୋକ ପୁଣ୍ୟସିତ ପଦ ଗାଇଯା ପୁଭୁକେ ରକ୍ଷିତ କରିବେ ଆକାଶକୁ
କରେ ଉନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ରପାଇଯା ସେମନ ମୂଳିକେ ରକ୍ଷିତ କରିବେ ଶିଖାଛିଲ
ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଜିଜ୍ଞାସିତେଛେ ଏ କି ପୁରୀ । ରତ୍ନୀ କହିତେଛେ ।

ଗୌତମ ମହାବିର ଡପୋବରେ ମହାତପୋନାମା ମୂଳି ଥାବେନ ମେ
ଧାନେ କାକକର୍ତ୍ତକ ନୀଯମାନ ଏକ ମୂରିକୀଣିଶିଖ ସେଇ ମୂଳିକର୍ତ୍ତକ ପୁଣ୍ୟ
ହିଲ । ତଦନନ୍ତର ସଭାବଦୟାଲୁ ସେଇ ମୂଳିକର୍ତ୍ତକ ଉଡ଼ି ଥାନ୍ୟେର କଥାର
ଭକ୍ତଶବ୍ଦୀରୀ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହିଲ ତାହାର ପର ସେଇ ମୂରିକକେ ଧାଇବାର
ନିମିତ୍ତ ବିଡାଳ ପଞ୍ଚାଂ ଧାବନ କରେ ଉନ୍ଦ୍ର ତହା ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଯା
ସେଇ ମୂଳିର କୋଲେତେ ପୁରେଶ କରେ । ତାହାର ପର ମୂଳି କହିଲେନ
ହେ ମୂରିକ ତୁମି ମାର୍ଜାର ହୁଏ ତଦନନ୍ତର ସେ ବିଡାଳ କୁହୁକେ ଦେଖିଯା
ପଲାଯ ତ୍ର୍ୟଗରେ ମୂରି କହିଲେନ କୁହୁହିତେ ଭୟ ପାଓ ଅତ୍ୟଏ ତୁ
ମୁହିଇ କୁହୁର ହୁଏ ସେ କୁହୁର ବ୍ୟାଘ୍ରହିତେ ଭୟ ପାଇ ଏହି ହେତୁକ ସେଇ ମୂ
ଳି କୁହୁରକେ ବ୍ୟାଘ୍ର କରିଲ ତଦନନ୍ତର ମୂଳି ସେ ବ୍ୟାଘ୍ରକେ ମୂରିକ ଏ ଏହି
ପୁକାର ଦେଖେନ ତାହାର ପର ସକଳ ଲୋକ ସେ ମୂଳିକେ ଓ ବ୍ୟାଘ୍ରକେ
ଦେଖିଯା ବଲେ ଏହି ମୂଳି ମୂରିକକେ ବ୍ୟାଘ୍ର କରିଯାଇଛେ । ଇହା ଶ୍ରୀ
ନିଯା ସେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାବନା କରିଲ ଯାବେକାଳ ଏହି ମୂଳି ଥାକିବେ ତାବେ
କାଳ ଆମାର ଅପରଶକ୍ତର ହରପାର୍ଥ୍ୟାନ ଯାଇବେ ନା ମୂରିକ ଇହା ଆ
ଲୋଚନା କରିଯା ସେଇ ମୂଳିକେ ରକ୍ଷିତ କରିବାର ନିମିତ୍ତ ଗେଲ ତାହାର
ପର ସେଇ ମୂଳି ତାହା ଜାନିଯା ପୁରୁଷାର ମୂରିକ ହୁଏ ଇହା କରିଯା
ମୂରିକ କରିଲେନ । ଅତ୍ୟଏ ଆମି ବଲି ନୀଚ ଲୋକ ପୁଣ୍ୟସିତ ପଦ
ଗାଇଯା ଇତ୍ୟାଦି । ଅପରାଧ ଇହା ଅନାହାସମାଧ୍ୟ ଇହା ଜାନିଓ ନା

ପଞ୍ଚ ଉତ୍ତମ ସମ୍ମାନାଧ୍ୟ ଅନେକ ମୁଦ୍ରଣ କରିଯା ଏବଂ ଅତିଶ୍ୟ ଲୋଡ଼ହେତୁଙ୍କ ପଞ୍ଚାଂ କର୍କଟେର ଗୁହଗପ୍ରମୁଖ ମରିଲ । ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ପୁଣ୍ୟ କରିତେହେ ଏ କି ପୁକାର । ମନ୍ତ୍ରୀ କହିତେହେ ।

ମନ୍ତ୍ରମ ମେଷେତେ ପାଦୁକେଳି ମାମେ ସରୋବର ଥାକେ ତାହାତେ ଶକ୍ତି ରହିତ ଏକ ବୃଦ୍ଧ ବକ୍ ଆପନାକେ ଉଦ୍‌ଦେଶେର ନ୍ୟାୟ ମେଖାଇଯା ଥାକେ । ତାହାକେ କୋର କର୍କଟ ଦେଖିଲ ଆର ଜିଜାମିଲ ତୁମି କେବ ଏଥାମେ ଆହାର ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଡିହିଯାଛ ବକ୍ କହିଲ ଆମାର ପୁଣ୍ୟ ଧାରଣେର କାରଣ ମୁଦ୍ରେସ୍ୟରା ତାହାରଦିଗ୍ରିକେ କୈବର୍ତ୍ତରୀ ଆସିଯା ନଷ୍ଟ କରିବେକ ଏହି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଆମି ମଗରମୀଗେ ଶୁନିଯାଛି ଅତଏବ ବର୍ତ୍ତନେର ଅଭାବ ପୁଣ୍ୟକୁ ଆମାର ମରଣ ଉପର୍ଦ୍ଵିତୀ ଇହା ଜାନିଯା ଆହାରେତେ ଅନାଦର କରିଯାଛି । ତଦନନ୍ତର ମୁଦ୍ରେସ୍ୟରା ଆଲୋଚନା କରିଲ ଏହି କାଳେତେ ଏହି ଶ୍ଵର୍ତ୍ତି ଉପକାରକ ବୁଝିତେଛି ସେଇହେତୁକ ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା ଇହାକେଇ ଜିଜାମା କରା ଉଚିତ । ବିଜେରା ତାହା କହିଯାଛେନ ଉପକାରି ଶତ୍ରୁ ସହିତ ମନ୍ତ୍ର କରିବେକ ଅପକାରକ ମିତ୍ରେର ସହିତ କରିବେ ନା ଯେହେତୁକ ମିତ୍ର ଓ ଶତ୍ରୁ ଲଙ୍ଘନ ଉପକାର ଆର ଅପକାର । ମୁଦ୍ରେସ୍ୟରା କହିଲ ଏହି ପୁକାରାଇ ହୁଏ ତଦନନ୍ତର ଏ ବକ୍ ସେଇ ମୁଦ୍ରେସ୍ୟରଦିଗ୍ରିକେ ଏକେଇ ଲଈଯା ଥାଯା ତଦନନ୍ତର କର୍କଟ ତାହାକେ କହିଲ ଓ ହେ ଆମାକେଓ ମେଖାମେ ଲାଭ ତ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ଉତ୍ସମ କର୍କଟ ମାଂସାଥୀ ବକ୍ତ୍ଵା ଆଦର କରିଯା ତାହାକେ ଏ ଇହା ହୁଲେତେ ଧଳିଲ କୁଳୀରୁଓ ସେଇମାନ ମୁଦ୍ରଣ କଣ୍ଟକବ୍ୟାପ୍ତ ମେଖିଯା ଭାବନା କରିଲ ହାୟ ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟ ଆମି ନଷ୍ଟ ହଇଗାମ ହଉକ ମୟୁତି ବଲୋଗ୍ୟାତ୍ମକ ବ୍ୟବହାର କରିବ ଯେହେତୁକ ଭାବହାତେ ସେଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାବ

ପାଇବେକ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡଯ ଉପହିତ ନା, ହୟ ଡଯ ଉପହିତ ମେଥିଯା ନିର୍ଭୟେର ମାଁର ପୁହାର କରିବେକ । ଅପର ଅତିଥିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦ୍ୟାପି ଆପନାର ଯେବେଳେ ହିତ ନା ଦେଖେ ତବେ ସୁନ୍ଦର ଲୋକ, ବିପକ୍ଷେର ପହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରତ ଯରେ ଏବଂ ସେଥାରେ ଯୁଦ୍ଧ ବ୍ୟତିରେବେତେ ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ହୟ, ମଞ୍ଚଗୁମ୍ଭେତେ ପୁଣ ମଞ୍ଚଶୟ ପଣ୍ଡିତେବା ସେଇ କାଳକେ ଯୁଦ୍ଧେର ଏକ କାଳ କରିଯା, ସବେଳେ ଇହା ବିବେଚନା କରିଯା କର୍ତ୍ତା ତା ହାର ଗୁବାକେ ଛେଦନ କରିଲ ସେ ଏକ ପକ୍ଷତା ପାଇଲ । ଏହି ଜନ୍ୟ ଆମି ବଲି ଉତ୍ସମ, ଅଧିମ, ମଧ୍ୟମ ଅନେକେ ଛୀନ ଉଚ୍ଛବ କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଶୁଣ ତାହାର ପର ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ବଲିଲ ଓ ହେ ମନ୍ତ୍ରି ଆମାକର୍ତ୍ତକ ଏହି ଆଲୋଚିତ ଆଛେ କର୍ପୁରଛୌପେର ସତ ଉତ୍ସମ ଦୁର୍ବ୍ୟ ମେଘବର୍ଣ୍ଣ ରାଜୀ କର୍ତ୍ତକ ଲକ୍ଷ ହଇଯାଛେ ସେ ସକଳ ଆମାରଦିଗେର ଲାଗ୍ୟା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କୁହି ବସୁତେ ବିକ୍ଷ୍ୟ ଗିରିତେ ଅତିଶ୍ୟ ସୁଖେତେ ଆମାରଦିଗେର ଥାକା ହେଇ ବେ । ଦୂରଦୀର୍ଘା ହାଁମିଶ୍ରା ବଲିଲ ହେ ଭୂପାଳ ଅନୁପହିତ ଚିନ୍ତା କରିଯା ସେ ଲୋକ ହର୍ଯ୍ୟତ ହୟ ସେ ଅସମ୍ଭାବକେ ପାରୁ ଯେମନ ଭଗ୍ନଭାଣ ବୁଝଣ ଭୂପତି କହିଲେନ ଏ କି ରପ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିତେଛେ ।

ଦେବିକୋଟ୍ୟୁସନ୍‌ଜ୍ଞକ/ନଗରେତେ ହେବଶର୍ମୀ ନାମେ ବିପୁ ଥାବେଳ ତିନି ଯହାବିଷ୍ୱ ମଞ୍ଚକାନ୍ତିତେ ଶକ୍ତପୂରିତ ଏକ ଶରୀର ପାଇଲେନ ତାହା ଲାଇଯା ତିନି ରୌଦ୍ରେତେ ଯାକୁଳ ହଇଯା କୃଷ୍ଣକୌରେର ଭାଙ୍ଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁହର ଏକ ପୁଦେଶେତେ ଶରୀର କରିଲେନ ତାହାର ଶକ୍ତର ରଙ୍ଗାରୁ ନିମିତ୍ତେ ହଞ୍ଚେତେ ଏକ ମଣ ଲାଇଲା ଚିନ୍ତା କରିଲେନ ଯଦ୍ୟାପି ଆମି ଶକ୍ତରାବ ବିକ୍ରଯ କରିଯା ଦଶ କଢ଼ି ଫଟି ପାଇ ତବେ ଏହି ଘାନେତେଇ ଲେଇ କର୍ମକେତେଇ ଘଟ ଶରୀରପୁର୍ବତ୍ତି କିନିଯା ଅନେକ ବାରେତେ ବୁଦ୍ଧିପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଇ ଥନହାଯା ବାରହାର ଶ୍ଵରାକ ବନ୍ଦାଦି କ୍ରୟ କରିଯା ଲାଭ

ମହାକୁ^ମର ମୂରିଳ କରିଯା ଚାରି ବିବାହ କରିବ ତଥନକୁ ସେଇ ମଗତ୍ତୀର ଦିଗେର ମଧ୍ୟେ ଯେ ରୂପଯୌଧବିଶିଷ୍ଟା ତାହାତେ ଅତିଶ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ କରିବ ମଗତ୍ତୀରା ସଖର ବିବାହ କରିବେକ ତଥନ କୋଥାବିଟି ହିଁଯା ଆମି ତାହାର ଦିଗକେ ଲଞ୍ଛିତେ କରିଯା ତାଢ଼ିନ କରିବ ଇହା କହିଯା ମଞ୍ଜକେପନ କରିଲେନ ତାହାତେ ଶକ୍ତୁ ଶ୍ରାଵ ବିଦୀର୍ଘ ହିଲ ଆନେକ ଘଟଓ ଭାଙ୍ଗିଲ । ତଃପରେ ସେଇ ଶବ୍ଦେତେ କୁମାର ଆସିଯା ଭାଙ୍ଗ ମନ୍ତଳ ସେଇ ରୂପ ମେଘିଯା ବୁଝନକେ ତିରକାର କରିଯା ବାହିର କରିଯା ମିଳ ଏତମର୍ଥେ ଆମି ବଲି ଅନୁପାଦିତ ଚନ୍ଦ୍ର କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

ତଥନକୁ ରାଜା ଗୁରୁକେ ବଲିଲେନ ହେ ତାତ ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା ଉପଦେଶ କର । ଗୁରୁ ବଲିତେଛେ ବିପଥଗାମୀ ମତ ସଂକୁର୍ଣ୍ଣ ହଞ୍ଚିତି ମେତା ଯେମନ ନିର୍ଦ୍ୟତା ପାଇଁ ଏମନି ଉତ୍ସାର୍ଗଗାମୀ ମନ୍ଦାକ୍ଷ ରାଜାର ମେ ତାରା ଗର୍ବଗୀଯତା ପାଇ ଥିଲ ହେ ମହାରାଜ ଆମାର ଦିଗେର ପୁତାପେତେ କି ଦୂର୍ଘ ଭଗ୍ନ ହିଁଯାଛେ ତାହା ନଯ କିନ୍ତୁ ତୋମାର ପୁତାପ ଓ ଉପା ଯେତେ । ରାଜା କହିଲେନ ତୋମାର ଦିଗେର ଉପାକ୍ରମେ । ଗୁରୁ ବଲିତେଛେ ଯଦି ଆମାର ପର୍ଯ୍ୟାର୍ଥ କର ତବେ ନିଜ ଦେଶେ ଗମନ କର ନତୁବା ଦର୍ଶକା ମ ଉପାଦିତ ହିଲେ ପୂରଣ ସଂଗ୍ରାମ ହିଲେ ବିଦେଶବାସି ଆମାର ଦିଗେର ନିଜ ଦେଶେ ଗମନ ଓ ଦୂର୍ଲଭ ହିବେ ସୁଖ ଓ ଶୋଭାର ନିମିତ୍ତେ ମହିତ କରିଯା ଗମନ କର ଦୂର୍ଘ ଭଗ୍ନ ହିଲ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ ପୁଣ୍ୟ ହିଲ ଆମାର ଏହି ମତ ଯେହେତୁକ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଧର୍ମକେ ପୁରସ୍କାର କରିଯା ପୁରୁଷ ପ୍ରିୟ ଓ ଅପିୟକେ ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଅପିୟ ଅର୍ଥଚ ଗର୍ଭାକେ ବଲେ ତାହାର ମହିତ ରାଜା ମହାୟ ହନ । ଅପର ତୁଳ୍ୟ ଲୋକେରୁ ଓ ମହିତ ମହିତ କରିବେକ ଯେହେତୁକ ସଂଗ୍ରାମେତେ ଜ୍ୟ ମନ୍ଦିର ହୁଲା ପରାତ୍ମମ ମୁଦ୍ର ଓ ପମ୍ବଦ କି ପରମାର ନଷ୍ଟ ହୁଯ ନାହିଁ ଆର ସୁହୁର୍ଦ୍ଦ ଓ ଶୈନ୍ୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ଓ ଆସ୍ତା ଓ କୌର୍ବି ଏହି ମନ୍ତଳକେ କୋନ ଯୁଦ୍ଧ ସଂଗ୍ରାମେତେ ସଂଶୟରପ

ମୋଳାହିତ ହୁଏ । ନୃତ୍ୟ କହିଲେନ ଏ କି ଶୁକର । ମଚିବ କହି ତେବେ ।

ପୂର୍ବେତେ ସୁନ୍ଦେଶ୍ମନ୍ଦ୍ର ନାମା ଅତିବଢ଼ ଦୈତ୍ୟ ଦୁଇ ଜନ ତ୍ରିଭୁବନାଭି ଲାବେତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଲେଖେତେ ବହୁତର କାଳ ଯହାଦେବେର ଆରାଧନା କ୍ରମିଲ ଅନ୍ତର ତାହାରୁଦେଶ୍ମନ୍ଦ୍ରପୁତ୍ର ପୁରୁଷ ହଇଯା କହିଲେନ ତୋମରା ସର ପ୍ରାର୍ଥନା କର ତାହାତେ ପାର୍ବତୀ ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ । ଇହା ଅନ୍ତଃକରଣେ କରା ଇଲେନ ତାହାର ପର ସୁଲ୍ଭ ଉପସନ୍ଦ କହିଲ ଯଦ୍ୟପି ଆମାରଦିଗଙ୍କେ ଆପନି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହଇଯାଛେନ ତବେ ହେ ପରମେଷ୍ଠର ନିଜ ପତ୍ନୀ ଗୌରୀଙ୍କେ ଦେଖ । ଅନ୍ତର ଭଗବାନ କ୍ରୂଷ୍ଣ ହଇଯା ବରଦାନେର ଆବଶ୍ୟକତ୍ଵରେ କ୍ରୂଷ୍ଣ ବିଚାରମୂର୍ଖ ସୁନ୍ଦେଶ୍ମନ୍ଦ୍ରଙ୍କେ ଉତ୍ତାର ମ୍ୟାଘ ଏକ ଶ୍ରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାନ କରିଯା ଦିଲେନ ତାହାର ପର ସଂମାରନାଶକ ଓ ଅଞ୍ଜାନାନ୍ଦ ସୁନ୍ଦେଶ୍ମନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ତଃକରଣେର ଉତ୍ସାହେତେ ପାର୍ବତୀ ତୁଳ୍ୟ ଦୌଦ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ ହଇଯା ଆମାର ଏ ଆମାର ଏ ଏହି ପରମାର ବିବାହ କରିଯା କୋନ ମଧ୍ୟମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ଜିଜ୍ଞାସା କରି ଏହି ବୁଝି କଲିଲେ ପର ମେଇ ଭଗବାନ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମଗନ୍ଧିପ ହଇଯା ଆସିଯା ମେଇଛାବେ ଟୁପନୀୟ ହଇଲେନ । ଅନ୍ତର ତାହାର ବ୍ୟାହନକେ ଜିଜ୍ଞାସିଲ ଆମାର ଇହାକେ ଆପନ ସଲେତେ ପାଇଯାଛି ଆମାରଦେର ଦୁଇ ଜମେର ମଧ୍ୟେ କାହାର ଏ ହଇବେ । ବ୍ୟାହନ ସଲିତେ ଛେନ ଜାମଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ୟାହନ ପୂଜନୀୟ ବଳବାନ କ୍ଷତ୍ରିୟ ପୂଜ୍ୟ ଧନଧାନ୍ୟାଧିକ ଦୈଶ୍ୟ ପୂଜ୍ୟ ବ୍ୟାହନ ମେବାତେ ଶୁଦ୍ଧ ମାନ୍ୟ ମେଇ ନିଯିକେ ତୋମରା କ୍ଷତ୍ରିୟରେ ପୂଜ୍ୟାଲୀ ତୋମାରଦେର ଯୁକ୍ତି ନିଯମ ଇହା କଥିତ ହଇଲେ ପରେ ଇହି ବିଲଙ୍ଘନ କହିଯାଛେନ ଇହା କହିଯା ଦୁଇ ଜମେତେଇ ପରମାର ମୟାବଦଳ ଏକ କାଳେତେଇ ପରମାର ମାରଣବାରା ବିନାଶପ୍ରାପ୍ତ ହଇଲ ।

ରାଜ୍ଞୀ କହିଲେନ ପୂର୍ବେତେଇ କେବ ତୋମରା ବଲିଲା ନା ମଞ୍ଜୀ ବଲି ତେବେ ଆପରି କି ଆମାର ବାକ୍ୟେର ଶୈଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ଦିଯାଛେନ କଥାପି

କାମାର ସମ୍ମତିତେ ଏହି ଯୁଦ୍ଧାରସ୍ତ ବ୍ୟୁତ ଉଚ୍ଚମ୍ଭୁତି ବେ ହିତଖା
ମର୍ତ୍ତ ଶଙ୍ଖଗୁମ୍ଫ କରିଲୋପଯୁକ୍ତ ବୟୁ । ତାହା କଥିତ ଆହେ କତ୍ତାବାଦୀ
ଓ. ପୂଜ୍ୟ ଓ ସର୍ବିଷ୍ଟ ଓ କ୍ରୋଲୋକ ଓ ତୁତୁକରୁହବିଶିଷ୍ଟ ଓ ବଳବାନ
ଓ ଅନେକଯୁଦ୍ଧଜେତା । ଏହି ସାତ ସନ୍ତେଶ୍ୟ କତ୍ତାବାଦୀ କରିବିଲେ
ବରେ ଅତ୍ୟବ ମେ ମେଲହିଲେ ବିକାଶ ପାଇ ନା । ସର୍ବିଷ୍ଟ ଲୋକେରେ କରିଲେହି କାନ୍ଦ୍ୟ
ହୟ ପୁଜ୍ୟମୁରାମାହେତୁକ ଆର ଧର୍ମହେତୁକ ଧାର୍ମିକ ଲୋକ ଦୁଃଖକ୍ରୂଷ୍ୟ
ହୟ । ମନ୍ଦ ଉପର୍ମିତ ହିଲେ । ଆମାମେର ମହିତଙ୍କ ମେଲ କରିବେବେ
ତାହାର ଆନୁଗାମ୍ୟବାତିରେକେ ଅନ୍ୟ ପୁକାରେ କାମକ୍ଷେପଣ କରିବେ
ନା । କଟିକେତେ ଆବୃତ ଯେ ବିବିଧ ଦିଶ ତାହାର କୌଟା ଦୂର ନା କରି
ଯା ମେ ବନ୍ଦକେ ସେମର ଛେଦନ କରିଲେ ସମର୍ଥହ୍ୟକୀ ଏହିକଥା ତୁତୁ
କରୁହବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ତାହାର ତାଇ କରିଲକେ ବନ୍ତ ବା କରିଯାଇ ଏହି
କିମ୍ବେ ଧାରିଲେ ପାଇଁ କା । ବଲବନ୍ଦେର ମହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଲେକ ଇହା
ବିଶ୍ଵାସ ନାହିଁ ଯେହେତୁକ ମେଯ କରାଇ ବିଲୋମ ବାବୁତେ ଯାଇ ଶ୍ରୀ ଶରୀ
ଦ୍ରି ଶୁନିର ବଢ଼ ଶଙ୍ଖଗୁମଜ୍ଜୟ ପୁଜ୍ର ଯେ ପରଞ୍ଜରାମ ତାହାର କାନ୍ଦ୍ୟ
ପୁତ୍ରାପାହେତୁକ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧଜେତା ସର୍ବତ୍ର ନିରନ୍ତର ମନ୍ଦହେତୁ ଭୋଗ କରେ ।
ବନ୍ତ କମ୍ପଜେତା ଯାହାର ମଜେ ମେଲ କରେ ତାହାର ପୁତ୍ରାପରେତେହି ତାହାର
ହିପକ୍ଷେରୀ ଦ୍ୱାରାତେ ବନ୍ଦତା ପାଇ ତାହାକେ ଅନେକ ଶବ୍ଦେତେ ହୁକୁ ଏ
ରାଜା ସନ୍ତେଶ୍ୟ । ଚକ୍ରବାକ ବଲିତହେ ଓହେ ହୃଦ ବର୍କ କ୍ଷାତି କିମ୍ବା
ପୁନର୍ବୀନ ଆସିଓ । ରାଜା ଚକ୍ରବାକିରେ ଜିଆପିଲେନ୍ ଓହେ ମହିତ
ସନ୍ତେଶ୍ୟ କଣ ଲୋକ ତାହାରଦିଗକେ ଧନିତେ ଇକ୍ଷା କରି । ଶତିର ବଲି
ତେହେ ହେ ମହାରାଜ କହି ଥିଲା ବାଲକ ଓ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଚିତ୍ତବୋଗୀ ଓ ଜାଗିତ୍ତ
ହିନ୍ତା ଓ ଶୀର୍ଷ ଓ ଭୀରଦୈନ୍ୟବିଶିଷ୍ଟ ଓ ଲୁଙ୍କ ଓ ଲୋକବିଶିଷ୍ଟିକା

হত পুরুষ ও বিয়ক্তিভাব ও বিষয়েতে অত্যন্তাসক্ত ও অনবশি
জচিত ও মেবিজিনিস্ক ও দৈবোগহত ও দৈবপরায়ণ ও দুর্ভিক
রূপ বিপর্তিতে ব্যাকুল ও ব্যসনিসম্মযুক্ত ও বিদেশমু ও বহু
শব্দু ও অকালযুক্ত ও সত্যধর্মচূড়াত এই বিৎপত্তি লোক ইহার
দের সহিত মেল করিবে ন। কেবল সংগৃহ করিবেক ইহারা
যুগ্মান হইলে শীতু শতুর বশতা পায়। ~~বালকের অল্প বলভূ~~
হেতুক লোক সংগৃহ করিতে ইচ্ছা করে ন। যেহেতুক যুদ্ধ
যুক্তের ফল জানিতে শিষ্ট সমর্থ হয় না। উৎসাহরহিতভূ হেতুক
বৃক্ত এবং চিরোণী এই দুই জন অবশ্য আপনিই পরিভূত
হয়। সর্বজাতিবহিস্থূত লোক সুখশেষ্য হয় কেন্দ্রীয়া জাতিরা স
হায় হইয়া তাহাকে বষ্টি করে। ভৌরু বাতি রথেতে ক্ষান্ত হইয়া
জানিই মন্ত হয়। ভৌরুপুরুষ যাহার সমভিব্যাহারে সে ভৌরু
পুরুষকর্তৃক পরিত্যক্ত হয়। নিকটেতে যে উপমুত্ত হয় সুন্দরুজে
কামীকুই তাহা নয় এই নিমিত্তে তাহার অনুচরেরা যুক্ত করিবেন
কেন্দ্রীয় সমভিব্যাহারে লোকী লোক খাকে তাহারা শত্রুহই
কে বর্ণনি পাইলে সে স্বামীকে বষ্টি করে যুক্ত হানিতে ব্রতাবস্থ
লোক বিয়ক্ত হতাব লোককে পরিত্যাগ করে। বিষয়েতে অত্য
ন্তাসক্ত বাতি অনার্হসেতে নিগুহ্য হয় অনবশির্ত বাতি সচিব
কর্তৃক জ্ঞায় হয় কেন্দ্রীয় অনবশির্তস্থহেতুক তাহাকে মন্ত্রিয়া কার্য্য
হইতে ত্যাগ করে। সন্মতির এবং বিপর্তির দৈবই কারণ ইহা
চিন্তা কর্তৃ দৈবপরায়ণ লোক আপনাকেও চেষ্টা করে না দুর্ভিক
রূপ বিপর্তিতে ব্যাকুল লোক আপনিই অবসম্ভ হয়। ব্যসনি
ক্তিপূর্ণ বিয়াহারি লোকের বুহরচনাদি সন্মতি হইতে পায়ে
ন। মেবিজিনিস্ক ও দৈবোগহত ইহারা অধর্মপুরুক্ত আপনিই

ଯାହୁଲ ହୁଯ । ଅରିକର୍ତ୍ତକ ଅଭ୍ୟାସ ସୈନ୍ୟଧାରାଓ ବିଦେଶର ବ୍ୟକ୍ତି ମଟ ହୁଯ । ଜଳମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧିଷ୍ଠିକେ ଓ ଶୁଦ୍ଧ କୁଣ୍ଡିର ଥରେ ବୃଦ୍ଧିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ଶେଷ ପକ୍ଷର ମଧ୍ୟରେ କପୋଡ଼େର ନ୍ୟାୟ ଭୌତ ହିଁଯା ଯେ କାଳେ ଯୋଜାକର୍ତ୍ତକ ମଟ ହୁଯ ସେମ ମଟମୂଳ୍ତି କାଳ ଅର୍ଦ୍ଧାବ୍ଦେ ଗେଚକ କର୍ତ୍ତକ ମଟ ହୁଯ କ୍ଷତ୍ୟଧର୍ମଚ୍ୟାନ ଲୋକେର ମହିତ କାଳାଚ ମେଲ କରିବେ ନା କେମନୀ ମେ ଲୋକ କୁମଳରିତାହେତୁ ଅଭ୍ୟାସ କାଳେତେଇ ମେଲର ହିଁତେ ଅନ୍ୟଥା ପାରୁ । ଆୟାମ କହି ମହିତ ଅର୍ଥାଏ ମେଲର ବିଶୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥାଏ ପରଦେଶଦାହଲୁଟନାହିଁ ଯାନ ଅର୍ଥାଏ ବିପକ୍ଷେର ପୁତି ଯାତ୍ରା ଆସନ ଅର୍ଥାଏ ବିଶୁଦ୍ଧାଦିର ନିର୍ଭବ୍ରତ । ମଂଶୁର ଅର୍ଥାଏ ଦୁଇ ବନବା ନେଇ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ବାକ୍ୟଧାରୀ ଥିଲ ମାରାଦିର ମହ ଗମ । ବୈଦୀଭାବ ଅର୍ଥାଏ ଏକେର ମହିତ ମେଲର ଅପରେର ମହିତ କମଳ ଏହି ଛଯ ପୁଣ୍ୟକର୍ମରେ ଉପାରୁ ହୁଯ ଆର ପୁରୁଷାର୍ଥ ମଙ୍ଗଳି ଦେଶ କାଳେର ବିବେଚନା ଆର ବୈରିଯାରଣେର ପୁତିକାର ଆର କର୍ମଶିଳ୍ପି କି ଏହି କୌଚ ପୁକାର ମନ୍ତ୍ରଣ ହୁଯ । ମାର ଓ ଦାନ ଓ ତେବେ ଓ ଦତ୍ତ ଏହି ଚାରି ଉପାରୁ ହୁଯ ଉତ୍ସାହଶକ୍ତି ଓ ମନ୍ତ୍ରଣଶକ୍ତି ଓ ପୁତାବଳ୍ପକ୍ତି ଏହି ତିନ ଶକ୍ତି ହୁଯ ଏହି ମହଳ ଆଲୋଚନା କରିଯା ବଢ଼ ଲୋକେରୁ ମହିଦା ଅବିଜିଗୀୟ ହୁଯ । ଜୀବନ ମାନକୁଳ ଫୁଲୋଟେବେ ମଙ୍ଗଳି ଲଭ ହୁଯ ନା ମେ ମଙ୍ଗଳି ମୀତିଜ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିକଟେ ବିଶ୍ଵଳା ହିଁଯା ଆଶ ନି ଧାବନ କରେ । ବିଜେନ୍ଦ୍ର ତାହା କହିଯାଛେ ଯାହାର ଅନୁକରଣ ମହିଦା ଏକ ପୁକାର ଆର ଗୁଢ ଦୂତ ଆର ଉଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ରଣ ଆର ସେ ଲୋକ ମନୁଯୋଦିଗକେ ବିଶୁଦ୍ଧ ବାକ୍ୟ କହେ ନା ମେ ଲୋକ ମୁଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁହଁ ହିଁବି ଶାଶନ କରେ । କିନ୍ତୁ ସମ୍ବାଧ ତାହାର ମହାମଞ୍ଜୀ ଗୁରୁ ମେଲ କରି

বার পুস্তক করিয়াছে তথাপি জয় হইয়াছে এই অচ্ছায়প্যত্ব
কে রাজা অবজ্ঞা করিবে না হে ভূপতে সেইহেতুক এই পুকার
করন সিংহলদৌলের মহাবল বায়ে সারমরাজ আমাদের স্থা
কষ্টপেক্ষে লিয়া চিত্রবর্ণের পশ্চাস্তাগে ক্রোধ জয়ান যেহেতুক
শৃঙ্খলাক সুসজ্জত মৈঝের দ্বারা সামগ্র্য হইয়া সুরক্ষিত শতুকে
যাইছোহ দিবেক ধেহেতুক বাকুল ব্যক্তি অভ্যন্ত ব্যকুল হইয়া
অ্যাকুল সহিত মিলন করে । রাজা বলিলেন এইরূপ হটক
ইহা করিয়া বিচি বায়ে বককে অত্যন্ত পুঁশ লিপি দিয়া সিংহ
লদৌলে পাঠাইলেন । অমন্তর চুর আসিয়া বলিল হে ভূপাল সে
কালের পুন্ডাব শুবুন্দ সেখানে গৃহ এই পুকার বলিল যে হে নৃপ
তে মেঘবর্ষ কে কাবে বহুকাল বসতি করিয়াছে সে জানে হিরণ্য
গড় সঙ্গে পুণ্যশালী দাঁটে কি না । অমন্তর রাজা আকুন করিয়া
জিজ্ঞাসা করিলেন ও হে কাক ঐ হিরণ্যগড় রাজা ক্রিপ আর চ
ক্ষেত্রক অঙ্গীক ব্য কৌদৃশ । কাক বলিল হে মহারাজ রাজা হিরণ্য
গড় যুবিত্তুন্য মহাশয় ও চক্ৰবাকের ন্যায় অমাত্য কুক্রাপি
কৃষ্ট মহ রাজা কহিলের যদ্যপি এতাহলু তবে কি পুকারে ইনি
বাক্ষিত হটলের মেঘবর্ষ হাস্য করিয়া কহিল হে নৃপতে বিষাস
পুঁশ লোকের বাঁশনাতে পুকুরার্থ কি ক্রোড়েতে আরোহণ করিয়া
বাককে বে নিদুত্ত ব্যক্তি তাহাকে নষ্ট করিয়া কি পুকুরার্থ হে ম
হারাজ উনুন সে মচিব পুঁশ দর্শনেতে জানিয়াছিল কিন্তু ঐ রাজা
অহাশুর বেইহেতুক আমি বক্ষনা করিয়াছি । পুজেরা তাহা ক
হিয়াছেন আকুন্দুল্যাতে ষেলোক খলকে সত্যবাদী করিয়া জানে
সে অব সেই পুকার বাক্ষিত হয় যেমন ছাগলের নিমিত্তে তিন
অব বৃত্তকৃত্ব এক বুঝাশ বাক্ষিত হইল । রাজা কাহলেন এ কি
পুকার মেঘবর্ষ কহিতেছে ।

ଶ୍ରୀକୃଦେଶୀର କାରମେତେ ଏକ ଆହୁତ୍ୟଞ୍ଜ ଉନ୍ନୀତିର ଦୁର୍ଗମ ଥାବେଳୀ ତିନି ସଜ୍ଜେର ନିମ୍ନିଟେ ଛାଗଲ ଲଇଯା ଯାଇତେଛିଲେନ୍ : ଇହା ତିର ଜମ ଧୂର୍ତ୍ତେତେ ଦେଖିଲ ତାହାର ପର ମେଇ ଶତ୍ରୋ ପରାର୍ଥ କରିଯା ତିନ ସ୍ଵକ୍ଷେର ତଳେତେ ଏକ କୋଣ ଅନ୍ତରେତେ ମେଇ ଦିଜେର ଆଶମନ ପୁତ୍ରୀକୀ କରିଯା ମାଗର୍ମଧ୍ୟେ ଥାକିଲ । ତାହାତେ ଯାଇତେଛିଲ ଯେ ବୁଝାନ ତାହାକେ ଏକ ବନ୍ଧୁକ କହିଲ ହେ ବୁଝାନ କେବ କୁନ୍ତୁରକେ କୁନ୍ତେ ତେ କରିଯା ବହିତେଛ ଭୂଦେବ କହିଲେନ ଏ କୁନ୍ତୁର ନାୟ କିନ୍ତୁ ସଜ୍ଜୀଯ ଛାଗ ଅନ୍ତର ତାହାର ପର ଛିଲ ଯେ ଅଗର ଶଠ ମେଓ ଏ ପୁକାର କହିଲ । ତାହା ଶ୍ରନ୍ଦିଯା ଦିଜ ଛାଗଲକେ ଭୂମିତେ ନାମାଇଯା ଭୂରୋଃ ଅବଲୋକନ କରିଯା ପୂର୍ବୀର କୁନ୍ତେ କରିଯା ଚଂଗଲଚିତ୍ତ ହଇଯା ଚବିଲ ଯେହେତୁକ ଶଠ ବାକୋତେ ସୁବୋଧ ଲୋକେରେ ଓ ବୁଦ୍ଧି ଚଂଗା ହୟ ଯେ ମନ ଚିତ୍ରକର୍ଣ୍ଣ ତିନ ଜନକୃତକ ପ୍ରାପ୍ତବିଦ୍ୱାସ ହଇଯା ମରିଲ । ରାଜା କହିଲେନ ଇହା କି ରୂପ । ମେ କହିଜେଛେ ।

ଏକ ଆହୁତ୍ୟେତେ ମଦୋଃକୁଟ ନାମେ ମିଠା ଥାକେ ତାହାର ମାତ୍ର ତିନ ଜନ କ୍ଷାକ ଓ ବ୍ୟଧୁ ଓ ଶ୍ରୀଗାଲ ଅନ୍ତର ତାହାରୀ ଭୁମଣ କରିତେବେ ଏକ ଉନ୍ତୁକେ ଦେଖିଲ ଆର ଜିଜାମିଲ ତୁମ କେବ ମାଗି ତାଗ କରିଯା ଆଇଲା । ମେ ମିଜ ଶ୍ରୀନାନ୍ତ କହିଲ ତଦନନ୍ତର ଉହାକେ ଲଇଯା ମିଠାକେ ସମର୍ପଣ କରିଲ ମେ ଅଭୟ ବାକ୍ୟ ଦିଯା ଚିତ୍ରକର୍ଣ୍ଣ ଏଇ ମାମ କରିଯା ତାହାକେ ରାଖିଲ । ତାହାର ପର କୋନ ଦିନ ଶରୀରକ ପାଟିବପୁଯୁକ୍ତ ଆର ଅଭାସ ବୃତ୍ତିପୁଯୁକ୍ତ ତାହାରୀ ମିଠାହେର ଆହାର ବା ପାଇଯା ବ୍ୟାକୁଳ ହଇଲୁ । ତାହାର ପର ତାହାରୀ ଆଲୋଚନା କରିଲ ଯେ ପୁକାର ଚିତ୍ରକର୍ଣ୍ଣକେଇ ରାଜା ମାରେନ ତାହା କର ଏକ କଟକତୋକାତେ କି ପୁଯୋଜନ ବ୍ୟାସୁ ବଲିଲ ରାଜା ଅଭୟ ବଚନ ଦ୍ଵିଯା ଅନୁଗୁହ କରିଯାଛେନ ମେଇହେତୁକ କି ମତେ ଏମନ ସତ୍ତବ ହୁଏ

କାଳ ସମ୍ବିତେହେ ଏ ମର୍ଯ୍ୟାତେ ଅନ୍ତରୀରେତେ କିନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ ପାଣଙ୍ଗ
କରିବେ ଯେହେତୁ କୁଥାତୁର ଲୋକ ଆପର ଶ୍ରୀ ଓ ପୁନ୍ଦରକେଓ ତ୍ୟାଗ
କରେ । କୁତୁଳିତ ମନୀ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳେ ଭାବନ କରେ ଅନ୍ତରୀରେ ବ୍ୟକ୍ତି କୋମ
ପାପ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଅନ୍ତରୀରପୁଣ୍ୟକୁ କିନ୍ତୁ ଲୋକ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୁଏ ଅ
ପର ମନୀରା ପାରାଦିଷାରୀ ମନ୍ତ୍ର ଓ ଅନ୍ତରୀରବଧାନ ଓ ବାତ୍ସ ଓ ଶୁମ୍ଭୁତ୍ୱ
ଓ କୁଟୁମ୍ବ ଓ କୁଥାତୁର ଓ ଲୋତୀ ଓ ଭୌର ଓ ସନ୍ତୁର ଓ କ୍ରମାତୁର ଇହା
କୁଠା ଧର୍ମର୍ଜ ବୟ ଇହା ତାବରା କରିଯା ମହିଳେ ମିଶ୍ରହେର ନିକଟେ
ଗୋନ । ମିଶ୍ର ସମ୍ବିଲ ଉକ୍ତନେର ନିର୍ମିତେ କିଛୁ ପାଇୟାଛ । ତାହା
କୁ ସମ୍ବିଲ ପୃଷ୍ଠାମେତେ କିମ୍ବିଂ ପାଇ ବାଇ ମିଶ୍ର କହିଲ ସଂପୁର୍ଣ୍ଣି
ଆମ୍ବାରମେର ଶୁଣଥାରନେର ଉପାରୁ କି କାଳ ସମ୍ବିଲରେ ନିଜାଯତ୍ତ ଭୋ
ଜନ ପରିଭ୍ୟାଗପୁଣ୍ୟକୁ ଏଇ ସର୍ବନାଶ ଉପଦ୍ୱିତ ମିଶ୍ର କହିଲ । ଏ
ଖାତେ କୋମ ଆହାର ଆପନାର ଅଧିନ ବାଯସ କରେତେ କହିତେହେ
ଚିତ୍ରକର୍ମ ମିଶ୍ର ହତ୍ତମ୍ବୟର ଦ୍ୱାରା ଭୂମିକର୍ମ କରିଯା ଦୂଇ କର୍ଣ୍ମକର୍ମ କରି
ଦେଇଛେ ଏବେ କହିତେହେ ଆମରା ଇହାକେ ଅଭୟ ବାକ୍ୟ ଦିଯା ରାଖି
ଦ୍ୱାରି ତବେ କି ମତେ ଏତାଦୃଷ୍ଟ ସତ୍ତ୍ଵ ହୁଏ ତାହା ବିଜ୍ଞେରା କହିଯା
ଦେଇ ସଂଭାରେତେ ମହିଳା ମାନେର ମଧ୍ୟ ଅଭୟଦାନକେ ଯେତମ ମହା
ମାନ କରିଯା ବଲେନ ତେମନ ଭୂମିଦାନକେ ବଲେନ ନା ସୁବନ୍ଦାନକେ ବ
ଲେନ ବା ଗୋଦାବକେ ବଲେନ ନା ଅଭୟଦାନକେ ବଲେନ ନା । ଆପର
ଅର୍ଥାତିଲାବଦାରଙ୍କ ଅଶ୍ଵମେଧ ଯଜ୍ଞର ସେ ଫଳ ମେ ମନ୍ତ୍ର ଫଳ ଶର୍ଣ୍ଣ
ଶର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ରଙ୍ଗ୍ୟ କରିଲେ ପାଇଁ । କାଳ ସମ୍ବିଲରେ ପୁତ୍ର ଆପନି
ଇହାକେ ନନ୍ତ କରିବେନ ନା କିନ୍ତୁ ଆମରା ମେହି ପୁକାର କରିବ ସେ ପୁ
କାରେ ଆପନିହି ଓ ନିଜ ଶରୀର ଦାର ଛୀକାର କରେ ମିଶ୍ର ତାହା
କରିଯା ଚୁପ କରିଯା ଥାହିଲ ଅନ୍ତର ଅବଳାଶକ୍ରମେତେ କାଳ କପଟ
କରିଯା ମହିଳକେ ଲାଇରା ମିଶ୍ରହେର ମନ୍ତ୍ରିତେ ଗେଲ ତାହାର ପର

কাক কহিল হে মহারাজ যত্নেতেও খান্দা দুব্য পাইলাম বা বহু তর উপরাসেতে পুতু কৃশ হইয়াছেন অতএব সম্মতি আমার মাঝে তোজন কৃত বামিকৃত অমাত্য লোক পরিত্যক্ত হইয়া এক্ষণ্যশালী হইলেও বাঁচে না কেননা প্রস্তুতির বৈদ্যুতিগতাঘূর কি করিতে পারে অমাত্যপুত্র সমষ্ট পুতুতিরদের মূল বামীই হয়। সমূল বৃক্ষেতেই লোকের পুরান সফল হয় সিংহ ক হিল জীবন পরিভ্যাগণ ভাল তথাপি একদ্রুপ কর্ণেতে পুরুষ ভাল নয়। শূগালও তাহা কংহিল তদন্তুর সিংহ কহিল এমন না। তাহার পর ব্যাপু কহিল আমার শরীরেতে পুতু বাচন সিংহ বলিল কুচাচ ইহা উপযুক্ত নয়। চিকিৎসণ আতপুত্র্যক হইয়া সে পুকার আপনাকে কহিলেন তাহার কথাকে নেই ব্যাপু কুক্ষিবিদারণ করিয়া উহাকে বষ্ট করিয়া দ্যাইল। এই বি মিত আমি বলি খলবাক্যেতে উত্তম লোকেরও বুঝি চলিব হয়।

তদন্তুর তৃতীয় ধূর্ত্তের বাক্য প্রনিয়। আপন দুষ্টুর নিষ্ঠা করিয়া ছাগলকে ত্যাগ করিয়া দুঃখণ স্নান করিয়া ঘরে গেলেন। ধূর্ত্তের প্রি ছাগলকে নইয়া ভঙ্গ করিল। অতএব আমি বলি আঞ্চল্যেতে যে লোক ইত্যাদি।

রাজা বলিলেন মেষবর্ষ তুমি কি পুকারে বিপক্ষের জন্যে চির কান বাস করিয়াছিলা কি পুকারে বা তাহার বিগের বিমোচন করিয়াছিলা। মেষবর্ষ বলিল মহারাজ বামির কার্যের নিমিত্তে আপন আপনার কার্য্যের নিমিত্তে লোক কি না করে দেখ পোড়াইয়ার মি মিতে লোক মাথায় করিয়া কাঠকে বহু করে নদীকূল বৃক্ষ মূল কালৰ কুরু উৎপাটন করে তাহা পাওতের কহিয়াছেন “সুবোধ লোক মিজ কার্য্যের নিমিত্তে পত্রকে কুচমেলেতে করি

କାହିଁ ବହନ କରେ । ସେ ରଥ ବ୍ରଜ ସର୍ପ ମଣ୍ଡଳେରଦିଗକେ ମଞ୍ଚ କରିଲ । ରାଜା କହିଲେନ ଏ କି ପୁତ୍ରାର । ମେଘବର୍ଣ୍ଣ କହିଲେହେ ।

ଆର୍ଗୋଦ୍ୟାନେତେ ମନ୍ଦବିଷ ନାମେ ଏକ ସର୍ପ ଥାକେ ମେ ଶାତ୍ୟାନ୍ତ ବା ରକ୍ତବଜ୍ଞପୁରୁଷ ଆହାର ଅକ୍ଷେଷଣ କରିଲେତେ ଅକ୍ଷୟର୍ଗ୍ରେ ପୁଷ୍ଟିରିଣୀର ଡୀରେ ପଡ଼ିଯା ଥାକେ ତାହାର ପର ଦୂରହିତେ କୋନ ମଣ୍ଡଳ ଦେଖିଲ । ଏହିଁ ଜିଜାମା କରିଲ କେବ ତୁମି ଭୋଜନେର ଭୃତ୍ୱ କର ନା । ଭୂଜଙ୍କର କହିଲ ଓ ହେ ମିତ୍ର ମନ୍ଦଭାଗୀ ଆମାର ଭିଜାମାତ୍ରେ କି ପୁଯୋଜନ । ତଥବତର ଦେଇ ତେବେ କୁତୁହଳଟି ହଇଯାଇଛା । କହିଲ ଯେ ତୁମି ଅବଶ୍ୟ କହ ଭୂଜଙ୍କ ବଲିଲ ହେ ତତ୍ତ୍ଵପୁରନିବାସି ଶ୍ରେଣୀଯ କୌଣ୍ଡିନ୍ୟ ବୁଦ୍ଧ ଗେର ବିଷ୍ଣୁତିର୍ବୈର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଶ୍ଵେ ଘଣାଲକ୍ଷ୍ମି ପୁତ୍ରକେ ଦୂର୍ଦେବପୁଷ୍ଟିକ୍ରମ ଧନ୍ୟଭାବରେତୁକ ଆମି ଦିଶନ କରିଯାଇଛି ଦେଇ ପୁତ୍ରକେ ମୃତ ଦେ ଦିଶ୍ୟାକୌଣ୍ଡିନ୍ୟ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହେବା ମୃତିକାତେ ଗଢାଗଢି ଦିତେଛେନ । ଆହାର ପର ବୁଦ୍ଧପୁରନିବାସି ସମ୍ମତ ବକ୍ଷୁଲୋକେରା ମେ ସାନେ ଆସିଯାଇଲି ବିଜେରା ତାହା କହିଯାଇଛେନ ଉତ୍ସବେତେ ଓ ବିପର୍କକାଳେତେ ଅଶ୍ଵପୁରୀମେତେ ଓ ଦୂର୍ଭିକ୍ଷେତେ ଓ ଦେଶୋପଦୁରେତେ ଓ ରାଜହାନ୍ତେ ଏତ୍ୟାବାରେତେ ସେ ହେ ମିତ୍ର ତାହାତେ କପିଲ ନାମେ ଶ୍ଵାତକ ବଲିଲେନ ଅରେ କୌଣ୍ଡିନ୍ୟ ତୁହି ମୁର୍ଦ୍ଧ ଏହି ନିଶିକ୍ଷେ ବୋନନ କରିଲେ ତିନୀ ପାତ୍ର ମାତ୍ରକୃତ କ୍ରୋଡିକରଣେର ପୂର୍ବେ ଯେମନ ଧାତ୍ରୀ କୋଳେ କରେ ଅତ୍ୟବିଜିତିରାମାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରରେ ପୁରୁଷ ଅନିତ୍ୟାତ୍ୟ ଅକ୍ଷେ କରେ ପାଚାକ ଅକ୍ଷେ ପୁତ୍ରଭିତ୍ରୀ କ୍ରୋଦେ କରେ ହେତେ ଶୋକେର ବିମୟ କି । ଏହିଁ କୈମନ୍ୟ ମାତ୍ର ବାହାର ମହିତ ପୃଣିବୀପତିରୀ କୋଣ୍ଠାଯ ନିଯାଇବ ଆହାର କହିଲେଗେର ବିକ୍ଷେଦମାକିବୀ ପୃଥିରୀ ଅଦ୍ୟାପି ଆହେବ ଅପର ଶ୍ରୀମତ୍ ପୁତ୍ର କରିଲେ ଅବଶ୍ୟ ନଟ ହୁଏ ଆର ମନୁତ୍ତିଇ ବିପତ୍ତିର ହାନ ଆକୁ କମ୍ପୁଛିଲ ଉପାର୍ଜନେ ବ୍ୟୁଷ ଏହି ଶରୀର ଅନୁକ୍ରମ କୌଣ୍ଠ ହେଇତେହେ

ଇହା ବୁଝା ଯାଏ ନା କିନ୍ତୁ ଜଳମୁଖ୍ୟମ୍ ଆମ କଲନେର ମ୍ୟାଯ ବିଶୀଳିତ
ହେଇଯା ନକ୍ତ ହୟ ନୌୟମାନ ହତ୍ସବ୍ୟ ପଞ୍ଚର ପଦେ ଛେବନ ଯେମନ ନିକଟି
ହୟ ଏଇଙ୍କଥି ଯମ ଦିନେଇ ପ୍ରାଣିର ନୈକଟ୍ୟ ପାଇତେଛେ । ଯୌବନ
ରୂପ ଜୀବନ ସରସଥୀ ଐଶ୍ଵର୍ୟ ମିତ୍ରେର ସହିତ ଆଲାପ ଏ ସକଳଇ
ଅସ୍ଥିର ଏହିହେତୁକ ଭାନୁବାନ ଲୋକ ତାହାତେ ମୁହଁ ହୟ ନା । ସମୁ
ଦ୍ରେତେ ନାନା ଦେଶରୁ ଦୁଇ କୁଟୀତେ ଯେମନ ମିଲନ ହୟ ମିଲିଯା
ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଯାଏ ସେଇ ପୁକାର ପ୍ରାଣିରଦେଇ ସମାଗମ ଅପର ପଞ୍ଚଭୂତ
କରଣକ ନିର୍ମିତ ଯେ କଲେବର ସେ ପୁନର୍ଦ୍ଵାରା ପଞ୍ଚଭୂତ ପାଇଲେ ପରେ ଆ
ପରିଃ କାରଣେ ତ ଲୀନ ହୟ ତାହାତେ ଶୋକ କି । ଲୋକ ଯମେର ଶ୍ରୀଯ
ପୁନ୍ତ୍ରାଦି ସତ ସମ୍ବନ୍ଧକେ କରେ ସେଇ ସକଳ ସମ୍ବନ୍ଧକେ ପୁନ୍ତ୍ରାଦିର ନାଶ
ହେଇଲେ ଶୋକରୂପ ଶକ୍ତୁ କରିଯା ପୁତିଯା ରାଖେ । ଏତାଦୃଷ୍ଟ ଅତାପିତୁ
ପୁଣ୍ୟ ଯେ କୋନ ଲୋକେର ସହିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ନିଜ ଦେହରେ ସହିତଓ
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମହେ ଅନ୍ୟେର ସଙ୍ଗେ କି ଏବଂ ଆପରିହାର୍ୟ ଅତିମୃତ୍ୟୁର ସମା
ଗମ ଯେମନ ଅବଶ୍ୟ ହୟ ଏହି ରୂପ ପୁନ୍ତ୍ରାଦିର ମିଲନ ତାହାରଦିଗେରୁ
ବିଚ୍ଛେଦ ଅବଶ୍ୟ କରେ । ପୁଯେର ସହିତ ଆପାତତଃ ସୁଖାବହ ଯେ
ମେଲ ତାହାର ଶେଷ କଟିବ ହୟ ଯେମନ କୁପଥ୍ୟ ଅବେର ପରିଗାୟ ଦାରୁଣ
ଅପର ନଦୀ ସକଳେର ଲୋତ ଯେ ପୁକାର ବହିଯା ଯାଏ ପୁନଶ୍ଚ କିମି
ଯା ଆଇସେ ନା ସେଇ ପୁକାର ରାତ୍ରି ଓ ଦିନ ମନୁଷ୍ୟେରଦିଗେର ପରି
ମାୟ ଲଇଯା ଯାଏ ପୁନର୍ଦ୍ଵାରା ଆଇସେ ନା ପୃଥିବୀତେ ସୁଖଦାୟକ ଯେ
ଉତ୍ତମ ଲୋକେର ସହିତ ମିଲନ ସେ ପଞ୍ଚାଂ ବିଚ୍ଛେଦହେତୁକ ରୁହୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ
ଦାୟକ ହୟ ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଉତ୍ତମ ଲୋକେରୀ ସାଧୁ ଲୋକେର ନମାମମ
ବାଣ୍ଡୁ କରେ ନା ଯେହେତୁକ ଯାହାର ବିଚ୍ଛେଦରୂପ ଖଢ଼େତେ ଛିବ ହେଠିକ
ତାହାର ଔଷଧ ନାହିଁ । ସମାପ୍ତ ପୁନ୍ତ୍ରାଦି ରାଜାରୀ ମୁହଁ କର୍ମ କରିଯାଇଛି
ଲେବ ଅନୁତ୍ତ ସେଇ ସକଳ କିମ୍ବା ଏବଂ ସେଇ ସକଳ ରାଜାରୀତ ବି

ମାଶ ପାଇଯାଛେନ । ବୁଦ୍ଧି ଜଳେତେ ଆଦୁହଇୟା ଚର୍ଚ ବନ୍ଧନ ହଜଗ
ଶିଥିଲ ହୟ ତୃଦ୍ଵଗ ମେଇ ଉତ୍ସୁଦ୍ଧା ଯମକେ ଅରଣ କରିଯା ସାଧୁ ଲୋକେର
ଦେଇ ପୁରୀନ ମକଳ ଶିଥିଲ ହୟ । ଉତ୍ତମ ଲୋକ ଗର୍ଭେତେ ବାସ କରିଯା
ପୁରୁଷ ବ୍ରାତିତେ ଯେ ଦୁଃଖ ପାଇ ମେଇ ଅବସି ଏ ଲୋକ ଆୟାସଶାଳୀ
ହଇୟା ପୁତିଦିନ ଘୃତ୍ୟାତୁଳ୍ୟ ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରେ ଅତଏବ ମଂସାର ବିବେ
ଚନ୍ଦ୍ର କର ଏହି ଶୋକ ଅଞ୍ଜାନେର କାର୍ଯ୍ୟ । ଦୃଶ୍ୟ ଅଞ୍ଜାନ ସଦି ଶୋକେର
ହେତୁ ନା ହୟ ବିଚ୍ଛେଦଇ କାରଣ ହୟ ତବେ ଅଧିକ ଦିନ ଗେଲେ ପର
ଶୋକ ବାଡ଼ିକ ଥାଇ କେବେ ମେଇହେତୁକ ଏଥିନ ଆଞ୍ଜାନୁମନ୍ଦାନ କର
ଶୋକ ଚର୍ଚୀ ପରିଭ୍ୟାଗ କର ଯେହେତୁକ କାଣ୍ଡପତନ ବ୍ୟକ୍ତିରେକେ ଜୀବି
ଅଞ୍ଚଳ ରମ୍ଭଚେଦି ଏତାଦୃଶ ସେ ନିବିଡ଼ ଶୋକଙ୍ଗ ଅନ୍ତର ପୁହାର ତାହାର
ଭାବନା ନା କରାଇ । ଉତ୍ତମ ଔଷଧ । ତଦନନ୍ତର ତାହାର ବାକ୍ୟ ଓ ନିଯା
ସୁମ୍ଭୋଷିତେର ନ୍ୟାୟ କୌଣସି ଉଠିଯା ବଲିଲେନ ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଏ
ଥିବ ମଂସାରଙ୍ଗଳ ନରକେ, ବାସ କରା ବ୍ୟଥା ଅରୁଣ୍ୟେତେ ଗମନ କରିବ
କପିଲ ପୁର୍ବୀର କହିଲେନ ରାଗି ଲୋକେରଦେଇ କାନନେତେଓ ଦୋଷ
ପୁତୁ ହୟ ଗେହେତେଓ ପଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିୟେର ସେ ଦମନ କରା ମେଇ ତପମ୍ଭ ।
ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନିମିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୁରୁତ ହୟ ମେଇ ବୈରାଗୀ ଲୋକେର
ଗୁହୀ ଡପୋବନ ଯେହେତୁକ ମକଳ ପୁଣିତେ ତୁଳାଦୁଷ୍ଟା ଲୋକ ସେ
କୋର ଆଶୁମେତେ ଥାକିଯା ମୁଖ୍ୟିତ ହଇୟାଓ ଧର୍ମଚରଣ କରେ କେବେ
ନା ରୁକ୍ଷବନ୍ଧ ଧାରଣାଦିରଗ ଚିହ୍ନ ପୁଣ୍ୟେର ଜନକ ମହେ । ବିଜ୍ଞକର୍ତ୍ତକ
ତାହା କଥିତ ଆଛେ ପ୍ରାଣଧାରଣେର ଜମ୍ଯ ଯାହାରଦିଗେର ଭୋଜନ ଏବଂ
ଅପନ୍ତେର କାରଣ ଶ୍ରୀମଂସର୍ ଏବଂ ଯାଥାର୍ଥେର ନିମିତ୍ତେ ବାକ୍ୟ ତାହାର
ବିପର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ତାହାର ପୁରୀନ କହିତେହେଉ ଆଜ୍ୟା ମଦୀସ୍ଵରଗ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ
ନିଜୁହ ମୁଖ୍ୟ ଭୌତିକରପ ଶୀଳ ତଟକରପ ଦୟା ତରଙ୍ଗମ୍ବରପ ହେ ଯୁଦ୍ଧ
ତିର ଏତଙ୍କଥ ନମୀତେ ଅଭିଷେକ କର ଅନ୍ତର୍କଟନ କେବଳ ଜଳେତେ ସଂଚ୍ଛ

ହୁଯାନ। ବିଶେଷତୋ ଜୟ ମୃତ୍ୟୁ ଜରୀ ରୋଗ ସ୍ୟଥା କ୍ଷୟ ଏହି ମକଳେତେ ଉପକ୍ରତ ସେ ଏହି ଅସାର ସଂସାର ଇହାକେ ତାଗ ସେ କରେ ତାହାରି ସୁଖ ହ୍ୟ /ଯେହେତୁକ ଦୁଃଖାଇ ଆଛେ ସୁଖ ନାହିଁ ଯେ ନିରିତ୍ତେ ଦୁଃଖାଇ ଅନୁଭୂତ ହେତେହେ ଦୁଃଖର ଅନୁଭବ ଯେ ନା କରା ତାହାକେଇ ସୁଖ କରିଯା ବଲି । କୌଣସି ସଲିତେହେନ ଏହି ବଟେଇ । ତଦନ୍ତର ମେହି ଶୋକାନ୍ତ ବୁଝଣ ଆମାକେ ଅଭିଶାପ କରିଲେନ ଯେ ଆଜି ଅବସ୍ଥି ତୁମ୍ଭ ଭେକେରଦେଇ ବାହନ ହେବା । କପିଲ ସଲିତେହେନ ଇଦାମୀ ତୋମାର ଅନୁଃକଳଣ ଶୋକାବିକିଟ ହେଇଯାଛେ । ଅତଏବ ଆମାର ଉପଦେଶ ଗୁହଣ କରିତେ ପାର ନାହିଁ ତଥାପି ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା ତୁମ ମର୍ବ ପୁରୀରେ ଆସନ୍ତି ତାଗ କରିବେକ କିନ୍ତୁ ତାହାକେ ତାଗ କରିତେ ଶକ୍ତ ହ୍ୟ ନା ଅତଏବ ସାଧୁ ଲୋକେର ସଙ୍ଗକର୍ତ୍ତା ଉଚିତ ଯେହେତୁକ ସତେର ସଙ୍ଗଇ ଔଦ୍‌ଧ୍ୟ । ଅପର ଅଭିଲାଷ ସର୍ଵର୍ଥା ତାଗ କରଗୋପ୍ୟମୁକ୍ତ ଯଦି ତାହାକେ ତାଗ କରିତେ ସମର୍ଥ ନା ହ୍ୟ ତବେ ନିଜ ପାତ୍ରୀର ପୁତ୍ର କରିବେକ ଯେ ହେତୁକ ମେହି ତାହାର ଔଦ୍‌ଧ୍ୟ । ଇହା ତନିଯା ମେହି କୌଣସି କପି ଲେଇ ଉପଦେଶରୂପ ଅଯତ୍ନତେ ନଷ୍ଟଶୋକାଯି ହେଇଯା ଶାନ୍ତାନୁସାରେ ମ ମ୍ୟାସ ଗୁହଣ କରିଲେନ । ଅତଏବ ଭୂଦେବେର ଅଭିଶାପପ୍ୟମୁକ୍ତ ମଧୁକେର ଦିଗକେ ବହିବାର ନିମିତ୍ତେ ଏ ମ୍ୟାନେ ଆଛି । ତାହାର ପର ମେହି ଭେକ ନିଯା ଜନପଦ ନାମେ ମଧୁକରାଜେର ଅଗ୍ରେତେ ତାହା କହିଲ ତଦନ୍ତର ଏ ମଧୁକରନ୍ଥ ଆସିଯା ମେହି ସର୍ପେର ପୃଷ୍ଠେତେ ଆରୋହଣ କରିଲ ଏ ସର୍ପ ତାହାକେ ପୃଷ୍ଠେତେ କରିଯା ବିଚିତ୍ର ଗତିତେ ଭୂମଣ କରିତେ ଲାଗିଲ ପର ଦିବସ ତାହାକେ ଚଲିତେ ଅଶକ୍ତ ଦେଖିଯା ମଧୁକରାଜୀ ସଲିଲ ଆଦ୍ୟ କେନ ତୁମି ଗମମାସମର୍ଥ ସର୍ପ ସଲିତେହେ ହେ ମହାରାଜ ଅନାହାରପ୍ୟମୁକ୍ତ ଅନମର୍ଥ ହେଇଯାଛି ଭେକରାଜ କହିଲେନ ଆମାର ଆ ଯୋତେ ଯଥ୍କ ତୋଜନ କର ତଦନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଆମି ବଢ଼ ଅନୁଗ୍ରହ ପାଇଲାମ

ইহা কহিয়া অল্লোক তেকেরদিগকে থাইল তাহার পর সে নির্ম
শুক জনাশয় দেখিয়া মণুকরাজকেও থাইল। অতএব আমি বলি
সুবোধ লোক নিজ কার্য্যের নিমিত্তে খত্তুকেও স্বচ্ছতে করিয়া
ইত্যাবি।

হে মহারাজ এখন ইতিহাস কথন ষাটক এ হিরণ্যগর্ভ রাজা
সর্ব পুকারে সঙ্কেয় এই আমার জ্ঞান। রাজা বলিলেন তোমার
এ পরামর্শ কি যেহেতুক আমরা উহাকে জয় করিয়াছি সেই
হেতুক যদ্যপি আমারদের অনুগত হইয়া বসতি করে তবে থা
কুক মতুবা যুক্ত করক। ইতোমধ্যে জন্মুনীপাহইতে আসিয়া শুক
কহিল হে রাজাধিরাজ সিংহলদীপের সারস রাজা সম্মতি জয়ু
ষ্ণীপকে আক্রমণ করিয়া আছে। রাজা ব্যস্ত হইয়া বলিতেছে
কি কি শুক পুনর্বার তাহা কহিতেছে। গৃহ্ণ অস্তঃকরণে কহি
তেছেন সাধুরে চক্ৰবাক জামাত্য সর্বজ্ঞ সাধু। নৃপতি সরোব
হইয়া কহিলেন এই হিরণ্যগর্ভ থাকুক সম্মতি যাইয়া তাহারেই
মূলের সহিত উঘূলন করি। দূরদৰ্শী হাস্য করিয়া কহিলেন
শুরুৎ কালীন মেঘের ন্যায় নির্বর্থক গর্জন করা উচিত নহে উ
ক্তম লোক পরের কার্য্যকে কিম্বা অকার্য্যকে পুকাশ করে না।
অপর রাজা এক কালেতে অবেক হিপক্ষের সহিত সংগৃহ করি
বৈ না কেননা বলবান সর্পও ব্যতুত কৌটুকৃত অবশ্য নষ্ট
হয় হে ডুপাল মিলন ব্যতিরেকে কি গমন আছে যেহেতুক
আমারদের পশ্চাত্ত এই হিরণ্যগর্ভ ক্রোধ করিবেক। অপর যে
ব্যক্তি "হস্থাৰ্থ" নিরূপণ না করিয়া কোপেরি বশীভূত হয় সে
লোক এই রূপ উজ্জ্বল হয় যেমন গুর্থ দুঃখন নকুলহইতে ব্যাকুল
হইয়াছিল। রাজা কহিলেন এই কি পুকার দূরদৰ্শী কহিতেছে।

ଉଚ୍ଚଯିନୀତ ମାଟର ନାମା ଏକ ବୁଝଣ ଥାବେନ ତାହାର ବୁଝଣି
ଶିଖମନ୍ତାବେର ରଙ୍ଗାର କାରଣ ସିଜକେ ରାଖିଯା ସ୍ନାନ କରିତେ ଗେ
ଲେବ । ଅନ୍ତର ବୁଝଣକେ ରାଜାର ପାର୍ବତ ଶ୍ଵାସେ ଡୋବନ କରିବାର
ନିମିତ୍ତେ ଆହୁନ ଆଇଲ ତାହା ଶନିଯା ବୁଝଣ ଦାଯିଦ୍ୟ ସଭାବପୁଷ୍ଟ
ତ ତାବନା କରିଲେବ ଯଦି ଶୀଘ୍ର ନା ଯାଇ ତବେ ଅବ୍ୟ କେହ ଶନିଯା
ଶୁଣୀଯ ଦୂର୍ୟ ଗୁହଣ କରିବେକ ଯେହେତୁକ ଧନାଦିର ଗୁହଣ ଓ ଧନାଦିର
ଦାନ ଓ ଅନ୍ୟ କରନୋପଯୁକ୍ତ କର୍ମ ଏହି ସକଳକେ ଯଦି ଶୀଘ୍ର ନା ହରେ
ତବେ ତାଳ ତାହାରଦିଗେର ରୁସ ପାନ କରେନ ଏ ହାନେ ବାଲକେର ରଙ୍ଗକ
ନାଇ ଏହି ନିମିତ୍ତେ କି କରି ଯାଉଥିଏ ଏଥିନ ନକୁଳକେ ପୁନ୍ରତୁଳ୍ୟ କରିଯା
ବର୍ତ୍ତକାଳ ପାଲନ କରିଯାଛି ଅତ୍ୟବ ଶିଖରଙ୍କଣେତେ ହାପନ କରିଯା
ଯାଇ ତାହା କରିଯା ଗେଲେନ । ତମନ୍ତର ମେହି ନକୁଳ ବାଲକେର
ନିକଟେତେ ଆଇଲ ଯେ କାଳିମର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହାକେ ଦେଖିଯା ନାହିଁ କରିଲ ।
ତାହାର ପର ରଜାଙ୍କ ମୁଖ୍ୟରଣ ପ୍ରି ନକୁଳ ବୁଝଣକେ ଆସିତେ ଦେଖିଯା
ଛାତେ ସମୀଗେ ଗିଯା ତାହାର ପଦମସ୍ତରେ ଲୁଗ୍ନ କରିତେ ଲାଗିଲ
ପରେ ତାହାକେ ସେ ପୁକାର ଦେଖିଯା ଏହି ବେଜି ବାଲକକେ ଥାଇୟାଛେ
ଇହ ବିଶ୍ୟ କରିଯା ନାହିଁ କରିଲ । ତାହାର ପର ଯଥିନ ନିକଟେ ଗିଯା
ପୁନ୍ରକେ ଦେଖିତେଛନ ତଥିନ ବୁଝଣ ଶିଖକେ ସୁମ୍ଭ ଦେଖିଲେନ ସର୍ପକେ
ମୃତ ଦେଖିଲେନ ତମନ୍ତର ଉପକାରକ ନକୁଳକେ ଅବଲୋକନ କରିଯା
ଅନ୍ତରୁଧିରେ ତାବନା କରିଯା ଦୁଃଖିତ ହଇୟା ଅତିଶ୍ୟ ବିଷରତା ପା
ଇଲେନ । ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଆମି ବଲି ଯେ ସଜ୍ଜି ସର୍ପାର୍ଥ ନିନପଥ ନା
କରିଯା କୋଗେରି ସମୀଭୂତ ହୁଯ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଆପର କାର ଓ କ୍ରୋଧ ଓ ମୋହ ଓ ଲୋଭ ଓ ମାନ ଓ ମଦ ଏହି ହସ
ବର୍ଗକେ ତ୍ୟାଗ କରିବେକ ଇହାରଦିଗକେ ତ୍ୟାଗ କରିଲେ ରାଜ୍ୟ ସୁଧୀ
ହୁଯ । ରାଜ୍ୟ କହିଲେନ ହେ ମନ୍ତ୍ର ତୋରାତ୍ ଏହି ମିର ଅମାତ୍ୟ ବଲି

ତେବେ ଏହି ପୁକାରି ସେହେତୁକ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟବିଷୟରେ ଆରଣ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଓ ଅବଧାରଣ ଓ ଦୃଢ଼ତା ଅର୍ଥାତ୍ କର୍ତ୍ତବ୍ୟାକର୍ତ୍ତରେର ନିଶ୍ଚଯ ଓ ଗୋପବେ ମନ୍ତ୍ରାତ୍ ଏହି ମହିଳା ସଚିବେର ବଢ଼ ପ୍ରଗ ତାହା ଜାନ ଅକ୍ଷୟାତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ନା କେବଳ ସିଦ୍ଧଚନ୍ଦନାରାହିତ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦେର ହାନି ଆର ପରାମର୍ଶପୂର୍ବକ କର୍ମକର୍ତ୍ତାକେ ପ୍ରଗଲୋଭି ସମ୍ମାନିରୀ ଆପନାରାହି ପାନ୍ ଏହିହେତୁକ ହେ ଭୂପାଳ ସଦ୍ୟପି ଏଥର ଆମାର କଥା କର ତବେ ମେଲ କରିଯା ଚଲ ସେହେତୁକ କାର୍ଯ୍ୟମାଧିନେତେ ସାହାପି ଚାରି ଉତ୍ସାହ କଥିତ ଆଛେ ତଥାପି ତାହାରଦେଇ କଳ ଗଣନାମାତ୍ର କିନ୍ତୁ ସ୍ମୃତାତେଇ ମିଳି ସ୍ୱର୍ଗଭିତ ହିୟାଛେ । ରାଜୀ କହିଲେବ କି ପୁକା ରେ ଏ କ୍ରମ ମୁକ୍ତିର ମୂଳଭେଦର ମ୍ୟାଯ ଆନାଯାସେତେ ଭେଦ୍ୟ ହୁଏ ମୁଖେତେ ମୁକ୍ତିର ମୂଳ ଲୋକ ସର୍ବପାତ୍ରର ନ୍ୟାୟ ଆଯାସେତେ ଭେଦ୍ୟ ହୁଏ କ୍ରମାତ୍ମକ ମୁକ୍ତିର ହୁଏ । ଅପର ଅଜାନୀ ଲୋକ ସୁଖେତେ ଉତ୍ସାହ ହୁଏ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଲୋକ ଅଭିଶୟ ସୁଖେତେ ଆରାଧ୍ୟ ହୁଏ ଯା ହାର ବୁଝିର ଲେଖୁଣ୍ଡ ରାଇ ପେଇନୁସ୍ୟକେ ବୁଝାଓ ଅନୁଭ୍ଵ କରିଲେ ପା ରେବ ନା ବିଶେଷତ : ଏହି ରାଜୀ ଧର୍ମିଷ୍ଠ ଆର ମନ୍ଦ୍ରୀ ସର୍ବଜ୍ଞ । ରାଜୀ ବଲିଲେବ ମେହବରେର ବାକ୍ୟଦ୍ୱାରା ଆର ମେହବର୍ଗକୃତ୍ୱକ କୃତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆମି ଇହା ଜାନିଯାଛି ସେହେତୁକ ସର୍ବତ୍ର ପରୋକ୍ଷେତେ କୁର୍ମେର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଗ ଅନୁମେଯ ହୁଏ ମେହବରୁକ ଫଳେର ଦ୍ୱାରା କୁର୍ମେର ଅନୁଭ୍ବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ରାଜୀ କହିଲେବ ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତର ସ୍ୱର୍ଗ ସାହା ଅଭିଲବିତ ତାହା କର ଏହି ମନ୍ଦ୍ରଗା କରିଯା ଅହାମନ୍ଦ୍ରା ଗୁରୁ ମେଥାନେ ଯାହା କରିଲେ ପଯୁଷ ହୁଏ ତାହା କରିବ ଇହା କହିଯା ଦୂର୍ଜ ମଧ୍ୟ ମେଲେନ ତାହାର ପର ପୁଣିଧି ବକ୍ତ ଆସିଯା ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ରାଜାକେ ନିବେଦନ କରିଲ ହେ ଭୂପାଳ ମନ୍ତ୍ରୀ କରିବାର କାହିଁ ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁ ଆମାରଦେଇ ମରିଧାନେ

ଆପିଯାଇଛେ । ରାଜହଂସ ବଲିତେଛେନ ପୁର୍ବୀର ସମ୍ବାନ କରିତେ କେ ଆପିଯାଇଛେ ସର୍ବଜ୍ଞ ହାସ୍ୟ କରିଯା କହିଲେନ ହେ ମହାରାଜ ଏ ଶକ୍ତାଳ୍ପଦ ନରେଁ ଯେହେତୁକ ଇମି ଦୂରଦ୍ଶୀ ମହାଶୟ କିମ୍ବା ନିର୍ବୁଦ୍ଧିରଦେର ଏହି ରୂପେ ଅବହାନ କଦାପି ଶକ୍ତାଇ କରେ ନା ତାହା ଜାନ ବୁଦ୍ଧିମାନ ହଂସ କୁମୁଦ ମୃଗାଲେର ଅବୈଷଣ କରିତେ ରାତ୍ରିକାଳେ ମରୋବରେ ଅନେକ ନକ୍ଷତ୍ରର ପୁତିବିଷ୍ଵମର୍ତ୍ତନପୁରୁଷ ବନ୍ଧିତ ହଇଥା ଦିବାଭାଗେତେଓ ଡାରା ଶକ୍ତାବିଶିଷ୍ଟ ହିୟା ଶ୍ରଦ୍ଧା ପଦ୍ମକେଓ ଦଂଶନ କରେ ନା କେନା କାପଟ୍ୟ ବନ୍ଧିତ ଲୋକ ସଥାର୍ଥେତେଓ ବିପଦ ଜାନ କରେ । ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକକର୍ତ୍ତକ ଦୂଷିତାନ୍ତକରଣ ଲୋକେର ସୁଜନେତେ ପୁତ୍ରୟ ନାହିଁ ପରମାନ୍ବେତେ ମହିୟେ ବାଲକ ସେ ଦଖିକେଓ ଫୁଁ ଦିଯା ଭୋଜନ କରେ ମେହିହେତୁକ ହେ ମହାରାଜ ସାମର୍ଥ୍ୟାନୁସାରେ ଭାବାନ୍ତ ସମ୍ମାନେର ବିମିତେ ରତ୍ନ ଉପହାର ପୁରୁଷ ତି ସାମଗ୍ରୀ ପୁଷ୍ଟତ କରନ । ତାହା କରିଲେ ପରେ ଚକ୍ରବାକ ଗୁରୁମରି ଧାନେ ଗିଯା ସମ୍ମାନପୂର୍ବକ ଗଡ଼େର ଦ୍ୱାରହିତେ ଆନିଯା ରାଜାର ସାଙ୍କାନ୍ତ କରାଇଲେନ ପରେ ଦକ୍ଷାସନେ ଗୁରୁ ବମ୍ବିଲେନ । ଚକ୍ରବାକ ବଲିଲ ଏ ସମ୍ଭାନ୍ତି ତୋମାରଦେର ଆଯନ୍ତ ଆଗନ ଇଚ୍ଛାତେ ଏହି ରାଜ୍ୟ ଉପଭୋଗୀ କରୁ ରାଜହଂସ ବଲିତେଛେନ୍ ଏହି ପୁରୁଷରେ ବଟେ । ଦୂରଦ୍ଶୀ କହିତେଛେ ଇହା ଏହି ବଟେ କିନ୍ତୁ ସମ୍ମାନି ଅନେକ ପୁଗଞ୍ଚ ବାକେ ପୁରୋଜିମ ନାହିଁ ଯେହେତୁକ ଲୋଭି ଲୋକକେ ଧୂମଦ୍ଵାରା ଦାସିକ ଜନକେ ଅଞ୍ଜଳି କରଣେର ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟକେ ଛଲେର ଦ୍ୱାରା ପଣ୍ଡିତକେ ଯାଥାର୍ଥ୍ୟର ଦ୍ୱାରା ବଶ କରିବେକ । ଅଗର ମିତକେ ପୁତିତେ ବାନ୍ଧବକେ ସମ୍ମାନେତେ ଶ୍ରୀ ପୁତ୍ର କେ ଦାନ ଓ ସମ୍ମାନେତେ ଇତର ଲୋକକେ ସାରଲୋକତେ ବଶ କରିବେକ ମେହି ବିମିତେ ମେଲ କରିଯା ଯାଓ କେନା ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣରାଜୀ ମହାବଳ ପୁରାକ୍ରମ । ଚକ୍ରବାକ ବଲିତେଛେ ଯେ ରୂପ ମିଳନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା କହ । ରାଜହଂସ ବଜିତେଛେନ ମନ୍ତ୍ରି କତ ପୁରୁଷ ହୟ ଗୁରୁ କହିତେଛେନ କହି ତନୁନ ବଲବାନକର୍ତ୍ତକ ଅତିଯୁକ୍ତ ରାଜୀ ପୁତିକାରୀରେ ଅମର୍ଥ

ହଇଲେ ବିପଦ୍ଗୁଣ ହଇଯା କାଳ କ୍ଷେତ୍ର କ୍ରତ ସନ୍ତି କରିତେ ଚେଟା
କରେ କପାଳ ଓ ଉପହାର ଓ ସତ୍ତାନ ଓ ସଙ୍ଗତ ଓ ଉପର୍ଯ୍ୟାସ ଓ ପୁତ୍ରୀ
ହାର ଓ ସଂଘୋଗ ଓ ପୁରୁଷାନ୍ତର ଓ ଅଦୃଷ୍ଟନର ଓ ଆଦିଶ୍ଟିଓ ଆଶ୍ରିତ
ଓ ଉପଗୁହ ଓ ପରିକ୍ରମ ଓ ଉଚ୍ଛବ ଓ ପାତ୍ରଭୂଷଣ ଓ କ୍ଷମ୍ଦୋପନୟେ
ଏହି ଷୋଲ ପୁକାର ସନ୍ତି ହୟ ସନ୍ତି ପଣ୍ଡିତେରା ଏହି ଷୋଲ ପୁକାର
ଶନ୍ତି କହେନ କୁବଳ ସମତାତେ ଯେ ମିଳନ ହୟ ତାହାକେ କପାଳ
ଶନ୍ତି କରିଯା ଜାନିବା ଧନାଦିଷ୍ଟାରା ଯେ ମେଲ ହୟ ତାହାକେ ଉପହାର
କରିଯା ବଲି ଦାସୀ ବେଶ୍ୟାଦିଦାନ ଦାରୀ ଯେ ମେଲ ସେ ସତ୍ତାନ ଶନ୍ତି ।
ମିତ୍ରତାପୂର୍ବକ ଯେ ଶନ୍ତି ତାହାକେ ପଣ୍ଡିତେରା ଶନ୍ତି ଶନ୍ତି କରିଯା
ବଲେନ । ଯାବଜ୍ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଭୟେରି ଏକ ବିଷୟ ଏକ ପୁରୋଜନ
ଶନ୍ତିଭିତ୍ତିରେ ବା ବିପନ୍ତିରେ ବା କେବଳ କାରଣପୁଯୁକ୍ତ ତିବ୍ର ହୟ
ବା ଏହି ଶନ୍ତି ବନ୍ଧୁ ଉତ୍ସମତାହେତୁକ ଶୁର୍ବର୍ଗେର ବ୍ୟାଯ ଅତ୍ୟବ
ଶନ୍ତିଜ ଲୋକେରା ତାହାକେ କାଳନ ଶନ୍ତି କରିଯା ବଲେନ । ଧନ ଓ
ବିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ନିୟୁଭିତେ ଉଦ୍ଦେଶ କରିଯା ଯେ ମେଲ କରେ ତାହା
କେ ଉପର୍ଯ୍ୟାସ କୁଶଲେଯା ଉପର୍ଯ୍ୟାସ କରିଯା ବଲେନ । ଆମି ପୁର୍ବେ
ଇହାର ଉପକାର କରିଯାଛି ଆମାରୋ ଏ ଲୋକ କରିବେକେ ଏହି ମେଲ
କେ ପୁତ୍ରୀକାର କରିଯା ବଲି ଆରାମ ସୁଗ୍ରୀବେର ବ୍ୟାଯ ଯେଥାନେ ଏକ କା
ର୍ଯ୍ୟକେ ଉଦ୍ଦେଶ କରିଯା ଶହିତ ଗମ୍ନ କରେ ତାହାକେ ସଂଘୋଗ କରିଯା
ବଲି ତୋମାର ଓ ଅୟାର ସେନାପୁତ୍ରିଷ୍ଠାରା ଆମାର କାର୍ଯ୍ୟ ନିୟୁବ୍ର କର
ଇହା କହିଲା ଯାହାତେ ପଥ କରେ ଦେଇ ଶନ୍ତି ପୁରୁଷାନ୍ତର ଶକ୍ତିନାମକ
ଯେ ମୂଲେ ଭୂମିର ଏକ ପୁଦେଶ ପାଗେର ଦାରୀ ସମ୍ମାନିତ ହଇଯା ଏ ବ୍ୟକ୍ତିର
ବିପକ୍ଷକେ ଆଯନ୍ତ କରେ ମେ ମୂଲେ ଯାହାର ମୂଳେ ପଥ ଲଇଯା ମେଲ
କରେ ଦେଇ ମେଲକେ ଅଦୃଷ୍ଟ ପୁରୁଷ କରିଯା ବଲି ଯେଥାନେ ଭୂମ୍ୟକଦେଶେ
ପଥେତେ ବୈରି ଜୟ ନା ହୟ କିନ୍ତୁ ତାହାତେ ଯେ ମେଲ ହୟ ତାହା
କେ ଆଦିଶ୍ଟ ଶନ୍ତି ବଲି । ଆଗନ ଦୈନ୍ୟେର ଶହିତ ବିପକ୍ଷେ

ଶାଥେ ଯେ ମେଲ କରେ ତାହାକେ ଆମିଷ କରିଯା ବଲି ଜୀବନରଙ୍ଗାର କାରଣ ସର୍ବଦାନେତେ ଯେ ମିଳନ କରେ ତାହାକେ ଉପଗୁହ୍ଣ କରିଯା ବଲି । ଅଛେ ଶିଖି ପୁକୃତି ରଙ୍ଗାର ନିମିତ୍ତେ କୌଷମୁଁ କିଯୁଁ ପରିମିତ ରଞ୍ଗ ରଂଗେର ଦାନଦାରା କିମ୍ବା ରଞ୍ଗ ରଂଗ ଡିବ ଦୁଇ ଦାନଦାରା କିମ୍ବା ସମସ୍ତ ଶୁର୍ଗ ରଂଗ ଦାନଦାରା ସେ ମେଲ କରେ ତାହାକେ ପାରିକ୍ରମ କରିଯା ବଲି । ଉତ୍ତମ ଭୂମିଦାନ ପୁଯୁକ୍ତ ସନ୍ଧି ହୟ ତାହାକେ ଉଚ୍ଛବ୍ର କରିଯା ବଲି । ଭୂମୁଁ ପର ଭୂରିଶମ୍ପଦାନଦାରୀ ଯେ ମେଲ ହୟ ତାହାର ନାମ ଭୂଷଣ । ଯେ ମୁଲେ ଭୂମୁଁ ପର ଶସ୍ୟକେ ପୁତୋକେତେ ବହନ କରିଯା ଦେଯ ସନ୍ଧିପଣ୍ଡିତେରା ତାହାକେ କ୍ଷତ୍ରୋଗନୟ କରିଯା ବଲେନ । ଆର ପରଙ୍ଗରୋଗକାର ଓ ମିତତା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧକ ଓ ଉପହାର ଏହି ଚାରି ପୁକୃତି ସନ୍ଧି ହୟ ଆମାର ସମ୍ବନ୍ଧିତେ ଉପହାରି ଏକ ସନ୍ଧି କେବଳ ଉପହାର ସ୍ୟାତିରିକ ସକଳ ସନ୍ଧିଇ ମିତତାରହିତ । ଯୁଦ୍ଧ କ୍ରମରେ ସମର୍ଥ ଦୈନ୍ୟ ଯେ ରାଜାର ଦେ ରାଜା ଧନଦାନେତେ ନିବୃତ୍ତ ହୟ ମେହିହେତୁକ ଉପହାର ସ୍ୟାତିରେକେ ଅମ୍ବ ପୁକାର ସନ୍ଧି ନାହିଁ । ଚକ୍ରବାକ ବଲିଲେନ ଏହି ଲୋକ ଆଜ୍ଞୀଯ ଏହି ଜନ ଆଜ୍ଞୀଯ ନହେ ଏ ପୁକାର ଗନନା କୁଦ୍ରାନ୍ତକରଣ ଲୋକେର ମହ ଚରିତକ ଜନେର ପୃଥିବୀରୁ ଘାବଲୋକି ଅନ୍ତରୁକ୍ତ । ଅପର ପର ପତ୍ରିତେ ମାତ୍ରତୁଲ୍ୟ ଅମ୍ବ ଧରେତେ ଢେଲାର ନ୍ୟାୟ ସକଳ ପ୍ରାଣିତେ ଆଜ୍ଞାମଦୃଶ୍ୟ ଯେ ଦେଖେ ମେହି ପଣ୍ଡିତ । ରାଜା କହିଲେନ ତୋରରା ବଡ଼ ଲୋକ ଆର ଜାନି ଏହିହେତୁକ ଏଥିନ ଆମାର ଦିଗେର ସାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଅମାତ୍ୟ ବଲିତେଛେ ଆଃ କି ଏ କହିତେଛ ମାନସପାତ୍ର ଓ ରୋଗେର ସତ୍ତାପପୁଯୁକ୍ତ ଅମ୍ବ କିମ୍ବା କଳ୍ୟ ବିନାଶଶାଲୀ ଯେ କଲେବର ତାହାର କାରଣ କୋନ ଲୋକ ଅଧିର୍ଥାଚରଣ କରେ ଶରୀରିରଦେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳମଧ୍ୟରୁ ଟନ୍ଦେର ପ୍ରାୟ ଚଞ୍ଚଳ ଇହା ନିଶ୍ଚଯ ଏହିହେତୁକ ତଜଗ ଜାନିଯା ପୂର୍ବଃ ୧ ପୁଣ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବେକ ମୂଳତକ୍ଷାର ନ୍ୟାୟ ସଂସାରକେ କ୍ଷଣ ବିଧୁଂଦ୍ରି

ଜୀବିଯା ସର୍ଥେର କାରଣ ଓ ସୁଖେର ନିମିତ୍ତେ ସାଧୁ ମୋହରଦେର ଶହିତ
ଥଙ୍କ କରିବେକ । ମେଇ ନିମିତ୍ତେ ଆମାର ଅଭିଭବତେ ତାହାଇ କର
ଦେହେତୁକ ମହେସୁ ଅଷ୍ଟମେଥୟଙ୍କ ଆର ସତ୍ୟ ବାକ୍ୟ ଏହି ଦୂଇ ଡୁଲାକ୍ ଧୂତ
ହିଲେବେଳେ ତାହାତେ ମହେସୁ ଅଷ୍ଟମେଥେହିତେ ସତ୍ୟାଇ ଅଭିଭିଜ୍ଞ ହିଲେମ
ଏହିହେତୁକ ସତ୍ୟ କରଗଲପ ଦିବ୍ୟପୂର୍ବକ ଏହି ଦୂଇ ରାଜାର ସୁରଗମ୍
କାଳ ମନ୍ତ୍ର ହଟକ । ସର୍ବଜ ବଲିତେଛେନ ଏହି ହଟକ ଭନ୍ଦନ୍ତର ରାଜା
ରାଜହଂସକର୍ତ୍ତକ ବସନ୍ତଭୁଗୋପଚାରଙ୍ଗାରା ଏହି ଦୂରଦୂରୀ ଆମାତ୍ୟ ମନ୍ଦ୍ୟ
ନିତ ହିଲା । ପ୍ରକୁଳାନ୍ତଃକରଣ ହିଲା । ଚକ୍ରବାକକେ ଲଈଲା । ମୟୁରରାଜେର
ମନ୍ଦ୍ୟିପେ ଘେଲେନ । ମେ ହାମେ ରାଜାଧିରାଜ ତ୍ରିଚିତ୍ରବନ୍ଦୁବାକ୍ଷପୁରୁଷ
ଅବେଳ ମାନ ସମ୍ମାନପୂର୍ବକ ସର୍ବଜକେ ସମ୍ମାନ କରିଯା ମେଇ ପୁରାର ମନ୍ତ୍ର
ଶୀକାର କରିଯା ରାଜହଂସ ସରିଧାବେ ପ୍ରେରଣ କରିଲେମ । ଦୂରଦୂରୀ
କହିତେହେ ହେ ମହାରାଜାଧିରାଜ ଏଥିନ ଆମାରଦେର ଅଭିଭିତ
ଶମ୍ଭୁର ହିଲ ନିଜ ହାନ ବିକ୍ଷ୍ୟ ପର୍ବତେଇ କରିଯା ଚଲ । ଅନ୍ତର ମନ
ମେ ଆପନି ମୂଳେ ଗିଯା ମନୋବାଣ୍ଣିତ କଳ ପାଇଲେମ ।

ବିକୁଣ୍ଠର୍ମା କହିଲେମ ଆର କି କହିବ ତାହା କହ । ରାଜମନ୍ଦରେ
ରା କହିଲେନ ତୋମାର ଅନୁଗୁହେତେ ରାଜବ୍ୟବହାର ଆମାତ ହିଲାମ
ଆମରା ମୁଖୀ ହିଲାମ । ବିକୁଣ୍ଠର୍ମା ବଲିଲେନ ଯଦ୍ୟପି ଏହି ରପ ତଥାପି
ଆରୁ ଏହିକପ ହଟକ । ରାଜାମକଲେର ସର୍ଵଦୀ ପରମ୍ପରା ଏକ ଆର ସାଧୁ ମୋହେନ୍ଦ୍ର
ମିଶବ୍ଦି ବିପତ୍ତିରହିତ ହଟନ ଆର ସୁକୃତିରଦେର ହଣ ଉତ୍ତର୍ୟୋତ୍ତର
ବାହୁକ ଆର ଗନ୍ଧିକାର ମାଁଯ ନୀତି ନିରନ୍ତର ବନ୍ଦହଲେତେ ଖାକିଯା
ମଚିବେଳେରେ ମୁଖୁମୁଖ କହନ ଏହି ପୁରାରେ ପୁତିଦିନ ମହେସୁର ହଟକ ।

ଇହି ହିଙ୍କାପଦେଶ ମମାତ୍ ।

